

Årsredovisning

2005

Varje människa har rätt till ett värdigt liv. Det har världens länder enats om genom FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna.

Rättighetsperspektivet är tillsammans med *de fattigas perspektiv* utgångspunkter för Sveriges politik för global utveckling. Sida arbetar utifrån dessa perspektiv för att stärka fattiga människors möjligheter att hävda sina rättigheter och intressen. Vi arbetar för att stärka fattiga människors rätt att delta i beslut och för att motverka diskriminering.

Fattigdom har många olika orsaker och uttryck. Sidas arbete anpassas därför alltid till den aktuella situationen. Några av de områden som är viktiga att arbeta med för att minska fattigdomen är omsorg om miljön och hållbar utveckling, fred och säkerhet, demokrati, jämställdhet, social utveckling och ekonomisk tillväxt. Utveckling måste alltid drivas i det egna samhället.

Årsredovisning

2005

Innehåll

Inledning	8
Sidas organisation	11
Sidas styrelse	12
Ledamöter i Sidas forskningsnämnd	13
Sidas verksamhet 2005	13
Politikområde Internationellt utvecklingssamarbete	15
Mål, perspektiv och huvuddrag i utvecklingssamarbet	16
Samordning och harmonisering	20
Samarbetets omfattning	22
Verksamhetsgrenar	24
Afrika	24
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	33
Latinamerika	40
Östeuropa och Centralasien	47
Globala utvecklingsprogram	55
Forskning	61
Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	66
U-krediter	72
Enskilda organisationer	76
Information	80
Övriga återrapporteringskrav	83
Hiv/aids	84
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	85
Katastrofförebyggande och katastrofberedskap, återuppbyggnad och utdragna flyktingsituationer	86
Generellt budgetstöd	87
Programstöd och offentlig finansiell styrning	89
Partianknutna organisationer	90
Barnrättsperspektiv	90
Funktionshindrades rättigheter	91
Migration och utvecklingssamarbete	92
Främjande av jämställdhet och förbättring av kvinnors situation	93
Klimat	94
Handelsrelaterat bistånd	94
Samarbete med svenska aktörer	96
Företags sociala och miljömässiga ansvar	97
Garantier	97

Politikområde Utrikes- och säkerhetspolitik	98
Verksamhetsgrenar	100
<i>Freds-, säkerhetsfrämjande- och konfliktförebyggande verksamhet</i>	<i>100</i>
<i>Samarbete inom Östersjöregionen</i>	<i>101</i>
Not till resultatredovisningen	103
Finansiella dokument	107
Kommentarer	108
Sammanställning över väsentliga uppgifter	109
Resultaträkning	111
Balansräkning	112
Anslagsredovisning	114
<i>Redovisning mot anslag</i>	<i>114</i>
<i>Redovisning mot statsbudgetens inkomsttitlar</i>	<i>115</i>
<i>Bemyndiganden</i>	<i>115</i>
<i>Finansiella villkor</i>	<i>116</i>
Finansieringsanalys	118
Noter	120
Styrelsens fastställande av årsredovisningen	133
Bilagor	135
1. Kostnader summerade per verksamhetsgren, region, land och världsdel	136
2. Internationellt utvecklingssamarbete per huvudsektor (Sidas indelning)	142
3. Internationella organisationer	148
4. Intern effektivitet	149
5. Jämställdhet och det statliga personalpolitiska arbetet	152
6. Kompetensförsörjning	154
7. Översikt över återrapportering och uppdrag	159
Förkortningar och fotografier	167
Förkortningar	168
Förteckning över fotografier	175

Tabeller

Politikområde Internationellt utvecklingssamarbete

Tabell 1. Målet för internationellt utvecklingssamarbete	19
Tabell 2. Samarbetets omfattning	22
Tabell 3. Internationellt utvecklingssamarbete totalt	23
Tabell 4. Afrika	31
Tabell 5. Asien, Mellanöstern och Nordafrika	39
Tabell 6. Latinamerika	45
Tabell 7. Stöd genom enskilda organisationer, Icke ODA	52
Tabell 8. Enskilda organisationer per huvudsektor, Icke ODA	52
Tabell 9. Östeuropa och Centralasien	53
Tabell 10. Globala utvecklingsprogram per ämnesområde	55
Tabell 11. Globala utvecklingsprogram	59
Tabell 12. Forskning	65
Tabell 13. Katastrofförebyggande och -beredskap, nödhjälp, tidig återuppbyggnad samt metodutveckling och utvärdering	66
Tabell 14. Konfliktrelaterad verksamhet, ändamål och huvudinnehåll	67
Diagram 1. Konfliktrelaterad verksamhet, per region	67
Tabell 15. Konfliktrelaterad verksamhet, utförande organisation	67
Tabell 16. Humanitär minhantering	68
Tabell 17. Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	68
Tabell 18. Ukrediter fördelade per land och huvudsektor	74
Tabell 19. Ukrediter	75
Tabell 20. Stöd genom enskilda organisationer, ODA	78
Tabell 21. Enskilda organisationer per huvudsektor, ODA	79
Tabell 22. Enskilda organisationer	79
Tabell 23. Information	82

Övriga återrapporteringskrav

Tabell 24. Partianknutet stöd per region	90
Tabell 25. Ukreditgarantier	98

Politikområde Utrikes- och säkerhetspolitik

Tabell 26. Freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet	100
Tabell 27. Samarbete inom Östersjöregionen	101
Tabell 28. Avstämning mellan resultatredovisningen och resultaträkningen	105
Tabell 29. Posterna i resultaträkningen fördelade per verksamhetsgren	106

Bilagor

Bilaga 1

1:1. Översikt över politikområden	136
1:2. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren och region	136
1:3. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Afrika	137
1:4. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Asien och MENA-regionen	138
1:5. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Latinamerika	139
1:6. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Östeuropa och Centralasien	140
1:7. De 20 största samarbetsländerna	141

Bilaga 2

2. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor	142
--	-----

Bilaga 3

3:1. FN-organisationer, Världsbanksgruppen, IMF, WTO	148
3:2. Regionala utvecklingsbanker	148
3:3. Övriga internationella organisationer	148

Bilaga 4

4:1. Intern effektivitet, totalöversikt	149
4:2. Intern effektivitet, nya insatser per verksamhetsgren	150
4:3. Intern effektivitet, alla insatser per verksamhetsgren	150
4:4. Uppskattad årsarbetskraft per verksamhetsgren	150
4:5. Intern effektivitet, nya insatser per region	151
4:6. Intern effektivitet, alla insatser per region	151
4:7. Uppskattad årsarbetskraft per region	151

Bilaga 6

6:1. Åldersstruktur	157
6:2. Personalstatistik	158

Inledning

2005

Inledning

2005 kallas utvecklingens år. Frågor som handlar om utveckling fick stort genomslag i den internationella debatten. Dessutom togs en rad viktiga beslut på toppmöten i Paris, Gleneagles och New York som stärker arbetet för minskad fattigdom. När året summeras kan jag konstatera att vi sett flera framsteg i utvecklingsfrågor som får betydelse för Sidas fortsatta arbete.

Ett viktigt initiativ för mer effektivt utvecklingssamarbete togs genom Parisdeklarationen vid högnivåmötet i DAC i mars. Deklarationens krav om ökad givarsamordning och harmonisering medför att Sida, liksom andra bilaterala givare, behöver se över och förändra vårt sätt att arbeta. Givarsamordning är inte en ny fråga men genom den agenda som antogs i Paris utstakas en färdriktning med tydliga mål till år 2010. Den får stor betydelse för att minska transaktionskostnaderna för våra samarbetsländer.

Behovet av ökad givarsamordning var tydligt när jag i april besökte Tanzania för ett särskilt givarmöte om harmonisering som regeringen inbjudit till. Sammanlagt satt 47 givare runt bordet, de flesta av oss verkssamma med stöd till ett tiotal olika sektorer. Mängden delegationer med givare och uppföljningar med skilda rapporteringskrav skapar en stor arbetsbörda för Tanzanias regering. Vid mötet föreslogs att givarna på sikt ska koncentrera sitt engagemang till tre sektorer vardera. Sida, liksom de andra nordiska givarna, har förbundit sig att ta steg i denna riktning.

Sidas verksamhet spänner över många sektorer och en mångfald olika frågor vilket speglar fattigdomens olika dimensioner. Fattigdomsbekämpning är komplex och vårt arbete för att stödja processer som bidrar till minskad fattigdom kan därför inte vara endimensionellt. Samtidigt ser vi ett behov av att minska antalet sektorer i varje enskilt land. Dessutom eftersträvar Sida, i linje med Parisagendan, att använda en ökad andel budgetstöd när förutsättningarna finns.

Frågan om koncentration även till färre samarbetsländer lyftes fram då Sveriges utvecklingssamarbete genomgick DAC Peer Review, en expertgranskning

genom OECD-ländernas biståndskommitté som genomförs vart femte år. Överlag fick Sverige mycket gott betyg av DAC Peer Review för sitt utvecklingssamarbete och för det starka engagemang som visas genom att biståndsvolymen åter höjs till en procent av bruttonationalinkomsten. Den nya politiken för global utveckling som antogs i slutet av 2003 lyftes också fram av granskarna och även Sidas skärpning av fattigdomsfokus i verksamheten för att genomföra sin del av politiken bedömdes positiv.

Som en del av politiken för global utveckling har Sida även arbetat för att stärka samarbetet med multilaterala organisationer och med aktörer i svenska samhället. Vissa befarar att inriktningen på ökad koncentration och givarsamordning kommer att minska den omfattande roll som aktörer i svenska samhället i dag spelar för utvecklingssamarbetet. Men jag är övertygad om att aktörer inom svenskt näringsliv, myndigheter, universitet och högskolor, liksom enskilda organisationer besitter en kompetens som det kommer att finnas stor efterfrågan på även i framtiden. Den efterfrågan gör att deras kompetens kommer till nytta även i stöd där andra givare eller samarbetslandets företrädare leder upphandlingar.

Orättvisan i skilda levnadsvillkor för fattiga och rika människor var ett tema som präglade den internationella debatten under året. I en omfattande kampanj restes krav på att fattigdom ska förpassas till historien av en rad organisationer i civila samhället. Make poverty history-kampanjen bidrog med rockstjärnan Bono och vita armband till att sätta orättvisor i allmänhetens blickfång i många rika länder.

De rika ländernas ledare i G8 betonade också fattigdomsfrågorna när man vid mötet i Gleneagles i juli fattade beslut om omfattande skuldlättnader för skulder till Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken och Afrikanska utvecklingsbanken för världens fattigaste länder. Detta beslut om skuldlättnader är ett viktigt bidrag för att stärka fattiga länders ekonomiska förutsättningar att bedriva en politik för minskad fattigdom.

I september hölls FN-toppmötet med uppföljning av millenniemålets resultat halvvägs till målet om halverad andel fattiga 2015. Globalt sett har andelen fattiga sjunkit avsevärt även om över en miljard människor fortfarande lever i extrem fattigdom. Från 1990 till 2001 minskade antalet fattiga som lever på mindre än en dollar om dagen med nästan 250 miljoner människor. Framstegen gör att de flesta regioner förväntas nå millenniemålen till 2015, men situationen skiljer sig mycket mellan olika regioner och länder. I Afrika går utvecklingen i många länder i fel riktning med ökat antal fattiga människor som följd.

Hälften av Sidas regionala anslag gick under året till Afrika och vi fortsätter att prioritera denna region när biståndsanslaget ökar. En avgörande fråga för utvecklingen i afrikanska stater är hiv/aids katastrofala effekter som orsakar över två miljoner dödsfall om året i regionen. Bekämpning av hiv/aids är en strategisk prioritering för Sida och i stödet till Afrika ökade vi under året våra insatser för att bekämpa pandemin. Vi arbetar för att förebygga hiv/aids med vård och behandling av smittade, samt för att minska konsekvenserna av sjukdomen. I länder med stor andel smittade tar vi hiv/aids som utgångspunkt för utvecklingssamarbetet även inom andra sektorer vi stödjer, till exempel vid vägbyggen eller utbildningsstöd.

FN:s utvecklingsprogram (UNDP) och Världsbankens årsrapporter handlade båda, utifrån skilda utgångspunkter, om ojämlikhet som ett hinder för utveckling. Det finns en växande insikt om att fattigdomsbekämpningen försvåras i länder där resurserna fördelas mycket ojämlikt. Inte bara sociala aspekter utan även förutsättningarna för ekonomisk tillväxt påverkas negativt av hög ojämlikhet. Sida strävar efter att motverka ojämlikhet både genom dialog och genom direkta insatser. I Latinamerika där inkomstfördelningen är extremt skev har Sida, tillsammans med andra givare, finansierat studier i åtta länder som tagit fram förslag till åtgärder för att få en mer hållbar och jämlik offentlig finanspolitik.

Offentlig finansiell styrning är dessutom generellt en fråga som Sida ger ökad kraft för att bidra till effektiv fattigdomsbekämpning och motverka risken för korruption. Motverkande av korruption är en strategisk prioritering för Sida och stor uppmärksamhet gavs åt denna fråga. Personalens kunskap stärktes bland annat genom kurser i att hantera korruptionsrisker.

Vårt arbete med handelsrelaterat bistånd stärktes också under året med ökade personalresurser och tätare samarbete med Utrikesdepartementet. Utvecklingsländernas möjligheter att delta i världshandeln är en viktig utvecklingsfråga som Sida kommer att fortsätta att lägga kraft på framöver.

En nyhet under året är att Sida etablerade Östersjö-enheten på Gotland, enligt ett regeringsuppdrag. Den nya enheten ska bidra till att stärka kontakterna mellan Sverige och länderna runt Östersjön, framför allt de nya EU-medlemmarna Estland, Lettland, Litauen och Polen, och den finansieras av regeringens anslag för internationell samverkan. En utlokalisering av delar av Sidas uppdrag inom utvecklingssamarbetet till Gotland aviserades också av regeringen, men något formellt regeringsbeslut hade inte kommit vid årets slut.

Ytterligare en av de förändringar som skedde förra året är att regeringen beslutade att fullfölja integrationen av administrationen vid de utlandsmyndigheter där både Utrikesdepartementet och Sida är verksamma. Förändringen ska vara fullt genomförd sista juni 2007.

2005 var det tio år sedan FN höll kvinnokonferens i Peking och Sida bidrog bland annat till en forskningsrapport om hur kvinnors situation förändrats under dessa tio år. Slutsatserna i rapporten var att även om framsteg skett på vissa områden, till exempel med politisk representation, så har det inom andra områden inte skett någon nämnvärd förbättring. Bristande jämställdhet är ett stort hinder för utveckling som även betonas i regeringens särskilda satsningar i budgetpropositionen. På Sida har jämställdhet länge varit en viktig del i arbetet för att bekämpa fattigdom, men Sida beslöt under året att ytterligare öka betoningen på jämställdhet. Sidas jämställdhetspolicy förnyades och ger nu ökad kraft åt arbetet. Betydelsen av jämställdhet för att bekämpa fattigdom betonades också i Sidas informationssatsning.

Svenskarnas engagemang för att bekämpa fattigdom och bidra till utvecklingssamarbete ökade under 2005, visar Sidas årliga opinionsundersökning. Drygt 62 procent anser att det statliga svenska biståndet bör öka eller är lagom stort. Tsunamikatastrofens förödande effekter i slutet av 2004 bidrog till att öka engagemanget för fattigdomsbekämpning och detta engagemang lever kvar.

Tsunamin satte även stark prägel på Sidas arbete under året med humanitärt stöd för att lindra den akuta krisen och stöd till att börja återuppbyggnaden. Vår målsättning är att vi inte enbart ska återuppbygga det som förlorats utan bygga något bättre som ger större förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor.

Sida bidrog till ett seminarium som genomfördes av det svenska miljösekreteriatet i Asien (SENSA), om sambanden mellan samhällsplanering och naturkatastrofer. Slutsatserna visar välkända samband som tål att upprepas: överutnyttjande av naturen ökar människors utsatthet; fattiga grupper är mest sårbara och har svårast att finna resurser för återuppbyggnad.

I slutet av året presenterades även en utvärdering av Sidas hantering av tsunamikatastrofen som sammantaget ger ett gott betyg. Redan på morgonen den 26 december gavs första klartecken om katastrofstöd, samordning med andra aktörer prioriterades i arbetet och planering av det fortsatta återuppbyggnadsarbetet började tidigt. Men utvärderarna varnar för att vår organisation är så nerbantad att vi troligen skulle ha svårt att hantera en långdragen kris som rör hela organisationen.

Sidas stöd till återuppbyggnad efter tsunamin riktas huvudsakligen till Aceh-provinsen i Indonesien och till Sri Lanka. Båda dessa områden präglas av långvariga konflikter. Medan tsunamin i Indonesien öppnade möjligheter till försoning har det i Sri Lanka varit fortsatt låsta positioner.

Ungefär tre fjärdelar av Sidas samarbetsländer är präglade av pågående eller just avslutade konflikter. Konflikter och osäkerhet är grundläggande hinder för utveckling. För att stärka vårt arbete med dessa frågor har Sida under året bildat enheten Fred och säkerhet. Situationen i konflikttrabbade Sudan medförde dessutom att Sida fattade beslut om ha en utsänd medarbetare i landet för att samordna utvecklingssamarbetet.

Trots att många utvecklingsländer lider av effekterna av konflikter så går utvecklingen i positiv riktning. Mellan 1992 och 2003 minskade antalet väpnade konflikter med 40 procent och antalet dödsfall i konflikter minskade även kraftigt under samma period, enligt den Human Security Report 2005 som publicerades i slutet av året.

Återuppbyggnaden efter en konflikt är samtidigt en process som tar lång tid. Sedan kriget i Bosnien tog slut för tio år sedan har en miljon människor återvänt till sina byar och städer i landet. Sverige har gett över en miljard i stöd till återvändare och en utvärdering

som presenterades i höstas lyfter fram hur utvecklingssamarbete kan bidra till försoning.

Demokratins utveckling går också kontinuerligt framåt. År 2005 skedde demokratiska framsteg i ett stort antal länder, enligt den mätning av politisk frihet som görs av Freedom House. Trots att framstegen överväger sker givetvis även många bakslag. Hotande konflikt och demokratiska brister ledde till att Sida under året beslöt att hålla inne vissa planerade stöd till regeringarna både i Etiopien och Uganda.

Demokratisk samhällsutveckling är en nödvändig förutsättning för fattigdomsbekämpning och stöd till demokrati och mänskliga rättigheter utgjorde den största sektorn i Sidas stöd. Samtidigt är rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv utgångspunkter för hela verksamheten. Såväl i fält som i Stockholm ägnades kraft åt att utveckla metoder för att tillämpa rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv i verksamheten. Det handlar om att bidra till varje människas rätt till ett värdigt liv.

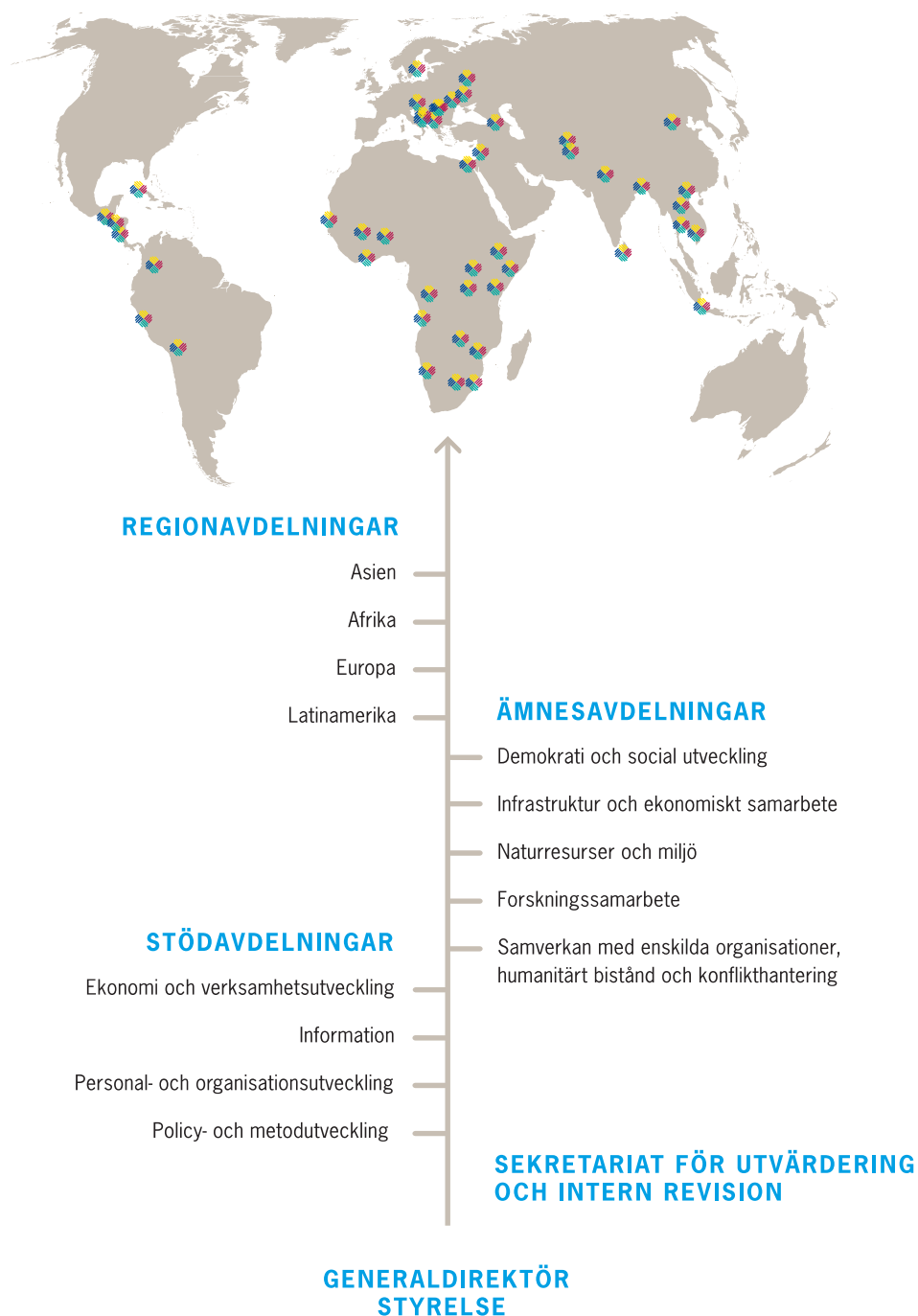
Världens största katastrofer får oftast pågå i det tysta utanför massmediernas strålkastarljus. Till dessa »tysta« katastrofer hör de 28 000 människor som varje dag dör i svält eller bristsjukdomar och de 10 000 personer som dör av hiv/aids varje dag. Dessa mindre uppmärksammade katastrofer präglar också i hög grad vårt utvecklingssamarbete. Jag hoppas därför att den debatt om utvecklingsfrågor som tagit fart under 2005 ska fortsätta även under de kommande åren.

Maria Norrfalk

Maria Norrfalk,
Generaldirektör Sida

Sidas organisation

Sidas styrelse

Ewa Björling,
riksdagsledamot (m)

Berndt Ekholm,
riksdagsledamot (s)

Holger Gustafsson,
riksdagsledamot (kd)

Leif Håkansson,
3:e vice ordf i LO

Ari Kokko,
professor, Handelshögskolan i Stockholm

Hilda Lind,
direktor, Svenska kyrkans mission

Maria Norrfalk,
ordförande, generaldirektör Sida

Birgitta Ohlsson,
riksdagsledamot (fp)

Joakim Palme,
professor, Institutet för framtidsstudier.

Börje Risinggård,
direktör, Svensk handel

Mariann Ytterberg,
riksdagsledamot (s)

Ledamöter i Sidas forskningsnämnd

Professor Gunnar Öquist, ordförande
Kungliga vetenskapsakademien

Professor Lotta Mellander
Avdelningen för pediatrik, Göteborgs universitet

Professor Barbara Ekbom
*Institutionen för entomologi, Sveriges lantbruksuniversitet,
Uppsala*

Professor Malin Falkenmark
Stockholm International Water Institute – SIWI

Professor Sven Hessle
Institutionen för socialt arbete, Stockholms universitet

Professor Olle Stendahl
Institutionen för medicinsk biologi, Linköpings universitet

Professor Inga Persson
Nationalekonomiska institutionen, Lunds universitet

Professor Lena Trojer
*Institutionen för arbetsvetenskap och mediateknik,
Blekinge tekniska högskola*

Docent Måns Lönnroth
Stiftelsen för miljöstrategisk forskning – MISTRA, Stockholm

Från Sida:

Dr Berit Olsson
Chef för avdelningen för forskningssamarbete, SAREC

Dr Ingemar Gustafsson
Rådgivare, Policy- och metodavdelningen

Sidas verksledning 2005

Maria Norrfalk, *Gd*

Staffan Herrström, *överdirektör och ac POM*

Bengt Ekman, *planeringsdirektör*

Klas Markensten, *ac EUROPA*

Britt Hagström, *ac 1/1–9/5 DESO*

Lena Johansson, *tj/ac 10/5–24/10 DESO*

Maria Stridsman, *ac fr o m 25/10 DESO*

Jan Bjerninger, *ac 1/1–2/10 ASIEN*

Jörgen Schönning, *tj/ac 3/10–31/12 ASIEN*

Johan Åkerblom, *ac INFO*

Ingrid Wibom, *ac PEO*

Marie Ottosson, *ac EVU*

Berit Olsson, *ac SAREC*

Eva Asplund, *ac SEKA*

Jerker Thunberg, *ac 1/1–31/8 NATUR*

Mats Segnestam, *tj/ac 1/9–2/10 NATUR*

Jan Bjerninger, *ac fr o m 3/10 NATUR*

Göran Holmqvist, *ac RELA*

Lotta Sylwander, *ac AFRA*

Rolf Carlman, *ac INEC*

Chefen för sekretariatet för utvärdering och intern-
revision är enligt Sidas arbets- och beslutsordning inte
medlem i verksledningen, men har närvaro- och
yttranderätt.

Eva Lithman, *sekretariatschef UTV*

Politikområde Internationellt utvecklingssamarbete

2005

Mål, perspektiv och huvuddrag i utvecklingssamarbetet

Sida skall lämna en redogörelse om hur utvecklingssamarbetet har främjat och präglats av målet för det internationella utvecklingssamarbetet, de två perspektiven och de åtta huvuddragen.

Målet för Sveriges utvecklingssamarbete är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Två perspektiv, de fattigas perspektiv och rättighetsperspektivet, ska genomsyra allt Sidas arbete. Sveriges nya politik för utvecklingssamarbetet (PGU) har även åtta huvuddrag som illustrerar fattigdomens många dimensioner. Sammantaget ställer den nya politiken nya krav på det svenska utvecklingssamarbetet. Sida har därför utvecklat policyer och metoder som kommer till uttryck i skriften »Perspektiv på fattigdom«. Denna har också kompletterats med skriften »Mål, perspektiv och huvuddrag«. Detta komplement har fastställts för att skapa en för Sida gemensam förståelse av hur målet för utvecklingssamarbetet, perspektiven och huvuddragen relaterar till varandra och hur de styr Sidas verksamhet.

Under 2005 har Sida fastslagit två nya verksövergripande policyer, en för främjande av fred och säkerhet i utvecklingssamarbetet (Promoting Peace and Security through Development Cooperation) samt en för jämställdhet (Promoting Gender Equality in Development Cooperation). Bägge dessa har präglats av den nya politiken och följer den nya regeln för policyer och metoder i bistandsprocessen (fastställd i slutet av 2004) som har utformats för att säkra överensstämmelsen mellan den nya politiken och Sidas övergripande policyer. Ytterligare ett verksövergripande instrument, »Så arbetar Sida« som beskriver hur Sida tolkar sitt uppdrag och ser på sin och samarbetspartnernas respektive roller samt ger ramar för hur Sida planerar och styr sin verksamhet, har reviderats och uppdaterats under 2005 utifrån den nya politiken samt den nya internationella agendan om biståndseffektivitet

(»Parisdeklarationen«, OECD/DAC, mars 2005). Sverige genom Utrikesdepartementet och Sida drev för övrigt framgångsrikt frågan om ägarskap i förarbetet till Parisdeklarationen vilket knöt an till målets formulering om att »skapa förutsättningar för fattiga människor«.

Beträffande det interna organisatoriska arbetet har projektet för lansering och förankring av den nya synen på fattigdom, »Från ord till handling«, avslutats. I enlighet med rekommendationerna i slutrapporten har därefter en verksövergripande handlingsplan för fördjupat fattigdomsfokus fastställts. Aktiviteterna i handlingsplanen genomförs under hösten 2005 och hela 2006 och ansluter till en av Sidas fyra strategiska prioriteringar för 2005–2007, »stärkt fattigdomsfokus med jämställdhetsinriktning«. De två fokusområdena i handlingsplanen är ökad styrning och ledning i förhållande till det nya fattigdomsbekämpningsmålet samt interna och externa kompetenshöjande åtgärder både på myndigheten och i fält. Sida har under hösten 2005 färdigställt och antagit flera av styrinstrumenten som anges i handlingsplanen, som en vägledning för fattigdomsanalys på landnivå, ett positionspapper om strategier för fattigdomsbekämpning (Poverty Reduction Strategies, PRS) samt utkast till en handbok för jämställdhetsarbetet i enlighet med den nya jämställdhetspolicyn. Sida har också under 2005 arbetat med att utveckla metoder för fattigdomsinriktad ekonomisk tillväxt. I Kenya har en pilotstudie genomförts som en del av ett projekt för att utveckla en ny metod för ekonomiska landanalyser. Metoden innebär att man räknar med alla aspekter av fattigdomsinriktad ekonomisk tillväxt och analyserar makroekonomi, arbetsmarknadsutveckling och privatsektorutveckling.

Sidas plattform för det samlade policy- och metodarbetet inom myndigheten, (POMForum), som skapades hösten 2004 har under 2005 funnit sin form. POMForums huvudsakliga arbetsuppgift är att bidra till att det nya målet får genomslag i utvecklingssamarbetet. POMForum har bland annat varit med om att ta fram de styrinstrument som nämns ovan. I metodarbetet har en arbetsgrupp inom Sida tagit fram ett tankepapper kring de två perspektiven, som fokuserar på vad Sida behöver göra för att omhänderta rättighetsperspektivet och de fattigas perspektiv. Sida har under 2005 påbörjat ett metodarbete i samarbete med ambassaden i Bangladesh som ska ge vägledning om hur de fattigas perspektiv kan tillämpas inom samarbetsstrategiproessen och direkta biståndsinnsatser. Kompetensutvecklingsinsatser för Sidas egen personal kring utvecklingssamarbetets mål och de två perspektiven har redan påbörjats och cirka 100 medarbetare har hittills deltagit i olika utbildningstillfällen.

Sida har höjt sin profil i internationella forum för att få genomslag för målet, perspektiven och huvuddragen i Sveriges utvecklingspolitik, bland annat i tre av grupperna/nätverken inom Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) och utvecklingsbiståndsskommittén (DAC). Den ena är nätverket för fattigdomsbekämpning, Network on Poverty Reduction (POVNET). Nätverket är ett forum för internationellt utbyte av erfarenheter och utveckling av föredömliga metoder för att inkludera fattiga människor i ekonomiska tillväxtprocesser och social utveckling. Mandatet för POVNET:s nuvarande fas är att arbeta med fattigdomens mångdimensionalitet och förhållandet mellan ojämlikhet, ekonomisk tillväxt och fattigdomsminskning i utvecklingsländerna. Sida har under 2005 lett arbetet inom den undergrupp som inriktats på privatsektorutveckling. Arbetet har resulterat i publikationen *Accelerating Pro-Poor growth through private sector development – an analytical framework*. Sida är även mycket aktiv i OECD/DAC:s nätverk för demokratisk samhällsstyrning (GOVNET). Sida medverkar där i arbetet med att utveckla analyser av makt och förändringsaktörer i utvecklingssamarbetet samt i arbetet med normbildning kring kapacitetsutveckling. Sida deltar också i nätverkets arbete med antikorrupsionsfrågor och är vice ordförande i arbetsgruppen för mänskliga rättigheter och utveckling. Sida har även varit aktiv inom gruppen som arbetat fram Parisdeklarationen för biståndseffektivitet som antogs vid OECD/DAC:s högnivåmöte i mars 2005. Sida medverkar sedan dess med uppföljning av deklarationen i arbetsgruppen för biståndseffektivitet (WP-EFF). Parisdeklarationen har många kopplingar till flera huvuddrag i Sveriges nya politik. Ett exempel

på annat internationellt arbete är Sidas deltagande i Poverty and Environment Partnership (PEP), ett informellt nätverk som samlar ett stort antal bilaterala och multilaterala givare samt miljöorganisationer. Sida och Utrikesdepartementet stod tillsammans som värd för ett PEP-möte i Stockholm i mars 2005.

Målet om fattigdomsbekämpning har fått genomslag i flera av de nya samarbetsstrategierna som tagits fram tillsammans med Sidas samarbetsländer under senare delen av året. De nya riktlinjerna för samarbetsstrategier som reflekterar det nya målet, perspektiven och huvuddragen kom först 28 april 2005. Trots detta har flera förslag till samarbetsstrategier kunnat beakta den nya politiken. Ett exempel är Bosnien och Hercegovina, där Sida genomförde en analys av fattigdomen i landet, vilket innebar att förslaget till samarbetsstrategi kunde inriktas på områden som är kopplade till fattigdomens bakomliggande orsaker. Målet för samarbetsstrategin för Bosnien och Hercegovina 2006–2010 enligt Sidas förslag är uppbyggnad av en uthållig stat och ekonomisk utveckling. Ett annat exempel är det förslag som Sida lämnat till samarbetsstrategi för Tanzania 2006–2010 som i hög grad bygger på Tanzanias egen strategi för tillväxt och kamp mot fattigdom, »National Growth and Poverty Reduction Strategy«. Förslaget till samarbetsstrategi tar sin utgångspunkt i rättighetsperspektivet och fattigdomens politiska dimensioner, det vill säga demokrati och mänskliga rättigheter, samhällsreformer samt ökade möjligheter för fattiga att delta i samhällsprocesser. På en övergripande nivå har huvuddraget fred och säkerhet nu bättre börjat reflekteras på landnivå, vilket resulterat i att andelen samarbetsstrategier med ett tydligt integrerat freds- och säkerhetsperspektiv ökat från 28 procent år 2002 till 78 procent år 2005. Samarbetsstrategierna har fått en ökad betoning på tidigt konfliktförebyggande för att det reguljära utvecklingssamarbetet ska få en förebyggande effekt.

Även i länder med redan fastställda samarbetsstrategier har den nya politiken haft inflytande på Sidas arbete. I Kenya har Sida gjort en kraftfull satsning på att integrera principerna för mänskliga rättigheter och demokrati (definierade såsom icke-diskriminering, deltagande, ansvarsutkrävande, öppenhet och insyn) i samtliga sektorer inom det svenska utvecklingssamarbetet (vägar, vatten, landsbygdutveckling, samhällsstyrning, rättsektorn och jordbruk) och det har lett till en nydanande metod, (Mainstreaming in action – Mainiac). Ett nära och brett samarbete har också byggts upp med företrädare för den kenyanska staten, Kenyas nationella kommission för mänskliga rättigheter och med det kenyanska civila samhället kring rättsfrågorna.

Sida ger här några utvalda exempel på insatser där utvecklingssamarbetet främjat och präglats av målet, perspektiven och huvuddragen. Som ett exempel på hur huvuddraget demokrati och god samhällsstyrning präglat utvecklingssamarbetet i Vietnam, har Sida som enda givare fått landets förtroende att medverka till en omfattande kartläggning och analys av korruptionen. Rapporten är den första i sitt slag som har offentliggjorts och den täcker sju provinser och städer samt tre regeringsdepartement. Till grund för analysen ligger mer än 100 seminarier med representanter för den statliga förvaltningen, partiet, allmänheten och näringslivet. Rapporten förväntas leda fram till en strategi mot korruption som Vietnams regeringsparti, parlament och regering väntas anta under 2006.

Beträffande huvuddraget hållbart utnyttjande av naturresurser och omsorg om miljön, har Sidas stöd till World Resources Institute (WRI) fokuserat på sambanden mellan miljö och ekosystem och fattigdomsbekämpning. Förståelse för dessa samband är inte minst viktig när Sida tar fram och analyserar strategier för fattigdomsbekämpning (PRS). WRI utvecklar även metoder för miljö- och fattigdomssambanden mellan global, regional, nationell och lokal nivå. Ett exempel är ett projekt om fattigdom och kartläggning av ekosystemen i Östafrika. Ett annat exempel är Sidas samarbete med Enheten för miljöekonomi vid Göteborgs universitet som utvecklas successivt och omfattar även stöd till miljöekonomiska nätverk och centrum i samarbetsländer, till att börja med Etiopien och Kina. Sida har under året ökat sitt stöd till utvecklingsländer för att öka deras kunskap och kapacitet att hantera klimatpåverkan i relation till hållbar utveckling.

Insatser som främjar tillväxt finns exempelvis i Etiopien, Zambia och Moçambique. I Zambia stödjer Sida Agricultural Support Programme (ASP) i samarbete med landets jordbruksdepartement. Under 2005 har 20 000 småbrukarhushåll i fyra provinser inlemmats i programmet (därmed riktar sig nu programmet till 40 000 hushåll totalt) utifrån konceptet »jordbruk är affärsverksamhet«. Av dessa är cirka 30 procent kvinnliga lantbrukare. Målet är att öka livsmedelssäkerheten och producera ett överskott som kan marknadsföras genom miljömässigt hållbara metoder. Programmet har lyckats koppla ihop producenter med marknaden. Ett led har varit att etablera och bygga upp kooperativa föreningar, och hittills har 127 kooperativ etablerats. Småhushållen har i genomsnitt ökat sina årsinkomster från 1 500 kronor 2003 till 3 000 kronor 2005.

Inom ramen för det integrerade provinsutvecklingsprogrammet i Niassa (PROANI), i norra Moçambique är privatsektorutveckling en viktig del. Inom denna kom-

ponent stödjer Sverige en rad olika åtgärder för att främja privata investeringar, företagande, produktion och sysselsättning framför allt inom jordbruk, skogsbruk, servicenäringar och turism. Viktiga inslag är ett centrum för företagsutveckling, tillgång till riskkapital och lantmateriinsatser som sedan 2003 gett 150 000 människor säkrad nyttjanderätt till mark- och vattenresurser, och utvecklingen av finansiell service via det lokala postsystemet. Kontakter med utländska företag har lett till att två skogsföretag etablerat sig och planerar nyplanteringar av 170 000 hektar vilket ger 5 000 nya arbetstillfällen i provinsen. Planteringarna bidrar även till att minska den allvarliga jorderosionen.

Handel främjar tillväxt men för att kunna formulera en handelspolitik som bidrar till hållbar tillväxt och fattigdomsbekämpning måste handelsfrågorna ses i ljuset av en bredare nationell utvecklingsagenda. Sida stödjer därför The Integrated Framework for Trade-related Technical Assistance in the Least Developed Countries (IF), en process som syftar till att stödja de minst utvecklade ländernas arbete att integrera handel i sina nationella utvecklingsstrategier. IF-processen är dessutom ett viktigt instrument för att samordna biståndsgivare och göra det handelrelaterade biståndet effektivare. Beträffande huvuddraget social utveckling och social trygghet har Sida exempelvis initierat stöd till insatser som kan ge effekt för många människor. En av dessa är stödet till det internationella nätverket för kvinnor i den informella ekonomin (WIEGO). Syftet är att synliggöra och utveckla centrala frågor för fattigdomsanalys och jämställdhet, i synnerhet sambanden mellan tillväxt, sysselsättning och trygghetssystem i den informella sektorn. Nätverket spänner från internationella forskningsinstitutioner till institutioner och frivilligorganisationer i bland annat Indien, Sydafrika och Kenya. Beträffande huvuddraget konflikthantering och säkerhet har en rad studier genomförts inom ramen för samarbetet i OECD/DAC. Studierna har resulterat i riktlinjer och vägledning för OECD-länderna, för det praktiska utvecklingssamarbetet med återintegrering av före detta kombattanter, förebyggande av rekrytering av barnsoldater samt främjande av fred och säkerhet i relation till demokratisering, försoning respektive jämställdhet.

ANALYS AV UTFALL

Fattigdomsbekämpning kräver både insatser som direkt påverkar och riktar sig till fattiga kvinnor, män och barn och insatser som riktar sig mot mer övergripande strukturella och institutionella förhållanden. Det kräver också en motpart som med kraft är pådrivande i fattigdomsbekämpningen eftersom utvecklingssamarbetet endast kan bidra till att skapa förutsättningar för

minskad fattigdom. Outvecklade demokratiska strukturer eller svaga institutioner leder exempelvis till orättvisor och marginalisering av fattiga människor. För att nå de fattiga krävs det ofta projekt och program som når breda samhällsgrupper inbegripet fattiga människor, såsom primärhälsovård och primärundervisning. I Sidas statistik indelas insatserna i kategorier som relaterar till hur de förväntas bidra till målet:

- insatser som direkt påverkar och riktar sig till fattiga kvinnor, män och barn
- insatser där de fattiga är inbegripna vilket innebär att fler samhällskategorier nås och därmed också de fattiga
- insatser med indirekt påverkan genom förändring av policy och institutioner, till exempel stöd till rättsväsende
- stöd på nationell nivå som indirekt bidrar till fattigdomsminskning, till exempel miljöinsatser
- övrigt, exempelvis metodutvecklingsprojekt.

Totalt sett har den ökande utfallstrenden för de två första kategorierna som tillsammans har en direkt påverkan på fattiga människor hållt i sig. 2005 utgjorde dessa två tillsammans nästan hälften (47 procent) av det totala ODA-utfallet. Motsvarande siffror var 39 procent 2003 och 41 procent 2004. Kategorin »övrigt« har halverats 2005 jämfört med 2004.

Fördelningen mellan typer av insatser varierar naturligt nog mellan Sidas verksamhetsgrenar. Både för verksamhetsgrenarna Latinamerika och Asien ökade insatserna i den första kategorin. I Latinamerika intar stöd till demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter (kategori tre, indirekt påverkan genom förändring av policy och institutioner) en särställning, men är trots detta jämförbar utfallsmässigt med de första två kategorierna tillsammans. I Afrika utgör de första två kategorierna med direkt påverkan tillsammans nästan hälften (48 procent) av utfallet, också en ökning jämfört med 2004.

Sammantaget kan det sägas att Sida markant ökat andelen utbetalningar till insatser som antingen är fokuserade på fattiga människors levnadsbetingelser eller där fattiga människor utgör en del av målgruppen för insatsen.

SIDAS BEDÖMNING

Sida har gjort framsteg på den övergripande policy- och metodutvecklingsnivån samt i det organisatoriska arbetet såväl internt som externt. En rad styrinstrument av strategisk karaktär har utarbetats och fastslagits. Därutöver har ett flertal existerande instrument reviderats. Detta arbete har kompletterats med framtagandet av övergripande vägledningar för ökat fattigdomsfokus på såväl land- som insatsnivå. Sammantaget innebär detta att bättre förutsättningar har skapats under året för tillämpningen av den nya politiken i den operativa verksamheten. En del metodologiska utmaningar återstår, till exempel att åstadkomma starkare fattigdomsfokus och en bättre integration av sociala och politiska aspekter i analyser och strategier, liksom att tydliggöra hur de två perspektiven ska tillämpas i praktiken. En stor utmaning för Sida är det stora kompetenslyft som krävs för att den nya politiken samt styrinstrumenten i form av policyer och riktlinjer ska kunna internaliseras och tillämpas. Sida lägger stor vikt vid att erfarenheter från fältet används i policy- och metodutvecklingsarbetet samt att resultatet av detta förändringsarbete på övergripande nivå överlämnas i verksamheten i fält. Även om det finns en långvarig tradition av att arbeta för att minska fattigdom kommer det sannolikt att dröja innan förändringsarbetet har genomfört Sidas totala insatsportfölj. Detta hänger samman med den stora andelen pågående avtalsreglerade insatser som beslutats innan den nya politiken fastställdes. Trots detta är den nuvarande trenden ett tecken på att det skärpta fattigdomsfokuset börjar få genomslag.

Tabell 1. Målet för Internationellt utvecklingssamarbete, utfall i tkr och procent av totalt utfall

Målet för utvecklingssamarbetet	2003		2004			2005		
	Utfall ODA	%	Utfall ODA	%	Utfall Icke ODA	Utfall ODA	%	Utfall Icke ODA
Direkt påverkan	2 129 738	21	2 729 312	23	72 370	3 556 856	27	42 360
Projekt och program där fattiga är inbegripna	1 799 194	18	2 137 524	18	41 396	2 684 146	20	65 047
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	4 355 889	43	4 526 577	38	146 175	4 795 496	36	154 845
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	1 323 420	13	1 625 991	14	15 321	1 859 950	14	11 557
Övrigt	619 944	6	744 252	6	325 437	390 296	3	269 363
Summa	10 228 184	100	11 763 657	100	600 698	13 286 744	100	543 173

Samordning och harmonisering

Sida skall rapportera vidtagna åtgärder för att stärka samordning och harmonisering med samarbetsländer och andra biståndsgivare.

På det internationella planet har samordning och harmonisering inom utvecklingssamarbetet tagit ett stort steg framåt under 2005 genom antagandet av den så kallade Parisdeklarationen vid högnivåmötet i mars. Detta dokument är viktigt därför att det innehåller ömsesidiga åtaganden från alla större offentliga biståndsgivare och cirka 60 partnerländer. Sverige (Utrikesdepartementet och Sida) deltog i arbetet med dokumentet inom utvecklingsbiståndskommittén (DAC) för Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), liksom även med utformandet av EU:s position som i vissa avseenden går längre än själva deklarationen.

Sida arbetar särskilt med samordning och harmonisering inom den så kallade Nordic+ gruppen (de nordiska länderna, Irland, Nederländerna och Storbritannien). En gemensam handlingsplan för detta arbete har uppdaterats och bland annat har riktlinjer för hur givarnas insatser ska komplettera varandra tagits fram under Sidas ledning.

För Sida är Parisdeklarationen utgångspunkten för det fortsatta arbetet med att öka effektiviteten i att uppnå målet för det svenska utvecklingssamarbetet. Detta arbete genomförs både på Sida i Stockholm och i alla länder där Sida bedriver utvecklingssamarbete. Sida har beslutat göra biståndseffektivitet (»aid effectiveness») till en strategisk prioritering för 2006.

Ett viktigt steg i denna riktning är ett handlingsprogram för koncentration av samarbetet som blev klart i juni 2005. Enligt detta ska samarbetet koncentreras till färre sektorer, arbetsfördelning etableras med andra givare och delegerat samarbete användas i större utsträckning. Sida gav signaler om ökad koncentration i direktiven för verksamhetsplanering för 2006 och ambassaderna ombads rapportera om nuvarande och planerad koncentration av insatsportföljen. Rapporterna

visar att antalet insatser minskat. Insatser påbörjade under respektive år inom de regionala verksamhetsgrenarna minskade från 1 433 år 2000 till 784 från oktober 2004 till augusti 2005.

De nya riktlinjerna innebär att samarbetsstrategierna ska innehålla tydliga åtgärder för att öka koncentrationen av samarbetet, samordningen med andra biståndsgivare inom ramen för partnerländernas nationella fattigdomsstrategier och användningen av ländernas egna system vid genomförandet, bland annat genom program- och budgetstöd. Detta har tillämpats i de strategiprocesser som påbörjats under 2005.

Längst har processen gått i Tanzania, där den nya samarbetsstrategin formulerats under antagandet att denna ska anpassas till den så kallade Joint Assistance Strategy (JAS) som utarbetas under ledning av landets regering. Syftet är att åstadkomma en kraftig koncentration av samarbetet, baserad på en arbetsfördelning mellan biståndsgivarna, samt att övergå till ett samordnat budgetstöd som dominerande form.

Delegerat samarbete har blivit en allt vanligare form för samarbete, sedan regeringens instruktion till Sida ändrades 2004 för att skapa tydliga förutsättningar för detta. Delegerat samarbete innebär att Sida kan låta en partner svara för beredning, genomförande och uppföljning av svenska biståndsinsatser samt själv åta sig motsvarande uppgifter. Sida har utarbetat ett referensdokument som vägledning för utökat delegerat samarbete. I ett fall (Mali) har Norge delegerat sitt hela landsamarbete till Sverige, på motsvarande sätt som Sverige tidigare delegerat samarbete till Norge i Malawi. Stödet till Burundi förmedlas redan via Storbritanniens biståndsmyndighet (DFID) och en fullständig delegering övervägs. Stödet till södra Sudan delegeras till styrelsen för ett gemensamt kontor (tillsam-

mans med Nederländerna, Norge och Storbritannien), som administreras av Nederländerna.

Andelen av stödet till regionerna som kanaliseras via delegerat samarbete ökade från en procent under 2004, till fyra procent för perioden oktober 2004 till augusti 2005.

SIDAS BEDÖMNING

Sida har under 2005 gjort betydande framsteg i att stärka samordning och harmonisering inom ramen för

de principer som överenskommits internationellt och formulerats bland annat i Parisdeklarationen för ökad biståndseffektivitet. Genom utveckling av metoder och policyer har förutsättningarna för genomförande på landnivå förbättrats och goda exempel har satts genom ökad arbetsfördelning och delegering av samarbetet. Utmaningarna i det fortsatta arbetet är framför allt att formulera mål och följa upp resultaten, att utveckla Sidas kompetens och att kommunicera den »nya biståndsarkitekturen« till politiker och allmänhet.

Samarbetets omfattning

ANALYS AV UTFALL

Omfattningen av Sidas internationella utvecklings-samarbete uppgick till 13 830 miljoner kronor exklusive förvaltningskostnader under 2005. Det är en ökning med ungefär tolv procent jämfört med föregående år.

Verksamhetsgren Afrika står för knappt 75 procent av ökningen, vilket är i linje med Sidas planering. Verksamhetsgrenens andel av det totala biståndet uppgår nu till cirka 27 procent. Även utfallet till humanitär och konflikterelaterad verksamhet har ökat. Ökningen har delvis skett genom omallokering från anslagssparande från u-krediter till den humanitära anslagsposten.

Det låga utfallet på u-krediter förklaras bland annat av den relativt höga bindningsgraden på Sidas bundna u-krediter, jämfört med andra länders finansierings-system. Dessutom är beredningen av ärenden komplex och infrastrukturprojekt i Moçambique och Bangladesh har blivit försenade.

Utfallet i förhållande till utgiftsbegränsningen uppgår till 100 procent. Sida har under 2005 disponerat en del av det ingående anslagssparandet från 2004. Under 2005 har Sida aktivt arbetat med prognoser och löpande omallokeringar mellan och inom anslagsposter vilket möjliggjort ett fullt nyttiggörande av anslaget. Anslagssparandet vid utgången av året uppgår till 1 772 miljoner kronor, en minskning med 138 miljoner kronor.

Sidas fem största samarbetsländer under 2005 har varit Tanzania, Moçambique, Sri Lanka, Etiopien och Uganda. Samtliga utom Sri Lanka var bland de tio största länderna även föregående år. Sri Lanka hör i år till de fem största mottagarna som en effekt av olika insatser relaterade till tsunamin. I bilaga 1 tabell 1:7 redovisas de 20 största samarbetsländerna.

Tabell 2. **Samarbetets omfattning**, kostnader i tkr, procent av utfall

Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren	2004		2005	
	Utfall	%	Utfall	%
Afrika	2 765 640	22,4	3 824 306	27,7
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	1 749 420	14,1	1 840 098	13,3
Latinamerika	843 203	6,8	923 413	6,7
Östeuropa och Centralasien	1 442 313	11,7	1 557 093	11,3
Globala utvecklingsprogram	1 323 347	10,7	1 463 442	10,6
Forskning	773 216	6,3	846 780	6,1
Humanitära insatser och konflikterelaterad verksamhet	1 610 570	13,0	1 876 997	13,6
U-krediter*	795 803	6,4	247 239	1,8
Enskilda organisationer	1 000 288	8,1	1 190 995	8,6
Information	60 554	0,5	59 553	0,4
Summa	12 364 355	100,0	13 829 917	100,0

* 2004 tillhörde u-krediter verksamhetsgrenen ekonomiskt stöd där även ekonomiska reformer inkluderades (595 000 tkr).

2005 inkluderas ekonomiska reformer i de regionala verksamhetsgrenarna.

SIDAS BEDÖMNING

Sida har ett omfattande samarbete med ett stort antal länder. Sidas verksamhet spänner också över många sektorer och en mångfald olika frågor vilket speglar fattigdomens olika dimensioner. Att bekämpa fattigdom är en synnerligen komplex verksamhet, vilket i sin tur innebär att Sidas arbete för att stödja processer som bidrar till minskad fattigdom måste vara av mångdimensionell karaktär. I de inledande avsnitten har Sida givit en sammanfattande beskrivning och bedömning av hur detta arbete har bedrivits under 2005 i vad avser såväl det övergripande policy- och metodutvecklingsarbetet som organisationen av arbetet intern och externt. En slutsats är att bättre förutsättningar har skapats för tillämpningen av den nya politiken för global utveckling samt att ett skärpt fattigdomsfokus i arbetet definitivt har börjat få genomslag.

En annan slutsats är att det finns ett behov av att koncentrera utvecklings-samarbetet till färre länder och sektorer samt att i ökad utsträckning samverka med andra givare, till exempel genom delegerat samarbete. Ökad koncentration är en viktig förutsättning för att Sida med bibehållen kvalitet skall kunna hantera ökade volymer i utvecklingssamarbetet samt även i övrigt genomföra den nya politiken för global utveckling. Mot denna bakgrund har Sida under året beslutat om ett handlingsprogram för ökad fokusering/koncentration i Sidas verksamhet.

Förutsättningarna för Sidas utvecklingssamarbete skiljer sig till viss del mellan regioner och länder beroende på bland annat ekonomiska, politiska och sociala förhållanden och traditioner (region- och landkontext). I följande avsnitt lämnas en mer ingående rapportering, analys och bedömning av resultatet av Sidas många verksamhetsgrenar.

Tabell 3.

Internationellt utvecklings-samarbete totalt, kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2003*	2004	2005
Tanzania	535 305	613 744	680 499
Moçambique	457 204	486 468	570 682
Sri Lanka	108 826	168 519	386 463
Etiopien	231 044	372 710	380 078
Uganda	266 200	313 810	358 287
Övriga länder och regioner	8 629 605	10 409 104	11 453 908
Totala kostnader	10 228 184	12 364 355	13 829 917
Biståndsform			
Projektstöd	4 328 351	5 120 703	6 156 273
Sektorprogramstöd	614 100	805 506	858 020
Personalbistånd inkl KTS	499 037	764 543	678 382
Internationella kurser	173 861	210 649	200 980
Krediter	346 062	317 021	483 019
Garantier	80	197	588
Ekonomiska reformer	560 833	798 523	728 000
varav generell budgetstöd 2005			725 000
Humanitärt bistånd	1 611 807	1 758 275	1 979 951
Forskning	790 665	837 122	904 211
Bidrag till enskilda organisationer	1 303 389	1 751 815	1 840 493
Totala kostnader	10 228 184	12 364 355	13 829 917
Kanaler			
Multilaterala organisationer	2 018 198	2 729 892	3 204 815
Svenska organisationer	3 808 695	4 568 612	4 605 466
Samarbetslandets organisationer	2 554 493	2 985 349	3 558 786
Övriga länders organisationer	831 345	970 275	1 125 455
Internationella enskilda organisationer	1 015 453	1 110 226	1 335 396
Totala kostnader	10 228 184	12 364 355	13 829 917
Antal giltiga insatser	5 188	5 669	5 356
varav >15 mnkr	114	147	157
Antal nya insatser	1 664	1 564	1 478

* Exklusive icke ODA

Afrika

Verksamhetsgrenen omfattar internationellt utvecklingssamarbete med Afrika söder om Sahara med undantag av vad som finansieras under verksamhetsgrenarna forskning, humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet, u-krediter och enskilda organisationer.

Sidas verksamhet skall styras av mål enligt gällande land-, region- eller motsvarande strategier för samarbete, samt av regeringens skrivelse om förnyad svensk Afrikapolitik (skr. 1997/98:122) och av departementspromemorian Afrika i förändring – en uppföljning av regeringens Afrikaskrivelse (Ds 2002:36).

REDOVISNING UTIFRÅN MÅL I LAND-, REGION- OCH SAMARBETSSTRATEGIER ETC.

Regeringen har beslutat om 16 landstrategier och fyra strategier med olika regional täckning för att styra och vägleda utvecklingssamarbetet med Afrika. Samtliga strategier innehåller målformuleringar som styr arbetet till områdena mänskliga rättigheter, demokratisk samhällsstyrning, social utveckling, hållbar tillväxt och bekämpning av hiv/aids. Redovisningen nedan följer denna indelning.

Respekt för mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning

Samarbetet utgjorde cirka 21 procent av verksamhetsgrenens kostnader. De tre största samarbetsländerna inom området var Moçambique, Tanzania och Kenya. Sida har ökat sitt engagemang i länder som befinner sig i övergången från konflikt till långvarig fred och återuppbyggnad.

I Moçambique har stödet för att utveckla offentlig finansiell styrning, revision och decentralisering bland annat bidragit till att riktlinjer i enlighet med kommunlagen utfärdades i april vilket möjliggjorde för den centrala regeringen att för första gången fördela budgetmedel till distrikten i statsbudgeten. Antalet statliga institutioner som har genomgått extern-, eller intern revision har ökat markant efter svenskt stöd till revisionsorganen. Stora bidrag har givits för att öka statistikmyndighetens kapacitet och genom bland annat hushållsundersökningar har tillförlitlig statistik för att analysera fattigdomssituationen kunnat produceras. Statistiken behöver emellertid fördjupas till individnivån och användas bättre i planeringen.

I Tanzania har Sida tillsammans med Riksrevisionen påbörjat ett omfattande stöd till den nationella revisionsmyndigheten för hantering, kontroll och uppföljning av offentliga medel. Sammantaget har stödet till institutioner för offentlig finansiell styrning och reformering av landets budgetprocess gjort det möjligt att öka det svenska budgetstödet för att genomföra landets nya strategi för fattigdomsbekämpning.

Sida har gett stöd till förberedelserna och genomförandet av de allmänna valen, framför allt genom stöd till upprättandet av ett permanent röstregister. Sida har påbörjat ett stöd till mer omfattande reformering av rättssektorn.

Programmet för att stärka rättssektorn i Kenya har under det första året fokuserat på utbildning, utrustning och byggnader och på utvecklande av strategier och policyer.

Stödet till det civila samhället i Kenya bidrar till opinionsbildning om mänskliga rättigheter, inklusive kvinnors- och barns rättigheter, medborgarutbildning och rättshjälp. Sidas stöd har vidare bidragit till att förbättra koordineringen mellan olika enskilda organisationer och till att organisationerna samordnar sin opinionsbildande verksamhet.

Sida deltog i arbetet med att ta fram en strategi för regeringens plan att reformera rättsväsendet och system för lag och ordning och med att ta fram en plan för antikorrupsionsarbete. Det pågående stödet inom offentlig finansiell styrning har under året omarbetats för att bli mer efterfrågestyrt. Men genomförandet lider av att informations- och kommunikationstekniken fungerar dåligt.

I så kallade transitionsländer som går från konflikt

till återuppbyggnad har Sida ökat stödet och bidragit till att främja givarsamordningen och biståndseffektiviteten. Exempel är beslutet att upprätta ett gemensamt givarkontor med Holland, Norge och Storbritannien i södra Sudan. Verksamheten har inletts och Sida fattade beslut om stöd till två gemensamma givarfonder för återuppbyggnad av Sudan.

I Demokratiska republiken Kongo (DRK) har givarsamfundet gjort stora ansträngningar för att få till stånd en gemensam fond för all humanitär verksamhet. Under 2005 har en pilotfas av fonden genomförts till vilken Sida bidragit. Sida har också inlett ett uppmärksammat trepartssamarbete med Sydafrika och DRK om ett projekt för att inventera antalet offentliganställda.

I Zimbabwe bedrivs, trots stora svårigheter, ett omfattande stöd genom enskilda organisationer inom området mänskliga rättigheter. Exempel på resultat är medicinskt och psykologiskt stöd till överlevande från organiserat våld och tortyr, skydd av personer utsatta för hot och tillhandahållande av juridiskt stöd. Vidare har omfattande väljar- och medborgarutbildning genomförts liksom valövervakning i samband med parlamentsvalet i mars 2005. Inom medieområdet har opinionsbildande arbete och forskning genomförts för att skapa respekt för yttrandefriheten.

Hiv/aids-bekämpning och social utveckling

Avsnittet är indelat i en kort redogörelse om hiv/aids-bekämpningen som Sida prioriterar i Afrika och avsnitt om hälso- respektive undervisningssektorn. Totalt användes cirka 26 procent av de totala kostnaderna för verksamheten inom dessa områden.

Hiv/aids

Sida har under 2005 prioriterat hiv/aids-bekämpning i Afrika. Prioriteringen har skett genom både ökad betoning på integrering av hiv/aids i all verksamhet, genom direkta insatser samt i dialogen med regeringar och andra aktörer.

I Sydafrika, där mer än 5,5 miljoner människor i dag bär viruset, har stödet koncentrerats till insatser i transportsektorn, den nationella debatten om hiv/aids samt för att förebygga våld mot kvinnor och barn.

I Zambia har Sida tillsammans med andra givare stött det nationella aidsrådet, samt fungerat som givarrepresentant i den grupp som koordinerar stöd från Globala fonden. I Tanzania inleddes ett omfattande program för gratis vård och behandling av personer med hiv och aids inom hälsosystemet.

Sidas stöd till regionalt samarbete inom hiv/aidsområdet ökade från 113 till 148 miljoner kronor från 2004 till 2005. Sidas regionala hiv/aids-team har slutit

ett avtal med Southern Africa Development Community (SADC), en mellanstatlig regional organisation för 14 länder, om samarbete med deras hiv/aids-enhet. Sida blir ledande givare i samarbetet. En Sidastödd regional organisation som arbetar i 13 länder med 140 organisationer har lyckats förändra synen på behoven hos utsatta barn till att även inkludera psykosociala aspekter.

Hälsa

Regionala insatser

Inom hälsoområdet stödjer Sida regionala insatser inom prioriterade områden till en sammanlagt belopp om cirka 31 miljoner kronor.

Inom området sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter har stöd till exempel utgått till regionala nätverk som arbetar mot könsstympning. Inom området säkra aborter har stöd getts till en organisation som bland annat utbildat hälsopersonal i att hantera abortkomplikationer. Organisationen har också bidragit till ett tillägg till Sydafrikas abortlag som innebär att även sjuksköterskor får utföra aborter vilket bidrar till ökad tillgänglighet framför allt på landsbygden.

Stöd har också gått till det så kallade SAMOUZA-projektet, ett samarbete för att minska mödradödligheten, mellan kvinnokliniker i Sydafrika, Moçambique, Uganda, Angola och Zambia och Karolinska institutet. Under året har ett regionalt seminarium för erfarenhetsutbyte genomförts i Maputo.

Inom folkhälsoområdet har stöd utgått till ett samarbete mellan Arbetslivsinstitutet och dess nationella motsvarigheter i södra Afrika. Man har ett flertal samarbetsprojekt, till exempel för att minska silikos inom gruvindustrin, där utbildningsmaterial för gruvinspektörer tagits fram under året.

Sida tog i Uganda initiativ till en studie av hälsosektorn. Studien pekade på möjligheter att förbättra prioriteringarna, harmoniseringsarbetet, givarnas följsamhet och att ta fram resultatdata inom sektorn. I augusti tog Sverige över rollen som koordinatör för hälsogivargruppen. Som ett första initiativ anordnades ett seminarium om förbättrad följsamhet och harmonisering. Seminariet resulterade i en gemensam handlingsplan för givarna och regeringen.

Som ett led i beredningen av ett nytt hälsoavtal i Zambia har två institutionella samarbeten inom hälsosektorn utvärderats; stöd till sjuksköterskeutbildning och stöd till utvecklandet av kapacitet inom området hälsoekonomi. Rekommendationerna är att dessa båda stöd integreras mer i sektorn och blir en del av dess gemensamma finansieringsmekanism. Sida har också bidragit med tekniskt stöd i utarbetandet av en femårig personalförsörjningsplan.

Utbildning

Under en del av 2005 höll Sida, tillsammans med andra givare inom utbildningssektorn i Tanzania tillbaka stödet till primärutbildningen på grund av försenad rapportering och revision, samt brist på respons på problem inom sektorn som olika studier noterat. Men framsteg i form av ökad inskrivning av elever och utbildning av fler lärare rapporterades. Stödet till undervisningssektorn på Zanzibar har utvecklats mycket positivt under året. En ny utbildningspolicy har utarbetats och byggandet av nya klassrum har resulterat i att fler barn kan gå i primärskolan.

Sida föreslog den svenska regeringen att det planerade stödet inom undervisningssektorn i Moçambique skulle omvandlas till generell budgetstöd för genomförande av strategin för fattigdomsbekämpning. Regeringen biföll förslaget. I avtalet om budgetstöd har det klargjorts att Sida prioriterar dialogen inom sektorn. Stipendieprogrammet för särskilda provinser för högre utbildning kom igång 2005.

Stödet till utbildningssektorn i Mali, där Sverige har ett delegerat partnerskap med Nederländerna, uppvisar flera positiva resultat. Andelen barn som går i grundskolan ökar stadigt och rapporterades under året ligga på knappt 60 procent för flickor och drygt 80 procent för pojkar. Tillämpningen av den nya läroplanen, vilken påbörjades under 2005 är ett viktigt steg för ett mer elevcentrerat lärande i landets grundskolor. Stärkandet av utbildningsförvaltningen, speciellt på lägre nivåer, samt ett bättre helhetsgrepp kring hela utbildningssektorn är nyckelfrågor i de utdragna förberedelserna under 2005 för utbildningsprogrammets nästa fas.

I Burkina Faso dominerades diskussionerna inom basutbildningsprogrammet av stärkandet av ministeriets förvaltning av givarnas finansiella medel. Rapporteringen har varit bristfällig och flertalet givare har därmed inte kunnat betala ut sitt planerade stöd. Effekten har framför allt blivit stora förseningar av mycket efterlängtna skolbyggnationer. Åtgärder för att rätta till problemen har satts in men utbetalningarna från Sida har ändå inte kunnat ske i avvaktan på en revision av den under året stängda enhet som hanterade flertalet givares medel. Men stödet till den del av basutbildningsprogrammet som ansvarar för alfabetisering visar upp mycket goda resultat med ökat antal ungdomar och vuxna som kan läsa och skriva.

Hållbar tillväxt

Hållbar tillväxt är en nödvändig förutsättning för fattigdomsminskning. Sida använde cirka 28 procent av de totala kostnaderna inom området.

Infrastruktur, finansiering och urban utveckling

I Moçambique får direktoratet för regionala vägar stöd för arbeten, teknisk rådgivning, seminarier och utbildningsaktiviteter. Reparationer av vägar som blev förstörda av översvämningarna 2001 slutfördes under 2005. Vidare pågår förberedelserna för broprojektet över Zambezifloden med gemensam finansiering av Sida, Europeiska kommissionen och Italien. Sida har bland annat tagit initiativ till en gemensam koordineringsgrupp som ska verka för att förstärka de positiva effekterna av att bron kommer till och motverka eventuella negativa sociala konsekvenser, bland annat risken för hiv/aids-spridning.

I Tanzania har Sverige under året varit ledande bilateral givare inom energisektorn och förberedelser för en kraftig ökning av stödet har genomförts. Men stödet till energisektorn på Zanzibar har hållits tillbaka i avvaktan på politiska beslut om nyckelreformer.

Ett stöd för att introducera informations- och kommunikationsteknik i lärarutbildningshögskolor har beslutats och genomförandet startade under året.

I samarbetet med Kenya inom vatten- och sanitetsområdet har Sida tillsammans med Danmark stött en utveckling som ska ses som ett första steg mot ett sektorutvecklingsprogram. Nyckelområden är institutionella reformer för bland annat decentralisering och förbättrade möjligheter för deltagande, förbättrad styrning och redovisning och miljömässigt hållbart vattenutnyttjande.

Vägsamarbetet har designats så att rättighetsperspektivet och demokratiska styrmetoder skjuts fram. Hiv/aids har integrerats i programmet. Sida har fört långtgående samtal om stöd till ett program för att minska fattigdomen i urbana områden genom bland annat ökad tillgång, och säkrad dispositionsrätt, till mark.

Handel, näringsliv och finansiella system

Privatsektorutvecklingsprogrammet i Tanzania har under året genomförts i enlighet med planerna där koncentration och givarsamordning varit vägledande. Ett stort antal insatser har avslutats. En sista fas av handelskammarsstödet samt stödet för export av ekologiska produkter påbörjades. Avtal tecknades om ett sektorprogram med fem givare för uppbyggnad av finansiella tjänster till fattiga och Sida var givarsamordnare för ett reformprogram för förbättrat näringslivsklimat och för handelsutveckling.

I Uganda avslutades under året ett framgångsrikt samarbete med Internationella arbetsorganisationen (ILO) för att utveckla affärsradioprogram riktade till små- och medelstora företag. Resultaten av samarbetet är bland annat att 20 radiostationer sänder affärsprogram som når över sju miljoner ugandier i 53 av landets 57 distrikt.

[Bild borttagen]

Vägarbete i Moçambique.

Regionala insatser

Sida stödjer utveckling av tekniska och legala system för standardiseringsarbete, till exempel ett pilotprojekt för kvalitetskontroll av kondomer (som också bidrar till minskad spridning av hiv/aids och könssjukdomar) och stöd till den regionala afrikanska standardiseringsorganisationen ARSO.

Privatsektorutvecklingsprogrammen Start and improve your business och Expand your business har i flera länder nått ett sådant läge att verksamheten kan fortsätta utan extern finansiering varför utfasning av Sidastödet påbörjats.

Naturresurser och miljö

Under Sidas Regionala program finansierades omfattande verksamhet för hållbar vattenresursanvändning i Afrika. Tre stora projektberedningar genomfördes för insatser i bland annat Okavango- och Pungue-

flodernas tillrinningsområden. Men förseningar, bland annat på grund av komplexa politiska förhållanden, har uppstått i stödet till managementplanen för Okavangodeltat.

I Etiopien kompletterades programdokumentet för landsbygdsutveckling i Amhararegionen efter omfattande konsultationer med intressenter, bland andra bybor. Under tiden har programmets övriga delar fortsatt att genomföras och nio ytterligare kommuner inkluderades i programmet. Vidare har inom programmet landcertifikat utfärdats till över hälften av bönderna i programkommunerna.

Inom landsbygdsutvecklingsprogrammet i Kenya har under året ett fullt utvecklat uppföljningssystem utvecklats i varje distrikt och provins, policyn för jordbruksrådgivning sågs över och en resultatutvärdering har genomförts. Möjligheterna för ansvarsutkrävande ökades genom att jordbruksrådgivare fick utbildning

om demokrati och mänskliga rättigheter och att bönderna fått stöd att organisera sig. Rapporteringen och revisionsfunktionerna stärktes också. Ett pilotprojekt för att nå ut till de allra fattigaste, resurssvaga och utsatta bönderna dokumenterades och baserat på dessa erfarenheter ökas nu denna form av stöd.

STRATEGIER FÖR FATTIGDOMSBEKÄMPNING

Sida skall för respektive region rapportera hur Sida stödjer, följer och deltar i dialogen om samarbetsländernas nationellt ägda processer för att bekämpa fattigdom, inklusive hur Sida främjar fattiga människors och deras företrädares deltagande i prioriteringar, beslut, genomförande och uppföljning av fattigdomsminskande åtgärder.

Utifrån hur framgångsrikt processerna för att ta fram strategier för fattigdomsbekämpning (PRS-processer) drivits i Sidas huvudsamarbetsländer kan grovt följande kategorisering göras:

1. Länder som framgångsrikt arbetat med strategier för fattigdomsbekämpning

Burkina Faso, Moçambique, Rwanda och Tanzania. Nedan exemplifieras verksamheten.

I Burkina Faso stödjer en allt bättre koordinerad givargrupp regeringens och det civila samhällets genomförande av PRS bland annat genom budgetstöd. Harmoniseringsarbetet är högt prioriterat. Internationella valutafondens (IMF) bedömningar av den makroekonomiska utvecklingen är positiv och landet har en genomtänkt balans mellan stram finanspolitik och satsningar på fattigdomsminskande utgifter i statsbudgeten. Givarna samordnar dialogen med regeringen om genomförandet av PRS. I april gjordes en samlad givargenomgång av PRS-genomförandet och av offentlig finansiell styrning.

Även i Moçambique är relationen god mellan regeringen och givarsamfundet och ett omfattande budgetstöd ges. Huvuddelen av landets största givare, däribland Sida, och regeringen har undertecknat en gemensam avsiktsförklaring (MOU) om förutsättningarna och procedurerna för ett förutsägbart budgetstöd. I MOU klagörs hur samordning och harmonisering av givargruppen G18 ska ske. År 2005–2006 är Sida ordförande för G18 och har i den rollen särskilt drivit frågorna om mer effektivitet och jämställdhetsfokus i hiv/aids-bekämpningen, bättre genomförande av reformer inom offentlig styrning och mänskliga rättigheter samt förebyggande av svält i torkdrabbade regioner. Under Sidas ordförandeskap har också stora framsteg gjorts för att öka följsamheten med moçambiqiska system och synkroniseringen av givarnas planering. Tillväxten är hög och budgeten, som är i balans, prioriterar fattigdomsminskande områden i

linje med landets PRS. Regeringen har, efter väl genomförda konsultationer med det civila samhället och sedermera också med givarna, tagit fram ett utkast till sin andra PRS som sträcker sig över perioden 2006–2010.

2. Länder där strategierna för fattigdomsbekämpning har vissa svagheter

Etiopien, Kenya, Malawi, Mali, Uganda och Zambia.

I Etiopien är relationerna mellan regeringen, det bredare samhället, den politiska oppositionen och givarna störda av misstroendet mellan den sittande regeringen och andra politiska och civilsamhällsgrupper. Misstroendet visar sig bland annat i regeringens ovilja att involvera det civila samhället och till och med parlamentet i konsultationer om landets PRS. Efter påtryckningar från givarsamfundet genomfördes emellertid till slut sådana konsultationer under året inför Etiopiens andra PRS. Ett gemensamt uppföljningsmöte av PRS anordnades i februari, men den slutliga officiella rapporteringen om PRS-genomförandet försenades kraftigt. Sida för i dialogen fram frågor om demokratisk samhällsstyrning och respekt för mänskliga rättigheter. Det svenska budgetstödet för 2005 har inte kunnat beslutas under året på grund av osäkerhet om den makroekonomiska utvecklingen och på grund av att Sida beslutat att avvakta med nya avtal tills läget efter valet i maj 2005 klarnar.

I Kenya fokuserar landets regering och givarna på det stora antalet reformer som sker inom till exempel rättsområdet, offentlig finansiell styrning och anti-korruption. Harmoniseringsansträngningarna fortgår emellertid under svenskt ledarskap, bland annat skapades under året ett harmoniseringssekretariat på finansministeriet. Internationella valutafonden, Världsbanken och Europeiska kommissionen förbereder budgetstöd. Sida har under 2005 inlett interna diskussioner om budgetstöd från tidigast det kenyanska budgetåret 2006/07. Den kenyanska ekonomin brottas fortfarande med stora problem även om man åter registrerar positiv tillväxt och skatteintäkterna ökar.

I Zambia har regeringen, med stöd från bland andra Sida, påbörjat utarbetandet av en ny PRS som ska gälla under 2006–2010. Arbetet görs med deltagande från intressenter. På distriktsnivå har utvecklingsplaner tagits fram och dessa ligger till grund för den centrala strategin för fattigdomsbekämpning. Strategin och Zambias biståndspolicy, finansierad av Sida, ligger till grund för en zambisk givarsamordning Joint Assistance Strategy (JAS). Givarna, inklusive Sida, deltar i konsultationerna genom en central grupp av ett fåtal givare, och genom sektorgrupper. Några sektorgrupper fungerar bra, medan andra inte når resultat.

Harmoniseringsarbetet har nått långt i Zambia. Gemensamma uppföljningar har utförts två gånger under året och givarna, bland andra Sida, har bedömt sina egna komparativa fördelar inför det förväntade JAS-beslutet. Zambias stora utmaningar är att genomföra de välförankrade utvecklingsplanerna och att upprätthålla en god makroekonomisk- och finanspolitisk utveckling. Uppföljningar av den befintliga PRS:en har hämmats av att ett bra uppföljningssystem inte finns. Slutsatserna som trots allt kunnat dras om genomförandet av PRS är inte särskilt positiva. Till exempel visar en uppföljning mot millenniemålen som gjordes i augusti att endast tre av tio mål med säkerhet kommer att nås.

3. Länder som inte tagit fram strategier för fattigdomsbekämpning

Angola, Burundi, Demokratiska republiken Kongo, Namibia, Somalia, Sudan, Sydafrika och Zimbabwe.

I tre av dessa länder håller Sida på att fasa ut det traditionella gävobiståndet; Sydafrika, Namibia och Angola. Arbetet går ut på att omvandla biståndsrelationerna till ett bredare och mer långsiktigt samarbete mellan jämbördiga parter. Omvandlingen har kommit längst i Sydafrika där partnerskapssamarbeten utvecklats inom kultur-, hälso-, och privatsektorsområdena. Möjligheter till gemensamt utvecklings-samarbete för stöd till andra länder i Afrika undersöks. I Namibia och Angola är förutsättningarna för bredare samarbete mer begränsade men de institutionella samarbetena och stärkandet av kommersiella relationer vidareutvecklas.

Vid en jämförande bedömning av länderna i de olika kategorierna framstår följande drag:

Den första gruppen av länder som framgångsrikt drivit PRS-processer har alla också en bättre makroekonomisk situation och statsbudgetar under kontroll. Det finns resurser att finansiera PRS och prioriteringarna i budgetarna följer de fastställda PRS-avvägningarna mellan sektorer och utgiftsområden.

Dialogen mellan det civila samhället och regeringarna är mogen, regeringarna inbjuder till diskussion och ser det civila samhället som en partner i kampen mot fattigdomen. Relationen till givarna är öppen och tydlig.

Det finns för regeringarna och givarna gemensamma, fungerande mekanismer för uppföljning av genomförandet av PRS och för diskussion.

Budgetstödsgivare spelar en avgörande roll för uppföljning och dialog även för resterande del av givarsamfundet.

Processer för givarsamordning har kommit långt i

åtminstone tre av länderna. Det har funnits mogna sektorutvecklingsprogram att bygga på.

Situationen i kategorin av länder med mindre väl fungerande PRS-processer karaktäriseras däremot av sämre eller mindre utvecklade relationer mellan regeringen och det civila samhället. Bland annat har i några länder konsultationer under PRS-framtagande varit bristfälliga och kommit till stånd först efter påtryckningar från givarsamfundet. I några länder finns också brister i samarbetet med civila aktörer under genomförandet. Även dialogen med givarna är dålig (Etiopien) eller mindre utvecklad (Kenya). Problem finns med korruption, makroekonomisk kontroll, finanspolitik eller demokratisering och mänskliga rättigheter som ej fångas upp i dialogen på ett konstruktivt sätt. De ekonomiska problemen leder till att strategierna för fattigdomsbekämpning blir alltför kraftigt underfinansierade för att kunna genomföras på ett tillfredsställande sätt.

De länder som inte har arbetat med strategierna för fattigdomsbekämpning är samtliga transitionsländer på ett eller annat sätt: från konflikt till fred, länder med naturtillgångar som är på väg att bli medelinkomstländer, eller som i Zimbabwes fall går från utveckling till interna konflikter.

Sida måste i stor utsträckning anpassa sig till dessa förutsättningar men kan i viss mån påverka situationen till exempel som i Kenya genom att aktivt delta i samhällsdebatten med tidningsartiklar och genom att ordna tillfällen för meningsutbyte. I Malawi gick Sida under 2005 in med budgetstöd för att bidra till att bryta den onda cirkeln av underfinansiering av PRS-genomförandet. I Etiopien ges ett växande stöd till det civila samhället för att bland annat bidra till dess möjligheter att delta i PRS-genomförandet.

RESULTATANALYSER OCH UTVÄRDERINGAR

De övergripande målen i landstrategin för Tanzania 2001–2005 var minskad fattigdom genom stöd till fattigdomsorienterad tillväxt, mänsklig utveckling och demokratisk utveckling. Tanzania har under perioden varit det största samarbetslandet för Sverige med en utbetalningsvolym om i genomsnitt cirka 500 miljoner kronor per år. Samarbetets bredd har också varit omfattande, koncentrationsansträngningarna har lett till minskat antal insatser men de är fortfarande spridda på många sektorer.

De beloppsmässigt viktigaste områdena har varit generellt budgetstöd (cirka 20 procent av det årliga beloppet), utbildning (cirka 20 procent) och energi (cirka 20 procent). Under året genomfördes en utvärdering av budgetstödet, gemensamt med övriga bud-

getstödsfinansierare i Tanzania. Överlag konstaterades positiva resultat som inte kunde ha uppnåtts genom andra finansieringsformer. Samtidigt gavs ett antal rekommendationer för hur stödet ska kunna ge större fattigdomsminskning i Tanzania.

Inom utbildning har Sverige bidragit till Tanzanias reformprogram för primärutbildning. Tack vare programmet har antalet elever som skrivs in i skolan kunnat öka betydligt, samtidigt som mycket återstår att åtgärda med undervisningens kvalitet.

Sidas arbete inom energisektorn syftar framför allt till att stärka regelverk och institutioner och har dels bidragit till framtagandet av en ny nationell energipolicy, dels till att öka tillgängligheten till elektricitet på landsbygden.

Det Sidafinansierade urbanutvecklings- och bostadsprogrammet i Sydafrika har utvärderats. Det övergripande omdömet är att programmet varit framgångsrikt. Det har bidragit till innovation och introduktion av nya koncept och ny teknik. En svaghet som lyfts fram är att programmet inte varit fullt framgångsrikt i att bygga varaktig kunskap och kapacitet i de tre kommunerna. Sida har tagit fasta på rekommendationerna och påbörjat en studie för att kunna förbättra programmet innan det svenska stödet avslutas.

I Zimbabwe har samarbetet med tre enskilda organisationer som arbetar med livsmedelssäkerhet, föräldralösa barn och mikrofinans utvärderats. Organisationerna bedöms göra ett mycket bra arbete. Rekommendationerna berör hur organisationerna ska organisera sig med personal och hur de bör integrera till exempel barns rättigheter och hiv/aids-bekämpning, och bättre säkerställa projektresultatens varaktighet.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Sida skall rapportera om återuppbyggnadsinsatser som planeras, som är under genomförande samt som redan är genomförda. Detta inkluderar insatser för avvärpning, demobilisering och återanpassning, s.k. DDR-insatser, och annan konfliktrelaterad verksamhet i postkonfliktländer och regionalt.

I Burundi har stödet till insatser för fred, demokrati och mänskliga rättigheter fokuserats på insatser inom rättsväsendet, stöd till parlamentet, valstöd och stöd till freds- och försoningsinsatser. Sida har slutit ett avtal om delegerat samarbete med brittiska biståndsmyndigheten DFID om ett ökat samarbete inom dessa områden.

Det långsiktiga biståndet till DRK är under en uppbyggnadsfas med huvudsaklig betoning på demokratisk samhällsstyrning. Stödet till FN:s utvecklingsprogram (UNDP:s) valfond fortsätter liksom stöd till medborgarutbildning genom internationella enskilda organisationer. Vidare kommer stöd till reformering av

polisväsendet att genomföras. Ett folkräkningsprojekt i samarbete med Sydafrika har finansierats under 2005 och kan eventuellt fortsätta efter fördjupad analys. Ett större stöd till undervisningssektorn är under beredning.

I Elfenbenskusten är Sida i det fall demobiliserings-, avvärpnings- och återintegreringsprocessen kommer igång igen berett att utöver de tio miljoner kronor som gavs 2005 ge ytterligare bidrag genom UNDP. Stöd till insatser för att minska spridningen av lätta vapen kan också bli aktuella i det fall en demobilisering påbörjas och säkerhetssituationen stabiliseras.

I Liberia har stödet med fokus på återflyttning och återanpassning av dels ex-kombattanter, dels interna och externa flyktingar avslutats under 2005. Den nya liberianska regeringen tillträdde i början av 2006 och diskussioner pågår för närvarande om hur stödet till utvecklingen i Liberia ska utformas. Sida har för avsikt att stödja program som exempelvis institutionsutveckling och reformering av rättssektorn. Stödet lämnas företrädesvis genom FN-systemet.

Enligt gällande samarbetsstrategi ska stommen i det regionala utvecklingssamarbetet utgöras av stöd till uppföljning av den internationella konferensen i Stora Sjö-regionen. Toppmötet i Dar es Salaam i november 2004 resulterade emellertid inte i tillräckligt konkreta slutsatser för att identifiera tänkbara insatser för svenskt stöd redan under 2005. Ett fortsatt stöd till själva processen sker därför även under 2006 då ett nytt toppmöte är planerat. Sida har beredskap för att bereda insatser inom fred, säkerhet och demokrati i Stora Sjöregionen. En regional medicinsats genomförs under 2005–2007. Ett fortsatt stöd till DDR-insatser förutses.

Som ett led i Sveriges strävan att stödja Sierra Leone i övergången från humanitärt bistånd till återuppbyggnads- och utvecklingsarbete, har Sida för avsikt att utöka stödet till landet genom multilaterala kanaler, främst FN-systemet. Medel är avsedda för dels mer långsiktiga insatser i enlighet med strategin, dels kort-siktiga insatser för att underlätta en övergång från humanitärt bistånd till långsiktigt utvecklingssamarbete.

I Somalia har Sida under 2005 bidragit till UNDP:s program för DDR-insatser och reformering av polisväsendet. Planeringen av återuppbyggnadsinsatser i Somalia präglas av stor osäkerhet. Avtal har slutits med UNDP om stöd till grundläggande förvaltning under den inledande fasen. Insatser inom rättssektorn, genom Diakonia, är under beredning. Sida planerar ett omfattande stöd till UNDP:s gemensamma givarfond under 2006.

Vad gäller Sudan så kommer Sida att under 2006 och 2007 lämna omfattande stöd till de två gemensamma multisektoriella givarfonderna som administreras av Världsbanken, en i norra och en i södra Sudan.

Vidare kommer ett gemensamt givarkontor etableras i södra Sudan som kommer att representera Norge, Storbritannien, Nederländerna och Danmark, förutom Sverige. Givarkontoret kommer att representera länderna i den södra givarfondens styrelse, samt bedriva ett program med kompletterande stöd med fokus på bland annat demokratisering, lokalt fredsbyggande, kvinnors rättigheter, hiv/aids, och medier. Stor vikt kommer att läggas vid stärkandet av kvinnors rättigheter.

Det humanitära stödet förutses spela en fortsatt omfattande roll genom FN:s samlade arbetsplan för 2006 och genom svenska enskilda organisationer som är aktiva i landet.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Afrika framgår av tabell 4. Utfallet 2005 var cirka 21 procent högre än under 2004 inklusive det budgetstöd som redovisades under anslagsposten ekonomiskt stöd under 2004.

Liksom 2004 var Tanzania, Moçambique, Etiopien och Kenya de fyra största samarbetsländerna i Afrika. Etiopiensamarbetet har inte ökat i takt med anslagsökningen under året på grund av den osäkra politiska situationen i landet efter valen i maj 2005. För de övriga tre länderna har andelarna av det totala anslaget ökat och sammanlagt kanaliseras cirka 38 procent av Afrikaanslaget till dem.

Samarbetet i postkonfliktländer har ökat dramatiskt från 2004 till 2005 och uppgår nu till drygt 260 miljoner kronor eller cirka sju procent av anslaget.

Andelen projektstöd har minskat kraftigt under 2005 till 58 procent av anslaget, i enlighet med kraven på effektivitet i utvecklingssamarbetet. Budgetstödet till afrikanska länder har ökat med 56 procent under samma period. Ökningen var planerad att bli ännu större innan besluten om att hålla inne budgetstöd till Etiopien och Uganda togs. I enlighet med Parisöverenskommelsen har sålunda den totala andelen programstöd ökat – budgetstödet ersätter emellertid i viss utsträckning sektorprogramstöd, vars andel av anslaget är sjunkande.

En ökad andel av samarbetet kanaliseras via samarbetsländernas organisationer medan stödet genom svenska- och tredjelandsorganisationer minskar i motsvarande grad. Även denna tendens ligger väl i linje med den ökade uppmärksamheten på effektivitet och samarbetsparternas ägarskap av utvecklingsansträngningarna.

Jämfört med 2004 har andelen av samarbetet som syftar till direkt påverkan på fattigdomssituationen eller projekt i vilka fattiga är inbegripna ökat.

Tabell 4.

Afrika, kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2004	2005
Tanzania	424 377	610 494
Moçambique	358 514	552 054
Etiopien	269 546	301 360
Kenya	188 086	274 858
Zambia	181 957	194 373
Övriga länder och regioner	1 343 160	1 891 167
Totala kostnader	2 765 640	3 824 306
Bistandsform		
Projektstöd	1 978 724	2 214 170
Sektorprogramstöd	458 622	485 237
Personalbistånd inkl KTS	35 069	33 575
Internationella kurser	2 471	8 548
Krediter	13 351	-588
Garantier	0	0
Ekonomiska reformer	25 023	665 000
varav generellt budgetstöd 2005		665 000
Humanitärt bistånd	52 112	196 985
Forskning	24 312	18 142
Bidrag till enskilda organisationer	175 956	203 236
Totala kostnader	2 765 640	3 824 306
Kanaler		
Multilaterala organisationer	341 694	448 082
Svenska organisationer	464 888	544 233
Samarbetslandets organisationer	1 381 955	2 196 470
Övriga länders organisationer	484 792	511 344
Internationella enskilda organisationer	92 311	124 177
Totala kostnader	2 765 640	3 824 306
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	548 492	782 556
Projekt och program där fattiga är inbegripna	711 475	1 070 689
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	1 018 962	1 231 589
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	456 523	713 186
Övrigt	30 188	26 287
Totala kostnader	2 765 640	3 824 306
Antal giltiga insatser	1 416	1 409
varav >15 mnkr	36	40
Antal nya insatser	289	296

Avräkningskontot Ekonomiska reformer inkluderas i 2005 års siffror för verksamhetsgrenen Afrika. 2004 hörde dessa till verksamhetsgrenen Ekonomiskt stöd.

SIDAS BEDÖMNING

Utvecklingen i Sidas samarbetsländer tar ibland överhand och minskar möjligheterna till måluppfyllelse. Till exempel är det inte möjligt att nå samsyn, och därmed resultatnriktat utvecklingssamarbete, med samarbetsländer som inte satsar på demokratiska beslutsprocesser, deltagande, minoriteters rättigheter etcetera. I sådana länder är det inte heller möjligt att genomföra Parisöverenskommelsen om att använda samarbetsländernas uppföljningssystem också för givaruppföljning.

Korruptionsbekämpning är fortsatt högt prioriterat av Sida. Som framgår ovan pågår i många länder olika insatser för att förbättra offentlig finansiell styrning inklusive förbättrad revision. Sådant arbete förebygger korruption. I samband med övergången mot allt mer program- och budgetstöd ändras förutsättningarna för korruptionsbekämpning. Centrala institutioner som riksrevisionsverk och parlamentens budgetutskott får större möjligheter att skapa sig överblick och kontroll. Samtidigt måste Sidas arbete och dialog förskjutas från direkt kontroll av projektmedel till övergripande reformer av länders hela system för offentlig förvaltning.

Som redovisats finns en stor bredd i samarbetet. Samtidigt är det tydligt att Sida i i stort sett alla länder, från traditionella stabila partner till de länder som just tagit sig ur förödande konflikter, är involverad i stora reformprocesser och att Sidas samarbete ligger väl i linje med ländernas PRS och de harmoniserings- och JAS-processer som tagit fart.

En indikation på att Sida är en högt respekterad givare, är att Sida fått ansvaret att leda givardialog och samordning i många länder och sektorer, till exempel budgetstödsgruppen i Moçambique och hälsogruppen i Uganda.

Sidas kvalitetssäkrande system fungerar allt bättre, bland annat arbetar projektkommittéer på olika nivåer för att säkerställa att fattigdomsminskningsmålet hålls i fokus. Sida håller hög takt i beredningar av insatser för att stödja projekt och program. Arbetet med att operationalisera landstrategierna i landplanerna förbättras kontinuerligt. Ambassadernas hel- och halvårsrapporter i vilka genomförandet av landplanerna rapporteras håller hög och jämn kvalitet. Allt detta interna kvalitetsarbete bidrar till förbättrad måluppfyllelse.

Som en direkt konsekvens av – och tecken på att – kvalitetssäkring i genomförandet fungerar är det fak-

tum att Sida snabbt och effektivt tar upp problem av processmässig natur. Till exempel hölls betalningar tillbaka i Tanzania och Burkina Faso när avtalsvillkor inte efterlevdes. Det finns således kontrollmekanismer och system som varnar när något går snett.

Processproblemen beror i allmänhet på svag kapacitet hos samarbetspartner, vilket naturligen är ett område som Sida prioriterar högt att förbättra. Detta beror delvis på att tydliga system och förhållningssätt inte är lika väl utvecklade internt inom Sida, dels på att resultatindikatorer fortfarande måste förbättras på land-, sektor-, och projektnivå.

Som framgår av utfallet har Sida lyckats med att använda de ökade resurserna (cirka 21 procents ökning av anslagsutnyttjandet) med endast måttligt ökande administrativa resurser. Med andra ord har en påtaglig effektivitetsökning inom verksamhetsgrenen genomförts.

Landplanerna har i huvudsak genomförts enligt plan. Av 24 fastställda planer avvek endast åtta med mer än tio procent nedåt i finansiella termer. Totalt användes 94 procent av den ursprungliga budgeten. Nedjusteringen av prognosen till denna nivå gjordes i oktober efter att händelserna i bland annat Etiopien och Uganda tvingade fram beslut om minskade ramar.

Det går, trots den kraftiga ökningen som redovisats ovan, långsammare än förväntat att komma igång med samarbete i transitionsländer. En av anledningarna är delvis en konsekvens av de kvalitetssäkringsmekanismer som förstärkts på senare år, att Sida har svårt att snabbt bereda och fatta beslut om insatser. Ett arbete har påbörjats för att komma till rätta med detta problem.

De övergripande slutsatserna för verksamhetsgrenen Afrika är:

- Sida genomför ett väl fungerande utvecklings-samarbete som uppfyller regeringens krav såsom de har formulerats i land- och regionstrategier.
- Sida bör öka ansträngningarna att tydliggöra resultat och för att möjliggöra resultatuppföljning och rapportering.
- Sida måste fortsätta att kvalitetssäkra arbetet och säkerställa att rutiner och processer flyter som de ska i enlighet med regelverket. Samtidigt måste åtgärder vidtas för att på ett flexibelt sätt snabba upp beslutsprocesser när omständigheterna så kräver, till exempel i postkonfliktsituationer.

Asien, Mellanöstern och Nordafrika

Verksamhetsgrenen omfattar internationellt utvecklingssamarbete med Asien, Mellanöstern och Nordafrika med undantag av vad som finansieras under verksamhetsgrenarna forskning, humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet, u-krediter och enskilda organisationer.

Sidas verksamhet skall styras av mål enligt gällande land-, region- eller motsvarande strategier för samarbete, samt av En svensk Asienstrategi (Skr. 1998/99:61), Framtid med Asien – en uppföljning av regeringens Asienstrategi (Ds 2002:24) och Studien om Nordafrika och Mellanöstern (Ds 1999:63).

REDOVISNING UTIFRÅN MÅL I LAND-, REGION- OCH SAMARBETSSTRATEGIER

Samarbetet med Asien, Mellanöstern och Nordafrika styrs av tio landstrategier, en regional strategi för Sydostasien och ett »förhållningssätt« för Mellanöstern och Nordafrika. Regionstrategin omfattar dels bilaterala samarbeten med fem länder, dels regionala insatser, medan förhållningssättet omfattar bilaterala och regionala insatser i nio länder. Demokratisk samhällsstyrning och miljö är de viktigaste målområdena i de flesta strategierna. Kapacitets- och institutionsuppbyggnad betonas särskilt i de indokinesiska länderna. Resursmässigt dominerar samarbetet med de långsiktiga partnerländerna i Indokina och Sydasien inklusive Afghanistan.

Demokrati, mänskliga rättigheter och konflikthantering

I Kambodja stödjer Sida decentralisering, utbildning och kapacitetsuppbyggnad inom den offentliga sektorn. Ett omfattande projekt, i samarbete med FN:s utvecklingsprogram (UNDP), för institutions- och kapacitetsutveckling med nära koppling till den kambodjanska kommunreformen har uppnått goda resultat enligt ett flertal studier och utvärderingar. Resultaten från genomförandet av ett närliggande decentraliseringsprojekt i samarbetet med Asian Development Bank (ADB) har varit blandade. Inom projektets huvudområde, investeringar i kommunråden, bedöms resultaten som lyckade. Genom de svenska samarbetsorganisationerna Diakonia och Forum Syd har stöd lämnats till en bred krets av kambodjanska människorättsorganisationer. Genom stödet till FN:s Cambodia Office of the High Commissioner for Human Rights

(COHCHR) har Sida indirekt bidragit till att skydda lokala organisationer som verkar för mänskliga rättigheter. Samarbetet med det kambodjanska centret för dokumentation av brott mot mänskliga rättigheter under den period de röda khmererna hade makten i landet, (DC-CAM), har gett mycket goda resultat och medfört att arkivet blir en viktig källa för bevis vid kommande rättegångar.

Under 2005 har Sida satsat på att öka rättssäkerheten för fattiga och utsatta grupper i Vietnam genom att bland annat utöka stödet till Vietnams rättshjälpssystem för fattiga, i samarbete med FN:s barnfond (Unicef) stärka barns ställning inom rättsväsendet samt hjälpa Vietnam att etablera ett nationellt advokatsamfund. Sida har under året förnyat samarbetet mellan Lunds universitet och Hanoi Law University för att förbättra kvaliteten på juristutbildningen. Sida och andra givare har fört en dialog med Vietnams regering kring reformering av hela rättsväsendet och ökad självständighet för domstolsväsendet.

Med bidrag från Sida och andra givare genomförde under året den palestinska myndigheten presidentval och lokalval i de av Israel ockuperade palestinska territorierna Västbanken och Gaza, samt förberedelser för parlamentsval under 2006. Sida har under året strukturerat om sitt stöd till det civila samhällets arbete för mänskliga rättigheter och tillsammans med ett antal andra givare har en gemensam samarbetsform etablerats. Sidas samarbete med den palestinska myndighetens barnsekretariat har inte uppnått önskade resultat. Samarbetet har fasats ut med krav på återbetalning.

Stödet till den fredsbevarande styrkan Sri Lanka Monitoring Mission (SLMM) har fortsatt under 2005

tillsammans med de nordiska länderna. Styrkan har till uppgift att övervaka tillämpningen av vapenstillståndsavtalet. Särskilt sedan oroligheterna tilltagit under våren och sommaren 2005 har SLMM:s insatser visat sig vara mycket värdefulla. Medlarrollen mellan regeringen och Liberation Tigers of Tamil Eelam (LTTE) på det lokala planet är viktig för kommunikationen mellan parterna.

Efter förhandlingar mellan Israel, Jordanien och den palestinska myndigheten i Västbanken och Gaza har parterna tagit initiativ till en gemensam förstudie för en kanal mellan Döda havet och Röda havet. Därigenom uppnådde den palestinska sidan målet att dess rättigheter till delar av Döda havets kustlinje befastes. Ett expertstöd från Sida och andra givare till de palestinska förhandlarna var en förutsättning för framgångarna. Inom ramen för ett treparts-samarbete hölls en serie möten mellan sydafrikaner och palestinier med utgångspunkt från de sydafrikanska erfarenheterna av fredlig konfliktlösning.

Social utveckling

Införandet av ett sektorprogramstöd inom hälsosektorn i Bangladesh har medfört ökande effektivitet och strategiska fördelar genom att ge hälsoministeriet bättre prioritering och kontroll över tillgängliga resurser. Den höga fertiliteten i Bangladesh har på senare år minskat.

Stödet till hälsosektorn i Vietnam är fokuserat på policyrådgivning och strategier för folkhälsovård. Ett resultat av detta är att Vietnams regering i februari 2005 beslutade om ett hälsoförsäkringssystem för de fattigaste, och man bekräftade samtidigt målet att alla människor i Vietnam ska ha en hälsoförsäkring 2010. Under året har det svenska stödet till insatser för bättre hälsovård utvärderats. Enligt rapporten har stödet bidragit till bättre strategier, ökad kapacitet och kompetens, men studien konstaterar också att stödet varit för disparat. Det anses inte vara möjligt i Vietnam med sektorprogramstöd inom hälsosektorn förrän tidigast 2008. Sida stödjer tillsammans med Asiatiska utvecklingsbanken (ADB) sedan 2005 en hälsovårdsfond för de fattiga i de centrala högländerna.

Utbredningen av hiv/aids ökar i Asien och är ett allvarligt hot mot utvecklingen i vissa länder. Nationella beslutsfattare och givare i flera länder vill fortfarande inte avsätta resurser i kampen mot hiv/aids. Sida har därför valt att tillsammans med ADB stödja integrationen av arbetet mot hiv/aids i bankens investeringsprojekt. Banken är en stor kreditgivare i regionen och har stora investeringsprojekt i de flesta länderna i området. Det svenska bidraget i form av gåvobistånd har medfört att länderna fått möjlighet att arbeta med hiv/aids inom verksamheter som lånefinansieras.

Det svenska bidraget har också på ett direkt sätt bidragit till att banken arbetat fram en övergripande hiv/aids-policy för all sin verksamhet, vilket är ett viktigt framsteg.

Sida har inom utbildningssektorn i Afghanistan stött Svenska Afghanistankommittén (SAK), Unicef och Bangladesh Rural Advancement Committée (BRAC). Unicefs arbete har varit inriktat på flickors utbildning på primärskolenivå; BRAC:s på att äldre flickors ska kunna fortsätta sin skolgång och SAK:s arbete på både pojkars och flickors utbildning. Sedan talibanernas fall har antalet inskrivna elever ökat från cirka en halv miljon till fem miljoner (flickor och pojkar). Behoven och efterfrågan är fortfarande enorma. Fortfarande saknar cirka 45 procent av barnen tillgång till utbildning, av vilka två tredjedelar är flickor. Trots framstegen inom utbildningssektorn håller den fortfarande låg kvalitet och det råder stor brist på utbildade lärare, i synnerhet kvinnliga. Många flickor slutar skolan när de når puberteten eller blir bortgifta. Ett tydligare afghanskt ägarskap krävs. Samordningen inom utbildningssektorn har inte fungerat tillräckligt bra utan behöver förbättras. Det gäller både med det afghanska utbildningsministeriet och mellan givarna.

Sverige har varit en givare inom undervisningssektorn i Bangladesh i många år. De senaste åren har regeringen förberett ett sektorprogram och i slutet av 2004 beslutade Sida att bidra till ett sektorprogramstöd. Stödet har till stor del gått till omorganisationer för att höja effektiviteten och kvaliteten så att undervisningsministeriet kan genomföra planen. En viktig åtgärd har varit att överföra 11 000 tjänster inom undervisningssektorn från utvecklingsbudgeten (som är till cirka 40 procent givarfinansierad) till den helt statsfinansierade driftbudgeten, vilket också innebär att tjänsterna permanentas. Dessutom kommer successivt 35 000 nya lärartjänster att inrättas och efterhand finansieras från statsbudgeten. Den nationella akademien för grundskoleutbildning (National Academy for Primary Education) har fått en egen organisation, vilken kommer att ge den en bättre position att genomföra reformerna. Givarna inom sektorprogrammet samordnar sina insatser bättre och finansiella system och upphandlingsprocedurer har harmoniserats. Ett gemensamt uppföljningssystem är under införande.

I samarbete med Unicef har Sida i Kambodja bidragit till en utveckling av hela sektorn för grundläggande undervisning med fokus på fattiga och marginaliserade familjer. Externa studier pekar på mycket goda resultat, men målet att utveckla programmet till ett renodlat sektorprogramstöd har ännu inte uppnåtts.

[Bild borttagen]

I vissa provinser i Afghanistan saknar nästa alla flickor fortfarande möjlighet att gå i skolan. De här flickorna går i en provisorisk skola i ett tält.

Hållbar tillväxt

Efter flodvågskatastrofen i Sydostasien ställde Sida 80 miljoner kronor till förfogande för en fond för återuppbyggnaden i Indonesien som Världsbanken sköter. Ett av projekten arbetar med att klarlägga markägandet i Aceh efter flodvågen. Fram till oktober hade 25 000 ägor genomgått en ägoutredning och ägarna fått provisoriska lagfarter. Till årsskiftet förväntades att minst 50 000 markägare skulle ha fått sin mark återregistrerad.

Sida har inom ramen för de afghanska prioriteringarna och i nära samarbete med andra givare, bland andra Världsbanken, ADB och EU, gett stöd till transportsektorn i Afghanistan. Stödet till upprustningen av vägen mellan Kabul och Jalalabad har inneburit att genomsnittshastigheten för ett fordon kunnat öka från 20 km/h till 55 km/h.

Sida har genom den Världsbankshanterade Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF) stött mikrofinanssektorn. Microfinance Investment & Support Facility Afghanistan (MISFA) är en branschorganisation som tillhandahåller lånekapital och tekniskt stöd till de mikrofinansinstitutioner som kvalificerat sig. Enligt rapporter och utvärderingar har utvecklingen av MISFA gått över förväntan. Den ursprungliga ambitionen var att nå 35 000 kunder före mars 2005 och prognosen pekar nu på att 80 000 kunder kommer att vara aktiva låntagare. Drygt 90 procent av låntagarna är kvinnor och återbetalningsfrekvensen är 99 procent.

Väg 8 i Laos är en viktig nationell förbindelselänk mellan Laos och Vietnam. På grund av svåra väderförhållanden i området med mycket regn har arbetet försenats. Bristen på vägunderhåll har varit stor i Laos. Under den andra fasen av vägsektorstödet, som

avslutades under året, planerades och påbörjades ett nationellt underhållsprogram av mindre vägar. Betydelsen av större hänsyn till sociala konsekvenser och miljökonsekvenser av vägbyggen är en viktig erfarenhet som kommer att ingå i den tredje fasen av stödet. Erfarenheterna visar även hur viktigt det är att fattiga människor i byar på landsbygden involveras i planeringen och genomförandet av vägprojekten.

Ett avtal med jordbruksministeriet i Vietnam om policydialog och harmonisering och fortsatt arbete i riktning mot sektorprogramstöd undertecknades under året. Chia Se-programmet är ett multisektoriellt fattigdomsprogram som skapar förutsättningar för lokalt beslutsfattande över biståndsresurser på landsbygden. Programmet har genomförts i tre provinser i Vietnam under året och förutsättningarna för att expandera programmet till ytterligare två provinser i mellersta och södra delen av landet undersöks. En annan insats på miljöområdet, stödet till miljöledning och lantmäteri, inleddes under 2005. Båda dessa insatser hjälper fattiga människor att få tillgång till jord och markcertifikat.

Beredningen av den andra fasen av samarbetet med myndigheten Science, technology and environment agency (STEA) i Laos avslutades under året och ett nytt avtal undertecknades i juni. En stor nationell konferens med över 300 deltagare anordnades under våren och den nationella miljökommittén har haft två möten under året. En annan insats har stött höglänsböndernas försörjning och främjat en hållbar användning av naturresurserna genom ökad satsning på forskning och utbildning. Stöd har tidigare givits till utarbetandet av Skogsstrategin 2020. Under året har premiärministern utfärdat ett dekret om strategin och ett förslag har utarbetats om att genomföra strategin med finansiering från bland andra Sida. Beredningen av ett nytt naturbruksinriktat stöd i högländerna har försenats.

Det svenska miljösekreteriatet i Asien (SENSA) har medverkat till en informell dialog om förutsättningarna för ökad samverkan mellan Mekongflodens strandstater. Under våren gjordes en förstudie som bland annat resulterade i ett regionalt seminarium i september. Ökat samarbete mellan forskarvärlden och beslutsfattare är nödvändigt om det ska gå att lösa frågeställningar om gränsöverskridande naturresurser. SENSA genomförde i april ett seminarium om sambanden mellan samhällsplanering och naturkatastrofer, ett aktuellt tema i Sydostasien. Slutsatserna är inte nya men förtjänar att upprepas: överutnyttjande av naturen ökar människornas utsatthet; fattiga grupper är mest sårbara och har svårast att finna resurser för återuppbyggnad.

Sida stödjer Mekongkommissionens arbete med gränsöverskridande hållbar utveckling och integrerad vattenresursförvaltning av Mekongfloden. Det sker dels genom ett miljöprogram, dels genom utformandet av en gemensam regionutvecklingsplan för Thailand, Laos, Kambodja och Vietnam för användningen av Mekongflodens vattenresurser. Miljöprogrammet har under året bland annat utvecklat ett program för rapportering om miljöförhållanden och föreslagit riktlinjer för genomförandet av gränsöverskridande miljökonsekvensanalyser. Givarna bedömer att regionutvecklingsplanen har kommit långt, men att mycket återstår.

Inom ramen för Marina initiativet har Sida sedan 2003 finansierat regionala marina insatser i Sydostasien för hållbart fiske och skydd av den marina miljön. Insatserna sker tillsammans med i första hand Fiskeriverket, men också med Naturvårdsverket och Sjöfartsverket. Stödet genom FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) har syftat till att stärka informationsflödet för fiskeriförvaltningar och bedrivs i Kambodja, Vietnam, Östtimor samt Thailand. I Thailand har kapacitetsfrågor i fisket studerats och flera universitet har under 2005 varit med och frågat trålfiskare om de kan tänka sig att lämna trålfisket för att syssla med något annat. FN:s miljöprogram (UNEP) regionala havsmiljöprogram Coordinating Body for Seas of East Asia har utvecklat en databas med information om den marina miljön i regionen och om olika regionala och nationella insatser för att förbättra miljön. Stödet till den sydostasiatiska samarbetsorganisationen ASEAN:s fiskeriteknologiska gren South East Asian Fisheries Development Center har syftat till regional kompetensutveckling när det gäller att i ett regionalt perspektiv tillämpa FAO:s uppförandekod för ansvarsfullt fiske. Insatserna bedrivs i Thailand, Kambodja, Vietnam och Indonesien och frågan om överkapacitet i fisket har särskilt behandlats. Parallellt med de nationella insatserna har också arbetet påbörjats med en regional databas (och nätverk) om kompetensutveckling inom fiskeriförvaltningarna.

STRATEGIER FÖR FATTIGDOMSBEKÄMPNING

1. *Länder som framgångsrikt drivit PRS-arbete*

Under året har Vietnam påbörjat arbetet med nästa femårsplan, som också avses utgöra Vietnams andra strategi för fattigdomsbekämpning (Comprehensive Poverty Reduction and Growth Strategy – CPRGS). Därmed kommer den nya strategin att integreras i planeringsprocessen på ett tydligare sätt än tidigare. I samarbete med EU och andra likasinnade givare har Sveriges ambassad i Hanoi kommenterat utkast till den kommande femårsplanen med fokus på frågor om

god samhällsstyrning. Flera givare har påbörjat sin planering för att knyta kommande budgetstöd till den kredit (Poverty Reduction Support Credit – PRSC) som under året beviljades av Världsbanken. Den vietnamesiska regeringen och givarna har under året arbetat fram och godkänt ett så kallat Hanoi Core Statement on Aid Effectiveness som konkretiserar Parisagendan i Vietnam.

2. Länder med PRS-processer med vissa svagheter men ändå på rätt väg

Efter att regeringen i Bangladesh motsatt sig tidigare format för konsultationer med givarna och hänvisat till orättfärdig kritik avseende mänskliga rättigheter, har givarna och regeringen under 2005 enats om att inrätta ett nytt forum kallat Poverty Reduction Strategy Implementation Forum med regeringen som ordförande. Ett första möte hölls i november. Arbetet med att ta fram en ny strategi för fattigdomsbekämpning har varit mer lokalt förankrat än tidigare. Sverige har deltagit i samordningen på sektornivå inom framför allt hälso- och undervisningssektorerna.

I Laos har genomförandet av den strategi för fattigdomsbekämpning som antogs 2004 långsamt påbörjats. I ett första steg förbereds en integrering av strategin med landets socioekonomiska plan, vilket har fått fullt stöd från givarna, inklusive Sverige.

I Kambodja har Sida deltagit i sju tekniska arbetsgrupper som haft direkt koppling till landets nationella strategiska utvecklingsplan. Regelbundna möten med företrädare för landets regering och ordföranden i de olika arbetsgrupperna har gett möjlighet till dialog.

3. Länder med stora brister i genomförandet av PRS-arbetet

På grund av de många regeringarna under senare år har det varit svårt att få till stånd en kontinuitet i PRS-arbetet i Sri Lanka. Varje ny regering har påbörjat PRS-processen på nytt. Sverige har dock medverkat i de regelbundna återkommande mötena med regeringen om givarsamordning.

Dialogen med givarna har efter tsunamin framför allt kretsat kring samordning och styrande principer för katastrof- och återuppbyggnadsstöd.

Dialogen med Östimor är begränsad till medverkande i Consultative Groupmeetings.

4. Länder som inte tagit fram strategier för fattigdomsbekämpning

Följande samarbetsländer hade under 2005 inte några nationellt ägda strategier för fattigdomsbekämpning: Indien, Nordkorea, Västbanken och Gaza, Afghanistan och Irak. I Kina finns ingen övergripande PRS utan i stället finns flera strategier för fattigdomsbekämpning.

Sidas bedömning är att det huvudsakligen är

Vietnam som lyckats ta fram en nationell strategi för fattigdomsbekämpning i samarbete med givarna. I flera länder görs ansträngningar, men genomslaget är ännu begränsat. I de flesta av Sveriges samarbetsländer i Asien saknas ännu strategier för fattigdomsbekämpning. Detta gäller huvudsakligen instabila eller isolerade konfliktdrabbade länder eller länder där det internationella biståndet endast är marginellt i förhållande till ländernas övriga ekonomi.

RESULTATANALYSER OCH UTVÄRDERINGAR

Enligt en utvärdering av det samlade utvecklingssamarbetet i Afghanistan med fem länder (bland dem Sverige) har övergången från humanitärt bistånd till långsiktigt utvecklingssamarbete gått relativt smärtfritt. De fem ländernas utvecklingssamarbete bedöms som högst relevant och länderna har varit bra på att anpassa sig till afghanska prioriteringar. Följande nyckelresultat redovisas: en politisk process med en legitim regering har slutförts, framsteg med att stabilisera säkerhetsituationen har gjorts, förutsättningar för en fungerande och ansvarsfull stat har skapats och framsteg har gjorts för att uppfylla befolkningens basbehov, främst inom utbildning. Utvärderingen pekar också på att synsättet att jämställdhet ska genomsyra allt utvecklingssamarbete inte har gett tillräckliga resultat. Utvärderarna menar att det i extrema fall, som Afghanistan, också måste finnas specifika insatser för kvinnor.

Inom ramen för landstrategiarbetet för Kina genomfördes under året en resultatbedömning. Kina har de senaste 15 åren genomgått stora förändringar med en snabb och omfattande ekonomisk utveckling. Biståndet är litet i förhållande till landets bruttonationalprodukt och det har därför varit av stor vikt att inrikta samarbetet på områden där utvecklingssamarbetet kunnat få en hävstångseffekt. Genom Sidas stöd har Raoul Wallenberg-institutet sedan 1996 bedrivit kapacitetsuppbyggande inom människorättsområdet. Bland annat har utbildningar för åklagarmyndigheten genomförts och ett mastersprogram med inriktning på mänskliga rättigheter har etablerats på Pekings universitet. Genom stöd till tankesmedjan China Council har Sida bidragit med kunskap och erfarenheter till kinesiska beslutsfattare om hållbar ekologisk utveckling. Sida har också arbetat med jämställdhetsfrågor och har bland annat finansierat framtagandet av genderstatistik.

Hela 60 procent av avloppsvattnet i Kina släpps ut orenat. Genom u-krediter har ett antal reningsverk finansierats i Kina. En utvärdering under 2005 visar att projekten utförts tillfredsställande och att reningsverken på sikt leder till förbättrad vattenkvalitet och förbättrad hälsa för de berörda invånarna.

En jämförande utvärdering av två Världsbanksfonder för stöd till den palestinska myndigheten i Västbanken och Gaza genomfördes under året. Slutsatsen var att fonderna, Emergency Services Support Project (ESSP) och Reform Trust Fund (RTF), i praktiken fungerar som budgetstöd med den huvudsakliga skillnaden att i ESSP berör villkoren för uppföljning av utbetalningar och RTF riktas mot reformer av den ekonomiska styrningen av den palestinska myndigheten. Svenskt stöd har tidigare förmedlats genom ESSP.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Asien, Mellanöstern och Nordafrika framgår av tabell 5. Under 2005 utnyttjades 95 procent av de medel som anvisades i regleringsbrevet, vilket innebar en ökning med tre procentenheter jämfört med 2004. Utfallet låg 91 miljoner kronor högre än 2004. Fördelningen av utbetalningar över året var jämnare än tidigare, med ungefär en tredjedel vardera under de två sista kvartalen, jämfört med cirka 50 procent sista kvartalet 2004. Detta är ett resultat av medvetna ansträngningar att bättre balansera utbetalningarna över året.

I Vietnam var utfallet störst, efter flera års problem. Sri Lanka hörde, som ett resultat av olika insatser relaterade till tsunamin, till de fem största mottagarna. Utfallet till sub-regionen Mellanöstern och Nordafrika minskade, främst som följd av lägre utbetalningar till Irak. Utfallet till Bangladesh kunde ha blivit betydligt större om inte Världsbanken ändrat sin bidragscykel för hälsosektorstödet.

Världsbankens nya rutiner bidrog också till att biståndsformen sektorprogramstöd minskade. Även stödformen ekonomiska reformer minskade kraftigt, men det beror bland annat på att stödet till Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF), som 2004 svarade för 175 miljoner kronor, omklassificerats. Något budgetstöd utgick inte under året. Projektstödsformen svarade för den största ökningen, med över 300 miljoner kronor, inklusive 100 miljoner kronor till ARTF.

Den medvetna satsningen på ökat samarbete med multilaterala organisationer, främst Asiatiska utvecklingsbanken (ADB) men även Världsbanken, avspeglade sig i att denna kanal var än mer dominerande än föregående år. Stödet genom kanalen samarbetslandsorganisationer minskade något och motsvarade mindre än 20 procent av det totala utfallet på verksamhetsgrenen, jämfört med drygt 25 procent för hela Sidas utvecklingssamarbete.

Både det totala antalet insatser och nya insatser ökade något, framför allt i Mellanöstern och Nord-

afrika. Även antalet insatser med betalningar över 15 miljoner kronor ökade, med knappt 40 procent.

De insatser som enligt Sidas bedömning har en direkt påverkan på fattigdomen ökade medan övriga insatser minskade i motsvarande grad.

SIDAS BEDÖMNING

I de allra största länderna är Parisagendan inte högprioriterad och försöken att harmonisera och koordinera med andra givare har där inte nått speciellt långt. En tänkbar förklaring till det relativa ointresset är att länderna i såväl Asien som Mellanöstern och Nordafrika inte är biståndsberoende på samma sätt som de länder där harmoniseringssträvandena nått längst. En annan förklaring torde vara att givarkollektivet domineras av stora givare som Japan och ADB.

Budgetstöd som samarbetsform förekom inte under 2004, men sektorprogramsatsningar blir allt vanligare, med Bangladesh som föregångsland. Delegerat samarbete till eller från andra bilaterala givare är fortfarande ovanligt, med några undantag i främst Vietnam. Vietnam är generellt det land där harmoniseringsarbetet varit mest framgångsrikt, kanske för att det tydligt leds av regeringen.

Samarbetet med de multilaterala organisationerna, främst ADB och Världsbanken, har å andra sidan ökat i både Asien och Mellanöstern. Det är ett relativt bra sätt att minska transaktionskostnaderna för länderna även om det inledningsvis ställer betydande krav på Sida. Till expempel med att etablera former och rutiner för gemensamma fonder, utarbeta nya avtalsmallar och betalningsmodeller.

Det regionala samarbetet i Asien, speciellt på miljöområdet, ökar och planeringen har intensifierats under året. Detta samarbete genomförs till största delen tillsammans med internationella organisationer.

Samarbetet pågår fortfarande i många länder och flera landprogram är också tematiskt alltför diversifierade och i behov av fortsatta koncentrationssträvanden. I till exempel arbetet med ny samarbetsstrategi för Kina har Sida under året föreslagit dels en utfasning av samarbetet under kommande strategiperiod till 2010, dels en starkare sektorkoncentration.

Arbetet med återuppbyggnaden efter tsunamin i december 2004 har under året fått stort genomslag i det bilaterala samarbetet med Indonesien, Sri Lanka och i viss mån Thailand samt i det regionala samarbetet. Sida har visat stor förmåga att dels på ett tidigt stadium lägga fast en strategi och ett arbetssätt som sedan stadfästs av regeringen, dels på kort tid bereda både nya insatser och förändringar av pågående insatser, som getts ett speciellt fokus mot tsunamins offer.

Tabell 5.

Asien, Mellanöstern och Nordafrika

kostnader i tkr

De fem största länderna 2005		2004		2005	
Vietnam		161 197		270 469	
Afghanistan		343 210		262 669	
Bangladesh		149 857		161 269	
Västbanken och Gaza		160 369		145 868	
Sri Lanka		102 889		138 534	
Övriga länder och regioner		831 898		861 288	
Totala kostnader		1 749 420		1 840 098	
Biståndsform			varav Mellanöstern och Nordafrika		varav Mellanöstern och Nordafrika
Projektstöd	1 109 733	235 888		1 348 560	210 896
Sektorprogramstöd	179 469	47 073		113 754	4 228
Personalbistånd inkl. KTS	95 020	20 082		81 264	15 197
Internationella kurser	1 640	0		17 217	4 945
Krediter	41 594	25		114 139	132
Garantier	0	0		0	0
Ekonomiska reformer	175 000	0		0	0
varav generellt budgetstöd 2005				0	0
Humanitärt bistånd	77 606	-160		86 447	4 775
Forskning	8 296	0		4 482	0
Bidrag till enskilda organisationer	61 063	5 855		74 235	14 393
Totala kostnader	1 749 420	308 764		1 840 098	254 566
Kanaler					varav Mellanöstern och Nordafrika
Multilaterala organisationer	757 164	100 006		847 831	66 128
Svenska organisationer	517 272	89 497		517 591	101 636
Samarbetslandets organisationer	366 407	111 591		348 428	61 792
Övriga länders organisationer	73 737	3 115		80 022	19 352
Internationella organisationer	34 840	4 555		46 225	5 658
Totala kostnader	1 749 420	308 764		1 840 098	254 566
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet			varav Mellanöstern och Nordafrika		varav Mellanöstern och Nordafrika
Direkt påverkan	240 650	47 683		409 053	39 823
Projekt och program där fattiga är inbegripna	236 791	20 124		255 400	30 956
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	710 634	151 932		780 905	136 200
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	273 612	60 495		343 561	24 086
Övrigt	287 733	28 531		51 178	23 502
Totala kostnader	1 749 420	308 764		1 840 098	254 566
Antal giltiga insatser		769	136	781	153
varav >15 mnkr		18	0	25	1
Antal nya insatser		165	46	194	75

Insatserna har präglats av en strävan till såväl harmonisering med andra givare som försök att arbeta genom nationella system och myndigheter även där dessa varit helt nyetablerade.

Sida har också snabbt och flexibelt lyckats förstärka berörda avdelningar och fältbemannningar och på ett uppmärksammat sätt dragit samman många av aktörerna för ett gemensamt lärande.

Latinamerika

Verksamhetsgrenen omfattar internationellt utvecklingssamarbete med Latinamerika med undantag av vad som finansieras under verksamhetsgrenarna forskning, humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet, u-krediter och enskilda organisationer.

Sidas verksamhet skall styras av mål enligt gällande land-, region- eller motsvarande strategier för samarbete.

REDOVISNING UTFRÅN MÅL I LAND-, REGION- OCH SAMARBETSSTRATEGIER ETC.

Två regionala strategier vägleder samarbetet med Latinamerika, den ena för Centralamerika och Karibien och den andra för Sydamerika. I båda är demokrati samt social och ekonomisk utjämning särskilt viktiga målområden, inom ramen för det övergripande målet om minskad fattigdom.

Geografiskt har särskild prioritet givits till å ena sidan några av regionens fattigaste länder i termer av bruttonationalinkomst per capita (Honduras, Nicaragua och Bolivia) och å andra sidan åt några av regionens mest konfliktfyllda länder (Guatemala och Colombia). Ett begränsat utvecklingssamarbete sker med ytterligare några länder i regionen, samt i form av insatser med regional täckning.

Demokratisk samhällsstyrning, mänskliga rättigheter och konflikthantering

Volymmässigt dominerar insatser kopplade till demokrati, mänskliga rättigheter och konflikthantering, med mer än hälften av kostnaderna. Insatserna inom detta målområde täcker ett brett fält, bland annat stärkta demokratiska institutioner, konfliktförebyggande insatser, stöd till det civila samhällets roll för att värna mänskliga rättigheter, stärkt rättsväsende och jämställdhet. Nedan redovisas exempel på insatser som illustrerar resultat som uppnåtts inom detta målområde under 2005.

Demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter

I Nicaragua har under de senaste fem åren med svenskt stöd utvecklats ett system med frivilliga domarbiträden (»barfotajurister») på landsbygden. Detta har inneburit att människorna i avlägsna byar för första

gången fått tillgång till rättsväsendet. I dag finns cirka 630 domarbiträden som verkar i 680 byar med en sammanlagd befolkning på cirka 350 000 personer. 125 av domarbiträdena är kvinnor. I över 13 000 fall har domarbiträdet genom medling hjälpt till att lösa konflikter mellan grannar och i familjer. Ofta gäller konflikterna äganderätsfrågor, arvsskiftet, underhåll till barn och våld inom familjen. Domarbiträdena fyller också en viktig funktion som länk till den lokala domaren för ärenden som inte kan lösas genom medling. Genom att domarbiträden deltar i regelbundna utbildningsträffar kan de också öka kunskapen om de lagar som är viktiga för människorna i byarna och stärka rättskänslan. Systemet med domarbiträden är erkänt av Högsta domstolen och cirka 40 kommuner har avsatt resurser för att långsiktigt finansiera systemet.

Sida har sedan ett flertal år stött reformeringen av polisväsendet i Nicaragua och tidigare också i El Salvador. I en omfattande opinionsundersökning med regional täckning som publiceras 2005 visas att dessa båda länders poliskåre i dag placerar sig bland de minst korrumperade enligt medborgarnas uppfattning. Det kan ses som en indikation på att de reformansträngningar – där Sidas bistånd varit en del – har haft framgång. Stödet till polisväsendet i Nicaragua utvärderades med gott resultat 2005.

I Centralamerika har FN:s utvecklingsprogram för kvinnor (Unifem), med stöd från Sida, drivit ett projekt för att bygga upp kapacitet och göra jämställdhetsanalyser av ekonomin. En första rapport om hur förändringarna av de centralamerikanska ekonomierna påverkar kvinnorna – och om hur kvinnorna påverkar ekonomierna – publicerades 2005.

I alla länderna finns inom olika ministerier sekreta-

riat eller institut för kvinnofrågor och dessa är samlade i ett regionalt råd. Genom Unifemprojektet har kvinnoinstituten stärkt sin kapacitet att driva policyarbete kring jämställdhetsfrågor kopplat till ekonomisk utveckling och fattigdomsminskning såväl på nationell nivå som inom ramen för det centralamerikanska integrationssystemet.

Presidentämbetets kvinnosekretariat i Guatemala, Secretaría Precidencial de la Mujer (SEPREM), har med Sidas stöd axlat rollen som jämställdhetsrådgiware till olika ministerier och statsorgan, samt utarbetat en nationell jämställdhetsplan med brett genomslag, bland annat som underlag för den offentliga politiken inom olika sektorer.

Under 2005 har 102 personer från Latinamerika deltagit i kurser på spanska i Sverige som förmedlat svenska erfarenheter inom fältet god samhällsstyrning, folkligt deltagande och förebyggande arbete mot våld inom familjen.

Konflikt, fred och säkerhet

Sida har under 2005 intensifierat arbetet med en anpassning av samarbetet med Bolivia för att tydligare beakta konfliktfrågor och ökad osäkerhet. Detta har skett med hänsyn till den djupa politiska och sociala kris som landet genomgår. Ett omfattande analys- och dialogarbete har genomförts som resulterat i nya insatser, utökade kontaktytor och en integrering av konflikthänsyn i all verksamhet. Ambassaden i La Paz har bland annat fattat beslut om stöd till ett givarsamordnat program för konflikthantering och prevention (UNIR). Dessutom har insatser genomförts vilka är av direkt relevans för en lösning av pågående konflikter, bland annat sysselsättningsprogrammet PLANE samt stöd för att göra marginaliserade grupper röster hörda i grundlagsförsamlingens arbete och valprocesser. Arbetet med att definiera om stödet inom området näringslivsutveckling är ett konkret exempel på hur konflikthänsyn integreras i verksamheten. De nära relationerna till regeringen har balanserats genom utökade kontakter med det civila samhället.

I Colombia stödjer Sida sedan augusti 2004 det verifieringsarbete som Organization of American States (OAS) genomför i den pågående demobiliseringen och avvapningen av den så kallade paramilitären (illegalt väpnade grupper som har karaktär av högermilis som bekämpat vänstergerillan). OASs mandat möjliggör en verifiering av eldupphör, avvapning, demobilisering och återanpassning av samtliga illegala väpnade aktörer. För första gången i colombiansk historia är nu en internationell verifieringsmission på plats och verifierar vad som sker kring avvapning och

eldupphöravtal, vilket medför ökad insyn i processen. En oberoende studie som genomförts av en holländsk och en svensk freds- och konfliktforskare drar slutsatsen att OAS-insatsen i Colombia är relevant och tjänlig, men att den behöver förstärkas och att kriterierna för vad som ska verifieras behöver förtydligas.

Social och ekonomisk utjämning

Latinamerikas extremt skeva inkomstfördelning gör att fattigdomsproblematiken i högre grad än i andra regioner förutsätter åtgärder för att främja social och ekonomisk utjämning. Insatsområden i utvecklings-samarbetet med Latinamerika som knyter an till detta målområde omfattar bland annat stöd till reformering av de sociala sektorerna, landsbygdsutveckling, budgetstöd till genomförande av strategier för fattigdomsbekämpning, stöd till reformering av skatte- och utgiftssystem inom den offentliga sektorn och integrerade bostads- och mikrokreditprogram.

Hälsa

Sida har sedan 1992 gett ett betydande projektstöd till hälsosystemet i Nicaragua. En slututvärdering visar att den decentraliserade modellen för mödrhälsovård som utformats inom projektet visat sig vara mycket framgångsrik. Såväl barna- som mödradödlighet har minskat i de distrikt projektet verkat, trots att de är några av landets fattigaste områden. Ett av de främsta resultaten inom hälsa under perioden 1999–2004 är att mödradödligheten minskat från 118 per hundra tusen levande födda barn till 95 per hundra tusen levande födda. Millenniummålet är att minska mödradödligheten med tre fjärdedelar till 2015.

Under de senaste åren har Sida också drivit processen mot ett sektorprogramstöd. Från 2005 samlas alla givares bidrag i en gemensam fond för att genomföra den femåriga hälsoplanen som utarbetats av hälso-ministeriet. Den modell för mödrhälsovård som utformats inom det Sida-stödda projektet har varit vägledande för utformningen av primärhälsovården i hälsopolicyn och hälsoplanen. Alla betydande bilaterala givare och utvecklingsbankerna har kommit överens om formerna för hur man tillsammans med hälso-ministeriet ska genomföra planerings- och budgetprocesser, uppföljning och dialog samt om mekanismerna för de finansiella överföringarna från givarna. Att givarna gått samman och koordinerat sitt stöd till Nicaraguas hälsoplan och harmoniserat mekanismer för planering och uppföljning betyder att stödet blir mer kostnadseffektivt och lätthanterligt både för givarna och för hälsoministeriet.

I Honduras har hälsoprogrammet Acceso som Sida stödjer utvärderats under 2005. Acceso-programmet

har på ett systematiskt sätt kartlagt den ojämlika tillgången till hälsoservice i mer än hälften av landets kommuner som infogats i hälsoplaneringen. Utvärderingen visar att programmet därigenom har bidragit till ökad tillgång till hälsoservice samt en förbättrad hälsa hos befolkningen i de områden där man verkat. Vidare har programmet lagt grunden för en decentraliserad finansiering och planering och stimulerat till ökat deltagande och ägarskap på lokal nivå.

Undervisning

I Honduras stödjer Sida, gemensamt med andra givare, Education for All-programmet (EFA). Under 2005 har programmet bidragit till kvalitetshöjning genom att böcker i matematik och spanska har köpts in och distribuerats till samtliga barn i det offentliga skolsystemet. En ny läroplan har lanserats och lärarna har genomgått en omfattande vidareutbildning. Sverige, representerat av Sida, har som ordförande för givargruppen arbetat för givarkoordinering, harmonisering och anpassning till att använda nationella system.

Sedan flera år stödjer Sida en utbildningsreform i Bolivia. De senaste tio årens reformarbete har givit uppmuntrande resultat även om betydande utmaningar återstår. Inskrivningen av bolivianska barn i primär- och sekundärundervisning har ökat. I det närmaste full täckning uppnåddes 1999 och andelen barn som avslutade fem års skola ökade från 72 procent 1994 till 95 procent 2002. Utbildningen har också blivit mer jämlik och skillnaderna mellan könen har i det närmaste försvunnit. Cirka hälften av den del av ursprungsbefolkningen som bor på landsbygden går i dag i de tvåspråkiga skolor som infördes med reformen. Sedan 2004 har givarna tagit flera steg mot en satsning på hela undervisningssektorn, vilket konkretiserades i ett sektorprogramstöd under 2005. Sverige, Danmark och Holland bidrar genom en gemensam fond som förvaltas av Bolivias undervisningsministerium.

Naturresurser och miljö

FondeAgro har som målsättning att utveckla jordbrukssektorn, med fokus på små och medelstora producenter i norra Nicaragua. Under 2005 fördubblades den direkta målgruppen till cirka 9 400 personer. Under året skapades också ett nätverk med 536 »promotores« för att jordbruksministeriets tekniker bättre ska kunna tillgodose producenternas behov. Den privata sektorn kanaliserade, utifrån ett strikt regelverk, mikrokrediter till nästan 1 600 producenter. Programmet har visat förmåga att öppna dörrar och skapa allianser som gett producenterna tillgång till nya marknader och som stimulerat till en organisationsutveckling. Ett av de viktigaste resultaten under 2005

var legalisering av äganderätten. 753 lagfarter kunde under året överlämnas till familjer i FondeAgros målgrupp.

Sedan 1997 stödjer Sida uppbyggnaden av ett lantmäteriväsende i Guatemala, en insats som betraktas som avgörande för uppfyllandet av åtagandena i fredsavtalen. Samarbetet har under ett par år försvårats och fördröjts av starkt motstånd inom parlamentet. Under 2005 skedde en positiv vändning då den nya lantmäterilagen slutligen antogs av parlamentet. Detta skapar goda förutsättningar för snabbare framsteg mot tryggare och mer rättvisa ägandeformer.

Handel, näringsliv och finansiella system

Tillsammans med Interamerikanska utvecklingsbanken (IDB) har Sida, Storbritanniens biståndsmyndighet (DFID) och den norska biståndsmyndigheten Norad finansierat studier i åtta av regionens länder kring offentlig finanspolitik. I studierna analyseras behovet av såväl skatte- som utgiftsreformer för en mer långsiktig och jämlik finanspolitik. Man rekommenderar väl avgränsade åtgärds paket inom dessa områden för att komma till rätta med några av de grundläggande problemen, till exempel med ländernas skattesystem. Projektet har också bidragit till att stimulera en diskussion kring dessa frågor på flera olika nivåer i samhället och i flera av länderna har skattereformer genomförts enligt förslagen.

Infrastruktur

Genom programmen för bostadsförbättringar i fem av länderna i Centralamerika hade mot slutet av 2005 mer än 95 000 familjer med låga inkomster fått möjlighet att förbättra sin bostadssituation. Totalt har nästan en halv miljon människor i fattigområden i städernas utkanter nåtts av de Sida-stödda insatserna. Detta motsvarar sex procent av de fattiga i städerna. Den genomsnittliga investeringskostnaden per person är cirka 110 USA-dollar och programmen har visat att genom små investeringar som kanaliseras rätt kan man nå stora effekter i förbättrade levnadsförhållanden.

Budgetstöd

Budgetstödet till Nicaragua är kopplat till genomförandet av landets strategi för fattigdomsbekämpning och ett med givarna gemensamt överenskommet åtgärdsprogram (villkorsmatrisen). Utbetalningen skedde efter att Nicaragua, i enlighet med detta åtgärdsprogram, bland annat antagit flera nya lagar för att förbättra budgetprocessen och revisionsrutinerna. Skatteuppbörden har ökat till följd av förbättrad skatteadministration och den makroekonomiska stabiliteten har förbättrats men fortfarande är den ojämlika för-

[Bild borttagen]

Mer än 95 000 fattiga familjer har kunnat förbättra sina bostäder tack vare Sidas bostadsprogram i Centralamerika.

delningen av inkomster och resurser ett stort problem. Sverige, som en tongivande medlem av budgetstödsgruppen, aktualiserar ständigt detta i den politiska dialogen.

STRATEGIER FÖR FATTIGDOMSBEKÄMPNING

I Bolivia, Honduras och Nicaragua har strategier för fattigdomsbekämpning tagits fram som ett ramverk för landets egen utvecklingspolitik och givarnas stöd för dess genomförande. Sida har låtit göra en oberoende bedömning av genomförandet av dessa strategier och den konstaterar i år ännu tydligare än tidigare att strategierna inte lyckas leva upp till de förväntningar som skapats på detta instrument. I Bolivia och Nicaragua har strategierna uppfattats som ännu ett utifrån kommande krav och man har inte lyckats åstadkomma ett nationellt ägarskap som garanterar att strategierna blir

genomförda. I Honduras är bilden betydligt mer positiv. Bedömningen har i år särskilt granskat hur strategierna påverkat budgetens sammansättning och genomförande. Trots flera förbättringar inom budgetarbetet, som tydligare redovisning och insyn i budgeten samt en rörelseriktning mot flerårig planering, visar studierna att mycket arbete kvarstår innan strategierna kan få tydligt genomslag i form av en budget som är mer inriktad på att minska fattigdomen.

UTVÄRDERINGAR

En utvärdering av stöd till Project Counselling Service (PCS) i Colombia, ett projekt som syftar till att stärka fredsinitiativ inom det colombianska civila samhället, konstaterar att programmet har lyckats uppnå mycket bra resultat trots svåra förutsättningar. Bland resultaten märks bland annat stöd och skydd för utsatta

ledare och byar, ökat synliggörande av konfliktens effekter, ökat deltagande av samarbetsorganisationer i offentliga sammanhang och förbättrat påverkansarbete och inflytande på främst regional och lokal nivå. Programmet karaktäriseras också av hög kostnadseffektivitet. Utvärderingen rekommenderar Sida att fortsätta stödet till PCS och ger också ett antal rekommendationer inför framtida stöd som kommer att inkluderas i beredningen av PCS nästa ansökan.

En utvärdering av stödet till Ombudsmannen för mänskliga rättigheter i Colombia visar bland annat att genomslaget för verksamheten har varit god. Genderperspektivet lyfts särskilt fram som positivt, liksom relevansen av stödet. Utvärderingen pekar också på institutionella svagheter som bör förstärkas. Framför allt kan effekterna bli bättre med ett stöd till ett mer sammanhållet program. Man ger också förslag på hur administrationen bättre kan samverka och effektiviseras internt inom institutionen.

Den tredje fasen (2003–2005) av det nu bilaterala hälsoprogrammet i Honduras utvärderades under 2005. Slutsatserna är att programmet på ett effektivt och flexibelt sätt lyckats stödja decentraliseringen av hälsoservicen i åtta av landets 16 provinser, motsvarande 42 procent av landets befolkning. Hälsoservicen i dessa områden har förbättrats genom att resurser och beslutsfattande flyttats närmare den lokala befolkningen.

Stödet till Honduras kvinnoinstitut (INAM), genomgick en halvtidsöversyn under 2005. Det svenska stödet har gällt genomförandet av institutets strategiska plan inom fem breda områden (hälsa, utbildning, våld mot kvinnor, ekonomi och fattigdom samt politiskt deltagande). Utvärderingen menar att INAM lyckats etablera sig i en viktig och respekterad expertroll i relation till ett flertal andra nationella aktörer. Särskilt framgångsrikt har arbetet varit för att motverka våld mot kvinnor i samarbete med polisen och rättsväsendet.

En utvärdering av Sidas stöd till modernisering av Nicaraguas polis konstaterar att det svenska stödet varit relevant och väl i linje med Nicaraguas och nicaraguanska polisens strategiska prioriteringar. De förväntade reultaten har i mycket stor utsträckning uppnåtts och projektet har bidragit till bättre polisarbete, ökad känsla av säkerhet hos medborgarna och bättre relationer mellan polisen och allmänheten. Utvärderingen pekar också på att moderniseringen av polisen haft effekter på institutionaliseringen av polisen, samhällsstyrningen, stärkandet av demokratin och rätts säkerheten. Utvärderingen rekommenderar fortsatt långsiktigt svenskt stöd.

Den tredje fasen av programmet för stärkande av autonomin på Atlantkusten i Nicaragua utvärderades

2005. Utvärderingen konstaterar en god måluppfyllelse men kritiserar samtidigt att programmet delvis fjärrat sig från sitt huvudmål och syfte genom att lägga alltför stor vikt vid genomförande av aktiviteter inom ett stort antal områden och med en mängd olika aktörer. Brist på utgångsdata och indikatorer gör det svårt att mäta programmets effekter på fattigdomsminskningen men utvärderingen hävdar ändå att programmet har medverkat till förbättrade levnadsförhållanden för befolkningen på Atlantkusten. Utvärderingen ger också en rad rekommendationer, som att stärka programmets strategiska fokus på autonomiprocessen och förändra formerna för genomförandet. Dessa rekommendationer beaktas i planeringen av Sidas fortsatta stöd.

En utvärdering har genomförts av Sidas stöd till FN:s barnfond (Unicef) i Colombia för demobilisering och återintegrering av barnsoldater, 2003–2004. Utvärderingen pekar på att insatsen är mycket relevant, samt att Unicef har erfarenhet, ledarskap och kapacitet för att genomföra den. Unicefs personal är mycket professionell och engagerad vilket underlättar kontakten med den direkta målgruppen. Metoderna för att genomföra planen behöver förbättras, liksom samordningen mellan Unicef och deras samarbetspartner i Colombia. För hållbarheten är det viktigt att Unicef medverkar till att institutionalisera och bidra till att förbättra den nationella politiken för demobilisering och återintegrering av barnsoldater. Utvärderingen ger också flera konkreta rekommendationer för att förbättra projektets formulering och uppföljning. Dessa rekommendationer kommer att vara viktigt underlag inför Sidas kommande beslut om fortsatt stöd till programmet.

I Honduras utvärderades den nationella ombudsmannainstitutionen för mänskliga rättigheter (MR). Utvärderingen visar att MR-ombudsmannen i Honduras prioriterat stöd till offer för kränkningar av mänskliga rättigheter, särskilt kvinnor, vilket även om det speglar de enorma behoven i landet, delvis skett på bekostnad av mandatet att driva och försvara MR-frågorna gentemot stat och ansvariga myndigheter. Den nuvarande MR-ombudsmannen kritiserades på denna punkt, samtidigt som man underströk vikten av denna institution. Mandatet och de strategiska prioriteringarna för arbetet med att hantera de ekonomiska, sociala och kulturella rättigheterna är fortfarande en stor utmaning.

Programmet för stöd till näringslivsutveckling i Bolivia, som har tre handelskammare som motparter varav en, Cámara de Industria, Comercio, Servicios y Turismo de Santa Cruz (CAINCO), ansvarar för genomförandet, har utvärderats under 2005. Över-

synen visar på goda resultat inom flera områden, bland annat med ansträngningarna att öka den bolivianska industrins konkurrenskraft. Men verksamheten som helhet bedöms ha begränsad effekt för fattigdomsminskningen. Denna brist tillsammans med en av motparternas (CAINCO) höga profil i den bolivianska politiska krisen har föranlett Sida att ompröva stödets fortsättning.

Världsbanken lät 2005 genomföra en oberoende utvärdering av stödet för den bolivianska förvaltningsreformen sedan dess start 1993. Reformens resultat som helhet motsvarar inte förväntningarna men den statstjänstemannareform som varit kärnan i det svenska stödet har fått bättre resultat. En mindre krets myndigheter (tull-, väg- och skattemyndigheterna) har genom stödet ökat sin professionalism och effektivitet medan effekter i de tre ingående ministerierna är svårare att påvisa.

Sida har, särskilt i Centralamerika, under flera år samarbetat med IDB. Banken är den viktigaste källan för investerings- och utvecklingsfinansiering i regionen och Sida ser samarbetet med denna inflytelserika aktör som strategiskt viktigt. En viktig del i samarbetet har varit det så kallade Partnerskapsprogrammet. Programmet etablerar ett ramverk och arbetsformer för samverkan mellan IDB och Sida i frågor av betydelse för fattigdomsbekämpning i Centralamerika. En utvärdering genomförd 2005 visar att programmet givit vinster för såväl IDB som Sida och att Sida påverkat bankens verksamhet mot ökad biståndseffektivitet och tydligare fokus på fattigdomsbekämpning.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Latinamerika framgår av tabell 6. Utfallet uppgick till 923 miljoner kronor, det vill säga 84 procent av de medel som anvisats i regleringsbrevet. Det låga utnyttjandet beror till stor del på att något budgetstöd inte har kunnat betalas ut till Bolivia och Honduras. De fem högst prioriterade länderna har fått tre fjärdedelar av utfallet. Av den återstående fjärdedelen går huvuddelen till regionala projekt och program.

Andelen sektorprogramstöd har ökat genom att Sidas beredningar av stödet till undervisningssektorn i Bolivia och hälsosektorn i Nicaragua har slutförts och medel har kunnat utbetalas. Som en konsekvens märks också en ökning av biståndet genom kanalen samarbetslandets organisationer. Sidas stöd till demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter intar en särställning vilket bidrar till att förklara att en så hög andel av kostnaderna relaterar till det övergripande målet för utvecklingssamarbetet, det vill säga

Tabell 6.

Latinamerika, kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2004	2005
Nicaragua	195 907	261 877
Honduras	132 762	140 053
Bolivia	106 269	126 075
Guatemala	107 019	94 973
Colombia	68 497	66 593
Övriga länder och regioner	232 749	233 843
Totala kostnader	843 203	923 413
Bistandsform		
Projektstöd	524 369	456 047
Sektorprogramstöd	54 465	135 998
Personalbistånd inkl. KTS	96 964	127 263
Internationella kurser	0	10 653
Garantier	0	
Krediter	7 843	27 712
Ekonomiska reformer	0	60 000
varav generellt budgetstöd 2005		60 000
Humanitärt bistånd	22 286	5 622
Forskning	-491	2 067
Bidrag till enskilda organisationer	137 767	98 052
Totala kostnader	843 203	923 413
Kanaler		
Multilaterala organisationer	213 990	202 282
Svenska organisationer	264 947	227 531
Samarbetslandets organisationer	279 119	404 808
Övriga länders organisationer	45 159	53 254
Internationella organisationer	39 989	35 539
Totala kostnader	843 203	923 413
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	176 322	258 924
Projekt och program där fattiga är inbegripna	156 594	178 657
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	456 489	452 159
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	19 296	13 655
Övrigt	34 501	20 019
Totala kostnader	843 203	923 413
Antal giltiga insatser	497	448
varav >15 mnkr	9	9
Antal nya insatser	148	126

Avräkningskontot Ekonomiska reformer inkluderas i 2005 års siffror för verksamhetsgrenen Latinamerika. 2004 hörde dessa till verksamhetsgrenen Ekonomiskt stöd.

att minska fattigdomen, via indirekt påverkan genom policy och institutioner. Men andelen stöd som har direkt påverkan på målet för utvecklingssamarbetet har ökat.

SIDAS BEDÖMNING

Sida bedömer att utvecklingssamarbetet bidrar till att stärka ländernas förutsättningar att hantera sociala och politiska motsättningar inom ett demokratiskt ramverk samt till att motverka regionens exceptionellt ojämlika inkomst- och förmögenhetsfördelning. Detta är samtidigt utmaningar som i hög grad avgör regionens förutsättningar att nå millenniemålen.

Sociala och politiska konflikter är ett uttalat skäl till det svenska engagemanget i några av regionens länder. En snabbväxande och ofta labil politisk miljö är samtidigt en faktor som kan försvåra genomförandet av utvecklingssamarbetet. När insatser försenats eller avbrutits i förtid i länder som Guatemala, Nicaragua och Bolivia så beror det ofta på oförutsägbara politiska händelser.

Ett utvecklingssamarbete som har en så tydlig koppling till politiska processer förutsätter lyhördhet för förändrade förutsättningar, flexibilitet samt en god samverkan mellan utvecklingssamarbete, svenskt diplomatiskt arbete och andra icke-statliga svenska

aktörer. Sida bedömer att det svenska utvecklingssamarbetet i Latinamerika funnit väl fungerande former i dessa avseenden. Tillsammans med ett starkt historiskt förtroendekapital i regionen stärker detta insatsernas genomslag. Det tydligaste exemplet på detta har under det gångna året varit Colombia där svenskt utvecklingssamarbete, svensk diplomati och ett stort antal svenska enskilda organisationer varit engagerade i fredsansatserna.

Beträffande de förnyade ansträngningarna, som görs internationellt, och då inte minst från svensk sida, för att åstadkomma en harmonisering av biståndet (den så kallade Parisagendan) så har Sida noterat vissa svårigheter att få fullt genomslag för detta förhållningssätt i Latinamerika. En del av denna problembild har handlat om att det i somliga länder funnits färre »likasinnade« givare att samspela med i strävan att genomföra Parisagendan exempelvis med sektorprogramstöd och budgetstöd. Ett annat problem har varit att förutsättningar för åtminstone vissa delar av Parisagendan – väl förankrade strategier för fattigdomsbekämpning och rimligt stabila institutionella förhållanden – inte alltid föreligger. Det tydligaste exemplet på det senare är Bolivia, där en tidigare förhållandevis väl fungerande givarsamordningsmekanism utsatts för prövningar i och med att landet hamnat i en djup politisk kris.

Östeuropa och Centralasien

Verksamhetsgrenen omfattar dels länder som Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) klassificerat som utvecklingsländer (ODA-länder), dels länder som ej klassificerats som utvecklingsländer (icke ODA-länder). Sju av de sistnämnda länderna ligger i Sveriges närområde: Ryssland, Ukraina och Vitryssland samt de nya EU-medlemmarna Estland, Lettland, Litauen och Polen. I liten omfattning pågår också utvecklingssamarbete med Rumänien och Bulgarien.

Sidas verksamhet skall styras av mål enligt gällande land-, region- eller motsvarande strategier för samarbete.

REDOVISNING UTIFRÅN MÅL I LAND-, REGION- OCH SAMARBETSSTRATEGIER ETC.

Verksamheten styrs av samarbetsstrategier som regeringen har fastställt för tio länder i Östeuropa och på västra Balkan, regionala strategier för dels södra Kaukasien, dels Centralasien och därutöver en strategi för Kosovo. För samtliga länder utom länderna i Centralasien är EU-närmandet en ram för samarbetet, bland annat för att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Inga strategier gäller längre i de nya medlemsländerna Estland, Lettland, Litauen och Polen där under 2005 endast vissa avslutande insatser gjorts.

Demokratisk samhällsstyrning

Sida stödjer förvaltningsreformen i Serbien och Montenegro genom att utveckla personalresurssystem på tolv ministerier i landet. Under året har man utbildat personal i att använda systemet och i strategiska personalfrågor samt introducerat systemet hos ytterligare tre myndigheter under Finansdepartementet. Ett annat projekt gäller samarbete mellan Sida, Statistiska centralbyrån (SCB) och de tre statistiska myndigheterna i Serbien och Montenegro. Ett seminarium om statistikens roll i samhället och kopplingen till EU-integrationen genomfördes under året.

East West Institute (EWI) genomför tre projekt i regionen västra Balkan för gränsöverskridande samarbete inom sektorer som är av gemensamt intresse för medverkande länder (kommunsamarbete inom till exempel handel, utbyte mellan universitet och inom det civila samhället). Sida har bidragit till finansiering av dessa och projekten har utvärderats under året.

Utvärderingens budskap är att samarbetsprocesser av detta slag tar lång tid och att framstegen varit små men relevanta. Därför rekommenderas fortsatt stöd om än med förslag på förbättringar av projektupplägg och mål.

I Bosnien och Hercegovina stödjer Sida Dayton-processen genom ett projekt som bland annat syftar till att förbättra landets konstitution. Arbetet har inletts under året genom att en arbetsgrupp har träffats för att ta fram förslag till ny konstitution samt att förankra en sådan hos det civila samhället. Under året har Sida också sekonderat tjänster på Office of the High Representative (OHR) och, under en del av året, på Högsta domstolen i Bosnien. Sida signerade under hösten en överenskommelse med USA:s biståndsmyndighet (USAID) för ett större samarbete mot människohandel i Bosnien.

I Ryssland har Sida givit stöd till reformeringen av den offentliga förvaltningen. Samarbetet leds av bland andra svenska Statskontoret och har inriktats på kapacitetsutveckling i frågor som myndighetsstyrning, jämställdhet och rekrytering inom rysk förvaltning. Sida har sedan många år stött utveckling av ryska Finansdepartementet med insatser via svenska Finansdepartementet. Programmet har givit ett substantiellt och hållbart stöd till den ryska reformprocessen bland annat för tydligare och förenklad skatteadministration.

Konflikt, fred och säkerhet

International Organisation for Migrations (IOM) Sida-finansierade projekt i Bosnien och Hercegovina för återintegrering av militär personal i det civila samhället slutredovisades under året. Totalt har 7 915 soldater

(vilket är över 60 procent av de soldater som blev uppsagda 2002) fått någon form av stöd genom projektet. Stödet har varit i form av utbildning, hjälp att söka arbete samt bidrag för att starta eget.

Inför höstens parlamentsval i Tjetjenien har Sida finansierat den ryska enskilda organisationen Strategy North Caucasus projekt som genom utbildning av oberoende valövervakare, opinionsundersökningar och en mediekampanj söker bidra till öppna och fria val. Biståndet till projektet koordineras med övriga länder som finansierar projektet, Kanada, Nederländerna och Storbritannien. Svenska freds- och skiljedomsföreningen har inlett en förstudie som ska utvärdera hur man kan samarbeta med organisationen Tjetjeniens mödrar.

Social utveckling

En grupp ryska pedagoger har fått utbildning i alternativa kommunikationssätt för människor med funktionshinder.

Personal från utbildnings- och arbetsmarknads-kommittéerna i Murmansk har studerat svenska samarbetsformer mellan kommuner och landsting bland annat i frågor som gäller funktionshindrade barn. Under 2005 har beslutats om finansiering av nya projekt i Kaliningradregionen mot spridningen av hiv/aids genom förbättring av sex- och samlevnadsundervisningen i grundskolan. Vidare har Specialpedagogiska institutet inlett ett arbete för att utveckla formerna för inkludering av funktionshindrade barn och barn med inlärningssvårigheter i det ordinarie undervisningssystemet.

Sida har fattat beslut om att delta i förberedelserna i den omfattande hälsovårdsreform som Ukraina står inför. Svensk expertis har deltagit i en studie som ska ligga till grund för en diskussion på nationell nivå såväl inom parlamentet som ute i regionerna.

Sida har finansierat inrättandet av en socialarbetarutbildning i Murmansk, Ryssland. I projektet, som avslutades sommaren 2005, har handledare för studenter i socialt arbete utbildats och en läroplan för socialarbetarutbildning har utarbetats. Under 2005 har Sida fattat beslut om fortsatt stöd till Kungliga tekniska högskolans utbildningsprogram i lantmäteri. Studenterna kommer från Ryssland, Ukraina, Moldavien, Georgien, Armenien, Tadzjikistan och Kirgizistan.

Infrastruktur

En miljöstudie för Ukraina och Vitryssland har genomförts under året. Studien analyserar bland annat ländernas miljösituation, prioriteringar på miljöområdet och andra givare och bankers verksam-

het. Studien blir ett underlag för Sidas kommande stöd på området.

Såväl Baltic Sea Regional Programme som Jordbruks- och miljöprojektet i Leningrad (Oblast), vilka båda samordnas av Statens lantbruksuniversitet (SLU), har gjort fortsatta framsteg. Sida har givit stöd till en utvärdering av Jordbruks- och miljöprojektet under året som ett led i förberedelserna för den andra fasen av projektet.

Under 2005 har Lutheran World Federation (LWF) arbetat med återuppbyggnaden av 670 hus, People's Empowerment Programme (PEP International) 220 hus och Caritas 317 bostäder för återvändande internflyktingar i Bosnien och Hercegovina. Sida har samtidigt arbetat med planeringen för en utfasning av dessa integrerade områdesprogram (IOP). I Kosovo har Erikshjälpen under året fortsatt återuppbyggnaden av hus för återvändande extern- och internflyktingar, och inlett förberedelserna för återuppbyggnaden av 60 familjebostäder, starthjälp och lokal infrastruktur. I Kroatien inleddes 2005 den sista fasen av LWF:s integrerade områdesprogram i Lika-regionen för återvändande serber.

Sida har stött ministeriet för internationella relationer i Serbien och Montenegro där syftet varit att undersöka vilka reformer som behöver genomföras för att öka de utländska investeringarna i Serbien. Projektet avslutades under året och har resulterat i ett utkast till en nationell strategi för utländska investeringar.

Mikrofinansorganisationen LIDER som etablerats i Bosnien och Hercegovina med bland annat Sidastöd redovisar att man utbetalat 1 046 nya lån (varav knappt hälften till kvinnliga företagare) om motsvarande totalt 20 miljoner kronor och att man nu har 2 410 aktiva låntagare i organisationen. Återbetalningen av lånen ligger fortfarande på nästan 100 procent. LIDER redovisar också att denna långivning resulterat i 166 nya arbetstillfällen och att företag dessutom kunnat behålla 1 092 befintliga tjänster.

Ett Sidafinansierat projektet i södra Ukraina, för rådgivning till 120 privata jordbrukare, har under året avslutats enligt planen. Projektet har varit framgångsrikt, ökat produktiviteten och skapat sysselsättning i regionen. I enlighet med projektplanen har en lokal rådgivningsservice startats som på kommersiell basis fortsätter arbetet.

Naturresurser och miljö

Sida har under året stött ett projekt i Bosnien och Hercegovina där ekologiska småbrukare fått hjälp med utbildning och teknisk rådgivning för att producera ekologiska bär och grönsaker. Vidare har ett utbildningscentrum för ekologiskt jordbruk etablerats i

[Bild borttagen]

Ska jag ta bort blomman eller hela skaffet när jag rensar plantorna? Omar Pleh i Gorazde i Bosnien och Hercegovina har precis startat ekologisk odling av jordgubbar och får råd av Eldina Muftic från organisationen ECON, som arbetar med stöd av Sida.

Mostar och en inhemsk organisation för certifiering av ekologisk produktion och produkter etablerats. Sida-stöd till ett mjölkproduktionsprogram i Bosnien och Hercegovina har under 2005 resulterat i etablering av åtta producentföreningar och 25 mjölkuppsamlingscentrum. Hundratal jordbrukare har fått utbildning.

Samarbetet mellan Makedoniens bondeorganisation och Lantbrukarnas riksförbund (LRF) pågår sedan några år med Sida-medel. Samarbetet med LRF har varit avgörande för att skapa samförstånd mellan albaner och makedonier och projektet har därför uppmärksammats av EU:s sociala och ekonomiska kommitté (EESK).

Sida har tagit initiativ till närmare samarbete med Europeiska utvecklingsbanken (EBRD) i miljöprojekt i Centralasien och södra Kaukasien. En överenskommelse med banken om detta träffades under hösten 2005.

STRATEGIER FÖR FATTIGDOMSBEKÄMPNING

Sida har beslutat att finansiera en oberoende rådgivande expertgrupp som utreder hur relationerna mellan EU och Ukraina kan utvecklas. En kompletterande åtgärd har varit att inleda ett arbete för att stärka den centrala administrationens förmåga att hantera EU-relaterade frågor. Insatsen görs i ett treparts-samarbete med Estland.

Sida deltar i dialogen om genomförandet av strategierna för fattigdomsbekämpning (poverty reduction strategy, PRS) i de fem länder och regioner på västra Balkan där sådana finns eller är under utarbetande. Utmärkande för året har varit att länderna arbetar mer med att utveckla system för att integrera PRS med EU-målen hos staten genom ökat samarbete mellan landets institutioner.

I Albanien diskuterar staten och givarna att utveckla

ett system för integrerat programstöd som ska syfta till integrering av PRS, EU-planering och budgetsystem samt att etablera strukturer för givar- och mottagar-koordinering. I Serbien och Montenegro träffas till exempel givarländerna i fyra olika rådgivande grupper och ger stöd till regeringen i PRS-processen, vilken under året blivit klar att genomföra. Sida har under året också haft en dialog med företrädare för regeringens PRS-kontor för att bättre kunna integrera fattigdomsaspekter i alla sina program. I detta sammanhang har Sida också tagit fram fem fattigdomsanalyser på västra Balkan för att stärka fattigdomsfokuset i den fortsatta planeringen av programmen i regionen.

Sida har på inrådan av den moldaviska regeringen, tillsammans med FN:s utvecklingsprogram (UNDP), Storbritanniens biståndsmyndighet (DFID) och Internationella arbetsorganisationen (ILO), låtit göra en omfattande studie av Moldaviens fattigdoms- och utvecklingsproblem. För att stödja den nationella förankringen av Moldaviens PRS har Sida även gett stöd till en kommunikationsanalys.

RESULTATANALYSER OCH UTVÄRDERINGAR

I samband med framtagande av nya samarbetsstrategier för Makedonien och Bosnien och Hercegovina, producerade Sida internt enklare analyser av resultaten under föregående strategiperiod.

En erfarenhetsredovisning som utarbetades under framtagandet av samarbetsstrategin för Bosnien och Hercegovina visar att det svenska utvecklingssamarbetet alltmer har gått över från projektstöd till stöd för större program i samarbete med andra givare. Inom sektorn för ekonomisk och social utveckling har insatser för att utveckla företagandet och bygga upp system för mikrokreditfinansiering fungerat bra och skapat bärkraftiga lokala mikrofinansieringsinstitut samt uthålliga arbetstillfällen. Inom demokratisk samhällsstyrning har Sida noggrant följt framstegen i processen med EU-närmandet för att komplettera EU:s stöd på statlig och lokal nivå. Stödet till rättssektorn har inte utvecklats som Sida hade hoppats på grund av att givarestödet varit fragmenterat och dåligt koordinerat vilket har gjort det svårt att arbeta med större program. På området för mänskliga rättigheter är huvudproblemet fortfarande uthållighet och ägarskap hos enskilda organisationer. Runt hälften av utvecklingssamarbetet till Bosnien och Hercegovina består av stöd till de integrerade områdesprogrammen. Detta stöd har visat sig vara mycket effektivt för att få människor att återvända till sina hem som de hade före kriget.

Analysen av strategiperioden 2003–2005 i Makedo-

nien visar att behovet av att koncentrera aktiviteterna till färre antal sektorer är stort. Detta koncentrationsbehov har kanske varit tydligast inom sektorn för demokratisk samhällsstyrning, med insatser inom offentlig förvaltning, landsbygdsutveckling, det civila samhället, rättssektorn och minoritetsfrågor. Inom rättsområdet har problem lett till att man inte lyckats fullfölja alla de insatser som föreskrivits i strategin. Institutionssamarbetet har generellt sett varit långsamt och trögt. Inom sektorn för ekonomisk utveckling har stödet till jordbrukssektorn utvecklats framgångsrikt och Sida har etablerat sig som en av huvudaktörerna inom sektorn.

Inför arbetet med samarbetsstrategin för Centralasien tog Sida fram en resultatanalys. För Kirgizistan har analysen visat att projekt för att skapa hållbar tillväxt visar varierande resultat. Arbetet med att skapa ett markregister har trots bristande ägarskap fått gott betyg av Världsbanken vid dess regelbundna uppföljningar. Arbeta inom utsäde har gått långsamt framåt, och korruption och bristande ägarskap har framförts som möjliga skäl till detta. Projekt för att skapa bättre levnadsförhållanden för befolkningen har visat bättre resultat och anses bra för fattigdomsbekämpningen i landet. Inom området demokrati och mänskliga rättigheter är bilden blandad. Projekten är relevanta, men på exempelvis traffickingområdet går arbetet långsamt.

I Tadzjikistan har stöd till valprocedurer genomförts med varierande framgång. Arbeta med dialog mellan staten och det civila samhället har uppvisat mycket goda resultat, liksom rapportering om situationen för mänskliga rättigheter. Konkreta resultat inom jordreform och utsäde har försenats på grund av hindrande särintressen. I den sociala sektorn har bristande nationellt ägarskap, liksom bristande givarsamordning, utgjort ett generellt hinder för effektivt arbete.

I arbetet med en ny strategi för samarbetet med Turkiet producerades internt enklare analyser av uppnådda resultat under föregående strategiperiod. Stöd för de mänskliga rättigheterna har dominerat med cirka 60 procent av det totala stödet på 10 miljoner kronor per år. Trots relativt blygsamma summor har Sveriges insatser givit konkreta resultat och fått positiv uppmärksamhet. Det enskilt största projektet under 2005 var ett samarbete mellan Raoul Wallenberginstitutet och ett privat universitet i Istanbul, Bilgi, med utbildning för domare, åklagare och nyckelpersoner inom offentlig förvaltning. Projektet har bidragit till en ökad kunskap om EU-rätt och internationell praxis på området mänskliga rättigheter och fått stor uppmärksamhet i Turkiet. Studieresor har varit ett effektivt verktyg i projektet. Sammanfattningsvis har samar-

tet under föregående strategiperiod innehållit ett väl fungerande men begränsat stöd administrerat av Sida framför allt för att främja de mänskliga rättigheterna.

En utvärdering av de integrerade områdesprogrammen (IOP) på västra Balkan slutfördes under året för att belysa effekter och resultat av det svenska utvecklingssamarbetet. Utvärderingen lovordar särskilt självhjälpsprincipen och bykommittéernas deltagande i beslutsfattandet, vilket har bidragit till uthålligheten. Men den konstaterar att även om människor kan återvända till sina ursprungliga hem är det inte en garanti för försoning mellan folkgrupper men ett viktigt steg på vägen.

En utvärdering har gjorts av decentraliseringsstödet i Albanien för att utröna resultaten av samarbetet och eventuella behov av en fortsättning. Slutsatsen är att projektet fungerat bra genom att kombinera stöd till central, regional och lokal nivå i landet. Utvärderingen pekade på vikten av att harmonisera decentraliseringsprocessen och den regionala utvecklingen i Albanien, och rekommenderade att stärka stödet till centrala strukturer för att dessa bättre ska kunna utveckla och genomföra en sammanhållen strategisk plan för hela decentraliseringsprocessen i Albanien.

En utvärdering har också gjorts av stödet till kapacitetsutveckling av kommunförbundet i Serbien och Montenegro. Utvärderingen understryker vikten av en balanserad decentraliseringsprocess, som inte bara går ut på att makten överförs från central till lokal nivå, utan där även lokala intressen kan balanseras gentemot nationella, och vice versa. Utvärderingen rekommenderar att projektet och arbetet med att stärka kapaciteten hos förbundet, samt hos relevanta centrala och lokala strukturer, inklusive det civila samhället fortsätter.

Under året har en utvärdering gjorts av samarbetet med Kvinna till kvinna (KtK) på västra Balkan. Utvärderingen är i stort mycket positiv till Sidas stöd och rekommenderar fortsatt stöd genom KtK men med förbättringar enligt de rekommendationer som ges i rapporten. I utvärderingen betonas betydelsen av KtK:s fältnärvaro och det lokala ägandeskap som finns hos de kvinnoorganisationer som KtK stödjer. Men i utvärderingens rekommendationer betonas betydelsen utav en konsolidering av KtK:s verksamhet på Balkan och att ytterligare ansträngningar ska göras för att utarbeta så kallade indikatorer för att mäta effekterna av stödet samt kriterier för att målen är uppnådda. Utvärderingen har beaktats inom ramen för utarbetande av ny ansökan för 2006 men kommer vidare att ingå som en del i den fortsatta dialogen mellan Sida och KtK.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

1. *Sida skall redovisa hur verksamheten bidragit till att bevara, skydda och förbättra miljön i och omkring Östersjön och nordvästra Ryssland.*

Under 2005 färdigställdes och togs Sydvästra reningsverket i S:t Peterburg i drift. Sida har bidragit med finansiering av svensk utrustning. Reningsverket tar emot avloppsvatten från cirka 700 000 personer och uppfyller Åtgärdsprogrammets för Östersjön, (HELCOM), och EU:s krav för avloppsrening. Samarbetet fortsätter med myndigheterna i S:t Petersburg för att ytterligare minska föroreningen av Östersjön. Inom ramen för Northern Dimension Environmental Partnership (NDEP) stödjer Sida den fortsatta utvecklingen av reforminriktade investeringsprojekt i Kaliningrad, Leningrads län, Novgorod och Archangelsk för vatten- och avlopp samt i Murmansk, Kaliningrad och Novgorod för fjärrvärme. Bland annat har avtal för investeringsstöd under året tecknats av Sida med Leningrad Oblast och städerna Gatchina och Tikhvin. Vidare har stöd till institutionsutveckling av vattenbolaget i Archangelsk och fjärrvärmebolaget i Murmansk upphandlats. Projekten för vatten- och avlopp samt fjärrvärme i Kaliningrad har utvecklats svagt men bedöms nu ha bättre möjligheter efter förändringar på politisk nivå och genom att vattenprojektet tagits in under NDEP. Utanför NDEP ger Sida stöd till avfallsprojektet i Krasny Bor i S:t Petersburg och vatten- och avloppsprojektet i Lviv i Ukraina. Kontrakt för leverans av svensk utrustning har tecknats för Lvivprojektet. Ett avfallsprojekt i Riga har avslutats där bland annat investeringar har gjorts för att uppfylla EU:s krav för avfallsdeponier. En utvärdering av fjärrvärmeprojekt i Lettland och Ryssland har genomförts under året.

2. *Sida skall vad avser de svenska enskilda organisationerna redovisa fördelningen av bidrag på ramorganisationer, sektorer, samt antal utländska samarbetspartner per ramorganisation. Antalet svenska organisationer som ingår i ramorganisationernas verksamhet skall redovisas.*

Redovisas i tabellerna 7 och 8.

3. *Sida skall avseende stöd till enskilda organisationers informationsverksamhet i Sverige redovisa utbetalat informationsbidrag per organisation.*

Totalt utbetalat belopp för informationsverksamhet är 4 miljoner kronor fördelat på 15 organisationer. De enskilda organisationerna som mottagit de största bidragen är Svenska FN-förbundet (1 000 tkr), Studieförbundet vuxenskolan (600 tkr), ECPAT (400 tkr), Kooperation utan gränser (300 tkr) och SHIA (300 tkr).

Tabell 7. Stöd genom enskilda organisationer, Icke ODA

Beslutade bidrag	Beslutade bidrag till EO, utbetalningar tkr			Antal utländska samarbetspartner			Antal svenska org. som ingår i ramorganisationens verksamhet		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Forum Syd	13 750	15 518	17 500	41	46	41	41	47	53
LO/TCO Biståndsnämnd	10 500	10 000	9 000	43	48	28	35	39	15
Olof Palmes internationella center	17 500	17 000	12 000	4	3	25	41	34	17
PMU Interlife	1 050	1 050	1 000	8	8	9	8	8	8
Rädda barnen	2 150	1 250	1 000	6	2	4	0	0	0
Svenska kyrkan	432	432	432	0	1	1	0	0	0
SHIA	2 700	2 519	2 500	18	33	11	17	11	11
Svenska missionsrådet	2 154	1 015	1 000	12	7	4	10	4	4
Kooperation utan gränser	6 400	6 000	4 500	10	18	8	0	0	0
Svenska naturskyddsföreningen	4 000	4 000	3 500	40	61	23	0	0	4
Totalt	60 636	58 784	52 432						
Ej rekvirerade medel	0	0	-2 330						
Återbetalning av tidigare års bidrag	-5 656	-5 372	-1 184						
Övriga insatser									
Informationsinsatser via svenska enskilda organisationer	4 196	4 180	3 983						
Stöd till ungdomsorganisationer	500	500	0						
Övrigt, revisioner mm	425	0	0						
Bidrag till Svenska röda korset	–	900	900						
Totalt	60 101	58 992	53 801						

Tabell 8. Enskilda organisationer per huvudsektor, Icke ODA, kostnader i tkr

Fördelning per huvudsektor	2005
Hälsa	2 378
Utbildning	3 766
Demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter	24 356
Konflikt, fred och säkerhet	108
Handel, näringsliv och finansiella system	6 863
Infrastruktur	145
Humanitärt bistånd	900
Naturresurser och miljö	7 844
Övrigt	7 442
Totalt	53 801

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Östeuropa och Centralasien framgår av tabell 9. Sida bidrog med 1 557 miljoner kronor år 2005, varav 1 039 miljoner kronor till ODA-länder och 518 miljoner till icke ODA-länder. Stödet till ODA-länderna ökade med 170 miljoner jämfört med 2004, medan stödet till icke-ODA minskade med 55 miljoner kronor.

Förutom 402 miljoner kronor i anslag för icke-ODA så fanns även 150 miljoner kronor tillgängligt i ingående sparande, totalt 552 miljoner kronor, vilket dock minskade med 6 miljoner kronor vid en ändring av regleringsbrevet den 15 december. Totalt betalade Sida ut 518 miljoner kronor eller 95 procent av anslaget. Fördröjningar av utbetalningar 2004 i kombination med att budgeten för 2005 ökades med ytterligare medel för att finansiera en kredit i Bosnien och Hercegovina innebar att utfallet på Balkan under ODA-anslaget ökade med 125 miljoner kronor under året.

Bosnien och Hercegovina är Sidas största samarbetsland inom verksamhetsgrenen, följt av Serbien och Montenegro (inklusive Kosovo) inom kretsen av

ODA-länder. Stödet i Bosnien och Hercegovina har fortfarande ett stort inslag av återuppbyggnad. En större kredit på 48 miljoner kronor avser att stödja små- och medelstora företag för en hållbar ekonomisk utveckling som en del av landets fattigdomsbekämpning. Insatser för reformer och ländernas strävan till EU-integration får allt större genomslag.

Sida ger mest stöd till Ryssland, Ukraina och Vitryssland bland icke-ODA länderna, men stöd har också gått till Baltikum, Bulgarien och Rumänien.

Sida arbetar för att utveckla bistandsformer för budget- respektive sektorprogramstöd inom regionen Östeuropa och Centralasien och det arbetet har kommit längst i Moldavien. Hittills har det inte varit möjligt att använda dessa stödformer på västra Balkan, enligt Sidas bedömning. EU:s framtida finansieringsinstrument (IPA) som ska träda i kraft under 2007 förväntas täcka den uppbyggnad av ländernas kapacitet för programstöd som krävs. Sida följer utvecklingen av ländernas kapacitet kontinuerligt.

Fokus på fattigdomen i insatserna har förstärkts och konkretiserats vilket återspeglas i utfallsstatistiken.

Tabell 9.

Östeuropa och Centralasien

kostnader i tkr

De fem största länderna 2005		2004		2005	
Bosnien och Hercegovina		212 607		317 632	
Ryssland*		318 672		316 902	
Serbien och Montenegro		199 817		219 092	
Ukraina*		59 746		66 264	
Albanien		41 106		63 589	
Övriga länder och regioner		610 365		573 614	
Totala kostnader		1 442 313		1 557 093	
Biståndsform			varav icke ODA		varav icke ODA
Projektstöd		769 073	267 827	981 775	292 693
Sektorprogramstöd		3 147	-112	5 771	0
Personalbistånd inkl. KTS		347 296	218 005	265 184	156 226
Internationella kurser		3 001	1 622	15 634	0
Krediter		27 797	8 252	62 124	-35
Garantier		0	0	0	0
Ekonomiska reformer		0	0	0	0
varav generellt budgetstöd 2005				0	0
Humanitärt bistånd		2 866	900	18 725	2 370
Forskning		5 000	0	15 000	0
Bidrag till enskilda organisationer		284 134	77 017	192 881	67 238
Totala kostnader		1 442 313	573 511	1 557 093	518 492
Kanaler			varav icke ODA		varav icke ODA
Multilaterala organisationer		140 060	49 932	170 156	21 817
Svenska organisationer		966 695	489 792	957 854	440 884
Samarbetslandets organisationer		53 038	21 445	75 637	29 891
Övriga länders organisationer		211 969	1 172	296 972	15 195
Internationella organisationer		70 551	11 170	56 474	10 705
Totala kostnader		1 442 313	573 511	1 557 093	518 492
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet			varav icke ODA		varav icke ODA
Direkt påverkan		309 984	45 183	279 811	40 360
Projekt och program där fattiga är inbegripna		121 962	41 396	277 879	61 042
Indirekt påverkan genom policy och institutioner		484 472	146 175	488 907	138 225
Indirekt påverkan genom nationellt stöd		100 208	15 321	138 412	9 501
Övrigt		425 687	325 437	372 084	269 363
Totala kostnader		1 442 313	573 511	1 557 093	518 492
Antal giltiga insatser		1 169	773	1 051	636
varav >15 mnkr		15	2	16	8
Antal nya insatser		357	236	310	220

*Icke ODA-länder

Antalet nya insatser har minskat, trots en ökad volym, vilket är i konsekvens med Sidas strävan efter koncentration inom biståndet.

SIDAS BEDÖMNING

Verksamhetsgrenen har kunnat använda de medel som stått till förfogande och även fått utökade medel från andra verksamhetsgrenar. Resultaten av verksamheten har som framgått i tidigare avsnitt dels analyserats i utvärderingar och bedömningar på projektnivå, dels i form av sammanfattande resultatbedömningar i samband med nya samarbetsstrategiprocesser.

Gemensamt för projektbedömningarna enligt tidigare avsnitt är att de positiva resultaten överväger. Den största och mest omfattande och ambitiösa utvärderingen gäller de integrerade områdesprogrammen på västra Balkan. Utvärderingen hade bland annat ett innovativt brukarperspektiv, och den framhåller som positivt den involvering av användarna som genomförts till exempel i form av egen insats i samband med byggande och genom deltagande av bykommittéer i beslutsfattandet. Härigenom säkerställs en hög grad av uthållighet i verksamheten.

När det gäller resultatanalyserna för de länder där Sida lämnat förslag till samarbetsstrategier under 2005 är ett genomgående drag att den inriktning som regeringen angett i strategierna har följts. Regeringens prioriteringar och ändrade riktningssamtycken har lett till motsvarande förändringar i programmens inriktning. De aktuella länderna är Bosnien och Hercegovina, Makedonien, Georgien, Armenien, Azerbajdzjan, Tadzjikistan och Kirgizistan. Turkiet är ett specialfall som behandlats ovan.

Programmen har också varit relevanta ur utvecklingssynpunkt. De problem som uppstått har i de flesta fall berott på problem med det praktiska genomföran-

det. Oftast är det fråga om att de statliga institutioner som får stöd inte haft den kapacitet som erfordrats. Ibland är det också fråga om större förändringar i strukturerna, till exempel i Georgien där den politiska omvälvningen lett till nya prioriteringar och initialt svaga institutioner.

Ett genomgående problem som kommer fram i resultatbedömningarna för länderna är brister i givarkoordineringen. Länderna själva har genomgående svaga strukturer för att koordinera givarna, och givarna har inte samordnat sig på ett effektivt sätt (undantag är Kirgizistan). Flera länder har strategier för fattigdomsbekämpning men dessa har inte fått fullt genomslag i ländernas styrning av biståndet.

Sida har i samtliga länder där resultatbedömningar gjorts ökat aktiviteten för att förbättra samordningen. Det sker i första hand genom att Sverige i samarbete med bland andra brittiska DFID och Världsbanken söker ge stöd till biståndssamordnande organ, budgetprocesser och EU-integration. Sida har också arbetat för ökad samordning med andra givare i programverksamheten och genom tätare möten mellan givarna. Sida har i ökad omfattning beaktat korruptionsspekten vid utformningen av strategierna.

En generell erfarenhet är att det svenska biståndet gått till för många mindre insatser. Den strävan till fortgående koncentration till större sektorinriktade program i samarbete med andra givare som pågår har gett tydligt avtryck i de strategiunderlag som Sida lämnat in under 2005. I samtliga fall föreslår Sida en tydlig koncentration av biståndet.

För de flesta länderna i regionen har närmandet till EU varit en positiv drivkraft. Det gäller bland annat viljan och förmågan att vidta nödvändiga institutionella reformer som är viktiga inte bara för EU-anpassningen utan också för att öka effektiviteten i det samlade utvecklingssamarbetet.

Globala utvecklingsprogram

Sida skall inom angelägna ämnesområden bidra till lärande om och utveckling av det internationella utvecklingssamarbetet. Sida skall bidra till internationell policy-, metod-, kapacitets-, institutions- och kommunikationsutveckling. Sida skall verka för ökad andel kvalificerad svensk personal i prioriterade internationella och regionala organisationer samt utvidga, utbilda och utveckla den svenska resursbasen för internationellt utvecklingssamarbete.

Sida skall rapportera om fördelningen på ämnesområden och ge exempel på dessas samspel med andra verksamhetsgrenar; synergieffekter mellan den nationella, regionala och internationella nivån; samt slutsatser och lärdomar av utvärderingar som slutförts under året.

Fördelningen på ämnesområden framgår av tabell 10 Globala utvecklingsprogram per ämnesområde.

Tabell 10. Globala utvecklingsprogram per ämnesområde, kostnader i tkr

Demokrati och mänskliga rättigheter	140 026
Yttrandefrihet och tillgång till information	14 901
Kulturell mångfald	18 221
Undervisning	69 591
Hälsa	396 176
Miljö (inkl. klimat) och naturbruk	257 839
Handel och finans	104 364
Arbetsmarknad och sysselsättning	19 341
Informations- och kommunikationsteknik (ICT)	21 464
Infrastruktur	38 921
Internationella utbildningsprogram	151 969
Resursbasprogram	115 859
Övrigt	114 772
Summa	1 463 442

Demokrati och mänskliga rättigheter

Sida anordnade under året ett seminarium om stöd till parlament i samarbete med Kollegiet för utvecklingsstudier vid Uppsala universitet för att bidra till lärande. Seminariet utgick från den första utvärderingen hittills av Sidas samlade stöd till parlament och organisationer för parlament och parlamentariker på såväl global som

regional och nationell nivå. Utvärderingen konstaterar bland annat att Sida kan bli bättre på att anpassa samarbetet till den politiska kontexten, till exempel genom att stödja aktörer inom parlamenten som är villiga och kapabla att driva reformering av institutionen. Sida bör också, enligt utvärderingen, minska stödet till utbyten mellan parlamentariker eftersom sådana enstaka besök sällan leder till så grundläggande reformer som behövs för att komma åt komplexa och informella maktförhållanden.

I Sidas utvecklingssamarbete är rättighetsperspektivet – vid sidan av de fattigas perspektiv – centralt. Sida stödjer organisationer som arbetar med ett rättighetsperspektiv som är relevant för olika verksamhetsgrenar, till exempel Centre on Housing Rights and Evictions (COHRE) som arbetar med rätten till bostad.

Under 2005 utvärderades stödet till organisationen Food First Information and Action Network (FIAN) som arbetar med rätten till mat. Utvärderingen visar att organisationens arbete är både högst relevant och effektivt, men den ger också konkreta förslag till förbättrade rutiner och arbetsmetoder.

Yttrandefrihet och tillgång till information

Sida betalar lön till en svensk expert vid FN:s organisation för utbildning, vetenskap och kulturs (Unesco) avdelning för information och kommunikation. Syftet är att stödja Unescos normativa arbete i frågan om mediers roll i konfliktsituationer och i länder som ställer om från plan- till marknadsekonomi. Det svenska stödet har bland annat bidragit till att Dakardeklarationerna om medier och god samhällsstyrning (antagna 2005) tagits fram. Deklarationerna och resolutionerna

har under året påverkat både svenskt och övrigt internationellt stöd till medicinsatser i Irak, Liberia, Kongo, Sudan, Afghanistan samt i de ockuperade palestinska områdena, liksom förberedelserna för Sidas regionala mediestöd till Mellanöstern och Nordafrika.

Sidas globala stöd till Article 19, International Freedom of Expression Exchange (IFEX) samt International Federation of Journalists (IFJ/INSI) ska stärka arbetet med lagstiftning, dess praktiska tillämpning och skapande av demokratiska mediestrukturer. De ovanstående organisationerna erbjuder riktlinjer, kunskap, kapacitetsutveckling och handböcker som används av medlemsorganisationer och liknande på nationell och regional nivå. De samordnar också nationella och regionala organisationers erfarenheter och sprider dem där- efter globalt. IFEX har till exempel genom sitt stöd till lokala medlemmar ökat antalet larmrapporter kring yttrandefrihet med över 100 procent det senaste året samt antalet webbesökare med över 500 procent på två år. Organisationen har bland annat utvecklat en hand- bok för kampanjer och metoder för resultatmätning som medlemmarna kan tillämpa.

Undervisning

Under 2005 har Sverige varit ordförande i styrkom- mittén för Education for All-Fast Track Initiative funds (EFA-FTI) och i den rådgivande kommittén för UN Girls' Education Initiative (UNGEI), vilket har lett till en förbättrad samordning av de två initiativen. En studie har till exempel gjorts om hur jämställdhets- frågor integrerats i FTI-länders utbildningsplaner.

Sida har stött FN:s barnfonds (Unicef) program för flickors utbildning med 15 miljoner kronor. Inom ramen för detta program har 25 länder fått stöd och i flera av länderna, till exempel Afghanistan, går många fler flickor i skolan nu (en markant ökning från 15 procent 1997 till 40,5 procent 2005).

Hälsa

Sida har gett 45 miljoner kronor i stöd till Världshälso- organisationens (WHO) normativa arbete med smitt- samma sjukdomar. Det globala stödet ska bland annat förstärka effektiviteten och kvaliteten i Sidas bilaterala hälsostöd. Sidas stöd till tuberkulosprogrammet i Uzbekistan är ett konkret exempel på hur WHO:s normativa arbete samverkar med Sidas bilaterala stöd.

Sida har också gett stöd till WHO:s arbete med att bilda Human Resources Platform I som ska hjälpa de fattiga länderna att förbättra den svåra situationen och öka tillgången till hälsopersonal.

(Sidas stöd till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter redovisas särskilt i på sidan 85.

Miljö

Sverige har, med svensk teknik- och metodutveckling som bas, introducerat alternativa, ekologiska sanitets- system i ett antal samarbetsländer. Dessa system, som bygger på urinseparering, kompostering och åter- användning av näringsämnen för jord- och trädgårds- bruk, har framgångsrikt lanserats i Kina, Mexiko och Sydafrika.

Det internationella programmet för biologisk mångfald SwedBio, som Sida stödjer, har ytterligare utvecklat sin verksamhet. Programmet bidrar till Sidas arbete med att integrera frågor om biologisk mångfald i utvecklingssamarbetet och stödjer dessutom en rad globala, regionala och lokala initiativ. Programmet fungerar även som kunskapscentrum för internationella biodiversitetsfrågor och bidrar därmed till svensk och internationell kapacitetsutveckling på området.

Stödet till globala forsknings- och nätverksaktiviteter inom miljöekonomi har fortsatt och ytterligare utveck- lats under året.

Sida bidrar till svensk kompetensutveckling inom miljöekonomi som är relevant för utvecklingsländer genom stöd till enheten för miljöekonomi vid Göte- borgs universitet (EME). Sida har även gett stöd till högre utbildning i miljöekonomi vid EME för studenter från Sidas samarbetsländer.

Under 2005 har Sida och Kemikalieinspektionen tagit fram ett samarbetsprogram (KemI), med det övergripande målet att stärka kemikaliehantering och kontroll genom utveckling av ramverk och kapacitet på myndigheter. KemI har nu etablerat kontakter och påbörjat aktiviteter på både global, regional och nationell nivå.

Infrastruktur

Under 2005 har Sida utvärderat insatsen Building Issues, som ska öka kunskapen om byggnadsteknik. Utvärderingen visar att målen för insatsen väl upp- fyllets, men ger också ett flertal rekommendationer om hur insatsen bör omdanas för att möta dagens utma- ningar inom bostadsbyggandet i utvecklingsländer.

Anslaget för globala utvecklingsprogram skapar möjligheter för Sida att samverka med och påverka andra biståndsgivare och internationella aktörer. Ett exempel är stödet till Foreign Investment Advisory Service (FIAS) som bidragit till att integrera den infor- mella ekonomin med den formella ekonomin i utveck- lingsländerna – ett viktigt led i att skapa sådan tillväxt som kommer fattiga kvinnor och män till del.

Sida stödjer Public Private Advisory Facility (PPIAF) för att skapa synergieffekter mellan den globala och nationella nivån. PPIAF arbetar med metodstöd till regeringar för att attrahera privata investeringar i

[Bild borttagen]

Sida finansierade under 2005 produktionen av spelfilmen Transit genom MTV:s hiv/aids-kampanj Staying Alive. Filmen riktar sig till ungdomar globalt.

infrastruktur. PPIAF har till exempel möjliggjort att ett privat företag tagit över driften och underhållet av järnvägen i Kenya och Uganda. Sida bidrar med minimiavgiften centralt från globala utvecklingsprogram för att få delta i styrningen av PPIAF. Detta kompletteras med ett större bidrag från regionala medel för Afrika.

Sida har under 2005 beslutat om utökat bidrag från det globala anslaget till Global Road Safety Partnership (GRSP) – ett globalt samarbete mellan aktörer inom statlig förvaltning, privata sektorn, enskilda organisationer och forskningsinstitut. Syftet är att stödja globala insatser för trafiksäkerhet i utvecklings- och medelinkomstländer. Under 2005 har Vägverket medverkat vid styrelsemötet för GRSP.

Handel

Sida stödjer the Integrated Framework for Trade-Related Technical Assistance to the Least Developed

Countries (IF), som bidrar till de minst utvecklade ländernas arbete med att integrera handel i sina utvecklingsstrategier. IF samordnar också biståndsgivarnas arbete vilket ger ett effektivare handelsrelaterat bistånd. Under 2005 har Sverige ansvarat för samordningen av de bilaterala givarna och bidragit med finansiering till IF-processen.

Sysselsättning

I november 2005 undertecknade Sida ett partnerskapsavtal om programstöd med Internationella arbetsorganisationen (ILO) som omfattar globala och regionala program för att skapa arbetstillfällen. Huvudområden för stödet är sysselsättning, rättighetsfrågor och förstärkning av ILO:s analyskapacitet. Genom att använda programstödsformen ökar möjligheterna till strategisk dialog, samordning och utbyte av erfarenheter mellan Sida och ILO.

ICT

Swedish Program for ICT in Developing Regions (SPIDER), som stöds av Sida, har samlat den svenska resursbasen i ett nätverk som fungerar som hjälp för Sida i frågor om informations- och kommunikationsteknik (ICT) och utvecklingssamarbete. SPIDER är en sammanhållande länk till de svenska högskolor och universitet som är inriktade på ICT och utvecklingsfrågor. Under 2005 har SPIDER bland annat medverkat i förberedelserna till World Summit on Information Society (WSIS) och dess toppmöte i Tunis 2005. Sida organiserade en välbesökt paneldebatt om ICT och fattigdomsbekämpning som attraherade beslutsfattare och representanter för utvecklingssamarbetet och det civila samhället.

Internationella utbildningsprogram

Under året genomförde Sida 50 internationella utbildningsprogram med i genomsnitt 25 deltagare per program, totalt cirka 1 250 deltagare. Tyngdpunkten låg på infrastruktur, handel och industri samt demokrati, mänskliga rättigheter och naturresurser.

I årsrapporten för 2005 svarar drygt 70 procent av programdeltagarna att samarbetet med övriga deltagare haft stor betydelse när det gällt att nå programmens mål.

Sida har gjort fyra större översyner inom områdena demokrati och mänskliga rättigheter, miljö och naturresurser, energi, och ekonomisk tillväxt. Det har gett följande resultat:

- Miljö och naturresurser: förslag till nya ämnesområden såsom klimatförändring, kemikalier och biologisk mångfald samt förslag att utforma programportföljen mer strategiskt och med tydligare målformuleringar.
- Energiöversynen: förslag till nya program inom området energikällor och för avreglering och prismekanismer samt förslag till att existerande program bör ges en ökad inriktning på ledarskap.
- Ekonomisk tillväxt: förslag till nya program inom standardisering, effektiv tullhantering, arbetsmarknadsfrågor, offentlig finansmarknadsreform, skuldhantering, program om innovationsutveckling med VINNOVA samt möjlighet att utveckla program inom ICT-området.

De internationella utbildningsprogrammen har lett till en efterfrågan på regionala program för drygt 52 miljoner kronor.

Andra myndigheter, universitet och högskolor, företag och enskilda organisationer i Sverige har genomfört de internationella utbildningsprogrammen, vars inriktning och utformning har utvecklats under året.

Resursbasprogram

Sida ger unga välutbildade svenskar möjlighet att arbeta i internationellt utvecklingssamarbete vid en internationell organisation eller i ett utvecklingsprogram som får stöd från Sida genom Junior Professional Officer (JPO), Bilateral biträdande experter (BBE) och Yngre konsultprogrammet.

Under 2005 fanns det 138 JPOs och 36 BBES i tjänst.

Varje år samlar Sida in färsk erfarenhet från hemkomna JPO och BBE genom uppföljningsseminarier. Sida har hållit ett stort JPO-seminarium i fält för att få kunskaper och erfarenheter om respektive FN-organisation.

Yngre konsultprogrammet ska ge en grupp yngre akademiker internationell projekterfarenhet och underlätta för dem att medverka i Sidas utvecklingssamarbete. Programmet ska bidra till en förnying av den konsultkrets som anlitas eller kommer att anlitas av Sida och andra aktörer inom det internationella utvecklingssamarbetet och göra deltagarna mer konkurrenskraftiga. Sida strävar efter att fördelningen mellan svenska företag, myndigheter och institutioner ska spegla aktuella och framtida behov av kompetens.

Under 2005 har 13 yngre konsulter varit ute på internationella uppdrag.

2. Sida skall rapportera vidtagna åtgärder för att stärka insatserna mot narkotika som utvecklingshinder. Länkarna mellan narkotika och hiv/aids, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), och brottsrelaterade frågor som människohandel för sexuella ändamål och andra former av utnyttjande, skall särskilt belysas.

Satsningen på att belysa länkarna mellan narkotika, hiv/aids, SRHR och brottsrelaterad verksamhet som människohandel, gav under året upphov till en omfattande studie kring hur Sida kan arbeta utifrån ett mer integrerat perspektiv med narkotikarbetet som utgångspunkt. Rapporten, som kartlägger och analyserar länkarna mellan narkotika, hiv/aids och människohandel, presenterades under ett seminarium på Sida i november 2005. Studien visar att det finns starka samband mellan dessa problem och uppmärksammar vikten av att integrera narkotikafrågan i bredare utvecklingsinsatser. Slutsatsen är att Sida bör ge ännu större uppmärksamhet åt narkotikaproblematiken som hinder för bekämpning av organiserad brottslighet – inklusive korruption och människohandel och spridningen av hiv/aids – men med olika fokus i olika samarbetsregioner.

I linje med ovanstående genomfördes under året även en analys kring Sidas samlade insatser på människohandelsområdet med rekommendationer inför framtida inriktning. Rapporten visar att Sidas insatser i dag inte går helt i linje med Sveriges strategi för

bekämpning mot människohandel, Poverty and trafficking in Human Beings, och att Sida bör vidta åtgärder för att insatsportföljen tydligare ska avspegla de prioriteringar som finns definierade i strategin. Ett exempel är att Sidas insatser främst är inriktade på vård och rehabilitering av traffickingoffer, trots att strategin understryker att Sida ska främja en balans mellan preventiva och kurativa åtgärder. Rapporten rekommenderar också Sida att söka större balans i regionalt fokus och en breddning av kanaler.

Sida finansierade under 2005 produktionen av spel-filmen Transit genom MTV:s hiv/aids kampanj Staying Alive. Filmen riktar sig till ungdomar globalt och ska bland annat öka kunskapen om de intima länkarna mellan drogmissbruk och spidningen av hiv/aids. Transit lanserades av Sida och de svenska ambassaderna över hela världen i november 2005.

Under året beslutade Sida att ge ett nytt stöd till International HIV/Aids Alliance för att förstärka det globala arbetet med att bekämpa den missbruksrelaterade spridningen av hiv/aids.

FN:s narkotikakontrollorgan (UNDCP) har utvidgats till att omfatta även organiserad brottslighet, människohandel och korruption inom det bredare mandatet för UN Office for Drugs and Crime (UNODC). Sverige ger 50 miljoner kronor per år till UNODC. Under 2005 påbörjade Sida en utvärdering av organisationens brottsförebyggande gren (CICP) för att se om verksamheten går i linje med svenska prioriteringar och policyramverk, exempelvis inom människohandel och korruptionsområdet.

Sida genomförde ett narkotikaseminarium med brett deltagande från Regeringskansliet och samsamarbetsorganisationer kring drogproblematiken i den andinska regionen, A Coherent Approach to the problem of illicit drugs in the andean Region. Målet med seminariet var ökad svensk koherens inom det internationella samarbetet på narkotikaområdet.

Inom ramen för anslaget beslutades även om ett stöd till Framework Convention Alliance (FCA) för genomförande av WHO Framework Convention on Tobacco Control (FCTC) för perioden 2005–2007.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Globala utvecklingsprogram framgår av tabell 11. För anslagsposten Globala utvecklingsprogram anger regeringen i regleringsbrevet ett antal insatser som regeringen ger Sida i uppdrag att bereda och besluta. Tillsammans med de av regeringen i budgetpropositionen angivna särskilda satsningarna blir detta styrande för budget och utfall.

Tabell 11.

Globala utvecklingsprogram

kostnader i tkr

Bistandsform	2004	2005
Projektstöd	655 798	894 758
Sektorprogramstöd	109 803	92 260
Personalbistånd inkl. KTS	190 161	171 083
Internationella kurser	203 538	148 927
Krediter	35 036	50 149
Garantier	197	588
Ekonomiska reformer	3 500	3 000
Humanitärt bistånd	5 236	0
Forskning	26 789	18 235
Bidrag till enskilda organisationer	93 288	84 442
Totala kostnader	1 323 347	1 463 442
Kanaler		
Multilaterala organisationer	476 198	566 575
Svenska organisationer	505 739	483 074
Samarbetslandets organisationer	91 792	146 018
Övriga länders organisationer	49 637	55 454
Internationella organisationer	199 980	212 321
Totala kostnader	1 323 347	1 463 442
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	75 440	226 506
Projekt och program där fattiga är inbegripna	197 819	217 973
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	710 631	751 321
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	137 993	161 799
Övrigt	201 463	105 842
Totala kostnader	1 323 347	1 463 442
Antal giltiga insatser	905	817
varav >15 mnkr	11	15
Antal nya insatser	280	278

SIDAS BEDÖMNING

Globala utvecklingsprogram omfattar stöd till ett stort antal ämnesområden och verksamheter. Som framgår av redovisningen är stödet ofta ett komplement till Sidas bilaterala stöd som ska skapa synergieffekter inom olika områden. Det gäller merparten av de ämnesområden som ingår i det globala utvecklingsprogrammet, till exempel utbildning, miljö och handel. Samarbete sker också på områden där bidrag till en multilateral eller internationell organisation bedöms vara den mest effektiva kanalen för resursöverföring till en viss prioriterad verksamhet. Det gäller till exempel Sidas stöd till Unescos, who:s och ilo:s normativa arbete inom sina respektive områden.

Det är Sidas bedömning att stöd till, och medverkan i, globala program har blivit allt viktigare, liksom samverkan mellan arbete på global, regional och nationell nivå. Det hänger dels samman med att de gemensamma initiativen för att uppnå millenniemålen blir allt fler, dels att allt mer av policy- och metodutveckling måste göras gemensamt för att öka utvecklingssamarbetets samlade slagkraft och effektivitet (jämför Parisdeklarationen). Genom att medverka i multilaterala och internationella organisationer kan Sverige påverka frågor av särskilt intresse och få ökad kunskap om internationellt utvecklingssamarbete.

Som exempel kan nämnas ovan redovisade stöd till och arbete inom initiativet för utbildning för alla (EFA-FTA), Sveriges stöd till Unescos normativa arbete om mediers roll i konfliktsituationer och i transitionsländer samt Sidas arbete med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (se vidare sidan 85).

Aktörer i det svenska samhället är en viktig resurs i utvecklingssamarbetet. Den nya politiken för global utveckling betonar behoven av att öka deras deltagande samt att stödja deras kompetensutveckling. Sidas bedömning är att resursbasprogrammen fungerar bra och att de är strategiskt viktiga för att ge svenska aktörer ökad kompetens att delta i utvecklingssamarbetet.

De internationella utbildningsprogrammen tillvaratar svenska erfarenheter, modeller och spetskompetens. De har, enligt Sidas bedömning, en viktig roll för att skapa kontakter, både gentemot en bredare krets svenska aktörer och mellan deltagare som får möjlighet att skapa nätverk och utbyta erfarenheter med nyckelpersoner inom sitt område i andra utvecklingsländer. Enligt Sidas bedömning har programmet en stor utvecklingspotential och fler program bör kunna initieras. Men programmens inriktning måste omprövas kontinuerligt, bland annat för att säkerställa att de svarar mot såväl samarbetsparternas som svenska prioriteringar.

Forskning

Sida skall bidra till att stärka utvecklingsländers forskningskapacitet och främja forskning som bidrar till fattigdomsbekämpning och en rättvis och hållbar global utveckling. Sida skall vidare bidra till att stärka utvecklingsrelevant forskning i Sverige.

UTVÄRDERINGAR

Utvärderingar genomförda under 2005 har belyst effektiviteten i Sidas stöd till samarbetsländerna för att utveckla forskningskapacitet. Utvärderingarna har beaktat effektiviteten i forskarutbildning och forskning, vetenskaplig kvalitet, relevans och, i några fall, vilka effekter forskningen får på det omgivande samhället. Samtliga utvärderingar har involverat de granskade institutionerna i formulerande av uppdragsbeskrivning, i egen-utvärdering, samt i diskussioner kring utvärderarnas observationer. Utvärderingens resultat ligger till grund för förändringar inom institutionerna, för beredning av nya avtal och för Sidas strategier för forskningssamarbete. I ett fall har utvärderingen genomförts i samarbete med Norwegian Agency for Development Cooperation (NORAD).

Utvärderingarna av det bilaterala forskningssamarbetet visar bland annat att:

- stöd till IT-infrastruktur stärker kapaciteten för forskning. Genomförande av IT-satsningar på universitet ger kvalificerad kunskap och ledarskapsfärdigheter som bidrar till landets IT-utveckling i stort.
- nationaliseringen av Armauer Hansen Research Institute (AHRI) var en strategiskt viktig anpassning till det etiopiska systemet, men utvecklingen visar på hur sårbara externt drivna institut är vid övergång till nationella villkor.
- konkreta moderniseringsåtgärder för universitetsadministrationen kan ge större möjlighet till förändring än generella krav på reformer.

Utvärderingar av regionalt forskningssamarbete pekar på varierande administrativ kapacitet. Medan Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales (CLACSO) uppvisar en väl fungerande administration, finns administrativa brister inom skogsforskningsnätverket The African Forest Research Network (AFORNET). Men båda programmen får goda vitsord för sina bidrag till värdefull kunskapsutveckling och god förankring i

respektive region. Även rådet för forskning för hållbar utveckling av länderna kring Victoriasjön (Vic Res) bedöms vara ett kostnadseffektivt program med bra ledarskap som sprider forskningsresultat i vetenskaps-samhället och i regionen.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

1. Sida skall ange fördelningen mellan stöd till stärkande av forskningskapacitet respektive stöd till utvecklingsrelevant forskning. Rapporteringen skall även ange på vilka grunder avvägningar mellan dessa områden görs mot bakgrund av målet för internationellt utvecklingssamarbete, samt beskriva på vilket sätt verksamheten inom respektive område är relevant för målet. Sida skall ange hur urval av samarbetspartners skett i de kapacitetsstärkande insatserna. När det gäller stödet till utvecklingsrelevant forskning skall prioriteringar och fördelning i den ämnesmässiga inriktningen anges.

Insatser för forskningskapacitet och insatser för kunskapsutveckling överlappar och kan inte strikt särskiljas. Stödet till internationell kunskapsutveckling är cirka 30 procent av anslaget. Stödet till regionalt forskningssamarbete som är både kunskaps- och kapacitetsinriktat är 30 procent och det direkta stödet till forskning i samarbetsländer är 30 procent. Sida prioriterar stödet till forskningsutveckling i samarbetsländer, vilket primärt är kapacitetsorienterat, och det har lett till att andelen av dessa arbetskrävande insatser kunnat hållas på samma nivå när anslagen ökat. Det största hindret för vidare satsningar är brist på forskningspolitik och forskningsförvaltning i samarbetsländerna.

Under den senaste femårsperioden har Sida inlett forskningssamarbete med fem nya samarbetsländer, Bolivia, Burkina Faso, Honduras, Laos och Rwanda. I samtliga fall rör det sig om länder med mycket svag bas för forskning. För att finna lämpliga former för stöd har förutsättningarna först undersökts och det inledande stödet anpassats till olika situationer. I övriga samarbetsländer påbörjades forskningssamarbetet för

[Bild borttagen]

Sida stödjer forskning kring malaria, bland annat för att få fram nya läkemedel.

mer än tjugo år sedan och stödet har utvecklats från stöd till projekt och individuell forskarutbildning mot ett samlat stöd till forskning vid universitet.

Det bilaterala stödet till forskarutbildning kompletteras med stöd till internationella organisationer för de så kallade basvetenskaperna, kemi, fysik, matematik och biologi. De bidrar med olika former av stipendier och bidrag till forskare aktiva vid u-landsinstitutioner. I samarbete med Vetenskapsakademien och Vetenskapsrådet anordnade Sida 2005 en konferens för att diskutera hur dessa program bäst ska utformas för att stärka forskningskapaciteten på institutionell nivå i de fattigaste länderna.

Genom att stärka den inhemska kunskapsbasen läggs grunden för innovationer som kan skapa tillväxt inriktad på att gynna fattiga delar av befolkningen. En bättre kunskapsbas vid ett samarbetslands universitet innebär

att utbildningskvaliteten höjs och landet får bättre kompetens att hantera fattigdom. Kopplingen till internationell vetenskaplig debatt och global allmännytta innebär att länderna får ökade möjligheter att utnyttja och anpassa kunskap. Dessutom stärks ländernas förhandlingsförmåga i ett globaliseringsperspektiv.

Regeringens beslut om samarbetsstrategier styr urvalet av samarbetsländer och inriktningen på forskningssamarbetet. Arbetet med att formulera strategier inkluderar en översyn av nya förutsättningar för forskningssamarbete. Som exempel vill man i Tanzanias strategi för fattigdomsbekämpning öka kompetensen och stärka konkurrenskraften genom att satsa på utbildning från grundskola till universitet och stimulera forskning. Sverige kan då stödja statens reformer av forskning och högre utbildning.

I beredningar av landsamarbeten som Sida har

slutfört under 2005 märks också en ökad politisk förankring för utveckling av högre utbildning och forskning. I Honduras slutfördes ett treårigt beredningsarbete sedan landets regering beslutat reformera det nationella universitetet. I Moçambique har ett ombildat forskningsministerium förändrat förutsättningarna genom att formulera en forskningspolitisk strategi och stärka ledningen av det största statliga universitetet.

För att understödja ländernas strävan att utveckla forskningspolitik stödjer Sida utveckling av innovationssystem och forskning om universitetens betydelse för samhälle och näringsliv. Dessutom har innovationskurser anordnats i Tanzania och Uganda. En särskild satsning (Bio-Earn) ska ge kunskap och innovationer för en klok användning av bioteknik inom jordbruk och miljöteknik.

Stödet till internationellt och regionalt forsknings-samarbete inriktas på problem som är viktiga för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling. Internationella forskningsprogram bidrar med överblick av forskningsläget, svarar för analyser som bidrar till FN:s normativa arbete samt identifierar kunskapsluckor. Regionala samarbetsnätverk bidrar till »sydperspektiv« i formuleringen av forskningsfrågor och debatt.

Inom Sidas stöd till internationell kunskapsutveckling dominerar landsbygdsutveckling och miljö, infektionssjukdomar och reproduktiv hälsa, samt forskning kring social utveckling. Jordbruksforskning inriktad på de fattigaste ländernas behov är lågt prioriterad i de industrialiserade ländernas forskning såväl statligt som inom den privata sektorn. Det enskilt största forskningsstödet genom Sida går till den konsultativa gruppen för internationell jordbruksforskning (CGIAR) som inriktas på att kompensera för denna brist. Organisationen förändras nu mot att stimulera till nätverksmodell för forskning kring inkomst- och värdegenererande tekniker för landsbygds fattiga. I dialogen med CGIAR engagerar Sida svenska forskare i en rådgivande grupp.

Sidas stöd till internationell hälsoforskning har gett viktiga resultat. Några exempel:

- Ett forskarkonsortium har lyckats kartlägga den parasit som orsakar Chagas sjukdom, vilket kan göra det möjligt att utveckla mediciner mot den dödliga parasiten.
- Världshälsoorganisationen (WHO) har utvärderat forskningsresultat om hormonella preventivmedels effekt på kvinnor som är utsatta för hiv-smittorisk. Man rekommenderar användning av kondom samt att involvera män och hivpositiva i arbetet med hivprevention men också fortsatt användning av hormonella preventivmedel.
- Studier av förskolebarn med dysenteri i Bangla-

desh har lett till en rekommendation att inkludera zink-supplementering i behandlingen av diarré-sjuka.

- Forskare vid International Vaccine Institute (IVI) har visat att koleravacciner som sväljs ner inte bara skyddar dem som vaccinerats utan även deras ovaccinerade grannar.
- En studie i Moçambique har visat att kolera-vaccinet (rbs-wc) gav effektivt skydd mot kolera även i en population med hög andel hivsmittade (20–30 procent).

Sida är en viktig finansiär av United Nations Research Institute for Social Development (UNRISD) vars forskning bidrar till FN-systemets möjlighet att uppfylla en normativ roll. Man har bland annat visat att jämställdhet har positiva effekter på ekonomisk tillväxt, social trygghet och demokratisering. Andra resultat pekar på att en medveten kombination av socialpolitik och ekonomisk politik i utvecklingsländer skyddar sårbara grupper och minskar fattigdomen.

Sida stödjer också en rad regionala organisationer som fungerar som forskningsråd för kritisk samhällsvetenskaplig analys. De bidrar till oberoende akademisk och social debatt som kan ha svårare att komma till uttryck på nationell nivå. Afrikanska forskare som analyserat konflikter tillbakavisar till exempel tolkningar i externa studier och förespråkar regionala säkerhetsråd som bättre kan förstå och hantera mångfalden av orsaker till konflikter.

Det afrikanska arkeolognätverket (AAN) som tillkommit med stöd av Sida, har stor betydelse för stärkandet av regionens historia och kulturella identitet. De har bland annat visat att handelsförbindelser mellan Sydästen och Afrika är cirka 1 000 år äldre än man tidigare trott.

2. Sida skall ange vilka metoder som använts för att uppnå målet att stärka utvecklingsrelevant forskning i Sverige, samt vilka indikatorer som lämpar sig för att bedöma måluppfyllelse i detta avseende. Sida skall ange vilka ämnesområden som prioriterats samt erhållit stöd i Sverige.

Sida bjuder in svenska forskare att delta i det bilaterala forskningssamarbetet, främst som handledare av doktorander, men även som parter i utveckling av den institutionella basen för forskning. Svenska forskare deltar även i internationella forskningsnätverk och särskilda satsningar där svensk forskning är framstående, till exempel forskning kring hiv/aids. För att stimulera till ökade kontakter med internationell jordbruksforskning har Sida utlyst särskilda medel i samarbete med forskningsrådet för areella näringar, miljö och samhällsbyggnad (FORMAS).

Sidas u-landsforskningsråd stödjer utvecklingsrelevant forskning i Sverige dels genom att utlysa anslag

öppet, dels genom särskilda invitationsområden. Under senare år har Sida också beviljat stöd för samarbete med etablerade forskare i Sydafrika, Asien, Mellanöstern och Nordafrika genom programmet Swedish Research Links.

Sammanlagt gick under 2005 drygt en tredjedel av anslaget för forskningssamarbete till svenska institutioner. Sida har därmed en betydande roll för svensk forskningsfinansiering. Genomslaget avspeglas bland annat av det stora antalet ansökningar inom Sidas u-landsforskningsråd. I årets omgång beviljades anslag till cirka 20 procent av 566 ansökningar. Även Links-programmet som bidrar med relativt begränsade anslag attraherar många sökande. Här måste forskarna uppvisa grundstöd från annan finansiering, vilket stärker förutsättningarna för fortsatt samarbete efter Links-stödet.

För att stimulera till ökade kontakter mellan forskare och mellan forskare och praktiker vid Utrikesdepartementet och Sida har stöd till svenska forskarnätverk inrättats som en särskild anslagsform. En utvärdering av nätverket för Sydasiastudier (SASNET) som varit ett pilotfall, pekar på mycket positiva resultat. Bland annat har nätverket utvecklat en informativ webbplats som ökat tillgängligheten och kontaktmöjligheterna för praktiker. Under 2005 har stöd beviljats till liknande nätverk för utvecklingsinriktad genderforskning och konfliktforskning.

Utöver traditionella indikatorer som antalet projekt-rapporter kan antalet yngre forskare och avhandlingsarbeten vara intressant eftersom de är en framtida resursbas för utvecklingssamarbetet och för undervisningen vid universiteten. Antalet institutionsstöd till nya u-landmiljöer kan vara ett mått på nya forskningsområden eller hur många nya institutioner som börjar intressera sig för u-landsfrågor. Andra typer av indikatorer är forskarnas internationella konkurrenskraft, publiceringsfrekvens och deltagande i internationella forskningsprogram och nätverk samt efterfrågan på kunskap från Sida och Utrikesdepartementet.

3. Sida skall rapportera om myndighetens stöd till forskning om såväl vacciner som antimikrobiella läkemedel i kampen mot hiv / aids, tuberkulos och malaria.

Sida stödjer forskning om hiv/aids, malaria och tuberkulos inom bilaterala samarbetsprogram i Tanzania, Uganda, Moçambique, Etiopien och Bolivia, och ger dessutom stöd till regionala nätverk och internationella program.

Det svenska forskningssamarbetet har prioriterat forskningen kring hiv/aids sedan 1985. Forskningen har syftat till utveckling av vaccin, förebyggande av smittöversföring mellan mor och barn, kontroll av hiv/aids-relaterade sexuellt överförbara sjukdomar samt skydd av unga människor och framtida genera-

tioner. Under året har en studie av hiv/aids-vaccins påverkan på människor inletts i ett samarbete mellan Södersjukhuset och tanzaniska forskare. En studie i Tanzania visar att överföringen från mor till barn går att minska genom antiretroviral behandling av modern under graviditeten och av barnet under amningsperioden.

Sida stödjer också Tropical Disease Programme (TDR) vid Världshälsoorganisationen (WHO) som bedriver biomedicinska studier om nya vacciner och läkemedel inom både malaria och tuberkulos. Malariaforskningen rör sig inom ett stort antal områden, i samverkan mellan flera forskningscentrum och leder till framtagning av kombinationsterapier. Ett program för »home management« av barn med malaria har utvecklats och ett nytt preparat för rektal behandling vid svår malaria håller på att registreras. I samarbete med andra aktörer bedriver TDR lovande forskning kring nya läkemedel och snabba diagnostiska tester. Malariaforskare i Tanzania undersöker hur hälsovården bättre kan samverka med medborgarna för att behandling inte ska leda till resistens mot läkemedel som blir allt dyrare.

Multicenterstudier har också visat att kvinnor och män med tuberkulos behandlas olika. Kvinnor med tuberkulos får mera sällan rätt diagnos än män och har sämre tillgång till behandling och uppföljning.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Forskning framgår av tabell 12. Det totala utfallet under 2005 har ökat med drygt 73 miljoner kronor under 2005 jämfört med 2004 och 97 procent av de disponibla medlen har utnyttjats. Den största ökningen gällde utbetalningar till samarbetsländerna och kan vara en effekt av ansträngningarna att stärka den administrativa kapaciteten vid de institutioner som Sida arbetar med. I de flesta bilaterala forskningssamarbetena har utbetalningarna kunnat ske enligt planerna, den finansiella administrationen har stärkts, och arbetet med en planeringscykel som är bättre kopplad till det nationella budgetarbetet har påbörjats. Tillsammans har dessa åtgärder gett ökade möjligheter till korrekta prognoser. Möjligheterna att absorbera mer medel i forskningsprojekt och i forskarutbildning är stora, om lednings- och de administrativa systemen fungerar. Merparten av stödet går till länder i Afrika. Liksom 2004 var Tanzania den största mottagaren. Den största ökningen gäller stödet till Etiopien och Uganda.

Utfallet till svenska organisationer utgörs till hälften av stöd till medverkan i bilateralt forskningssamarbete. I övrigt bidrar Sida till forskare i Sverige via Sidas

u-landsforskningsråd, Swedish Research Links och den särskilda satsningen på forskning kring hiv/aids. Forskningsbiståndet har framför allt en indirekt påverkan på det övergripande målet.

Totala antalet insatser har fortsatt att minska under året och antalet större insatser är konstant vilket visar på fortsatt ökad koncentration.

SIDAS BEDÖMNING

Som utvärderingarna visat fungerar oftast såväl forskningsprojekt som forskarutbildning väl och bidrar till att strategiskt stärka forskningsmiljöer i samarbetsländer och samarbetsorganisationer. En ökad medvetenhet om vad forskning och högre utbildning kan bidra med har i flera länder lett till bättre förutsättningar för forskningssamarbete med nationell politisk förankring. Sverige har genom sin erfarenhet goda möjligheter att ta en central roll för att med strategiska insatser främja sådana ansatser. En generell slutsats kan vara att stöd till individers kapacitet för forskning varit framgångsrik men att den institutionella kapaciteten för forskningsförvaltning på många håll behöver stärkas. En viktig utmaning för Sida är att engagera även andra givare som vill hjälpa till att utveckla en bas för forskning i fattiga länder.

Det finns också fortsatt stort behov av utvecklingsorienterad forskning i internationell samverkan. Kontroversiell eller dyr och svårfinansierad forskning kan bedrivas, resultat få bättre spridning genom koppling till normativa internationella organ och fattiga länder får möjlighet att samverka med internationell expertis.

Sida är väl lämpat att stödja tematisk forskning kring angelägna u-landsproblem och kan använda sina erfarenheter av stöd till forskning i fattiga länder för att styra internationella forskningsprogram. Sida driver frågor om »sydperspektiv« i utformningen av forskningsagendan och att forskare från syd ska delta i genomförandet.

Sida är också väl placerat att främja svensk medverkan i internationell u-landsinriktad forskning och i att identifiera områden där svensk forskning har komparativa fördelar. Samarbetet med Vetenskapsrådet ger kontakter med etablerad forskning i utvecklingsländer och breddar därmed också internationaliseringen av svensk forskning. Stödet till svensk forskning är viktigt såväl för samverkan med de fattiga länderna som med internationella organisationer, och för kunskapsförsörjning kring utvecklingsfrågor i Sverige. Stödet till forskarnätverk har visat sig vara en lovande modell för att underlätta kontakterna mellan forskare och praktiker.

Tabell 12.

Forskning, kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2004	2005
Tanzania	37 651	49 795
Uganda	20 123	39 444
Etiopien	13 333	34 772
Vietnam	25 166	28 052
Nicaragua	27 500	27 127
Övriga länder och regioner	649 443	667 591
Totala kostnader	773 216	846 780
Bistandsform		
Projektstöd	0	495
Sektorprogramstöd	0	0
Personalbistånd inkl. KTS	0	0
Internationella kurser	0	0
Krediter	0	0
Garantier	0	0
Ekonomiska reformer	0	0
Humanitärt bistånd	0	0
Forskning	773 216	846 285
Bidrag till enskilda organisationer	0	0
Totala kostnader	773 216	846 780
Kanaler		
Multilaterala organisationer	70 514	79 627
Svenska organisationer	291 061	307 467
Samarbetslandets organisationer	154 839	178 286
Övriga länders organisationer	94 328	113 814
Internationella organisationer	162 474	167 586
Totala kostnader	773 216	846 780
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	8 541	8 059
Projekt och program där fattiga är inbegripna	600	11 060
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	751 591	803 273
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	3 500	11 000
Övrigt	8 985	13 389
Totala kostnader	773 216	846 780
Antal giltiga insatser	224	212
varav >15 mnkr	12	12
Antal nya insatser	31	43

Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet

Sida skall bidra till att rädda liv, lindra nöd och upprätthålla mänsklig värdighet till förmån för nödlidande människor som har utsatts för eller står under hot att utsättas för väpnade konflikter, naturkatastrofer och andra katastrofliknande förhållanden. Sidas verksamhet skall styras av skrivelsen Regeringens politik för humanitärt bistånd (skr. 2004/05:52) och av regeringens riktlinjer för Sidas arbete för humanitärt bistånd (UD 2004/60685/GS).

Humanitärt bistånd är ett av de mest handgripliga och verkningsfulla medlen som finns för att lindra konsekvenserna för människor av väpnad konflikt, naturkatastrofer och andra katastrofliknande förhållanden. Sida fortsätter att stärka det humanitära arbetet genom stöd till insatser och samordning i de aktuella länderna samt hantering av övergången mellan kris och återhämtning.

Väpnade konflikter är ett allvarligt hinder för utveckling i många fattiga länder. Hållbar fred är därför en grundläggande förutsättning för att fattiga människor ska kunna förbättra sina livsvillkor. Syftet med Sidas stöd till insatser för fred och säkerhet är att stärka lokala krafter som verkar för fred. Aktörer i det lokala, nationella och regionala civila samhället har en viktig roll att spela i samspel med företrädare för staten.

UTVÄRDERINGAR

Under året har Sida utvärderat det humanitära biståndet för att göra det effektivare. Sida har publicerat en rapport som samlar flera givares utvärderingar av stöd till internflyktingar, Support to Internally Displaced Populations – Learning from Evaluations. Syftet med rapporten var att förbättra det stöd Sida och andra givare ger till internflyktingar och verka för ökat skydd för internflyktingar.

Den effektutvärdering som Liv- och fredsinstitutet gjorde 2004 har under året följts upp med ställningstagande från Sida samt en åtgärdsplan. Utvärderingen har varit värdefull för Sidas metodutveckling och illustrerat vikten av kontinuerlig konfliktanalys och programuppföljning.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

1. Sida skall redovisa medelsutnyttjande fördelat på insatser för katastrofförebyggande och -beredskap, för nödhjälp, för tidig återuppbyggnad, samt för metodutveckling och utvärdering.

Tabell 13 anger hur stor del av det humanitära biståndet som går till katastrofförebyggande och katastrofberedskap, nödhjälp, tidig återuppbyggnad samt metodutveckling och utvärdering.

Huvuddelen av Sidas humanitära bistånd går till nödhjälp. Det består av förnödenheter såsom livsmedel, vatten, sanitet och tak över huvudet, men även andra samhällsfunktioner som är livsnödvändiga i en katastrofsituation, till exempel inom hälsa, undervisning och skydd. Stöd till tidig återuppbyggnad ges för att underlätta övergången från en katastrofsituation till varaktig utveckling och innefattar bland annat återuppbyggnad av infrastruktur och vattenförsörjning. Merparten av det humanitära stödet för att förebygga katastrofer är integrerat i projekt och program med andra huvudmål. Det humanitära stödet till katastrofberedskap kanaliseras framför allt genom svenska

Tabell 13. Katastrofförebyggande och -beredskap, nödhjälp, tidig återuppbyggnad samt metodutveckling och utvärdering, kostnader i tkr och procent av totalen

	2005	%
Katastrofförebyggande och beredskap	19 028	1,2
Nödhjälp	1 495 637	91,4
varav Metodutveckling och utvärdering	3 058	–
Tidig återuppbyggnad	122 203	7,5
Totalt	1 636 868	100,0

Röda korset till Röda kors- och röda halvmånefederationens appell, vilken bland annat innehåller system för sammanställning av information och stöd till nationella föreningar i samband med katastrofer.

2. Sida skall redovisa medelsutnyttjande fördelat på konfliktrelaterad verksamhet och metodutveckling. Redovisningen skall inkludera ändamål, huvudinnehåll, utförande organisation och land/region.

Sidas konfliktrelaterade verksamhet omfattade under 2005 stöd till insatser som främjar fred och säkerhet, metod- och policyutveckling samt information och utbildning.

Medelsutnyttjande för insatsernas huvudinnehåll redovisas i tabell 14 och utförande organisation i tabell 15.

Insatser för fred och säkerhet finansieras och rapporteras både under denna verksamhetsgren och under de regionala verksamhetsgrenarna. Många insatser som hanterar de strukturella orsakerna bakom våldsamma konflikter finansieras exempelvis genom

stöd till demokratifrämjande och stärkande av respekten för mänskliga rättigheter under andra verksamhetsgrenar. Under verksamhetsgrenen för humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet stöds strukturella insatser som exempelvis verkar för att få till stånd lagstiftning som förhindrar olaglig handel med små och lätta vapen.

Under 2005 har en ny policy för att främja insatser för fred och säkerhet i utvecklingssamarbetet utarbetats, vilken ger vägledning för praktiskt genomförande av sådana insatser. Två studier som Sida har beställt, om förebyggande av rekrytering av barnsoldater och om reintegration av före detta stridande, har bidragit till Sidas metodutveckling inom dessa två områden.

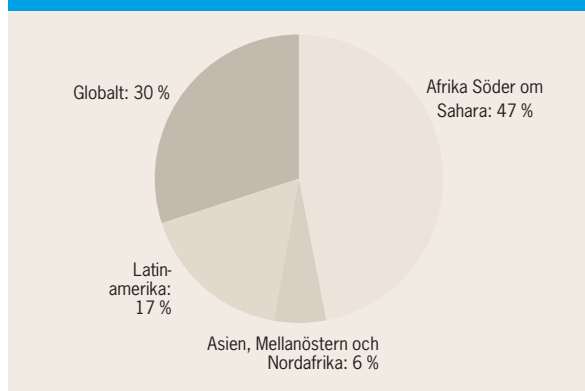
Sida stödjer även metod- och policyutveckling genom organisationsstöd till bland andra International Alert och Collaborative for Development Action Learning.

Sida betalade under 2005 ut organisationsstöd till följande partner för deras arbete med fred och säkerhet:

Tabell 14. Konfliktrelaterad verksamhet, ändamål och huvudinnehåll, kostnader i tkr

	2005
Stödja civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning	63 476
Röjning av landminor i utvecklingssyfte	49 423
Förhindra rekrytering av barnsoldater samt stödja demobilisering, avvapning och återanpassning av barnsoldater	18 368
Stödja fredsbyggande insatser i FN:s regi i ett postkonfliktskede	4 049
Återanpassa demobiliserad militär personal samt minska spridning av handeldvapen och lätta vapen	4 272
Reformera säkerhetssektorn för att förbättra demokratisk samhällsstyrning och civil kontroll	478
Totalt	140 066

Diagram 1. Konfliktrelaterad verksamhet per region, procent av totalen

Tabell 15. Konfliktrelaterad verksamhet, utförande organisation, kostnader i tkr

Avtalspart	2005
American Friends Service (AFCS)	2 333
Ariasstiftelsen Costa Rica	1 500
Civis	4 000
Collaborative for Development Action	2 150
Conciliation Resources	4 000
Danish De-mining Group (DDG)	11 175
Diakonia	27
Geneva International Center Humanitarian Demining	503
International Alert	8 620
Kristna freds rörelsen	2 499
Life & Peace Institute	19 773
Mines Advisory Group	14 370
Rädda barnen	5 900
Saferword	3 200
Search for Common Ground	2 600
Stockholm International Peace Research (SIPRI)	478
Statens räddningsverk	14 375
UN Childrens Fund	18 000
UN Development Programme	2 000
UN Mine Action Centre	5 000
United Nations	9 000
UNLiREC	4 000
Uppsala universitet	1 579
Utrikesdepartementet	2 000
Övriga organisationer	984
Totalt	140 066

Tabell 16. Humanitär minhantering, kostnader i tkr

Globalt	9 503
Kongo, demokratiska republiken	9 370
Somalia	8 000
Sudan	7 315
Sri Lanka	5 000
Eritrea	4 060
Afghanistan	3 175
Senegal	3 000
Totalt	49 423

Collaborative for Development Action (CDA), International Alert, Life and Peace Institute och University for Peace (UPEACE).

Medelsutnyttjande per land och region redovisas i tabellerna i diagram 1 och i tabellerna i bilaga 1.

Sida skall rapportera om omfattning av och inriktning på Sidas bistånd till minhantering.

Under posten humanitärt bistånd och konfliktrelaterad verksamhet har humanitär minröjning fortsatt i konflikttrabbade länder som Demokratiska republiken Kongo (DRK), Somalia, Sudan och Eritrea. Räddningsverket, Danish Deming Group och Mine Advisory Group är några organisationer som med det svenska stödet arbetat med minröjning och kapacitetshöjande insatser till nationella institutioner.

Svenskt stöd har också givits till internationella organisationer, bland annat till FN:s barnfond (Unicef) som arbetar för att öka upplysningen och medvetenheten om minor och oexploderad ammunition i drabbade länder. Geneva International Center for Humanitarian Demining (GICHD), som bland annat arbetar med utbildning och kapacitetsstärkande insatser för myndigheter och minhanteringsorganisationer, har också fått stöd.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen humanitära insatser och konflikthantering framgår av tabell 17.

2005 präglades av många och svåra naturkatastrofer: Tsunamin, en tropisk storm och ett vulkanutbrott i Centralamerika samt jordbävningen i Sydasien. Totalt fattade Sida beslut om stöd för 496 miljoner kronor till dem som drabbades av dessa naturkatastrofer.

Samtidigt fortsätter de våldsamma konflikterna i Afrika att orsaka stort lidande. Liksom 2004 var Sudan det land som fick mest humanitärt stöd, 205 miljoner

Tabell 17.

Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet, kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2004	2005
Sudan	174 692	205 362
Uganda	26 097	115 252
Kongo, demokratiska republiken	109 969	112 480
Västbanken och Gaza	97 941	92 690
Pakistan	3 098	56 530
Övriga länder och regioner	1 198 773	1 294 682
Totala kostnader	1 610 570	1 876 997
Bistandsform		
Projektstöd	12 401	179 824
Sektorprogramstöd	0	25 000
Personalbistånd inkl. KTS	0	0
Internationella kurser	0	0
Krediter	0	0
Garantier	0	0
Ekonomiska reformer	0	0
Humanitärt bistånd	1 598 169	1 672 173
Forskning	0	0
Bidrag till enskilda organisationer	0	0
Totala kostnader	1 610 570	1 876 997
Kanaler		
Multilaterala organisationer	659 352	858 183
Svenska organisationer	412 664	322 363
Samarbetslandets organisationer	26 237	-1 625
Övriga länders organisationer	6 436	13 162
Internationella organisationer	505 881	684 914
Totala kostnader	1 610 570	1 876 997
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	812 141	784 303
Projekt och program där fattiga är inbegripna	484 982	525 569
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	107 261	409 328
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	140 381	106 875
Övrigt	65 804	50 922
Totala kostnader	1 610 570	1 876 997
Antal giltiga insatser	438	416
varav >15 mnkr	19	24
Antal nya insatser	177	155

[Bild borttagen]

Återuppbyggnad efter tsunamin på Sri Lanka.

kronor. Biståndet har framför allt använts för akuta humanitära insatser i södra Sudan och till att stödja återvändande internflyktingar.

Humanitära insatser och insatser som främjar fred och säkerhet till Uganda har vuxit från 26 miljoner kronor 2004 (plus ytterligare 30 miljoner kronor på regionanslaget) till 115 miljoner kronor för 2005. Denna konflikt har fått allt mer uppmärksamhet under senare år, vilket är positivt, och fler organisationer ökar nu sin kapacitet att verka i området, även om det ofta är från en låg nivå. Svenska kyrkan inledde under 2005 ett stöd till området, med finansiering från Sida, för att bland annat arbeta med psykosociala frågor.

Den humanitära situationen i Demokratiska republiken Kongo (DRK) är fortsatt alarmerande. Trots att ett fredsavtal har tecknats fortsätter beväpnade grup-

per att begå övergrepp mot befolkningen, i synnerhet i de östra delarna av landet. Krisen har betecknats som en av de dödligaste sedan andra världskriget. DRK har varit pilotland för Gott humanitärt givarskap och under hösten inleddes försök med korgfinansiering, vilket betyder att Sida och andra ger medel som inte är öronmärkta till den humanitära FN-appellen. Totalt erhöll DRK under 2005 112 miljoner kronor, varav 25 miljoner kronor i korgfinansiering.

Västbanken och Gaza, där konflikten fortsätter, fick 93 miljoner kronor i humanitärt stöd under 2005, ungefär lika mycket som året innan.

Multilaterala organisationer, särskilt FN, är den viktigaste kanalen följt av internationella organisationer. Stödet till flera av de stora FN-organisationerna, däribland FN:s kontor för samordning av humanitära

insatser (OCHA), har ökat. Sverige har i många sammanhang betonat vikten av OCHA:s mandat att samordna och koordinera bistånd i humanitära kriser. FN:s fonder och program är viktiga kanaler för insatser för fred och säkerhet, särskilt när det handlar om avvapning, demobilisering och återanpassning av före detta stridande. Enskilda organisationer är viktiga kanaler för dialogfrämjande insatser på gräsrotsnivå. Bland de svenska organisationerna kan nämnas att Statens räddningsverk tilldelats mer än 100 miljoner kronor, vilket är mer än en fördubbling jämfört med 2004. Detta beror till stor del på att så många människor drabbats av naturkatastrofer.

SIDAS BEDÖMNING

Omfattande humanitära behov har under 2005 förorsakats av oförutsedda naturkatastrofer, till exempel flodvågskatastrofen runt Indiska oceanen och senare under hösten jordbävningskatastrofen i Sydasien samt ovanligt många och starka tropiska stormar i framför allt Latinamerika. Det enorma lidande som följt bekräftar på nytt vikten av att investera långsiktigt i riskhantering och beredskap i de länder som ofta drabbas av naturkatastrofer. Klimatförändringar förväntas bidra till alltmer extrema väderfenomen. Att minska riskerna för människor som lever i katastrofutsatta områden kräver hållbarhet och långsiktighet och hanteras lämpligen inom ramen för det långsiktiga utvecklingssamarbetet.

Parallellt med plötsligt uppkomna katastrofer har humanitära behov i komplexa och i vissa fall mindre uppmärksammade kriser, till exempel i DRK, Sudan och Uganda, varit omfattande. Tack vare ett ökande anslag, internt omfördelade resurser under året samt en ökad finansiering från regionanslagen av återuppbyggnads- och fredsfrämjande insatser har Sida kunnat bidra till hanteringen av samtliga humanitära katastrofer där svenskt stöd efterfrågats.

En stor andel av stödet har kanaliserats via FN och FN:s konsoliderade appeller. I några fall har detta gjort Sverige till en av de största humanitära givarna, som till exempel i Centralafrikanska republiken och Pakistan. Sverige har också varit bland de första att reagera i andra mindre synliga katastrofer som efter gräshoppsinvasionen i Sahelregionen och orkanerna i Centralamerika. Att ge FN en stark roll som företrädare för världssamfundet med ansvar för övergripande behovsanalys och samordning är en viktig del av det globala humanitära reformarbete som Sida stödjer. Försök och förberedelser till gemensam finansiering i Demokratiska republiken Kongo visar att det kräver mödosamma men väl värda förändringar för alla inblandade aktörer, bland annat i form av harmoniserade krav på rapportering, medelsöverföring, revision och finansiell uppföljning.

Sidas erfarenheter från deltagande i EU:s humanitära biståndsgren genom Humanitarian Aid Committee (HAC), visar att många medlemsländer är passiva vilket leder till en självständighet för Kontoret för humanitärt bistånd (ECHO) i sitt förhållande till medlemsstaterna och det försvårar möjligheterna att i praktiken påverka ECHO:s bistånd.

Insatser som syftar till att främja fred och säkerhet under verksamhetsgrenen inriktas huvudsakligen mot stöd till civilt fredsbyggande, konfliktförebyggande och konfliktlösning samt röjning av landminor i utvecklingssyfte. Detta bedömer Sida vara strategiskt riktigt då dessa insatser inriktar sig på konfliktförebyggande, kapacitetsuppbyggnad och dialog på gräsrotsnivå, vilket är viktiga komponenter för att främja hållbar fred.

Det faktum att utfallet har minskat från 198 miljoner kronor till 140 miljoner kronor förklaras dels av fluktuationer i avtalsperioder, dels av att finansiellt kostsamma insatser för exempelvis avvapning, demobilisering och återanpassning av stridande har överförts till regionanslagsposter.

Eftersom sektorindelningen för ändamål och huvudinnehåll är ny för i år finns inget utfall att jämföra med från föregående år.

Humanitär minhantering stöds inom flera verksamhetsgrenar; dels inom humanitärt bistånd och konfliktrelaterad verksamhet, dels inom regionanslagsposterna. Det totala utfallet till minhantering ligger ungefär på samma nivå som under 2004 men har minskat inom humanitärt bistånd och konfliktrelaterad verksamhet och i stället ökat inom regionanslagsposterna.

Sida bedömer vidare att det är ett strategiskt riktigt beslut att en stor del av insatserna för fred och säkerhet går till fredsbyggande insatser i FN:s regi. Enligt »Human Security Report« har dessa FN-insatser bidragit till att antalet väpnade konflikter minskat med 40 procent under perioden 1992–2004. I en postkonfliktsituation är FN:s fredsbyggande insatser av avgörande vikt för att förebygga att konflikter bryter ut på nytt.

En svårighet ligger i att mäta effekten av de dialoginsatser som Sida stödjer på gräsrotsnivå. För att säkerställa att lärdomar tas till vara och metoder för att mäta effekter utvecklas stödjer Sida bland annat projekt som kartlägger hur effektivitetsanalysen kan förbättras för insatser för fred och säkerhet.

Ett viktigt forum för effektivitets- och metodfrågor är också utvecklingsbiståndskommittén (DAC) inom

Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD), där Sida är drivande för att utveckla för givare gemensamma utvärderingsinstrument för freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

En annan utmaning ligger i att säkerställa att insatser för återanpassning av före detta stridande blir hållbara. Trots att liknande insatser gjorts i över femton år är givarsamfundets kunskap begränsad.

U-krediter

Sida skall bidra till att stödja tillhandahållandet av finansieringslösningar för investeringar i infrastruktur i utvecklingsländer.

UTVÄRDERINGAR

Under 2005 har Sida låtit genomföra en analys av hur mycket investeringar gåvofinansierade insatser innehåller, för att undersöka i vilken mån dessa i stället skulle kunna finansieras helt eller delvis med mjuka krediter. 97 insatser som behandlats i Sidas projekt-kommitté under 2000–2004 granskades. Av dessa befanns 37 ha förutsättningar för att kreditfinansieras. En av anledningarna till att så inte har skett är att de länder som varit aktuella för insatserna har befunnit sig i skuldavskrivningsprocesser. Ideala kreditinsatser är investeringar i intäktsgenererande verksamhet där huvudmannen har finansiell och juridisk autonomi för att klara av att förvalta och återbetala en kredit. Vidare innebär en kredit ofta en mer noggrann granskning i mottagarlandet. Det finns alltså ökad potential för kreditfinansiering i Sidas insatser. Potentialen är störst inom energi, transport, bostäder för fattiga och små infrastrukturprojekt. Det skulle också finnas möjlighet till ökad kreditfinansiering inom lantbrukssektorn samt inom vissa hälsovårdsinsatser. Resultatet av översynen kommer att delges Utrikesdepartementet inför dess arbete med kreditöversynen.

Sida har också genomfört en utvärdering av eltransmissionsprojektet i Namibia. Syftet med utvärderingen var att kontrollera att målet för projektet (säkerställa elleveranser från Sydafrika till den alltmer ökande efterfrågan i Namibia) uppfyllts, att den av Sida garanterade obligationsemissionen accepterats av marknaden och att en andrahandsmarknad skapats. Resultatet av utvärderingen visar att genomförandet av projektet var lyckosamt, en transmissionslinje från Sydafrika till Auas nära Windhoek fungerar i dag bra och tillhandahåller den efterfrågade servicen. Transmissionsförlusterna i nätet har minskat markant som ett resultat av uppkopplingen av linjen. Den komponent som Sida finansierat medverkar till att nätet blivit

mycket stabilare. Den säkrade elförsörjningen i Namibia bidrar till ökad ekonomisk tillväxt i landet.

Obligationsemissionen för finansiering på den lokala marknaden ägde dock aldrig rum. Anledningen till detta var att räntenivån i landet var så hög att man valde en annan typ av finansiering.

Utvärderingen har genomförts av en fristående konsult som dels intervjuat olika personer inblandade i projektet, dels besökt Namibia för att på plats träffa och diskutera projektet med olika intressenter. Rapporten kommer att i första hand spridas via Sidas kanaler till berörda parter i projektet.

Slutligen har Sida genomfört en utvärdering av det svenska stödet till byggandet av vattenkraftverket Uri i Indien. Syftet med utvärderingen var främst att bedöma i vilken utsträckning Sidas stöd har använts effektivt och i vilken grad som uppställda mål har uppnåtts via detta stöd. Detta avser bland annat hållbarhet, miljöhänsyn samt bidrag till förbättrad elförsörjning i norra Indien och Kashmirområdet. Undersökningen syftar också till att bedöma anläggningens driftmässiga effektivitet samt faktorer som kan öka förståelsen och kunskapen om grundläggande villkor för uthållig utveckling vid genomförande av kommande vattenkraftanläggningar. Resultatet av utvärderingen är att dåvarande mål för Sidas stöd bedöms ha uppnåtts på ett bra sätt. Men anläggningen har hittills genererat mindre elektricitet än planerat, vilket beror på lägre vattenflöden som ett resultat av en lång period med låg nederbörd. Utredarna konstaterar att hänsyn till miljökonsekvenser i dag hävdas med större tyngd än vad som var fallet när detta stöd beslutades. Under utvärderingen har värdefull information samlats in från berörda parter. Rapporten kommer i första hand att spridas genom Sidas kanaler men också genom andra nätverk, till exempel miljöorganisationer.

[Bild borttagen]

U-krediter kan till exempel användas för att finansiera energiprojekt.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Sida skall redovisa medelsutnyttjandet fördelat på sektorer och länder.

Utfallet redovisas i tabell 18.

Under året har en kredit lämnats till Sri Lanka för finansiering av ett avloppsreningssystem utanför Colombo. Insatsen förväntas bidra till förbättrad hälsa och miljö samt förbättrade levnadsförhållanden för människor i området. Omkring 330 industrier och 63 500 invånare kan ansluta sig till systemet, medan ett betydligt större antal personer drar nytta av effekterna av insatsen i form av en bättre miljö.

En utbetalning under ett tidigare ingånget avtal har skett till Emerging Africa Infrastructure Fund för att främja finansiering av strategiska infrastrukturinsatser i Afrika.

U-kreditanslaget har också använts för att ge

metodstöd till Sidas samarbetspartner i samband med projektförberedelser i Bangladesh (stöd till garverier), Sri Lanka (avloppsreningsverk och plantageskolor), Thailand (avloppsrening) och Mongoliet (rehabilitering av transmissionsnätet).

Sida har i dialog med andra givare fortsatt utvecklingen av lokala finansieringsinstrument. Utvecklingen av ett koncept för rambeslut har också fortsatt, där Sida för närvarande bereder miljörankrediter till Bangladesh och Vietnam samt för energi och miljö inom Greater Mekong Subregion.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen U-krediter framgår av tabell 19. Det har varit ett fortsatt lågt utnyttjande av anslaget för kreditfinansierade projekt

under 2005. Att utfallet är lägre än vad som anges i regleringsbrevet för 2005 (400 tkr) har huvudsakligen strukturella orsaker och hänger samman med bland annat kreditförordningens krav på högre nationell bindningsgrad jämfört med andra länder. Dessutom är beredningen av ärendena komplex och infrastrukturprojekt i Moçambique och Bangladesh har blivit försenade.

Men efterfrågan på kreditfinansierade insatser har återigen ökat, delvis på grund av en generell ökning av investeringar i infrastruktur i samarbetsländerna. Fler länder har också kommit igenom sina processer för skuldavskrivningar och kan därmed återigen erbjudas kreditfinansiering för sina viktiga investeringar, till exempel Uganda och Tanzania. För att öka volymen på kreditfinansierade insatser behöver även vissa förändringar i villkoren, och formerna för hanteringen av krediter, ske. Dessa frågor kommer att behandlas i den kommande departmentsutredningen om krediter och garantier i biståndet.

Inom verksamheten ingår även ett uppdrag att agera rådgivare åt andra delar av organisationen i finansieringsfrågor. Syftet är att öka förståelsen för dessa frågor och att öka användningen av krediter, finansierade även från andra biståndsanslag. Exempel på sådan rådgivning finns i beredningsarbetet för stöd till utveckling av små och medelstora företag i Bosnien och Hercegovina, där även en garanti ingår.

Sida klassificerar den övervägande delen av det som finansieras över anslagsposten u-krediter som att det har en indirekt påverkan på fattigdom genom nationellt stöd. Finansieringen av avloppsreningsystem utanför Colombo, Sri Lanka, var den enskilt

största insatsen under 2005. Där ges stödet till en nationell myndighet och (fattiga) människor i området förväntas få en förbättrad hälsa, miljö och bättre levnadsvillkor.

SIDAS BEDÖMNING

Det låga anslagsutnyttjandet är bland annat kopplat till den relativt höga bindningsgraden på Sidas bundna u-krediter, jämfört med andra länders motsvarande finansieringssystem. De anses mindre fördelaktiga av samarbetsländerna, som därför i första hand vänder sig till andra givare. På grund av den svenska industrins internationalisering har det i stort sett blivit omöjligt att uppfylla kreditförordningens krav på 70 procent svenskt innehåll i de bundna kreditfinansierade insatserna. Detta i kombination med krav på öppen internationell upphandling, där en svensk u-kredit enbart kan lämnas om det svenska företaget vinner, gör att systemet har svårt att fungera. Vid sidan av dess effekter på efterfrågan, är en minskad bindningsgrad dessutom nödvändig för ökad harmonisering med andra biståndsgivare (till exempel de nordiska) och institutioner, som Exportkreditnämnden (EKN).

Trenden mot avbindning av krediterna innebär att Sida involveras på ett tidigare stadium och i en aktiva roll än tidigare. De längre beredningarna återspeglas i låga utbetalningar under 2005, men förväntas resultera i insatser som belastar anslaget längre fram. Exempelvis pågår beredning av insatser inom energisektorn i Uganda och Tanzania och av miljöprojekt i Bangladesh.

Tabell 18. U-krediter fördelade per land och huvudsektor, kostnader i tkr

	Utbildning	Infrastruktur	Handel, näringsliv, finansiella system	Naturresurser och miljö	Övrigt	Totalt
Moçambique	0	-919	-359	0	0	-1278
Namibia	0	0	112	0	0	112
Senegal	0	-842	0	0	0	-842
Regionalt i Afrika	0	20 072	0	0	0	20 072
Totalt Afrika söder om Sahara	0	18 311	-247	0	0	18 064
Bangladesh	0	0	2 000	0	0	2 000
Indien	0	1 319	0	0	0	1 319
Mongoliet	0	252	0	0	0	252
Sri Lanka	555	0	0	210 834	0	211 389
Thailand	0	0	0	1 532	0	1 532
Vietnam	0	13	0	0	0	13
Totalt Asien, Mellanöstern och Nordafrika	555	1 584	2 000	212 366	0	216 505
Globalt	0	3 000	8 380	0	1 291	12 670
Totalt	555	22 895	10 133	212 366	1 291	247 239

Tabell 19.

U-krediter, kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2004	2005
Sri Lanka	27 209	211 389
Bangladesh	217	2 000
Thailand	0	1 532
Indien	0	1 319
Mongoliet	319	252
Övriga länder och regioner	173 058	30 747
Totala kostnader	200 803	247 239
Biståndsform		
Projektstöd	9 382	17 743
Sektorprogramstöd	0	0
Personalbistånd inkl. KTS	21	13
Internationella kurser	0	0
Krediter	191 400	229 484
Garantier	0	0
Ekonomiska reformer	0	0
Humanitärt bistånd	0	0
Forskning	0	0
Bidrag till enskilda organisationer	0	0
Totala kostnader	200 803	247 239
Kanaler		
Multilaterala organisationer	10 921	32 079
Svenska organisationer	93 204	3 006
Samarbetslandets organisationer	92 462	210 723
Övriga länders organisationer	4 217	1 431
Internationella organisationer	0	0
Totala kostnader	200 803	247 239
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	239	567
Projekt och program där fattiga är inbegripna	4 013	9 304
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	44 258	26 165
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	152 161	210 589
Övrigt	133	613
Totala kostnader	200 803	247 239
Antal giltiga insatser	39	46
varav >15 mnkr	4	2
Antal nya insatser	9	7

Enskilda organisationer

Sida skall i samverkan med svenska enskilda organisationer, deras partnerorganisationer, internationella nätverk och organisationer som främjar demokrati och utveckling bidra till att främja utveckling av ett livskraftigt och demokratiskt civilt samhälle där de mänskliga rättigheterna respekteras. Sidas stöd till enskilda organisationer skall även bidra till ökat intresse och engagemang för globala utvecklingsfrågor också i Sverige.

För Sida syftar anslaget till enskilda organisationer, det så kallade folkrörelseanslaget, till att främja ett livskraftigt och demokratiskt civilt samhälle i samarbetsländerna genom organisationsutveckling och kapacitetsutveckling. Villkoren för Sidas bidrag är att pengarna går till verksamhet som ligger i linje med Sveriges politik för global utveckling (PGU).

UTVÄRDERINGAR

Sida har under året genomfört två så kallade partnerskapsutvärderingar av två av Sidas ramorganisationer, Forum Syd och Pingstmissionens utvecklingssamarbete (PMU InterLife). Syftet med utvärderingarna är att bedöma kvalitet och resultat av partnerskapet på en organisatorisk nivå mellan den svenska enskilda organisationen och dess lokala samarbetspartner. Utvärderingarna har givit Sida ökad kunskap om relationen mellan den svenska enskilda organisationen och den lokala partnern i utvecklingssamarbetet. Utvärderingarna ska också stödja de svenska organisationerna i att förstå sin roll och utveckla samarbetet med sina partnerorganisationer. Sida inväntar nu respons och åtgärdslista från de utvärderade organisationerna.

Sida tar med sig lärdomarna från utvärderingarna i det påbörjade arbetet med att ta fram nya anvisningar för anslagsposten som ska vara färdiga i maj 2006.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

1. Sida skall vad avser de svenska enskilda organisationerna redovisa fördelningen av bidrag på ramorganisationer, sektorer, samt antal utländska samarbetspartner per ramorganisation. Antalet svenska organisationer som ingår i ramorganisationernas verksamhet skall redovisas.

Uppdraget redovisas i tabellerna 20 och 21.

2. Sida skall avseende stöd till enskilda organisationers informationsverksamhet i Sverige redovisa utbetalat informationsbidrag per organisation. Sida skall övergripande rapportera hur de enskilda organisationerna arbetar för att främja samhällsdialogen och öka kunskapen om globala utvecklingsfrågor, internationellt utvecklingssamarbete och regeringens politik för global utveckling.

Totalt utbetalat belopp för informationsverksamheten är 112,9 miljoner kronor fördelat på 30 organisationer. De enskilda organisationer som mottagit de största bidragen är Forum Syd (16 400 tkr), LO/TCO (12 000 tkr), Diakonia (5 600 tkr), Kooperation utan gränser (5 000 tkr) och Barnens värld (5 000 tkr). Sidas stöd till enskilda organisationers informationsarbete ska öka kunskapen om, intresset för och debatten hos den svenska allmänheten om utvecklingsfrågor, utvecklingssamarbete och om den nya politiken för global utveckling. De svenska organisationerna bedriver opinionssarbete och intresseskapande och kunskaps-höjande informationsverksamhet. Projektet Rättvis handel, där många av de enskilda organisationerna samverkar, har som syfte att på sikt ställa om svenska konsumtionsvanor till förmån för marginaliserade gruppers produktion i utvecklingsländer. Genom utbildningar, kampanjer, informationsspridning och opinionsbildning vill man öka kunskap och engagemang för rättvis handel och global hållbar utveckling hos allmänheten. Med informationsbidrag från Sida bedriver Svenska naturskyddsföreningen (SNF), »Miljövänliga veckan« vilket sedan starten haft en god rikstäckande genomslagskraft. Detta har bidragit till att öka efterfrågan på, och importen av, kravmärkta bananer samt lyft frågan om genmodifierade livsmedel till debatt.

Sida ser också ett allt större intresse från organisationerna att integrera kommunikation i utvecklings-

[Bild borttagen]

[Bild borttagen]

[Bild borttagen]

[Bild borttagen]

Barnteckningar i samband med Svenska naturskyddsföreningens kampanj »Miljövänliga veckan« som Sida bidrar till.

samarbetet. En organisation som kommit långt i detta arbete är Svenska missionsrådet (SMR) som lyfter vikten av kommunikation som ett verktyg för att uppnå utvecklingsmålen. Kommunikation bör därför ingå i planeringen för utvecklingssamarbetet. Sida noterar vidare att allt fler organisationer använder millenniemålen som utgångspunkt för sitt informationsarbete. Exempel på detta är Lärarförbundet och Vårdförbundet inom paraplyorganisationen LO-TCO Biståndsnämnd.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Enskilda organisationer framgår av tabell 22. Sveriges riksdag har successivt ökat den totala biståndsvolymen för att år 2006 nå målet att en procent av bruttonational-

inkomsten (BNI) ska gå till utvecklingssamarbete. Detta har även inneburit en ökning av anslaget till enskilda organisationer (EO). Utfallet för anslagsposten har ökat från 902 miljoner kronor 2003 och 1 000 miljoner 2004. Motsvarande siffra för 2005 var 1 191 miljoner kronor.

Det finns en grupp länder som traditionellt har många kontakter med Sverige. I dessa länder är det också vanligt med samarbete mellan enskilda organisationer. Eftersom det är många svenska organisationer inblandade så varierar det statistiska utfallet av EO-stödet mellan åren. Den långsiktiga trenden visar att EO-samarbetet är stort med hela den gruppen länder. Förändringar mellan de olika åren är mera tillfälliga. Under 2005 gick mest EO-stöd till Sydafrika, Indien, Kenya, Västbanken och Gaza samt Uganda. Andra

länder som tillhör gruppen är Tanzania, Bangladesh, Nicaragua, Vietnam och Demokratiska republiken Kongo, men som under 2005 hade något lägre utfall.

SIDAS BEDÖMNING

De nuvarande anvisningarna har under året ändrats och anpassats utifrån den nya svenska politiken för global utveckling (PGU). Inför de nya anvisningarna för folkrörelseanslaget som ska färdigställas under våren 2006 har Sida utarbetat ett förslag för vilka implikationer PGU får för anslaget. Enligt förslaget arbetar det civila samhällets organisationer med olika strategier såsom påverkansarbete, folkbildning, kapacitetsutveckling samt att skapa kanaler genom vilka de som lever i fattigdom kan göra sin röst hörd.

Det civila samhällets organisationer står inför nya utmaningar med anledning av Parisagendan och över-

gången till ökad andel budgetstöd. De svenska enskilda organisationerna stödjer partnerorganisationer i samarbetsländerna som granskar de offentliga institutionerna. De svenska enskilda organisationerna har genom stöd till sina partner bidragit till att säkerställa ett ökat deltagande från det civila samhället i utarbetandet av de nationella strategierna för fattigdomsbekämpning.

Hiv/aids-situationen, inte minst i Afrika söder om Sahara, blir alltmer akut. Inom verksamhetsgrenen har de svenska enskilda organisationerna i samarbete med sina partner i starkt ökad omfattning arbetat med att integrera hiv/aids i sitt arbete. Ökningen gäller både direkta insatser och exempelvis att utveckla nya metoder för minskad spridning av hiv/aids.

Att redovisa resultat av verksamheten kräver ett väl utvecklat uppföljningssystem. Under året har Sida arbetat med att utforma förbättrade former för resultat-

Tabell 20. Stöd genom enskilda organisationer, ODA

Beslutade bidrag*	Beslutade bidrag till enskilda organisationer, utbetalningar i tkr			Antal utländska samarbetspartner			Antal svenska org. som ingår i ramorganisationens verksamhet		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Beslutade bidrag*									
Forum Syd	132 094	149 097	171 609	298	462	251	260	331	196
Svenska missionsrådet	105 114	117 130	124 426	163	139	154	122	114	22
Rädda barnen	108 430	113 650	120 000	290	280	256	0	0	0
PMU Interlife	110 000	90 000	95 000	63	62	130	84	88	34
Svenska kyrkan	68 313	73 777	75 097	78	78	66	0	0	0
Diakonia	66 000	72 600	95 600	274	247	239	0	4	0
Kooperation utan gränser	65 000	71 060	107 490	73	78	83	0	0	0
LO/TCO Biståndsnämnd	66 228	82 254	100 030	335	357	245	171	179	22
Olof Palmes internationella center	37 000	44 730	64 000	8	11	90	67	78	52
Afrikagrupperna	28 500	30 000	35 000	55	57	53	0	0	0
SHIA	29 000	32 329	37 219	100	83	65	25	21	13
UBV	15 000	17 190	17 000	62	37	43	41	9	6
Svenska naturskyddsföreningen	0	0	22 015	0	0	61	0	0	3
Totalt	830 679	893 817	1 064 486	1 799	1 891	1 736	770	824	348
Ej rekviderade medel	-27 285	-34 113	-17 345						
Återbetalning av tidigare års bidrag	-28 531	-28 322	-8 409						
Övriga insatser									
Informationsinsatser via svenska enskilda organisationer	97 009	105 483	112 850						
Stöd till internationella organisationer, seminarier, studier m.m.	9 666	11 499	5 406						
Verksamhet vid Sida Civil Society Center, SCSC	10 570	21 327	19 291						
Stöd till ungdomsorganisationer	8 300	9 100	7 500						
Övrigt, revisioner m.m.	1 251	1 560	4 462						
Bidrag till Svenska Röda korset	0	0	2 754						
Bidrag till Svenska naturskyddsföreningen	0	20 000	0						
Totalt	901 659	1 000 351	1 190 995						

*Inklusive under året separat fattade beslut avseende metodstöd och hiv/aids-insatser.

Tabell 21. Enskilda organisationer per huvudsektor, ODA kostnader i tkr

Fördelning per huvudsektor	2005
Hälsa	89 050
Utbildning	152 284
Demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter	480 647
Konflikt, fred och säkerhet	19 730
Handel, näringsliv och finansiella system	49 570
Infrastruktur	11 410
Naturresurser och miljö	123 851
Övrigt	264 451
Totalt	1 190 995

redovisning. En central utmaning är att komma bort från redovisning av aktiviteter och söka utforma system som kan fånga upp mer övergripande förändringar för dem som lever i fattigdom. Verktyg måste vidareutvecklas för att det ska gå att kontrollera organisationernas aktörsroll; hur de arbetar med deltagande-frågor, hur de säkerställer att de arbetar i partnerskap samt hur kvalitetssäkring av utvecklingssamarbetet sker. Det finns anledning att lägga mer tyngd på att utveckla verktyg för effektutvärderingar. Frågan om anslaget bidragit till att främja utvecklingen av ett livskraftigt och demokratiskt civilt samhälle kan troligen endast besvaras genom en ökad dialog mellan givare, organisationer och mottagare och att samarbetet präglas av en gemensam lärandeprocess.

För att ytterligare stärka svenska enskilda organisationer i deras roll som kapacitetsutvecklare inom påverkan och folkbildning påbörjade Sida under verksamhetsåret 2005 ett arbete med att tydligare integrera kommunikation i utvecklingssamarbetet. Denna integrering har lett till nya metoder för kommunikation såväl hos de enskilda organisationerna som hos Sida.

Sida Civil Society Center i Härnösand har anordnat ett antal seminarier och en internationell konferens. Syftet var att stimulera framtids tänkandet och handlingsberedskapen hos aktörerna att påverka samhällsutveckling och hitta sin roll med sikte på år 2015. Genom detta arbete har Sida lärt sig om arbetsformer som stödjer erfarenhetsutbyte.

Tabell 22.

Enskilda organisationer

kostnader i tkr

De fem största länderna 2005	2004	2005
Sydafrika	35 413	29 084
Indien	13 633	27 103
Kenya	21 738	22 656
Västbanken och Gaza	15 134	22 060
Uganda	19 488	20 357
Övriga länder och regioner	894 882	1 069 735
Totala kostnader	1 000 288	1 190 995
Bistandsform		
Projekbstöd	669	3 348
Sektorprogramstöd	0	0
Personalbistånd inkl. KTS	11	0
Internationella kurser	0	0
Krediter	0	0
Garantier	0	0
Ekonomiska reformer	0	0
Humanitärt bistånd	0	0
Forskning	0	0
Bidrag till enskilda organisationer	999 608	1 187 647
Totala kostnader	1 000 288	1 190 995
Kanaler		
Multilaterala organisationer	0	0
Svenska organisationer	991 588	1 182 794
Samarbetslandets organisationer	4 500	41
Övriga länders organisationer	0	0
Internationella organisationer	4 200	8 160
Totala kostnader	1 000 288	1 190 995
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	589 873	849 436
Projekt och program där fattiga är inbegripna	264 683	202 664
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	23 456	6 695
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	107 083	112 876
Övrigt	15 194	19 324
Totala kostnader	1 000 288	1 190 995
Antal giltiga insatser	165	154
varav >15 mnkr	14	14
Antal nya insatser	55	55

Information

Sida skall bidra till att öka intresset för och kunskapen, debatten och opinionsbildningen om Sveriges internationella utvecklingssamarbete, samt utvecklingssamarbetets roll i förhållande till politiken för global utveckling.

UTVÄRDERINGAR

I syfte att få underlag för förbättringar har Sida låtit utvärdera tre större områden för perioden 1999–2004: Sidas temasatsningar, Sidas samarbete med den svenska skolan (Den globala skolan) samt stödet till enskilda organisationers informationsverksamhet.

Utvärderingen, som blev klar 2005, pekar bland annat på att de publika satsningarna både bör vara mer långsiktiga (löpa över fler år) och att de lättare bör kunna anpassas till händelser i omvärlden. Vidare att Den globala skolan »gör ett gott arbete» och bör kunna breddas såväl i volym som till flera stadier. Slutligen att nittiotalets nyordning av stödet till organisationerna ökat det strategiska tänkandet, men att det krävs mer av dialog och kompetensutveckling.

Utvärderingen pekar också på att ökad samverkan mellan dessa områden kan skapa goda effekter.

Utvärderarna har studerat processer och effekter genom kvalitativa och kvantitativa metoder. Målgrupperna är främst Sida och regeringen. Resultaten har diskuterats dels inom Sida, dels tillsammans med enskilda organisationer.

Sida har ännu inte tagit slutlig ställning till utvärderingarna.

ÖVRIG ÅTERRAPPORTERING

Sida skall redovisa resultatet av de opinionsundersökningar / mätningar som gjorts om intresset för och kunskapen om och inställningen till det internationella utvecklingssamarbetet och millennieutvecklingsmålen.

De undersökningar som Sida under året har låtit göra om svenskarnas inställning till utvecklingsfrågor visar att biståndsviljan har stärkts markant. Det är mycket sannolikt att detta har berott på flodvägskatastrofen i Sydostasien. Tydligast märks förändringen på två områden: inställningen till biståndsanslagets storlek och andelen som uppger att de själva har skänkt

pengar till frivilligorganisationernas bistånd. Samtidigt finns det tecken på ett trendbrott när det gäller den överdrivet pessimistiska synen på situationen och utvecklingen i fattiga länder.

Under året gjordes två enkätundersökningar med hjälp av statistiska centralbyrån (SCB) – i maj och november – mot normalt endast en i slutet av året. Anledningen var att Sida ville se hur det engagemang som tycktes ha väckts efter tsunamikatastrofen påverkat opinionen. Majmätningen visade på en kraftig förstärkning av biståndsviljan, mätt som stöd för biståndets storlek. I den andra mätningen kvarstod det mesta av den ökningen. 47 procent ansåg då att det statliga biståndet var ungefär lagom stort, jämfört med 34 procent ett år tidigare. Men andelen som ville öka biståndet var i stort sett konstant, 16 procent, jämfört med 15 procent året före. Samtidigt var andelen som helt ville slopa det statliga biståndet rekordlåg – knappt sex procent. Det ska jämföras med sju procent i mätningen 2004. Ytterligare 19 procent ansåg att biståndet borde minskas, vilket var sju procentenheter lägre än tolv månader tidigare.

Drygt åtta av tio uppger att de under året på något sätt har bidragit till frivilligorganisationernas bistånd, vilket är en ökning. Särskilt andelen som uppger att de har skänkt pengar har ökat mycket kraftig – från 39 till 63 procent. Det finns tydliga skillnader mellan olika grupper – kvinnor, äldre, välutbildade och höginkomsttagare är givmildare än andra.

Svenskarna har, liksom tidigare, en överdrivet mörk bild av levnadsförhållandena i fattiga länder. De flesta tror exempelvis att mindre än 30 procent av invånarna i fattiga länder kan läsa och skriva, medan FN:s statistik visar på en läskunnighet på över 70 procent i de länder som klassas som fattiga. Men i årets mätning syns tydliga tecken på en förändring – färre väljer de mest pessimistiska svarsalternativen. Samtidigt är det fler och fler som instämmer i att levnadsförhållandena i

[Bild borttagen]

Temat för Sidas informationssatsning under 2005 var Jämställdhet gör världen rikare.

fattiga länder faktiskt har förbättrats de senaste decennierna. Ökningen är åtta procentenheter, men trots det är det bara 26 procent som instämmer i att en sådan utveckling har skett. 43 procent är skeptiska, medan 31 procent är osäkra.

Arbete för fred och ökad säkerhet får högst prioritet av svenskarna, när det gäller vad som krävs för att minska fattigdomen i världen. Hög prioritet ges också insatser för att fattiga länder ska ha rättvisa handelsvillkor och för skuldlättnader.

När det gäller olika områden för biståndet prioriteras sociala insatser som hälsa och utbildning högst med 72 respektive 76 procents stöd. Humanitära insatser vid katastrofer, krig och konflikter kryssas för av 52 procent. På denna fråga märks inga tydliga effekter av flodvågskatastrofen. Lika många prioriterar katastrofinsatser som ett år tidigare.

Tsunamin ser ut att ha påverkat allmänhetens prioriteringar när det gäller vilka geografiska områden som ska få svenskt bistånd. Andelen som vill prioritera Asien har ökat, från 28 till 37 procent. Samtidigt fortsätter de svarande att ge allt lägre prioritet åt biståndet till Central- och Östeuropa – från 30 till 23 procent.

När det gäller de så kallade millenniemålen för minskad fattigdom märks en del förändringar. Nästan sex av tio tillfrågade har hört talas om millenniemålen. Detta är en markant förbättring jämfört med år 2004 och år 2003, då fyra av tio påstod sig ha hört talas om målen. Ungefär en av fem personer tror att det är möjligt att halvera fattigdomen till år 2015 vilket är en svag ökning. Nio av tio tycker att det är viktigt att Sverige gör insatser för att målen ska uppnås. Även det är en viss ökning.

ANALYS AV UTFALL

Det totala utfallet för verksamhetsgrenen Information framgår av tabell 23. Utfallet blev cirka 60 miljoner kronor, vilket är något lägre än tillgängliga medel. Stödet gick via svenska organisationer och insatserna har en indirekt påverkan genom nationellt stöd på det övergripande målet för utvecklingssamarbetet.

SIDAS BEDÖMNING

Riksdagen anslog 62 miljoner kronor till verksamhetsgrenen Information. Vilken effekt har dessa medel fått?

62 miljoner kronor är långt ifrån tillräckligt för att öka intresset och kunskapen på bredden i det svenska samhället. Sida har därför valt att använda pengarna strategiskt och sätta in dem i ett sammanhang där det finns en mångfald av aktörer: organisationer, myndigheter, företag, Regeringskansliet, utbildningsväsendet med flera.

Sedan några år har Sida, i samarbete med andra, lyft teman i anslutning till millenniemålen i såväl bred allmän information som den årliga utvecklingskonferensen. 2005 var temat Jämställdhet gör världen rikare.

En stor del av budgeten satsar Sida på att stimulera globalisering av den svenska skolan – sedan 2003 i samarbete med Myndigheten för skolutveckling. Detta är ett långsiktigt arbete där skolpolitiker, skolledare och lärare är de främsta målgrupperna. Samtidigt arbetar Sida direkt med ungdomar genom Zenit – en studie- och mötesplats för globala frågor. Zenit drivs i samverkan med kommunerna i Malmö och Stockholm.

En viktig del av Sidas arbete är att tillhandahålla kunskap om utvecklingssamarbetet. Det gör Sida via webbplatsen www.sida.se, som är en av Sveriges större sajter med både bred och djup information och med 1,2 miljoner besökare per år. Men också genom Sidas experter som är mycket efterfrågade av medierna, framför allt i anslutning till aktuella kriser och katastrofer i fattiga länder.

Är denna mix – lång- och kortsiktiga insatser, bred och smal information, egna aktiviteter och samverkan – en klok strategi? Sett i backspegeln i sken av mätningar och utvärderingar är svaret ja. Men de olika delarna kan utvecklas och samverkan mellan dem kan bli bättre.

I en skrivelse till regeringen den 15 april redovisade Sida sin syn på »Sidas informationsuppdrag mot bakgrund av riksdagens beslut om Gemensamt ansvar«.

Tabell 23.

Information, kostnader i tkr

Biståndsform	2004	2005
Projektstöd	60 554	59 553
Sektorprogramstöd	0	0
Personalbistånd inkl. KTS	0	0
Internationella kurser	0	0
Krediter	0	0
Garantier	0	0
Ekonomiska reformer	0	0
Humanitärt bistånd	0	0
Forskning	0	0
Bidrag till enskilda organisationer	0	0
Totala kostnader	60 554	59 553
Kanaler		
Multilaterala organisationer	0	0
Svenska organisationer	60 554	59 553
Samarbetslandets organisationer	0	0
Övriga länders organisationer	0	0
Internationella organisationer	0	0
Totala kostnader	60 554	59 553
Övergripande mål för utvecklingssamarbetet		
Direkt påverkan	0	0
Projekt och program där fattiga är inbegripna	0	0
Indirekt påverkan genom policy och institutioner	0	0
Indirekt påverkan genom nationellt stöd	60 554	59 553
Övrigt	0	0
Totala kostnader	60 554	59 553
Antal giltiga insatser	35	22
varav >15 mnkr	0	0
Antal nya insatser	26	14

Sidas ståndpunkt är att informationsuppdraget är väl formulerat, men att det krävs att regeringen ger en bättre allmän information om politiken för global utveckling för att Sidas information ska kunna komma in i ett sammanhang, koncentreras till utvecklingssamarbete och därmed bli effektiv.

Övriga återrapporteringskrav

2005

Hiv/aids

Sida skall redovisa hur hiv/aids-relaterade åtgärder stärkts respektive integrerats i Sidas övriga verksamhet. Sida skall rapportera insatser som bidragit till att köns- och jämställdhetsaspekter beaktats i arbetet med hiv/aids. Sida skall rapportera om hur man agerat aktivt i relevanta fora. Sida skall vidare informera om hur man medverkat i samordningen av internationella resurser mot hiv/aids.

Hiv/aids är en strategisk prioritering för utvecklingssamarbetet under åren 2005–2006 och insatserna riktade mot hiv/aids-epidemin har ökat mycket. Kostnaderna för stödet till arbetet mot hiv/aids har under 2005 sammanlagt uppgått till drygt 550 miljoner kronor, en ökning med 37 procent från föregående år. I Afrika uppgick stödet till arbetet mot hiv/aids till 372 miljoner kronor.

Sida stödjer prevention, vård och behandling samt insatser för att lindra effekterna av hiv/aids. I Afrika har Sidas stöd till insatser för att säkra sexuella och reproduktiva rättigheter, öka jämställdheten och motverka spridningen av hiv/aids ökat under året. Ett exempel på Sidas arbete med jämställdhet och hiv/aids är stödet genom Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) riktat till unga män i södra Afrika med stöd och rådgivning kring relationer, sexualitet och hiv/aids. De starka kopplingarna mellan hiv/aids och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) spelar en central roll i Sidas samarbete med Pan American Health Organization (PAHO) i Latinamerika.

Flera insatser riktar sig till barn som blivit föräldralösa till följd av epidemin. I Etiopien samarbetar Sida med FN:s barnfond (Unicef) för stöd till föräldralösa barn samt till ungdomar. I Tanzania stödjer Sida den nationella planen för vård och behandling.

Medier spelar en viktig roll i hiv/aidsarbetet och Sida stödjer ett antal sådana initiativ. För att medier i Södra Afrika ska ha policyer och etiska riktlinjer för arbetet med hiv/aids och jämställdhet stödjer Sida ett brett regionalt samarbete genom Gender Links. Via radiolyssnarklubbar har Panos Södra Afrika intensifierat kommunikationen med fattiga människor kring hiv/aids. I samband med Världsaidsdagen den 1 december 2005 visades filmen »Transit« på nationell

tv i 33 länder, inklusive Sverige. Filmen är en samproduktion mellan Sida och MTV, och med tillhörande användarmanual riktar den sig till ungdomar för att skapa debatt och öppenhet kring hiv/aids.

Sidas arbete med att integrera hiv/aids i sina insatser inom alla sektorer fortsätter. Integrering av hiv/aids är även prioriterat bland samarbetspartner. Ett exempel är det regionala stödet till Asian Development Bank (ADB) som ska stödja och stärka ADB:s medlemsländer i deras kamp mot hiv/aids. Ansträngningar inom Southern African Development Community (SADC) att realisera sin omfattande plan för bekämpning av hiv/aids får stöd av Sida och andra givare.

För att ytterligare stärka Sidas arbete med hiv/aids har en extern stödfunktion upprättats dit Sidas handläggare kan vända sig för att få råd. På huvudkontoret gick alla handläggare en halvdags utbildning kring hiv/aids under våren 2005. Seminarier för ambassadtjänstemän kring hur arbetet mot hiv/aids ska integreras i andra sektorer och program har anordnats i Afrika. Exempel på några av de områden som seminarierna har handlat om är kopplingen mellan hiv/aids och mänskliga rättigheter och mellan hiv/aids och utbildning.

Sida har deltagit i den internationella dialogen kring hiv/aids på flera sätt, exempelvis genom att vara en part i utvecklandet av den nya preventionsstrategin som antogs av FN:s samlade program för hiv/aids-insatser (UNAIDS) i juni 2005 samt deltagit i UNAIDS och Världshälsoorganisationens (WHO) styrelsemöten. För att stärka den internationella samordningen av resurserna anordnade Sida bland annat seminariet »Hiv/aids och den nya biståndsbildningen« tillsammans med den norska biståndsmyndigheten Norad, UNAIDS och FN:s utvecklingsprogram (UNDP). Vidare har Sida stött UNAIDS i arbetet med publikationen »AIDS in Africa: Three scenarios to 2025«.

Under 2005 stödde Sida de regionala aidskonferenserna för Asien och Afrika. På den asiatiska konferensen arrangerade Sida ett satellitseminarium om utmaningarna inom preventionsarbetet. Vid seminarier i Afrika presenterades Sida-stödda studier kring hiv/aids i nationella budgetar och samhällsvetenskapliga studier kring effekterna av hiv/aids.

Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

1. *Sida skall rapportera om stödet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Fokus skall läggas på genomförandet av handlingsprogrammet från Kairokonferensen med särskild tonvikt på målet om universell tillgång till reproduktiv hälsa; hur stödet bidrar till uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen; genomslag för SRHR i det multilaterala samarbetet; och stöd till länder, multilaterala organisationer, samt svenska och internationella enskilda organisationer.*

Genomförande av handlingsprogrammet och uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen

Under året har Sida på olika sätt agerat till stöd för Kairoagendan och bland annat deltagit i och arrangerat möten och seminarier med multinationella organisationer. I samband med högnivåmötet »Stockholm call to Action« anordnade Sida ett seminarium med FN:s befolkningssond (UNFPA) om arbetet med millennieutvecklingsmålen för ökade investeringar för reproduktiv hälsa. Sida har tillsammans med andra länder drivit SRHR-frågan för att få Världshälsoorganisationen (WHO) att agera mer kraftfullt för SRHR, särskilt i abortfrågan och för ungdomars rätt till sexuell och reproduktiv hälsa. Under året har Sida färdigställt ett bidrag till svensk policy för att stödja arbetet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter som överlämnats till regeringen.

Genomslag för SRHR i det multilaterala samarbetet

För att stärka barnmorskefunktionen för säker förlossningsvård i syfte att minska mödradödligheten finansierar Sida från 2005 en rådgivare på WHO för Making Pregnancy Safer-initiativet, en Junior Program Officer (JPO) till FN:s barnfond (Unicef) med placering i Etiopien samt tre JPO-barnmorskor till UNFPA. WHO har med svenskt stöd genomfört en studie i tio länder om våld i hemmet och kvinnors hälsa. I samband med lanseringen av rapporten anordnades ett möte på Sida för intressenter och press.

Svenska och internationella enskilda organisationer

Sida stödjer International Planned Parenthood Federation (IPPF) som en av världens största enskilda organisationer för stöd till SRHR allmänt och speciellt till ungdomar. Förutom upplysning om sexuell och reproduktiv hälsa, preventivmedel och hiv/aids ges även stöd till säkra aborter. Under året har en systemrevision av IPPF genomförts som kom fram till att framstegen under de senaste fem åren är imponerande.

Studien visade att IPPF har effektiviserat organisationen genom att ett nytt styrsystem har införts och den har ett välutvecklat strategiskt ramverk.

I oktober besökte 17 indiska barnmorskor Sverige som en del av partnerskapsprojektet för att få kännedom om svenska barnmorskors breda arbetsfält. Sida ger fortsatt stöd till amningsnätverken genom International Baby Food Action Network (IBFAN) i Afrika, Asien och globalt. Sida rekryterade en svensk rådgivare till World Alliance for Breastfeeding Actions (WABA) huvudkontor i Malaysia under året. För närvarande pågår en beredning av stöd till den internationella federationen för gynekologi och obstetrik som kommer att starta projekt för att stärka mödravården i sex länder tillsammans med det internationella barnmorskeförbundet.

Sida fortsätter stödet till det regionala nätverket Research, Action and Information Network for the Bodily integrity of women (RAINBO) med fokus på stipendier till lokala enskilda organisationer och stöd till nätverket AMANITARE som kopplar samman aktiver, forskare och politiker. Ett stöd har också givits till Inter African Committee (IAC) för stöd till ett seminarium för religiösa ledare och tre för ungdomar respektive kvinnor relaterade till könsstympning.

2. *Återrapporteringen skall särskilt behandla hur Sida har arbetat för att dels förbättra kvinnors och flickors möjlighet till fri, säker och tillgänglig abort, dels stärka HBT-perspektivet (homo-sexuella, bisexuella och transpersoner), bl.a. genom kapacitetshöjande stöd för att stärka kvinnors, ungdomars och HBT-personers rättigheter i samarbetsländerna.*

Insatser för säkra aborter har fortsatt vara en strategisk fråga som drivits på olika sätt. Sida har givit fortsatt stöd till Ipas för regionalt arbete i Afrika för att reducera antalet osäkra aborter, bland annat har 1 098 kurser hållits i Afrika. Stödet till international Consortium for Medical Abortion (ICMA) fortsätter. Tre nya insatser för att främja tillgången till säker abortvård har beretts under året; Ipas globala arbete, Gynuity för forskning om medicinska aborter, samt International Womens Health Coalition (IWHC) som arbetar med påverkansarbete, bland annat inom HBT-området. Stöd har givits till en regional konferens om aborter i Moskva som samlade 600 deltagare från hela Ryssland.

Vidare har en studie om Sveriges arbete med sexuell orientering och HBT-frågor i svensk utvecklingspolitik och svenskt utvecklingssamarbete färdigställts på uppdrag av regeringen. I samband med det ordnades ett möte med Utrikesdepartementet och andra intressenter för att presentera och diskutera rapporten.

Katastrofförebyggande och katastrofberedskap, återuppbyggnad och utdragna flyktingsituationer

1. Sida skall rapportera om medverkan till katastrofberedskap och andra insatser för förebyggande av naturkatastrofer och andra katastrofliknande förhållandens skadeverkan.

Merparten av Sidas stöd för att förebygga katastrofer är integrerat i projekt och program med andra huvudmål inom det långsiktiga utvecklingssamarbetet. Sidas medverkan till att förebygga naturkatastrofer omnämns i land- och regionstrategier, exempelvis i regionstrategin för Victoriasjö-regionen 2004–2006.

Sida bidrar till insatser som förstärker beredskapen att ge akut hjälp och rädda liv i katastrofutsatta länder. Sida prioriterar insatser som främjar och utvecklar lokal kunskap och utnyttjar lokala beredskapsmekanismer och skyddsnet. Ett exempel på stöd till lokal kapacitetsuppbyggnad är stödet till Internationella röda kors- och röda halvmånefederationens arbete för att bygga upp de nationella föreningarna och etablera tidiga varningssystem, cyklonskydd samt beredskap att agera snabbt vid katastrofer.

Till följd av tsunamikatastrofen initierade Sida ett samarbete med Stockholm Environment Institute, (SEI) för att stärka kapaciteten hos regionala och lokala partner för katastrofförebyggande åtgärder, tidiga varningssystem, sårbarhetsanalyser, hållbara samhällen och ökad återhämtningsförmåga.

Sida bidrar på olika sätt till kunskapsutveckling kring hur naturkatastrofer kan förebyggas. Under året har Sida publicerat rapporten »Att minska risken för katastrof« och slutfört en seminarierie om förebyggande av naturkatastrofer. Som en uppföljning av Världskonferensen om katastrofförebyggande i Kobe, Japan, 2005 har Sida genomfört ett seminarium med Swedish Environment Secretariat for Asia (SENSA) i Bangkok med fokus på kopplingarna mellan miljö, utvecklingsplanering och förebyggande av naturkatastrofer. Sida har även medverkat till en studie om forskningskapaciteten i Central-amerika för förebyggande av naturkatastrofer.

2. Sida skall redovisa för stödet till återuppbyggnads- och återhämtningsinsatser i anslutning till humanitära insatser för att underlätta övergången från katastrof- och krisförhållanden till varaktig utveckling.

Stöd till återuppbyggnads- och återhämtningsinsatser i samband med övergången från humanitära kriser till varaktig utveckling kan innefatta avvapning, demobilisering och reintegrering av stridande, fredsbyggande och försoning, återvändande och återintegrering av

flyktingar och internflyktingar, rehabilitering och rekonstruering av social och ekonomisk infrastruktur samt institutionellt stöd för att stärka demokratisk samhällsstyrning, rättssystem och allmänna val. Genomförare är ofta FN, Världsbanken eller internationella enskilda organisationer. Finansieringen bör ske genom FN:s Trust Funds tillsammans med andra givare.

I Afrika har Sida bland annat bidragit till tvärssektoriella återuppbyggnadsinsatser genom olika givarfonder, i länder som Sudan, Sierra Leone och Angola. Återuppbyggnadsstödet till Liberia har fokuserat på att göra det möjligt för internflyktingar och flyktingar att återvända hem. Stöd har givits genom FN för att bygga upp skolor och hälsostationer, samt underlätta att arbetstillfällen skapas.

Återuppbyggnadsstödet i Afghanistan omfattar främst sektorerna demokrati, infrastruktur och utbildning. Genom stöd till återuppbyggnadsfonden Afghanistan Reconstrucion Trust Fund (ARTF), har bidrag förmedlats till den afghanska regeringens löpande kostnader och investeringsutgifter, inklusive stöd till mikrokreditinstitutionen MISFA. MISFA har transformerats till en fristående institution, lyckats etablera många kunder och återbetalningsfrekvensen har varit mycket hög. Stöd till FN:s utvecklingsprogram (UNDP), har bidragit till genomförande av parlaments- och regionala val under 2005. Statens räddningsverk (SRV) har monterat tre temporära broar på strategiska flodövergångar samt åtta prefabricerade broar, vilket lett till ökad framkomlighet och har underlättat både transporter av nödhjälp och persontrafik samt ökat säkerheten vid högvatten. UNDP och United Nations Office for Project Services (UNOPS) har renoverat och reparerat landsbygdsvägar och bevattningssystem genom arbetsintensiva metoder. Svenska afghanistankommittén (SAK), verkar i 18 provinser och har tillhandahållit utbildning i 413 skolor för nära en kvarts miljon barn.

I Irak omfattar återuppbyggnadsstödet främst samarbete med Qandil som arbetar med renovering av vatten- och sanitetsanläggningar i norra Irak.

Till följd av tsunamikatastrofen har Sida förberett förslag till återuppbyggnadsinsatser som omfattar 440 miljoner kronor. Exempelvis har samarbete etablerats med FN:s miljöprogram (UNEP), som tillsammans med miljö- och naturresursministeriet på Sri Lanka publicerat en rapport som beskriver miljö- och hållbarhetsaspekter av återuppbyggnadsarbetet i landet. Stöd har förmedlats till den svenska nykterhetsorganisationen 10GT/NTO i Sri Lanka för uppbyggnad av hus och social service. Sida medverkar även i det stora internationella utvärderingsprogrammet kring tsunami-

insatserna och ansvarar för det tema som rör kopplingen mellan katastrofinsatser, återuppbyggnad och utvecklingsbistånd.

Ett institutionellt stöd för modernisering av den nationella fonden för bostäder i El Salvador har förmedlats för att ge fattiga familjer tillgång till subventionerade bostadslån. Stödet är en fortsättning på Sidas stöd till återuppbyggnaden av hus efter jordbävningarna i El Salvador 2001.

3. *Sida skall rapportera om medverkan till insatser som syftar till att finna hållbara lösningar på utdragna flyktingsituationer, under ledningen av FN:s flyktingkommissarie och andra organisationer.*

Hållbara lösningar på flyktingsituationer är, enligt FN:s flyktingkommissarie (UNHCR), frivilligt återvändande och hållbar reintegration, lokal integration eller vidarebosättning. Sida ger stöd till frivilligt återvändande och hållbar reintegration samt till självförsörjning, vilket på sikt kan underlätta både lokal integration och återvändande. Sida har genom deltagande i möten medverkat i en dialog med UNHCR om hållbara lösningar på utdragna flyktingsituationer.

I landstrategin för Somalia anges att stöd till frivilligt återvändande för flyktingar och internflyktingar bör vara en väsentlig del av biståndet. Stöd har förmedlats genom Danska flyktingrådet och UNDP. Genom UNDP finansieras även Qualified Expatriate

Somali Technical Support (QUEST) som ska tillvarata den somaliska diasporans kompetens med expertstöd till enskilda organisationer och den lokala administrationen under tre till sex månader.

För att underlätta ett storskaligt och säkert återvändande för flyktingar och internflyktingar till Demokratiska republiken Kongo har stöd förmedlats för minröjning genom Mines Advisory Group.

Sida ger stöd till International Organization for Migration (IOM) i Angola för att bistå återvändande flyktingar från Zambia och Demokratiska republiken Kongo samt bidra till en hållbar återintegration. IOM arbetar även med att förebygga spridning av hiv/aids bland angolanska flyktingar i Zambia inför återvändandet samt upprätta lokala strukturer för hiv/aids-förebyggande åtgärder i Angola.

Som en del av stödet till människor som lever i utdragna flyktingsituationer ingår ofta aktiviteter som syftar till att främja självförsörjning, exempelvis genom stöd till Diakonias insatser i Thailand för flyktingar från Burma, och stöd till palestinaflyktingar under mandatet för United Nations Relief and Work Agency for Palestine Refugees in the Near East (UNWRA). Även Forum Syds personalstöd till UNHCR genom United Nations Volunteers (UNV) och Svenska Rädda barnens beredskapsstyrka bidrar till att främja flyktingars självförsörjning.

Generellt budgetstöd

Sida skall rapportera om Sidas metodarbete relaterat till budgetstöd samt erfarenheter och resultat av stödformen.

I april 2005 beslutade regeringen om nya riktlinjer för samarbetsstrategier inklusive riktlinjer för generellt budgetstöd för fattigdomsbekämpning. De nya riktlinjerna bekräftar den gradvisa förändringen av stödet till ekonomiska reformer från ett relativt kortsiktigt stöd för makroekonomisk stabilisering till ett långsiktigt stöd för fattigdomsminskning. Riktlinjerna fastställer också en ny beslutsordning för generellt budgetstöd. Den innebär att regeringen i samarbetsstrategin för ett visst land fattar beslut om budgetstöd är en lämplig samarbetsform. Om förutsättningar för budgetstöd bedöms finnas, fattar sedan Sida beslut efter fortsatt beredning.

De nya riktlinjerna för budgetstöd medför behov av ett ökat policy- och metodarbete på Sida. Fokus har inledningsvis lagts på kvalitetsgranskningen i Sidas projektkommitté genom utbildning i budgetstöd och

offentlig finansiell styrning för kommittén samt kvalitetsgranskning av beslutsunderlagen för budgetstöd. Granskningen i projektkommittén har framför allt fokuserat på beredningens överensstämmelse med de nya riktlinjerna, kvaliteten på analyser och bedömningar, villkor och dialogfrågor samt resultatuppföljning.

I den uppdatering av Sidas vägledning i principer och arbetsmetoder samt manual för insatshantering, »Så arbetar Sida«, som har gjorts under år 2005, har en vägledning tagits fram för beredning av och bedömningar inför beslut om generellt budgetstöd.

Vid beredning av budgetstöd är kvaliteten på systemen för offentlig finansiell styrning och insatser för att stärka den en viktig bedömningsgrund. Sidas pågående policy- och metodarbete samt kapacitetshöjning inom offentlig finansiell styrning är därför särskilt viktig för Sidas hantering av budgetstödet.

Sida deltar i det internationella policy- och metodarbetet kring budgetstöd. Under året fattades beslut i utvecklingsbiståndskommittén (DAC) hos Organisatio-

nen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD) om principer för budgetstöd. En viktig princip är att givarna ska göra budgetstödet så förutsägbart och långsiktigt som möjligt. Den nya beslutsordningen för budgetstöd ökar Sidas möjligheter att göra långsiktiga åtaganden och anpassa tidpunkten för åtaganden och utbetalningar till samarbetslandets budgetcykel i enlighet med DAC-principerna. Under 2005 har tvååriga avtal om budgetstöd ingåtts med Burkina Faso, Mali, Moçambique, Nicaragua, Rwanda och Zambia. Sidas avsikt är att, allteftersom nya samarbetsstrategier utarbetas, ingå längre avtal.

Sida har också deltagit i givarforumet Strategic Partnership with Africa (SPA) i arbetet med metodutveckling kring budgetstöd. SPA har under 2005 bland annat tagit fram ett förslag till principer för sektorbudgetstöd.

Eftersom det inte är möjligt att följa användningen av just de svenska medlen i respektive samarbetslands statsbudget är det inte möjligt att särskilja resultatet av det svenska budgetstödet. Det som i praktiken är möjligt att uppskatta, och det som också är relevant att bedöma, är den samlade effekten av givarnas budgetstöd. En utvärdering av generellt budgetstöd pågår i OECD/DAC:s regi, vars samlade resultat kommer att föreligga under våren 2006. Utvärderingens syfte är att analysera under vilka förutsättningar generellt budgetstöd är ett effektivt instrument för fattigdomsbekämpning. Sida har deltagit i styrgruppens arbete och har fram till mitten av år 2005 dessutom ingått i utvärderingens ledningsgrupp. Under 2005 slutfördes också en utvärdering av budgetstödet till Tanzania på uppdrag av Tanzanias regering och 14 givare.

Rätt utformat kan budgetstödet bidra till ökad givarsamordning och harmonisering samt minska biståndets transaktionskostnader för samarbetslandet. Hur givarsamarbetet kring budgetstöd utformas har här stor betydelse. Stora framsteg har uppnåtts under senare år i arbetet med att öka samordning och harmonisering, i vilket Sida har varit en aktiv partner. Gemensamma ramverk med principer, villkor och former för budgetstödssamarbetet finns nu i merparten av de länder som Sida ger budgetstöd till. Sidas erfarenheter är att det ofta är ett omfattande och tidskrävande arbete att utarbeta sådana ramverk, men att vinsterna är stora av den ökade samsyn och harmonisering som uppnås.

I Burkina Faso finns en väl fungerande givarsamordning kring budgetstöd och i januari 2005 undertecknades ett nytt ramverk för budgetstödet. I det nya ramverket har på Sidas initiativ korruptionsbekämpning lyfts fram och en paragraf har införts i vilken Burkina Fasos regering åtar sig att kraftfullt

bekämpa korruptionen. Under året utvecklade också budgetstödsgivarna en matris med kvantitativa resultatindikatorer för uppföljning av budgetstödet.

I Mali däremot har det inte funnits ett organiserat samarbete kring budgetstöd men under 2005 tog givarsamordningen fart och under ledning av Malis regering utarbetades ett utkast till gemensamt ramverk för budgetstödssamarbetet. Diskussionerna kring budgetstöd har lett till ökat fokus på kapacitetsuppbyggnad och en handlingsplan för att stärka den offentliga finansiella styrningen har antagits.

Stora framsteg har under året uppnåtts i budgetstödssamarbetet i Nicaragua. I maj undertecknade Nicaragua och nio givare, inklusive Sverige, en överenskommelse om principer och procedurer för budgetstödet inklusive indikatorer för uppföljningen. Sida bedömer att uppföljningsmatrisen behöver vidareutvecklas och antalet indikatorer begränsas. Samtidigt har matrisen lett till bättre samordning på den nicaraguanska sidan mellan olika aktörer som nu behöver samarbeta för att lämna uppgifter om hur indikatorerna utvecklas.

Den utvärdering av budgetstödet till Tanzania som slutfördes under 2005 fann att de direkta effekterna av budgetstödet var positiva. Stödet har främjat ett ökat nationellt ägarskap för utvecklingspolitiken, bidragit till att fokusera dialogen på strategiska frågor kring den ekonomiska politikens utformning och den finansiella styrningen samt varit en viktig orsak till ökad biståndseffektivitet. Under år 2005 har, under Sveriges ordförandeskap, ett arbete pågått med att anpassa budgetstödsdialogen och budgetstödsuppföljningen till landets nya strategi för fattigdomsbekämpning (PRS). Ansträngningar har gjorts för att effektivisera budgetstödssamarbetet för att öka stödets förutsägbarhet och göra budgetstödsdialogen och uppföljningarna mindre tungrodda och tidskrävande, framför allt för Tanzanias regering. Ett utkast till ett nytt ramverk och en ny uppföljningsmatris för budgetstödet har utvecklats. Antalet indikatorer har minskats och tyngdpunkten förskjutits från åtgärder och processer till resultat baserade på målen i PRS.

I Moçambique finns ett väl utvecklat samarbete kring budgetstödet knutet till genomförandet av landets PRS. Från och med 2005 är dessutom uppföljningsmatrisen för budgetstödet en integrerad del av regeringens årliga plan och sambandet mellan plan, budgetstödsindikatorer och statsbudgeten har därmed stärkts. Vid den årliga genomgången av budgetstödssamarbetet var den samlade bedömningen av uppnådda framsteg positiv, även om otillräckliga framsteg kunde konstateras för viktiga strukturella reformer. I enlighet med ramverket för uppföljning av budget-

stödet följdes också givarnas agerande upp. Framsteg med samordning på givarsidan kunde konstateras, men brister finns ännu i transparens och förutsägbarhet i åtaganden. En reviderad matris för uppföljning av givarnas beteende baserad på åtaganden i Parisdeklarationen har utarbetats.

Även i Rwanda har framsteg skett när det gäller

givarsamarbete kring budgetstöd. Halvårsvisa uppföljningar av budgetstöd och reformer inom offentlig finansiell styrning har införts varav den första ägde rum i mars 2005. Genomgångarna har bidragit till att skapa en dialog kring hur tidigare överenskomna principer för budgetstödssamarbetet genomförs och hur samarbetet kan effektiviseras ytterligare.

Programstöd och offentlig finansiell styrning

Sida skall återskapa vidtagna åtgärder inom offentlig finansiell styrning med inriktning på de länder som mottar budgetstöd och/eller där sektorprogramstöd pågår eller planeras. Sida skall återskapa hur myndigheten har arbetat för att stärka samarbetet med andra givare, organisationer och Bretton Woods-institutionerna inom området offentlig finansiell styrning.

Sida har skapat en stödfunktion för att genomföra sin särskilda treåriga satsning på att höja myndighetens kapacitet och aktivitetsnivå vad gäller offentlig finansiell styrning (OFS).

Sidas policy för OFS lanserades i början av 2005. Den innehåller riktlinjer för att bedöma och diskutera samarbetsländernas system och kapacitet för finansiell styrning och för Sidas stöd till reformering och kapacitetsutveckling inom området. Arbetet med en kompletterande handbok om OFS påbörjades under 2005.

En fyra dagar lång grundutbildning i OFS har genomförts för drygt 60 fältstationerade och 25 huvudkontorsbaserade medarbetare. Bland deltagarna finns representanter från andra givare, såsom Storbritannien, Kanada, Norge, Danmark, Australien, Finland och Europeiska kommissionen. Sida har dessutom givit en kortare orientering i OFS till ett antal avdelningar och enheter inom verket, liksom till utresande personal. Ungefär 175 medarbetare har berörts av dessa aktiviteter. Det interna nätverket för OFS, i vilket samtliga avdelningar och ambassader är

representerade och vars syfte är att främja erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling, fungerar tillfredsställande.

En extern stödfunktion för OFS finns etablerad. Den består av drygt tio konsultorganisationer och statliga institutioner. Ett av syftena med denna är att på uppdragsbasis lämna stöd och råd till Sidas fältorganisation, särskilt i programstödsländer, i frågor som rör OFS och programstöd.

Sida har fortsatt att stärka sin dialog och sitt analysarbete vad gäller OFS i samarbetsländerna. Stödet till reformering och kapacitetsutveckling har ökat. Samarbetsländer som är berörda av detta är bland andra Bolivia, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Albanien, Kambodja, Kenya, Kirgizistan, Laos, Malawi, Mali, Burkina Faso, Moldavien, Moçambique och Zambia. I flertalet fall har Sida bedrivit dialog och analysarbete, liksom stött reformering och kapacitetsutveckling tillsammans med andra bilaterala givare och med Bretton Woods-institutionerna. Sida stödjer Civil Society Budget Initiative, ett globalt initiativ för att stärka det civila samhällets roll i fattiga länders budgetprocesser och finansiella styrning.

Sida har tillsammans med Nederländerna tagit initiativ till en givargemensam utbildningssatsning på landnivå. Samarbetet och erfarenhetsutbytet med framför allt Storbritannien och Världsbankens program för »public expenditure and financial accountability« (PEFA) har fortsatt. Erfarenhetsutbytet har bidragit till en ökad samsyn kring OFS och programstödsfrågor.

Partianknutna organisationer

Sida skall avseende stödet genom de svenska partianknutna organisationerna till demokratiuppbyggnad i utvecklingsländer och länder i Östeuropa redovisa stödets fördelning på organisation, regioner, inklusive gemensamma projekt och huruvida stödet är bistånd enligt OECD/DAC:s definition.

Redovisningen ges i tabell 24 Partianknutet stöd per region. Andel av bidragen till partianknutna organisationer (PAO) som riktas mot DAC:s ODA-länder är 70,2 procent.

Tabell 24. Partianknutet stöd per region, kostnader i tkr

	Afrika	Asien	Latin-amerika	Central-och Öst-europa	Globalt	Sverige	Totalt
Centerns internationella stiftelse (CIS)	805	295	0	935	0	70	2 105
Green Forum (GF)	182	0	182	920	236	12	1 530
Jarl Hjalmarssonstiftelsen (JHS)	500	300	500	3 000	450	200	4 950
Kristdemokratiskt internationellt center (KIC)	1 154	0	593	935	0	269	2 950
Olof Palmes internationella centrum (OPC)	1 600	2 083	1 137	6 004	685	870	12 378
Swedish International Liberal Centre (SILC)	334	95	842	2 051	788	210	4 320
Vänsterpartiets internationella forum (VIF)	325	545	1 013	415	243	159	2 700
Gemensamma projekt	0	0	4 832	0	0	0	4 832
Totalt	4 899	3 318	9 099	14 259	2 402	1 790	35 765
Andel	13,7 %	9,3 %	25,4 %	39,9 %	6,7 %	5,0 %	100,0 %
Varav ODA	4 899	3 318	9 099	5 394	2 402	0	25 112
Andel ODA i procent	100,0 %	100,0 %	100,0 %	37,8 %	100,0 %	0,0 %	70,2 %

Barnrättsperspektiv

Sida skall redovisa vilka effekter anläggandet av ett barnrättsperspektiv har fått i verksamheten utifrån regeringens skrivelse (skr. 2001/2002:186) Ett barnrättsperspektiv i internationellt utvecklingssamarbete, samt rapportera om de åtgärder myndigheten har vidtagit med anledning av FN:s säkerhetsrådsresolution 1460 (år 2003) om barn i väpnade konflikter.

Regeringens skrivelse innehöll ett program i tio punkter för barnets rätt i utvecklingssamarbetet samt fyra strategiska områden: socialt reformarbete, hälsa och sjukvård, utbildning samt insatser för särskilt utsatta barn. Skrivelsen är underlag och styrmedel för Sidas insatser på barnrättsområdet.

Sida arbetar utåt med att integrera ett fördjupat barnrättsperspektiv i bilaterala och multilaterala insatser. Därutöver bedrivs ett internt arbete som ska höja medarbetarnas kunskap om barns rättigheter och att främja att barnrättsperspektivet integreras i olika styrdokument. Sida har dels genomlyst samtliga 32 samarbetsstrategier som antagits av regeringen sedan 1 januari, 2003, dels analyserat svaren på en enkät som skickats ut till de utlandsmyndigheter som ansvarar för uppföljningen av strategierna. En mer omfattande

redogörelse överlämnades till Utrikesdepartementet vid årsskiftet 2005/2006.

De enkätsvar som kommit in från berörda utlandsmyndigheter – 20 svar från 32 utlandsmyndigheter – ger en översiktlig bild av hur ett barnrättsperspektiv har integrerats i Sidas samarbete på nationell och regional nivå. Majoriteten av de biståndsråd och handläggare som svarat på enkäten känner till regeringens skrivelse 2001/02:186. Enkätsvaren visar även att merparten av de utlandsmyndigheter som tillfrågats arbetar med barnrättsfrågor. Arbetet för barns rättigheter sker i huvudsak i samarbete med det civila samhället, offentlig förvaltning, multilaterala organisationer, bland andra FN:s barnfond (Unicef) samt internationella organisationer inom områdena mänskliga rättigheter och demokrati, undervisning, hälsa samt hiv/aids.

För att bedöma de 32 samarbetsstrategierna valde Sida att dela in dessa i fem olika kategorier:

1. Barn, ungdom, unga, flickor och pojkar nämns inte i samarbetsstrategin
2. Barn, ungdom, unga, flickor och pojkar och barns problem beskrivs i samarbetsstrategin
3. Insatser och projekt görs med barn, ungdom, unga, flickor och pojkar enbart som målgrupp

4. En eller flera sektorer och ämnesområden har ett barnrättsperspektiv
5. Hela samarbetsstrategin har ett barnrättsperspektiv

Genomgången av landstrategierna visar att samtliga innehåller en hänvisning till eller en beskrivning av barns, ungdomars, unga flickors och pojkars situation. Två strategier har begränsade hänvisningar till barns och ungdomars situation, men detta följs inte upp genom insatser (kategori 2). I åtta länder ger man stöd till insatser där barn är en målgrupp (kategori 3), i tio länder definierar man ett barnrättsperspektiv inom en eller flera sektorer (kategori 4) och i ytterligare nio länder gör man både och i varierande grad, det vill säga definierar barn som målgrupp och anlägger ett visst barnrättsperspektiv inom olika ämnesområden. I enbart tre landstrategier har man definierat att hela samarbetet ska präglas av ett barnrättsperspektiv.

Strategierna innehåller i begränsad utsträckning ett barnrättsperspektiv enligt enkätsvar och de samarbetsstrategier som studerats. Merparten av Sidapersonalen i fält som svarat på enkäten har kunskap om barnrättsskrivelsen, men inom endast knappt hälften av samarbetsstrategierna finns klara skrivningar om barnrättsperspektiv. Mot denna bakgrund och utifrån de prioriteringar som anges i barnrättsskrivelsen är det därför fortfarande angeläget för Sida att prioritera utbildningsinsatser som riktar sig till personal i fält och

vid huvudkontoret, samt att föreslå tydligare prioriteringar av barnrättsperspektivet i de strategier som kommer att antas framöver, och av konkreta insatser.

När det gäller FN:s säkerhetsrådsresolution 1460 (år 2003) om barn i väpnade konflikter avsätts en stor andel av Sidas insatser för fred och säkerhet till att förbättra barns situation. Sida stödjer Unicefs arbete i Colombia som dels syftar till att förhindra att barn rekryteras som soldater, dels till att de barn som rekryterats får möjlighet till demobilisering och återanpassning in i samhället.

Sida stödjer också svenska Rädda barnens program för demobilisering, rehabilitering och reintegrering av barnsoldater i södra Sudan. Denna verksamhet ingår i ett bredare skydds- och utvecklingsprogram för barn i södra Sudan. Vidare stöds organisationen Search for Common Ground i dess arbete i Liberia, Sierra Leone och Guinea med integrering av icke-våldsmetoder för att underlätta dialog, bland annat genom att producera radioprogram av barn för barn (»Golden kids News«).

Institutionen för freds- och konfliktforskning vid Uppsala universitet har på uppdrag av Sida under året slutfört en studie om förebyggande av barnrekrytering i väpnade konflikter. Studien ger tydliga rekommendationer för hur utvecklingssamarbetet kan användas strategiskt för att förhindra rekrytering av barn, bland annat genom att i ett tidigt skede identifiera riskfaktorer.

Funktionshindrades rättigheter

Sida skall redovisa hur arbetet med att integrera funktionshindrades rättigheter har fortskridit och utvecklas. Redovisningen skall innefatta eventuella särskilda insatser.

Under året har Sida tagit fram ett dokument om hur arbetet med funktionshindrades rättigheter ska bedrivas för att få största möjliga genomslag. Positionspappret »Barn och vuxna med funktionsnedsättning – Sidas utvecklingssamarbete för barn och vuxna med funktionsnedsättning« lyfter fram strategiska områden, Sidas roller och arbetsprocesser för hur man på bästa sätt främjar villkoren och behoven för människor med funktionsnedsättning inom Sidas verksamhetsområde.

Sida har arbetat på flera olika sätt med att lyfta fram funktionshindrades rättigheter. Bland annat har personer med erfarenhet på området inbjudits att träffa Sidas personal i Stockholm. Hit hör främst Världsbankens handikapprådgivare samt FN:s rapportör för

standardreglerna. Sådana utbyten av information om vad som görs och kan göras för att främja funktionshindrade personers möjligheter och rättigheter är en angelägen del av Sidas arbete.

Svenska handikapporganisationers internationella biståndsförening (SHIA) genomförde under året en Sidafinansierad internationell kurs (Advanced International Training Programme) under temat »Human Rights and Disability« med 18 deltagare från huvudsakligen Afrika. Deltagarna var från afrikanska handikapporganisationer och statliga myndigheter. Det var den första i raden av tre planerade kurser riktade till personer med funktionsnedsättning och myndighetsföreträdare som arbetar inom handikappområdet. Kursen var mycket uppskattad och ett aktivt nätverk av handikappföreträdare i Afrika skapades.

Sida lät göra en mindre kartläggning av vilka särskilda insatser Sida stödjer under 2005 som rör personer med funktionsnedsättning. I den kom bland annat följande fram:

Rättighetsperspektivet tillämpas genomgående i Sidas arbete för funktionshindrades rättigheter, exempelvis vid rätt till vård och omsorg (projekt på Västbanken, hälsosektorstöd i Honduras), rätt till delaktighet i samhället (projekt i Serbien och Montenegro, Afghanistan) och rätten till arbete (projekt i Vietnam riktat till synskadade). Vidare kan nämnas ett stöd till en organisation i Zimbabwe för barn med särskilda behov, stöd till projekt i Ryssland för att motverka att barn med funktionsnedsättning placeras på institution.

Könsperspektivet och särskilda insatser för flickor och kvinnor med funktionsnedsättning varierar starkt mellan regionerna. I Afrika har integreringen av jämställdhet i insatserna för funktionshindrades rättigheter varit framgångsrik, och insatser har gjorts för att stödja arbetet för den afrikanska handikappdekaden. I Afrika genomförs även insatser för funktionshindrade kvinnor och flickor som är hivsmittade eller har aids.

Rehabilitering och habilitering utgör fortfarande en stor del av insatserna för personer med funktions-

nedsättning, vilket ofta genomförs med stöd till lokala intresseorganisationer.

Det är viktigt att barn med funktionshinder får gå i den vanliga skolan och i till exempel undervisningsstödet till Sydafrika ingår ett särskilt samarbete med Lärarhögskolan i Stockholm.

Bidrag för att främja funktionshindrades rättigheter går även via svenska enskilda organisationer varav särskilt bör framhållas stödet genom SHIA.

Av de globala insatser som Sida stödjer kan nämnas att bidrag utgår till International Disability Alliance (IDA), ett nätverk knutet till FN-arbetet med att ta fram en konvention på handikappområdet, Disability Rights Monitor. Det är ett forskningsprojekt där man söker finna mekanismer för att motverka att personer med funktionsnedsättning diskrimineras. Stöd ges även till Inclusion International där man i fyra länder söker finna och analyserar framgångsrika exempel på projekt för att förbättra livsvillkoren för barn med utvecklingsstörning och deras familjer.

Migration och utvecklingssamarbete

Sida skall redovisa vidtagna åtgärder avseende migration och utvecklingssamarbete.

Exempel på insatser som avser migration och utvecklingssamarbete finns framför allt från Europa.

Sida stödjer uppbyggnaden av transparenta system för migration, till exempel rättslig kapacitet och mottagning av flyktingar i enskilda länder. Sådant stöd har förmedlats till den så kallade Söderköpingsprocessen, som är ett samarbete inom EU för att minska transitmigrationen i Ukraina, Vitryssland och Moldavien. Insatsen är ett samarbete mellan Migrationsverket, FN:s flyktingkommissarie (UNHCR), International Organization for Migration (IOM) samt regeringarna i Ukraina, Vitryssland och Moldavien.

De integrerade områdesprogrammen i västra Balkan har pågått under tio år med huvudsakligt fokus på stöd till återvändande flyktingar och internflyktingar. Dessa program inkluderar återuppbyggnad av privata familjebostäder samt infrastruktur, som till exempel skolor, vatten, el och vägar, samt jordbruksstöd. Under 2005 beslutade Sida om stöd till återvändande i Bosnien och Hercegovina, Kroatien och Kosovo, om totalt 127,6 miljoner kronor. Insatserna omfattar återuppbyggnad av 1 222 hus och jordbruksstöd till 945 familjer. De integrerade områdesprogrammen utvär-

derades under 2005. Utvärderingen lyfter bland annat fram att självhjälpsprincipen och bykommittéernas deltagande i beslutsfattande har bidragit till god uthållighet i programmen.

I Bosnien och Hercegovina ger Sida stöd till centrala och lokala myndigheter för att stärka den egna hanteringen av återvändandet.

I Makedonien ger Sida stöd till minoritetsgruppen romer för att motverka ofrivillig migration genom ökad integrering i samhället.

I Serbien och Montenegro bidrar Sida till ett rådgivnings- och informationscenter i Belgrad för mottagande av avvisade asylsökande från norra Europa.

I södra Afrika arbetar IOM med stöd till förebyggande och vårdgivande insatser till arbetskraftsmigranter i samarbete med bland andra Southern Africa Development Community (SADC) och FN:s hiv/aids organisation (UNAIDS). Projektet inkluderar kartläggningar av hiv/aidssituationen och behoven hos arbetskraftsmigranter inom gruvindustrin, transport-, tjänste- jordbruks- och den informella sektorn. En regional arbetsgrupp för frågorna har etablerats i södra Afrika.

I Centralasien har 1 591 arbetskraftsmigranter från Kirgizistan, Uzbekistan och Tadzjikistan fått hjälp i den juridiska processen med att söka uppehållstillstånd i Kazakstan genom IOM. Projektet syftar till att stärka arbetsmigranternas mänskliga rättigheter genom

information till myndigheterna. En studie av korrup- tion och migration har genomförts i Kazakstan och ett regionalt möte har anordnats om dessa frågor.

I Colombia har stöd förmedlats till IOM för att före- bygga intern flykt genom att utsatta grupper får mark- rättigheter.

Sida har fattat beslut om stöd för att etablera ett forskarnätverk med inriktning på tvingad migration,

Forced Migration Studies, på University of Wits- watersrand i Sydafrika.

Sida har under året även medverkat i en svensk diskussion kring migration ur ett utvecklingsperspek- tiv. Som exempel kan nämnas att Sidas generaldirek- tör har deltagit i en konferens i Tylösand med ett anförande om arbetskraftsmigration och dess conse- kvenser för utveckling.

Främjande av jämställdhet och förbättring av kvinnors situation

Sida skall rapportera om sina insatser för att stödja samarbets- ländernas samt enskilda och frivilliga organisationernas del- tagande i FN:s kvinnokommissions tioårs-uppföljning av kvinno- konferensen i Peking; i Sidas 'Jämställdhetsår' för 2005; samt i arrangemang kopplade till femårs-jubileet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325.

Sida har under året arbetat med jämställdhet och kvinnors rättigheter på flera olika områden. Två övergripande arbetsområden har dominerat:

1. Revideringen av Sidas övergripande jämställd- hetspolicy.
2. Förberedelser och organisering av Sidas tema- satsning och kampanj för Jämställdhetsåret 2005/2006.

Utöver dessa övergripande arbetsprocesser har det löpande arbetet pågått inom Sida i Stockholm och kontoren i fält.

Sida har genomfört grundutbildning i jämställdhet som är obligatorisk för all personal. Utbildningen hölls vid tre tillfällen under 2005 och cirka 30 personer del- tog vid dessa tillfällen. Dessutom hölls seminarier vid olika tillfällen under året, framför allt kring jäm- ställdhet och kvinnors rättigheter. Dessa seminarier hölls framför allt i samband med lanseringen av Sidas jämställdhetspolicy och temasatsningen för jämställd- het. I vissa fall gavs utbildningar för avdelningar inom ramen för deras specifika arbete.

Material och publikationer togs fram, framför allt i samband med lanseringen av den reviderade policyn.

Sida har haft kontinuerlig efterfrågestyrd rådgiv- ning i jämställdhet med specifika avdelningar, kontor och handläggare utifrån det dagliga behovet. Detta innebär allt från konkret input till verksamheten till förslag och förmedlande av kontakter.

I samband med revideringen av Sidas jämställd- hetspolicy, samt i linje med de slutsatser som drogs i

Sidas utvärdering Mainstreaming Gender Equality 2002, tog Sida fram en manual med riktlinjer för det övergripande jämställdhetsarbetet.

Samarbete med och stöd till Sidas help desk för jämställdhetsarbetet i den afrikanska regionen, Femnet, är ett praktiskt stöd för Sidas fältkontor i regionen.

Uppdatering av flertalet av Sidas jämställdhets- profiler, så kallade Country Gender Profiles, påbör- jades under året och nya togs fram.

Stort samarbete har under året pågått med Policy- och metodavdelningen (POM) kring det verksövergri- pande metodarbete som de ansvarar för där jämställd- het är en central del.

En revideringsprocess har följt under hela året vilket inkluderat flertalet referens- och arbetsgrupper. Framför allt har detta inneburit ett aktivt samarbete med de båda nätverken.

En lansering av Sidas jämställdhetspolicy har initie- rats och ska fortgå under hela 2006, detta för att nå all Sidapersonal med utbildning och information kring policyn och det övergripande jämställdhetsarbetet.

Under Sidas interna jämställdhetsvecka lanserades policyn och övrigt material till all Sidas personal. En seminarierie kring olika teman och ämnen pågick under året.

Deltagande i Sidas årliga kampanjarbete (detta år med temat jämställdhet), genom deltagande i styr- grupp och arbetsgrupp, har inneburit framtagande av material och underlag för kampanjens arbete samt rådgivning till delar av dess utformning och innehåll.

Kopplat till uppföljningen av FN:s kvinnokonferens i Peking bidrog Sida till en forskningsrapport som studerade hur kvinnors situation förändrats under de senaste tio åren. Slutsatserna i rapporten var att även om framsteg skett på vissa områden, till exempel med politisk representation, så har det inom andra områ- den inte blivit mycket bättre.

Sida har under året arbetat med säkerhetsrådsreso-

lution 1325, framför allt genom stöd till det civila samhället i våra samarbetsländer. Svenska organisationer har också fått stöd från Sida och till sitt arbete kring 1325. Kvinna till kvinna har genom Sidas stöd genomfört ett viktigt arbete på Balkan kring 1325 och relate-

rade områden. Ytterligare organisationer som Sida stödjer och samarbetar med kring 1325 är Women International League for Peace and Freedom (WILPF) och International Alert och Life and Peace Institute (LPI).

Klimat

Sida skall, i linje med EU:s handlingsplan för klimatarbete med utvecklingsländerna rapportera om sitt stöd inom prioriterade områden till klimatarbete, inklusive forskningssamarbetet, särskilt sådant som rör anpassning till effekter av klimatförändringar.

Sida har under 2005 initierat en process för att samordna rapporteringen av Sidas klimatarbete med utvecklingsländer i linje med EU:s handlingsplan för klimat och utveckling. Sida har deltagit vid det inledande mötet med EU:s arbetsgrupp för genomförandet av handlingsplanen, som hölls i oktober 2005. I Sidas analys av sitt klimatarbete med utvecklingsländer har Sida också tagit hänsyn till sin egen handlingsplan för klimat och utveckling för åren 2004–2006. I analysen ingick att inventera och identifiera de pågående och strategiskt framåtsyftande aktiviteter som sammanfaller med prioriterade områden i EU:s handlingsplan för

klimat och utveckling. Analysarbetet har resulterat i en rapport som har överlämnats till Utrikesdepartementet.

Slutsatsen i rapporten var att Sidas klimatarbete med utvecklingsländer i stort överensstämmer med prioriterade områden i EU:s handlingsplan för klimat och utveckling. I rapporten har framgått att behovet av anpassning till effekter av klimatförändringar behöver analyseras och beskrivas tydligare i Sidas utvecklingssamarbete i sektorer sårbara för ett förändrat klimat. I rapporten föreslås också ökat stöd till forskning på magister- och doktorsnivå i Sidas samarbetsländer med avseende på anpassning till effekter av kommande klimatförändringar.

EU:s arbetsgrupp för genomförande av handlingsplanen för klimat och utveckling har utarbetat en tid- och aktivitetsplan som sträcker sig till 2009, för uppföljning och rapportering av handlingsplanen.

Handelsrelaterat bistånd

Sida skall rapportera om sitt stöd i enlighet med regeringens riktlinjer för svenskt handelsrelaterat bistånd (UD2004/66115/GU) för kapacitetsuppbyggnad på det handelsrelaterade biståndsområdet, särskilt vad gäller fattiga länders deltagande i internationella förhandlingar.

Sidas handelsrelaterade bistånd

Sidas handelsrelaterade bistånd syftar till att stärka den handelspolitiska kapaciteten hos utvecklingsländerna och utveckla handeln. Sida arbetar även med givarsamordning inom ramen för Integrated Framework for Trade-Related Technical Assistance to the Least-Developed Countries (IF). Under 2005 skötte Sverige både koordineringen av de bilaterala givarna inom den övergripande IF-processen och hade rollen som givarkoordinator på nationell nivå i Tanzania.

Stöd för att öka fattiga länders deltagande i internationella förhandlingar

För att internationellt överenskomna handelsregler ska gynna utvecklingsländerna krävs att länderna själva aktivt deltar i utformningen av dessa regler. Ett sådant deltagande fordrar kapacitet att analysera landets egen situation och effekterna av föreslagna regler. Sida bidrar till att bygga sådan kapacitet på flera olika plan. Ett exempel är Sidas bidrag till Världshandelsorganisationens (WTO) årliga program för tekniskt bistånd, vilket rymmer en mängd aktiviteter för att öka utvecklingsländers kapacitet att förhandla och genomföra åtaganden inom de områden som ingår i WTO:s mandat. Ett annat exempel är Sidas arbete med att stödja etablerandet av ett afrikanskt handelspolitiskt utbildningscenter. Syftet med centret blir att utbilda representanter för de minst utvecklade länderna i Afrika söder om Sahara i det internationella handels-

politiska regelverket. Centret kommer att baseras på ett samarbete mellan Eastern and Southern Africa Management Institute i Arusha, Tanzania och Institutionen för nationalekonomi vid Lunds universitet i Sverige.

Sida stödjer även andra organisationer vars arbete syftar till att öka förmågan bland utvecklingsländer att formulera och föra fram förhandlingspositioner inom olika handelsområden, till exempel genom att ta fram analytiskt underlag. Några exempel är Trade Law Centre for Southern Africa (TRALAC) som stödjer länderna i södra och östra Afrika; International Institute for Sustainable Development (IISD) som bland annat fokuserar på handelsstörande och miljöförstörande subventioner.

Regler för handel med livsmedel är särskilt viktiga för många utvecklingsländer. Sida bidrar därför till en fond som sköts av Världshälsoorganisationen (WHO) och FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) vars mål är att stödja utvecklingsländers deltagande i Codex Alimentarius Commission (CAC). CAC tar fram standarder för livsmedel, vilka används som grund för nationell lagstiftning i WTO:s medlemsländer.

Det är också angeläget att stöd för att öka fattiga länders förhandlingskapacitet kopplas till utbudssidan av ekonomin. Sida stödjer därför International Trade Center (ITC) en organisation som drivs gemensamt av WTO och United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD). En del av ITC:s verksamhet syftar till att öka små- och medelstora företags kunskap om internationella handelsregler samt att öka företagens deltagande i utformningen av dessa regler. En annan insats av denna typ är Sidas bidrag till Joint Integrated Technical Assistance Programme (JITAP). Ett program som bland annat har som mål att i ett antal afrikanska länder stärka företagens förmåga att utnyttja de exportmöjligheter som det multilaterala handelssystemet erbjuder. I Tanzania stödjer Sida Business Environment Strengthening Programme (BEST) som syftar till att förbättra regleringarna som rör företagande, däribland import- och exportprocedurer. I Vietnam stödjer Sida handelsministeriet i arbetet med att utveckla en nationell strategi för att främja export och handel.

Handelsprocedurer

Import och export av varor och tjänster är förenade med procedurer, som tullklarering, transitformaliteter och olika typer av administrativa krav, som kan skapa betydande transaktionskostnader för exportörer och importörer. I många utvecklingsländer är komplicerade och ineffektiva handelsprocedurer ett hinder för handeln, särskilt för små- och medelstora företag. Sida har därför ökat sin kapacitet för insatser som syftar till att förenkla handelsprocedurer genom att avsätta personalresurser och noggrant följa utvecklingen på området, inte minst inom ramen för förhandlingarna i WTO. Dessutom stödjer Sida genom FN:s utvecklingsprogram (UNDP) ett projekt för modernisering av tullen i Östtimor och för under 2005 en dialog med flera olika organisationer kring ytterligare projekt inom området.

Tjänster

Handel med tjänster är av stor betydelse för många utvecklingsländer. En effektiv tjänstesektor är en förutsättning för ett dynamiskt näringsliv, och tjänstehandel kan dessutom ge utvecklingsländer möjligheter att diversifiera sin ekonomi. Sida stödjer flera initiativ inom detta område. South Center, en Genève-baserad mellanstatlig organisation för utvecklingsländer, genomför med stöd från Sida ett projekt för att öka utvecklingsländernas kapacitet att ta till vara sina intressen i de förhandlingar om handel med tjänster som pågår inom WTO. Sida stödjer även International Lawyers and Economist Against Poverty (ILEAP), som bland annat tagit fram analytiskt bakgrundsmaterial för tjänsteförhandlingarna. Sida har dessutom inlett en dialog med flera olika organisationer kring andra initiativ på tjänsteområdet.

Övrigt arbete för att stärka det

handelsrelaterade utvecklingssamarbetet

Sida har under 2005 antagit en policy som ska styra det handelsrelaterade utvecklingssamarbetet. Policyn slår fast att Sida ska öka sina insatser på handelsområdet, särskilt de som syftar till att stärka utvecklingsländernas kapacitet att formulera en effektiv handelspolitik som vilar på fungerande institutioner och juridiska ramverk. Sida har även under året ökat antalet rådgivare i handelsfrågor, samt genomfört ett antal insatser för att öka kunskapen om kopplingarna mellan handel, tillväxt och fattigdom inom Sida. Till exempel har seminarier om olika handelsfrågor anordnats, liksom en regional konferens i Asien.

Samarbete med svenska aktörer

Sida skall rapportera om åtgärder för att utveckla och uppmuntra samarbete med det svenska näringslivet, myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer.

Sida har ett omfattande samarbete med aktörer i det svenska samhället, en stor del av utvecklingssamarbetet kanaliseras via svenska myndigheter, svenskt näringsliv och svenska enskilda organisationer. Sida har under året genomfört flera åtgärder för att vidareutveckla samarbetet med svenska aktörer.

Sida har sett över sin roll som bidragare till kompetensutveckling av svenska aktörer i utvecklingssamarbetet. Som en följd av denna översyn ska Sida fortsätta att utveckla kurser, i första hand en översiktskurs om utvecklingssamarbetets värdegrund, en kurs i Logical Framework Assistance (LFA) och en kurs i kapacitetsutveckling. Under 2005 har 280 deltagare från myndigheter, enskilda organisationer och näringsliv deltagit i de kurser som anordnats om LFA och utvecklingssamarbetets värdegrund.

En översyn av Sidas förhållningssätt till kommunikation har dessutom genomförts och Sida fortsätter att arbeta för att förbättra kommunikationen med aktörer i det svenska samhället. Slutsatserna från översynen har dessutom tagits med i arbetet för att utveckla en mötesplats för aktörer i det svenska samhället i Sidas nya lokaler på Valhallavägen.

Ett arbete har inletts för att ta fram ett positionspapper som anger Sidas övergripande förhållningssätt till samarbete med aktörer i det svenska samhället. Dessutom har Sida genomfört ett projekt för att förtydliga innebörden av bredare samarbete med svenska aktörer i Sydafrika, Namibia och Angola där utvecklingssamarbetet ska fasas ut.

För att vidareutveckla samarbetet med myndigheter hölls ett seminarium i januari 2005 med över 90 deltagare från myndigheter, universitet, högskolor och departement. En broschyr togs fram till detta tillfälle som förtydligar inriktningen och formerna för Sidas samarbete med myndigheter. En slutsats vid seminariet vara att Sida, för att förenkla samarbetet, ska eftersträva att sluta ramöverenskommelser med alla myndigheter som samarbetar med flera olika avdelningar. Kontaktpersoner har utsetts för alla offentliga aktörer som samarbetar med mer än en avdelning på Sida.

För myndigheter som har lång erfarenhet av utvecklingssamarbete, hög kapacitet och vilja för utvecklingssamarbete och omfattande efterfrågan från Sveriges samarbetsländer har Sida inrättat så kallade följsam-överenskommelser. Följsam innebär att myndigheten betraktas som en medaktör som får ökat

ansvar för genomförande av utvecklingssamarbetet. Under 2005 har följsamöverenskommelser slutits med Ekonomistyrningsverket och Lantmäteriverket.

Sida har även i en regeringsskrivelse uppmärksammat regeringen på behovet av att se över tjänsteexportförordningen och regleringsbrev för att underlätta myndigheternas medverkan i internationell tjänsteexport.

För att vidareutveckla samarbetet med kommunala aktörer har Sida gått igenom tidigare erfarenheter av kommunsamarbete och försökt skapa nya förutsättningar och möjligheter. I översynen konstateras att de svenska kommunernas intresse för att etablera ytterligare vänortsrelationer är begränsat, men det finns en stor öppenhet och intresse för andra mer flexibla former av internationellt samarbete. Sidas samarbete med svenska kommuner ska därför inriktas på nya former av kommunsamverkan. Kommunerna efterlyser dessutom en närmare relation till Sida.

Regeringen har i samband med utlokaliseringstuderingen aviserat beslut om att Sida ska etablera ett vänortsscentrum med tio årsarbetskrafter på Gotland, vilket innebär en avsevärd ökning av både ambitioner och möjligheter för kommunsamarbete. Sida har därför väntat med fortsatt vidareutveckling av det kommunala samarbetet i avvaktan på ett formellt regeringsbeslut om att utlokalisera det till Gotland. Ett interimsavtal har därför slutits med Sveriges kommuner och landsting om kommunalt samarbete i Sydafrika.

Samarbetet med näringslivet har utvecklats och uppmuntrats genom en rad möten med företrädare för svenskt näringsliv inom Svensk projektexport (SPE) och med gruppen Swedish consultants och enskilda konsulter men de delar av näringslivet som arbetar med investeringar och export till utvecklingsländer efterlyser tätare samarbete med Sida. En nydanande insats som inleddes förra året under gemensam ledning av LO/TCO och Svenskt näringsliv led under 2005 ett bakslag då Svenskt näringsliv, under ny ledning, beslöt att avsluta sin medverkan i projektet. Projektet Labour Market Dialogue ska förmedla erfarenheter av den svenska trepartsmodellen för samverkan mellan arbetsmarknadens parter till aktörer i samarbetsländerna.

Två utredningar har inletts av Utrikesdepartementet under hösten 2005 för att syna hur samarbetet mellan det svenska näringslivet och utvecklingssamarbetet kan vidareutvecklas. Sida medverkar i dessa studier och ser fram emot deras resultat som kan bidra till det fortsatta arbetet för att vidareutveckla samarbetet med näringslivet.

Företags sociala och miljömässiga ansvar

Sida skall redovisa vidtagna åtgärder för att stimulera företags sociala och miljömässiga ansvar samt hur riktlinjerna för detta arbete reflekteras i myndighetens upphandlingsregelverk.

Sida har under 2005 arbetat med företags sociala och miljömässiga ansvar på flera områden och Sida har publicerat riktlinjer för sitt engagemang i frågan. Dessa riktlinjer beskriver de sätt på vilka Sida kan arbeta med att stärka företags ansvarstagande. Sida har dessutom inrättat en stödfunktion, med en ämnesrådgivare som bland annat har ansvar för frågor som rör företags sociala och miljömässiga ansvar.

Ett antal aktiviteter har varit specifikt inriktade på företags sociala och miljömässiga ansvar. Sida har till exempel stött utvecklingsländers medverkan i arbetet med att ta fram en internationell standard för socialt ansvarstagande. Dessutom har Sida stött flera organisationer som bevakar och rapporterar om hur svenska, multinationella och inhemska företag uppträder i utvecklingsländer i frågor som miljöpåverkan, mänskliga rättigheter och arbetsförhållanden. Exempel på sådana organisationer är Swedwatch, Transparency International och International Alert. Vidare har Sida under 2005 organiserat seminarier, med syftet att stärka medvetandet och kunskapen hos Sidas medarbetare och berörda externa parter.

Aspekter av företags sociala och miljömässiga ansvar kan dessutom sägas genomsyra Sidas verksamhet genom att de är integrerade i projekt och program med andra huvudsyften. Bland annat har Sida bidragit till Foreign Investment Advisory Services som stödjer

företags arbete med socialt ansvar genom bland annat rådgivning. Ett annat exempel är stödet till Global Corporate Governance Forum, där exempelvis reformer riktade mot korruption inom näringslivet får stöd. Vidare har Sida bidragit till finansieringar av World Conservation Union, som i sitt arbete med långsiktigt hållbar utveckling även stimulerar dialog och debatt om företags sociala och miljömässiga ansvar.

Ytterligare exempel på aktiviteter inom företags sociala och miljömässiga ansvar, men med andra huvudsyften, är stöd till Labour Market Dialogue, Katalyst-projektet och utbildningsprogram för arbetsmarknaden i Internationella arbetsorganisationens (ILO) regi. Dessa program syftar bland annat till att förbättra arbetsförhållanden och stärka mänskliga rättigheter genom samverkan mellan och utbildning av olika grupper inom arbetslivet, som till exempel arbetsgivarföreningar, fackföreningar och företagsledningar. Sida har också stött ett projekt tillsammans med Metall och Näringslivets internationella råd, som syftar till att stärka svenska företag i södra Afrika som arbetar med prevention av hiv och behandling av aids på arbetsplatser.

Det tas hänsyn till företags sociala och miljömässiga ansvar i Sidas upphandlingsregelverk. Sida kräver att upphandlingar som finansieras av Sida, eller som Sida bidrar till, svarar mot kraven på en miljömässigt hållbar utveckling. Dessutom ska Sida beakta om grundläggande mänskliga rättigheter uppfylls. Dessa rättigheter definieras enligt ILO:s kärnkonventioner. Kraven på hänsyn till företags sociala och miljömässiga ansvar i upphandling gäller såväl Sida som samarbetspartner och anbudsgivare.

Garantier

Sida skall för respektive garantityp samlat redovisa garanterad kapitalskuld, eventuell garantireserv, utgifter och inkomster avseende garantier samt det ackumulerade riskvärderade resultatet.

Importgarantier

Sidas garantiengagemang är under avveckling. Garantiengagemanget uppgick per den sista december till 0,7 miljoner kronor.

Fristående garantier

Regeringen har bemyndigat Sida att bedriva försöksverksamhet med fristående garantier. Försöksperioden löper från 11 mars 1999 till 31 december 2006. Den av

regeringen till Sida bemyndigade ramen uppgår till 1 000 miljoner kronor. Syftet med garantiinstrumentet är att med relativt begränsade statliga medel och risktagande mobilisera kommersiella resurser som inte annars skulle vara tillgängliga för utvecklingspolitiskt prioriterade projekt.

Sidas garantiengagemang för fristående garantier uppgick per 31 december 2005 till 165,8 miljoner kronor. Engagemanget består av tre garantier; en garanti på 70 miljoner kronor till Swedfund för upplåning i AB Svensk exportkredit avseende Sidas medverkan i African Infrastructure Fund (AIG), en garanti på 95,8 miljoner kronor (12 miljoner USA-dollar) avseende rehabilitering av hamnen i Maputo och slutligen en kursriskgaranti till AB Svensk exportkredit avseende en

transmissioninvestering i Namibia. En garanti på 80 miljoner kronor för en värdepappersemission gjord av telebolaget MTN-Uganda löpte ut under 2005 utan att garantin kallats. En riskvärdering i engagemanget visar på en förlustrisk på 68 miljoner kronor, vilket också ryms inom den reservering som Sida har. Föregående år var förlustrisken 49 miljoner kronor. Ökningen av förlustrisken återspeglar främst en ökad risk i Maputo hamn-garantin. Med tanke på verksamhetens pilot-karaktär har regeringen medgivit att en reserv för garantigivningen inrättas om ett totalt belopp på 500 miljoner kronor, genom avsättning av medel som ackumulerats inom u-kreditsystemet.

U-krediter

Vid årets slut hade Sida utestående utfästelser och garantier i 26 länder. Störst var engagemanget i Kina och Vietnam med 557 respektive 313 miljoner kronor, följt av Sri Lanka och Namibia.

Sidas totala engagemang räknat i utfästelser och garantier har uppvisat en fallande trend under flera år. Mellan år 2002 och 2004 mer än halverades engagemanget. Minskningen berodde dels på valutakursförändringar, dels på en kraftig minskning av nya utfästelser. Under år 2005 har den fallande trenden emellertid avtagit. Engagemanget år 2005 uppgick till 2,2 miljarder kronor vilket kan jämföras med år 2004 då engagemanget uppgick till 2,3 miljarder kronor. Dels har inte dollarn minskat lika mycket i värde som tidigare år och dels har volymen nya utfästelser ökat under år 2005. Nya utfästelser utfärdades år 2005 för omkring 174 miljoner kronor, fördelat på fyra stycken transaktioner.

Under år 2005 betalade Sida ut omkring 67 miljoner kronor i skadeersättningar till svenska exportörer och långgivare, vilket är en kraftig minskning jämfört med föregående år då Sida betalade ut 264 miljoner kronor i skadeersättningar. Minskningen beror på att

skadeutbetalningarna inom ramen för HIPC-initiativet minskat i takt med att flera länder uppnått den så kallade slutpunkten och därmed redan erhållit skuldavskrivning med upp till hundra procent. (Slutpunkten kallas den tidpunkt då ett land erhåller slutlig skuldavskrivning under HIPC-initiativet.)

Årets skadeersättningar orsakades främst av den fortsatt negativa utvecklingen i Zimbabwe och stora skadeersättningar avseende Pakistan i enlighet med Parisklubbsavtal.

Precis som tidigare år dominerade Algeriet när det gäller återvinningarna. De uppgick till drygt 31 miljoner kronor. Algeriet återbetalar sina utlandslån enligt Parisklubbsavtal; detta avtal löper till år 2011.

Sidas u-krediter stärktes från ett resultat på 67,3 miljoner kronor år 2004 till ett resultat om 104,0 miljoner kronor år 2005.

Den 31 december 2005 uppgick Sidas skadefordringar till drygt 1,0 miljard kronor, vilket är ungefär samma nivå som föregående år. Med hänsyn tagen till förväntade förluster, orsakade av bland annat skuldavskrivningar, värderas fordringarna till 396 miljoner kronor, eller 38 procent. En koncentration av Sidas fordringar på ett begränsat antal länder speglas i en särskild reservering. Denna riskkoncentrationsreserv beräknades till 88 miljoner varför fordringarnas totala värde beräknades uppgå till 298 miljoner kronor, eller 29 procent.

Reserveringen för förväntad förlustrisk beräknades till 187 miljoner kronor och reserven för riskkoncentration till 100 miljoner kronor. Sammantaget ledde detta till en reservering för risken i garantiengagemanget till 287 miljoner kronor, eller 13,7 procent.

Myndighetskapitalet, det vill säga tillgångar minus skulder och riskreserveringar, har ökat från 590,3 miljoner till 694,3 miljoner kronor. Sidas slutsats är att nuvarande nivå på säkerhetsreserven väl täcker skattningen av risknivån.

Tabell 25. U-kreditgarantier i mnkr

Utfärdade under året	2003	2004	2005
Garantiutfästelser	109	71	174
Garantier	235	68	68
Utestående vid årets slut			
Utfästelser	535	492	566
Garantier	3 287	1 842	1 617

Politikområde Utrikes- och säkerhetspolitik

2005

Freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet

Sida skall rekrytera, utbilda och utrusta den personal som regeringen beslutar ställa till förfogande för internationell freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet samt genomföra de insatser som regeringen beslutar om. Sida skall med kort varsel kunna ställa lämplig personal till förfogande. Vidare skall Sida administrera sådant svenskt deltagande i aktuella missioner, sekretariat och institutioner.

Sida har under året nominerat och sekunderat tjänster inom fredsfrämjande missioner däribland till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE). Under 2005 har Sida erbjudit förlängda förordnanden till personal rekryterad 2004. Detta har lett till att antalet nya nomineringar minskat jämfört med 2004. Rekryteringen till OSSE sker med kort varsel vilket gör att utlysningstiderna blir korta.

Personalstöd i form av korta uppdrag har getts till United Nations Office for the Coordination of Human Affairs (UN-OCHA) sedan 2003 och har i år ökat som en effekt av tsunamin och jordbävningen i Pakistan. Sida har rekryterat totalt sexton personer, varav sju av dessa varit direkt knutna till effekterna av tsunamin. Övriga korttidsuppdrag har varit placerade i Sudan, Ryssland, och Liberia.

Sida har även efter regeringsuppdrag rekryterat personal till EU:s fältkontor (EUSR) i Georgien.

15 augusti undertecknades ett fredsavtal mellan Indonesiens regering och GAM-rörelsen som lade grunden till EU:s observatörsinsats i Aceh, Indonesien.

Inom ramen för EU:s utrikes- och säkerhetspolitik

Tabell 26. **Freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet**, kostnader i tkr

Organisationer 2005	2004	2005
OSCE/ODIHR	2237	3090
OSSE	733	761
Totala kostnader	2 970	3 851

bildades i september 2005 Aceh Monitoring Mission (AMM) och Sida fick i uppdrag att bidra med personal. Efter en dags förberedelseutbildning reste tretton observatörer, inklusive en rådgivare för mänskliga rättigheter, till Aceh för uppdrag som sträcker sig till 15 mars 2007.

Sverige bidrog under 2005 med fjorton observatörer till Sri Lanka Monitoring Mission (SLMM), varav åtta innehar chefsposter.

Sverige bidrog med tolv personer till Temporary international presence in the City of Hebron (TIPH).

Samarbete inom Östersjöregionen

Sidas verksamhet skall inriktas på att utveckla Sveriges relationer med Östersjöregionen och att stärka regionens utveckling inom de aktuella verksamhetsområdena.

Prioriterade länder skall vara de nya EU-länderna vid Östersjön (Estland, Lettland, Litauen och Polen). Verksamheten skall bygga på en aktiv medverkan från det svenska samhället, särskilt statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda organisationer.

Sida skall rapportera hur verksamheten bidragit till ett utvecklat samarbete med det svenska samhället, särskilt statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda organisationer. Sida skall i årsredovisningen för 2005 rapportera hur uppdraget att bygga upp och etablera verksamheten i Visby framskridit. Sida skall också rapportera i vilka former den nya enheten samarbetar med Östersjöcentrum.

Sida fick i regleringsbrevet för 2005 uppdraget att bygga upp och inleda verksamheten vid Sidas Östersjöenhet. På basis av bland annat konsultationer som Sida höll med olika svenska aktörer i januari-februari 2005 för att kartlägga och analysera behov och efterfrågan lämnade Sida i februari, i enlighet med regeringens uppdrag, förslag till Utrikesdepartementet om den närmare inriktningen av enhetens verksamhet. Sidas förslag beaktades i allt väsentligt i regeringens behandling av Östersjöenheten i vårpropositionen. Sida fortsatte förberedelserna under våren med att skaffa lokal, rekrytera en chef och övrig personal, besluta om att inrätta enheten samt fastställa en arbetsordning med riktlinjer för verksamheten vid enheten. Östersjöenheten invigdes av Sidas generaldirektör vid en ceremoni i Visby den 22 juni 2005. Chefen för enheten tillträdde i augusti och under hösten har ytterligare fem tjänster vid enheten blivit tillsatta.

Förutom rent praktiska göromål som att utrusta och inreda kontor har verksamheten under hösten 2005 i hög grad inriktats på att besöka och informera potentiella samsarbetsaktörer i såväl Sverige som i grannländerna i Östersjöregionen. Syftet har varit att göra Östersjöenheten känd och att identifiera behov

Tabell 27.

Samarbete inom Östersjöregionen, kostnader i tkr

De största länderna 2005

	2005
Ryssland	205
Estland	25
Övrigt regionalt	592
Totala kostnader	822

och efterfrågan på enhetens tjänster.

Dessutom har enheten tagit fram broschyrer, publicerat en webbplats med mera för att informera om sitt arbete.

Enheten har under 2005 genomfört och beslutat om tio insatser i form av konferenser och utbildningsprogram med bidrag från Östersjöanslaget.

Efterfrågan av Östersjöenhetens tjänster har börjat ta en klarare form. Enheten har på denna grundval utarbetat ett förslag till preciserade arbetsformer och instrument. Dessa kommer att fastställas i början av 2006.

Återrapporteringskravet om Östersjöenhetens samverkan med Östersjöcentrum är inte relevant eftersom något Östersjöcentrum inte etablerades under 2005.

Not till resultatredovisningen

2005

Not till resultatredovisningen

ALLMÄNT

Återrapporteringskraven som finns i »Regleringsbrev för budgetåret 2005 avseende Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete (Sida)« återrapporteras i denna resultatredovisning. En översikt över Sidas alla återrapporteringskrav och uppdrag finns i bilaga 7. Den finansiella och statistiska informationen är hämtad från Sidas ekonomi- och planeringssystem A+ (PLUS).

Verksamhetsgrenarna bestäms utifrån anslagsposterna. År 2005 var verksamhetsgrenarna tolv stycken.

Indelningen av verksamhetsgrenarna har förändrats något i förhållande till föregående år och verksamhetsgrenen Samarbete inom Östersjöregionen har tillkommit. En annan förändring är att insatser för ekonomiska reformer inkluderas i regionernas verksamhetsgrenar, 2004 hörde dessa till verksamhetsgrenen Ekonomiskt stöd. På grund av att indelningen på och definitionerna av alla verksamhetsgrenar förändrades 2003 till 2004, är det mycket svårt för Sida att uppfylla kravet att enligt förordningen ta fram jämförbar resultatinformation för tre år. Huvudsakligen görs jämförelser mellan de två senast åren då verksamhetsgrenarna är mer jämförbara.

Sida samlade in information under 2005 från enheterna om antalet årsarbetskrafter. Informationen hämtades in för att kunna göra beräkningar över hur de anställdas tid fördelas per region och verksamhetsgren. En årsarbetskraft räknas generellt som en heltidstjänst av utvecklingssamarbete (administrativa tjänster exkluderade).

I bilaga 4 finns tabeller över antalet årsarbetskrafter och dessa i förhållande till utfallet.

Sida har i årets resultatredovisning fördelat förvaltningskostnader per verksamhetsgren enligt en schablon, se tabell 28. Fördelningen har gjorts utifrån de uppgifter som samlats in i tidsstudien över hur Sidas personal har fördelat sin tid på verksamhetsgrenarna.

INTÄKTER OCH KOSTNADER

Negativa belopp i resultatredovisningens tabeller beror på återbetalningar. Enligt anslagsförordningen (1996:1189) och förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag ska anslag avräknas utgiftsmässigt medan uppgifterna i resultatredovisningen ska avse kostnader. Detta är förklaringen till att utfallet per verksamhetsgren i resultatredovisningen skiljer sig från utfallet per anslagspost. Skillnaden består av under året utbetalda villkorslån vilka ej redovisas som kostnader men som anslagsavräknats vid utbetalningstillfället samt realiserade kursdifferenser för villkorslån vilka redovisas tvärtom, det vill säga som intäkter respektive kostnader men de anslagsavräknas inte.

En avstämning mellan resultatredovisningen och resultaträkningen redovisas i tabell 28. Skillnaden, 176 miljoner kronor, består av betalningar som redovisas i resultaträkningen men som inte redovisas som intäkter respektive kostnader i resultatredovisningen. Dessa betalningar har inte heller anslagsbelastats.

I tabell 28 redovisas kostnaderna fördelade per verksamhetsgren. Denna tabell inkluderar förvaltningskostnader fördelade enligt avsnittet Allmänt ovan. I resultatredovisningens övriga tabeller redovisas kostnaderna fördelade per verksamhetsgren exklusive förvaltningskostnader.

Enligt förordningen om årsredovisning och budgetunderlag ska verksamhetens totala kostnader och intäkter fördelas enligt den indelning för återrapportering som regeringen angett i regleringsbrevet. I tabell 29 redovisas därför samtliga poster från resultaträkningen fördelade per verksamhetsgren.

POLITIKOMRÅDE INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Verksamhetsgrenar

För politikområdet finns tio verksamhetsgrenar vilka tillsammans utgör anslagen för bistandsverksamhet,

Sektorklassificering

Sida beslutade under 2005 att börja använda OECD/DACS internationellt accepterade sektorkoder för att harmonisera med andra givare. Dessa koder har grupperats i Sidanära huvudsektorer. Huvudsektorerna är *hälsa; utbildning; forskning; demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter; konflikt, fred och säkerhet; humanitärt bistånd; infrastruktur; handel, näringsliv och finansiella system; naturresurser och miljö; budgetstöd för fattigdomsbekämpning* samt *övrigt*. I bilaga 2 fördelas utfallet per region eller land och huvudsektor. Sektorklassificeringen av respektive projekt ska ske utifrån vilket område och sektor som projektet syftar till att utveckla.

Redovisning av antalet insatser

Definitionen på antal insatser har inte förändrats jämfört med förra året. Antalet giltiga insatser för ett enskilt år definieras som de insatser som enligt avtalstiden omfattar minst någon del av året, samt där status på insatsen är avtalad eller avslutad.

Antal nya insatser är det antal insatser som har avtalats under respektive år.

POLITIKOMRÅDE UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIK

Verksamhetsgrenen Freds- säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet definieras som anslag 5 5:2 och verksamhetsgrenen Samarbete inom Östersjöregionen definieras som anslag 5 5:11.

Tabell 29. Posterna i resultaträkningen fördelade per verksamhetsgren

	Totalt	Afrika	Asien, Mellanöstern och Nordafrika	Latinamerika	Östeuropa och Centralasien	Globala utvecklingsprogram	Forskning
Verksamhetens intäkter och kostnader							
Övriga intäkter	60 171	16 699	8 152	4 089	6 836	6 303	3 703
Kostnader	-966 389	-268 193	-130 921	-65 674	-109 786	-101 227	-59 472
Uppbördsverksamhet							
Intäkter	28 014	7 774	3 795	1 904	3 183	2 934	1 724
Överfört till statsbudgeten	-24 868	-6 901	-3 369	-1 690	-2 825	-2 605	-1 530
Transfereringar							
Övriga intäkter	67 096	18 621	9 090	4 560	7 622	7 028	4 129
Kostnader	-13 440 736	-3 730 086	-1 820 874	-913 407	-1 526 924	-1 407 888	-827 149
Summa	-14 276 713	-3 962 087	-1 934 127	-970 218	-1 621 895	-1 495 455	-878 596

Tabell 29. Posterna i resultaträkningen fördelade per verksamhetsgren forts.

	Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	U-krediter	Enskilda organisationer	Information	Freds-, säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet	Samarbete inom Östersjöregionen
Verksamhetens intäkter och kostnader						
Övriga intäkter	7 947	1 051	5 017	327	21	28
Kostnader	-127 629	-16 873	-80 584	-5 249	-338	-443
Uppbördsverksamhet						
Intäkter	3 700	489	2 336	152	10	13
Överfört till statsbudgeten	-3 284	-434	-2 074	-135	-9	-11
Transfereringar						
Övriga intäkter	8 861	1 172	5 595	364	23	31
Kostnader	-1 775 084	-234 677	-1 120 782	-73 000	-4 704	-6 160
Summa	-1 885 489	-249 274	-1 190 492	-77 540	-4 996	-6 544

Sektorklassificering

Sida beslutade under 2005 att börja använda OECD/DACS internationellt accepterade sektorkoder för att harmonisera med andra givare. Dessa koder har grupperats i Sidanära huvudsektorer. Huvudsektorerna är *hälsa; utbildning; forskning; demokratisk samhällsstyrning och mänskliga rättigheter; konflikt, fred och säkerhet; humanitärt bistånd; infrastruktur; handel, näringsliv och finansiella system; naturresurser och miljö; budgetstöd för fattigdomsbekämpning* samt *övrigt*. I bilaga 2 fördelas utfallet per region eller land och huvudsektor. Sektorklassificeringen av respektive projekt ska ske utifrån vilket område och sektor som projektet syftar till att utveckla.

Redovisning av antalet insatser

Definitionen på antal insatser har inte förändrats jämfört med förra året. Antalet giltiga insatser för ett enskilt år definieras som de insatser som enligt avtalstiden omfattar minst någon del av året, samt där status på insatsen är avtalad eller avslutad.

Antal nya insatser är det antal insatser som har avtalats under respektive år.

POLITIKOMRÅDE UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIK

Verksamhetsgrenen Freds- säkerhetsfrämjande och konfliktförebyggande verksamhet definieras som anslag 5 5:2 och verksamhetsgrenen Samarbete inom Östersjöregionen definieras som anslag 5 5:11.

Tabell 29. Posterna i resultaträkningen fördelade per verksamhetsgren

	Totalt	Afrika	Asien, Mellanöstern och Nord- afrika	Latin- amerika	Östeuropa och Central- asien	Globala utvecklings program	Forskning
Verksamhetens intäkter och kostnader							
Övriga intäkter	60 171	16 699	8 152	4 089	6 836	6 303	3 703
Kostnader	-966 389	-268 193	-130 921	-65 674	-109 786	-101 227	-59 472
Uppbördsverksamhet							
Intäkter	28 014	7 774	3 795	1 904	3 183	2 934	1 724
Överfört till statsbudgeten	-24 868	-6 901	-3 369	-1 690	-2 825	-2 605	-1 530
Transfereringar							
Övriga intäkter	67 096	18 621	9 090	4 560	7 622	7 028	4 129
Kostnader	-13 440 736	-3 730 086	-1 820 874	-913 407	-1 526 924	-1 407 888	-827 149
	-14 276 713	-3 962 087	-1 934 127	-970 218	-1 621 895	-1 495 455	-878 596

Tabell 29. Posterna i resultaträkningen fördelade per verksamhetsgren forts.

	Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	U-kredi- ter	Enskilda organisa- tioner	Infor- mation	Freds-, säkerhets- främjande och kon- fliktförebyggande verksamhet	Samarbete inom Öster- sjöregionen
Verksamhetens intäkter och kostnader						
Övriga intäkter	7 947	1 051	5 017	327	21	28
Kostnader	-127 629	-16 873	-80 584	-5 249	-338	-443
Uppbördsverksamhet						
Intäkter	3 700	489	2 336	152	10	13
Överfört till statsbudgeten	-3 284	-434	-2 074	-135	-9	-11
Transfereringar						
Övriga intäkter	8 861	1 172	5 595	364	23	31
Kostnader	-1 775 084	-234 677	-1 120 782	-73 000	-4 704	-6 160
	-1 885 489	-249 274	-1 190 492	-77 540	-4 996	-6 544

Finansiella dokument

2005

Kommentarer

UTGIFTSBEGRÄNSNING

Sida har i regleringsbrevet ålagt en begränsning för utgifter som belastar anslaget 7 8:1 och äldre anslaget 7 9:1. Av disponibla medel fick Sida under 2005 utbetala högst 13 911 500 tusen kronor, varav 546 500 tusen kronor avsåg medel på delposten 7 8:1.26.2, Östeuropa och Centralasien, icke ODA-länder¹ och anslaget 7 9:1, Samarbete med Central- och Östeuropa.

UTFALLET ÅR 2005 I FÖRHÅLLANDE TILL

UTGIFTSBEGRÄNSNING

Utfallet för Sidas huvudsakliga anslag uppgår per 2005-12-31 till (belopp i tusen kronor):

7 8:1 + 7 9:1, utfall	13 865 492
Utgiftsbegränsning	13 911 500
Utfall i förhållande till utgiftsbegränsning	99,7 %
varav	
7 9:1 + 7 8:1.26.2, utfall	525 270
Utgiftsbegränsning	546 500
Utfall i förhållande till utgiftsbegränsning	96 %
7 8:2 Förvaltningsanslag, utfall	582 895
Totalt disponibelt belopp	614 731
Utfall i förhållande till totalt disponibelt belopp	95 %

ANSLAGSUTFALL

Sida har under 2005 nyttiggjort 99 procent av samtliga anslag med hänsyn tagen till utgiftsbegränsningen. Ett aktivt arbete med prognoser och löpande omallokeringar mellan och inom anslagsposter har möjliggjort det höga utnyttjandet.

År 2005 präglades av många och svåra naturkatastrofer och det humanitära medelsbehovet har varit stort. Därför omfördelades en del av det oin-tecknade anslagssparandet på u-krediter till det humanitära anslaget och möjliggjorde därmed ett högre utnyttjande av den anslagsposten.

1. ODA = Official development assistance. Icke ODA-länder avser länder i Central- och Östeuropa, dvs. stöd till dessa länder klassificeras inte som utvecklingsbistånd.

Sammanställning över väsentliga uppgifter (tkr)

Låneram i Riksgäldskontoret

	2005	2004	2003	2002	2001
Beviljad låneram	104 000	110 000	92 000	67 000	62 000
Utnyttjad låneram vid räkenskapsårets slut	79 767	94 178	63 355	62 240	53 042

Kontokredit hos Riksgäldskontoret

	2005	2004	2003	2002	2001
Beviljad kontokredit hos Riksgäldskontoret	20 000	20 000	19 700	20 000	20 000
Maximalt utnyttjad kontokredit	0	3 447	0	126	15 953

Räntekostnader och ränteintäkter på räntekonto

	2005	2004	2003	2002	2001
Räntekostnader på räntekonto	0	2	0	731	5
Ränteintäkter på räntekonto	1 025	696	1 092	1 483	1 489

Avgiftsintäkter

	2005	2004	2003	2002	2001
Avgiftsintäkter som myndigheten disponerar:	16 526	18 268	19 365	18 628	22 309
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	50 000	–*	–*	20 000	20 000
* Belopp saknas i regleringsbrev					
Avgiftsintäkter som myndigheten inte disponerar:	24 868	30 526	30 166	45 830	40 675
Beräknat belopp enligt regleringsbrev	50 000	50 000	50 000	39 000	39 000

Beviljad och utnyttjad anslagskredit

	2005	2004	2003	2002	2001
Beviljad anslagskredit	0	397 899	7 400	12 600	12 600
Utnyttjad anslagskredit	0	0	0	0	0

Anslagssparande (inklusive utgående reservationer t.o.m. 2003) samt intecknade belopp

	2005	2004	2003	2002	2001
Anslagssparande (reservationer)	1 851 444	2 031 338	1 706 699	1 172 398	1 534 701
Därav intecknat	845 376	1 105 282	1 104 883	842 583	1 397 410

Utestående åtaganden

	2005	2004	2003	2002	2001
Tilldelad bemyndiganderam	22 987 000	20 472 000	16 110 000	17 090 000	20 650 000
Utestående åtaganden	17 534 199	13 543 713	13 142 701	10 569 619	9 022 496

Antal årsarbetskrafter och medelantalet anställda

	2005	2004	2003	2002	2001
Antal årsarbetskrafter	749	733	727	724	711
Medelantalet anställda	768	767	764	756	749

Driftkostnad per årsarbetskraft

	2005	2004	2003	2002	2001
Driftkostnad	927 219	884 874	858 930	827 999	781 787
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 238	1 207	1 181	1 144	1 100

Årets kapitalförändring och balanserad kapitalförändring

	2005	2004	2003	2002	2001
Årets kapitalförändring	-62 146	-182 289	-252 208	-311 953	-563 010
Balanserad kapitalförändring	485 361	458 738	502 817	452 711	439 109

Resultaträkning (tkr)

	Not	050101 -051231	040101 -041231
VERKSAMHETENS INTÄKTER			
Intäkter av anslag	1	910 209	852 707
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	55 772	52 990
Intäkter av bidrag		289	299
Finansiella intäkter	3	4 110	3 273
Summa		970 380	909 269
VERKSAMHETENS KOSTnader			
Kostnader för personal	4	-569 235	-547 728
Kostnader för lokaler	5	-122 403	-113 992
Övriga driftkostnader		-235 580	-223 154
Finansiella kostnader	6	-3 334	-3 922
Avskrivningar och nedskrivningar	10,11	-35 836	-24 560
Summa		-966 389	-913 356
VERKSAMHETSUTFALL		3 990	-4 086
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter m.m. samt andra intäkter som inte disponeras av Sida		28 014	25 534
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-24 868	-30 526
Saldo uppbördsverksamhet	33	3 146	-4 993
TRANSFERERINGAR			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bistånd	1	13 304 357	11 868 293
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bistånd		19 651	19 906
Övriga erhållna medel för finansiering av bistånd		47 445	41 036
Finansiella intäkter	7	106 708	80 255
Finansiella kostnader	8	-21 750	-63 824
Lämnat bistånd		-13 525 694	-12 118 875
Saldo transfereringar		-69 282	-173 210
ÅRETS KAPITALFÖRÄNDRING	9	-62 146	-182 289

Balansräkning (tkr)

	Not	2005-12-31	2004-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling		10 828	12 152
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		16 230	18 129
Summa immateriella anläggningstillgångar	10	27 058	30 281
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet		16 882	20 993
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		42 705	44 413
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar		1 286	8
Summa materiella anläggningstillgångar	11	60 873	65 414
Finansiella anläggningstillgångar			
Långfristiga fordringar	12	711 452	595 924
Summa finansiella anläggningstillgångar		711 452	595 924
Utlåning	13	421 225	411 167
Varulager m.m.			
Förskott till leverantörer	14	0	3 000
Summa varulager m.m.		0	3 000
Fordringar			
Kundfordringar		1 997	239
Fordringar hos andra myndigheter		70 505	59 427
Övriga fordringar		14 955	11 167
Summa fordringar	15	87 458	70 833
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader		27 182	19 591
Upplupna bidragsintäkter		33	79
Övriga upplupna intäkter		8 891	4 544
Summa periodavgränsningsposter	16	36 107	24 215
Avräkning med Statsverket	17	82 811	173 224
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret		61 233	50 632
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret		1 999 124	1 946 864
Kassa, postgiro och bank		25 401	71 364
Summa kassa och bank	18	2 085 758	2 068 860
SUMMA TILLGÅNGAR		3 512 742	3 442 919

	Not	2005-12-31	2004-12-31
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Statskapital	19	2 682 115	2 647 493
Balanserad kapitalförändring	20	485 361	458 738
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	9	-62 146	-182 289
Summa myndighetskapital		3 105 330	2 923 943
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	21	4 777	4 177
Summa avsättningar		4 777	4 177
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	79 767	94 178
Skulder till andra myndigheter		89 834	101 598
Leverantörsskulder		160 264	256 802
Övriga skulder		21 156	14 819
Depositioner		3	5
Summa skulder m.m.		351 024	467 401
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader		44 247	43 569
Oförbrukade bidrag		7 329	3 830
Övriga förutbetalda intäkter		36	0
Summa periodavgränsningsposter	23	51 611	47 399
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		3 512 742	3 442 919
ANSVARSFÖRBINDELSER			
Statliga garantier för lån och krediter			
Lån till personal i fält		706	950
Svenska skolföreningen i Nairobi	24	0	2 000
Skolhus i Nicaragua	24	0	400
Övriga ansvarsförbindelser			
Importgarantier		702	1 943
Villkorslån		40 001	10 637
Avskrivningslån		2 968	6 620
Fristående garantier		165 850	229 650
Garantiförbindelser, u-krediter		2 183 000	2 334 000
Eventualförpliktelser		4 498	9 098
SUMMA ANSVARSFÖRBINDELSER		2 397 724	2 595 297

Anslagsredovisning (tkr)

REDOVISNING MOT ANSLAG

Anslag	Benämning	Not	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regler. brev	Orndisp. anslagsbelopp	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	Därav in-tecknat
7 8:1	BISTÅNDSVERKSAMHET (Ramanslag, samtliga anslagsposter)		Not 25, 26	Not 27	Not 28				Not 36
7 8:1.1	Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet		120	1 530 000	412 000	1 942 120	1 876 997	65 122	64 319
7 8:1.2	Information		89	62 000		62 089	59 553	2 536	118
7 8:1.3	Globala utvecklingsprogram		36 216	1 550 000	123 000	1 709 216	1 463 543	245 673	152 927
7 8:1.5	Enskilda organisationer		111 000	1 200 000		1 311 000	1 190 995	120 005	21 910
7 8:1.6	Asien, Mellanöstern och Nordafrika		151 851	1 935 000		2 086 851	1 840 785	246 066	102 012
7 8:1.7	Latinamerika		40 640	1 095 000		1 135 640	930 702	204 938	80 893
7 8:1.9	Afrika		509 120	4 055 000	-587 000	3 977 120	3 825 257	151 863	141 687
7 8:1.26	Östeuropa och Centralasien								
7 8:1.26.1	Östeuropa och Centralasien, ODA-länder		58 787	940 000	70 000	1 068 787	1 037 856	30 931	30 431
7 8:1.26.2	Östeuropa och Centralasien, icke ODA-länder		250 172	402 000	-5 500	646 672	484 528	162 144	161 488
7 8:1.26	Summa Östeuropa och Centralasien		308 958	1 342 000	64 500	1 715 458	1 522 383	193 075	191 919
7 8:1.32	Forskning		144 727	875 000		1 019 727	846 780	172 947	66 586
7 8:1.33	U-krediter		607 568	400 000	-370 000	637 568	267 754	369 813	20 630
7 8:1	SUMMA BISTÅNDSVERKSAMHET		1 910 290	14 044 000	-357 500	15 596 790	13 824 750	1 772 040	843 001
7 8:2	BISTÅNDSFÖRVALTNING (Ramanslag)								
7 8:2.1	Sidas biståndsförvaltning		25 791	588 940		614 731	582 895	31 836	
7 9:1	SAMARBETE MED CENTRAL- OCH ÖSTEUROPA (Ramanslag, samtliga delposter)								
7 9:1.1	Kandidatländer		40 862			40 862	40 672	190	
7 9:1.2	Ryssland, Ukraina och Vitryssland		119			119	70	49	
7 9:1	SUMMA SAMARBETE MED CENTRAL- OCH ÖSTERUROPA		40 981			40 981	40 742	239	
5 5:2	FREDS- OCH SÄKERHETSFRÄMJANDE VERKSAMHET (Ramanslag)								
5 5:2.3	Sidas verksamhet utomlands	29	2 030	5 000	-2 030	5 000	3 851	1 149	39
5 5:11	SAMARBETE INOM ÖSTERSJÖREGIONEN (Ramanslag)								
5 5:11.1	Samarbete inom Östersjöregionen	30		15 904	-1 390	14 514	822	13 692	
24 39:6	NÄRINGS- OCH SÄKERHETSUTVECKLING I ÖSTERSJÖREGIONEN (Ramanslag)								
24 39:6.6	Till Sidas disposition	31	52 247			52 247	19 759	32 488	2 336
	TOTALSUMMA	32	2 031 338	14 653 844	-360 920	16 324 262	14 472 818	1 851 444	845 376

REDOVISNING MOT STATSBUDETENS INKOMSTITTLAR

Inkomst-titel	Benämning	Not	Beräknat belopp	Inkomster
2394	Övriga ränteinkomster			1 865
2511	Expeditionsavgifter			7 422
2535	Avgifter för statliga garantier			20
2811	Övriga inkomster av statens verksamhet			15 562
4526	Återbetalning av övriga lån			14 719
	SUMMA	33	50 000	39 587

BEMYNDIGANDEN

Anslag	Benämning	Tilldelad bemyndiganderam	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden 051231	Utestående åtagandenas fördelning per år				Totalt
		Not 34	Not 35	Not 36	År 2006	År 2007	År 2008	År 2009–	Not 36
7 8:1	BISTÅNDSVERKSAMHET (Ramanslag)								
7 8:1.1	Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	800 000	211 530	517 603	467 283	33 198	2 000	0	502 482
7 8:1.2	Information	60 000	3 205	25 534	11 745	13 789	0	0	25 534
7 8:1.3	Globala utvecklingsprogram	1 850 000	903 056	1 246 999	699 978	324 589	153 330	21 242	1 199 139
7 8:1.5	Enskilda organisationer	2 500 000	1 496 485	1 850 266	986 677	522 850	340 000	0	1 849 527
7 8:1.6	Asien, Mellanöstern och Nordafrika	4 100 000	2 535 530	3 650 450	1 585 858	1 025 870	558 484	470 782	3 640 995
7 8:1.7	Latinamerika	2 100 000	1 169 370	1 648 917	926 855	401 459	192 488	105 443	1 626 246
7 8:1.9	Afrika	7 777 000	4 404 859	5 363 956	3 290 974	1 376 786	528 906	109 031	5 305 696
7 8:1.26.1	Östeuropa och Centralasien, ODA-länder	1 700 000	959 683	1 512 012	951 718	407 536	109 486	16 245	1 484 985
7 8:1.26.2	Östeuropa och Centralasien, icke ODA-länder	600 000	547 029	560 897	385 578	125 385	42 575	1 870	555 409
7 8:1.32	Forskning	1 300 000	1 045 452	979 765	575 381	280 640	102 198	21 000	979 218
7 8:1.33	U-krediter	200 000	17 515	177 800	51 438	126 000	0	0	177 438
SUMMA 7 8:1		22 987 000	13 293 713	17 534 199	9 933 485	4 638 103	2 029 467	745 613	17 346 669

FINANSIELLA VILLKOR (tkr)

Anslag	Benämning	Villkor	Typ	Finansiellt villkor	Utfall 2005
UTGIFTSBEGRÄNSNINGAR					
7 8:1 och 7 9:1	Biståndsverksamhet och Samarbete med Central- och Östeuropa	Utgiftsbegränsning budgetåret 2005	Regl.brev	13 911 500	13 865 492
7 8:1.26.2 och 7 9:1	Icke ODA-länder och Samarbete med Central- och Östeuropa	Utgiftsbegränsning budgetåret 2005	Regl.brev	546 500	525 270
7 8:1	BISTÅNDSVERKSAMHET (Ramanslag)				
7 8:1	Biståndsverksamhet	Sakanslagsfinansierade tjänster i fält	Regl.brev	250 000	247 603
		Sida får disponera 12 000 mnkr för garantier för myndighetens garantiverksamhet	Regl.brev	12 000 000	2 349 552
		Härav får högst 1 000 mnkr avse fristående garantier		1 000 000	165 850
		samt högst 30 mnkr avse kapitalmarknads- och importgarantier		30 000	702
7 8:1.1	Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	Humanitärt bistånd i Ryssland i anslutning till den väpnade konflikten i Tjetjenien	Regl.brev	40 000	23 950
		Högst 200 mnkr får användas för den konfliktrelaterade verksamheten	Regl.brev	200 000	140 066
		Stöd till Internationella rödakorskommitténs (ICRC) fältverksamhet	Regl.brev	280 000	280 000
		Finansiellt bidrag till Förenta nationernas anhållan om humanitärt bistånd med anledning av naturkatastrofen runt Indiska oceanen (UD2005/572/GS)	Reg.beslut	150 000	143 409
		Bidrag till humanitärt bistånd till burmesiska flyktingar i Thailand (UD2005/451/GS)	Reg.beslut	29 700	29 700
		Humanitärt bistånd till internflyktingar och återvändande flyktingar genom Norska flyktinghjälpen (UD2005/38467/GS)	Reg.beslut	32 000	32 000
7 8:1.3	Globala utvecklingsprogram	Stöd till multilateral och bilateral verksamhet inom narkotikaområdet	Regl.brev	15 000	14 278
		Stöd genom de svenska partianslutna organisationerna till demokratiuppbyggnad i utvecklingsländer	Regl.brev	24 100	22 909
		Stöd till World Maritime University (WMU/Internationella sjöfartsuniversitetet) i Malmö	Regl.brev	27 000	23 224
		Stödja det arbete som bedrivs av Fast Track Initiative inom ramen för Education for All (EFA)	Regl.brev	100 000	0
		Minst 50 miljoner kronor för insatser på området handelspolitik och regleringar	Regl.brev	50 000	53 233
		Engångsbelopp i stöd till den multilaterala gåvofonden Global Crop Diversity Trust	Regl.brev	50 000	50 000
		Lägst 85 miljoner kronor i årligt bidrag till International Planned Parenthood Federation (IPPF)	Regl.brev	85 000	85 000
		Lägst 100 miljoner kronor för bidrag till GAVI, inklusive årsavgifter	Regl.brev	100 000	104 350
		Insatser inom det multilaterala miljöområdet	Regl.brev	16 500	13 637
		Förstärkning av Sidas medverkan i och uppföljningen av multilateralt miljösamarbete	Regl.brev	1 000	802
		Bemyndigande för Sida att besluta om stöd till World Conservation Union, IUCN (UD2004/60302/GU)	Reg.beslut	30 000	30 000
7 8:1.5	Enskilda organisationer	Information om utvecklingsländer	Regl.brev	120 000	113 314

Anslag	Benämning	Villkor	Typ	Finansiellt villkor	Utfall 2005
7 8:1.6	Asien, Mellanöstern och Nordafrika	Samarbetsavtal med Asiatiska utvecklingsbanken (AsDB) om upprättande av en särskild fond för insatser inom området hiv/aids samt ett svenskt bidrag till fonden (UD2005/8589/GS)	Reg.beslut	40 000	40 000
		Svenska valobservatörer till parlaments- och provinsval i Afghanistan (UD2005/32671/ASO)	Reg.beslut	600	310
		Stöd till EU:s observatörsinsats i Aceh, Indonesien (UD2005/44744/EP)	Reg. beslut	40 000	25 000
		Svenskt bidrag med en utvecklingsrådgivare i Afghanistan (UD2005/55718/EP)	Reg. beslut	1 600	0
7 8:1.7	Latinamerika	Påfyllning av den svensk-chilenska utvecklingsfonden (UD2005/12753/AME)	Reg.beslut	15 000	15 000
7 8:1.9	Afrika	Avtal med Tanzanias regering om treårigt stöd till genomförandet av Tanzania HIV/AIDS Care and Treatment Plan, 2004–2006 (UD2004/32455/AF)	Reg.beslut	150 000	47 614
		Volymen för det bilaterala utvecklingssamarbetet med Tanzanias regering för det bilaterala utvecklingssamarbetet, inklusive budgetstöd (UD2005/3356/AF)	Reg.beslut	750 000	609 196
		Svenska valobservatörer till parlamentsvalen i Etiopien (UD2005/17632/AF)	Reg.beslut	700	682
7 8:1.26.1	Östeuropa och Centralasien, ODA-länder	Insatser i Turkiet	Regl.brev	20 000	16 405
		Svenskt personaltöd till OSSE:s verksamhet främst på västra Balkan och i OSS-staterna – varav administrativa kostnader	Regl.brev	13 200 500	12 835 497
7 8:1.26.2	Östeuropa och Centralasien, Icke ODA-länder	Stöd genom de svenska partianknutna organisationerna till demokratiuppbbyggnad	Regl.brev	13 500	12 819
		Stöd genom enskilda organisationer för information i Sverige	Regl.brev	5 000	3 683
		Svenskt stöd till OSSE:s valinsats i den upprepade andra omgången av presidentvalet i Ukraina (UD2004/65685/EP)	Reg.beslut	715	427
7 8:1.32	Forskning	Stöd till utvecklingsforskning om utvecklingsländer i Sverige m.m.	Regl.brev	100 000	98 877
7 8:2	Sidas BISTÅNDSFÖRVALTNING (Ramanslag)				
7 8:2.1	Sidas biståndsförvaltning	Kreditgarantier för lån till personal	Regl.brev	15 000	706
		Indikativt belopp för icke ODA-länder 46 miljoner kronor – varav högst 15 miljoner kronor får användas för Sidaenheten på Gotland och för att inrätta enheten	Regl.brev	15 000	5 761

Finansieringsanalys (tkr)

	Not	050101 -051231	040101 -041231
DRIFT			
Kostnader	37	-929 926	-890 356
Finansiering av drift			
Intäkter av anslag		910 209	852 707
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	38	54 907	51 995
Intäkter av bidrag		289	299
Övriga intäkter		4 110	3 273
Summa medel som tillförts för finansiering av drift		969 515	908 274
Minskning av lager		3 000	-1 931
Ökning av kortfristiga fordringar		-25 370	27 591
Ökning av kortfristiga skulder		26 031	-1 146
KASSAFLÖDE FRÅN DRIFT		43 251	42 432
INVESTERINGAR			
Investeringar i materiella tillgångar		-24 767	-23 159
Investeringar i immateriella tillgångar		-3 361	-2 469
Summa investeringsutgifter		-28 128	-25 628
Finansiering av investeringar			
Lån från Riksgäldskontoret		21 333	54 348
– amorteringar		-35 744	-23 525
Försäljning av anläggningstillgångar		892	1 135
Summa medel som tillförts för finansiering av investeringar		-13 518	31 957
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		615	-400
KASSAFLÖDE TILL INVESTERINGAR		-41 031	5 929
LÅNEVERKSAMHET			
Nyutlåning och nedskrivning		-24 776	-10 329
Amorteringar		14 719	5 384
Summa låneutgifter		-10 058	-4 946
Finansiering av låneverksamhet			
Ökning av statskapital med medel som erhållits från statsbudgeten		269 375	45 266
Summa medel som tillförts för finansiering av låneverksamhet		269 375	45 266
KASSAFLÖDE FRÅN LÅNEVERKSAMHET		259 317	40 321
UPPBÖRDSVERKSAMHET			
Intäkter av avgifter och andra inkomster som inte disponeras av Sida		28 014	25 534
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder		-3 146	4 993
Inbetalningar i uppbördsverksamhet		24 868	30 526
Medel som tillförts statsbudgeten från uppbördsverksamhet		-24 868	-30 526
KASSAFLÖDE TILL UPPBÖRDSVERKSAMHET		0	0

	Not	050101 -051231	040101 -041231
TRANSFERERINGSVERKSAMHET			
Lämnat bistånd	-13 525 694		-12 118 875
Finansiella intäkter	106 708		80 255
Finansiella kostnader	-21 750		-63 824
Förändring av kortfristiga fordringar och skulder	-124 399		23 825
Förändring av långfristiga fordringar	-115 528		-72 906
Utbetalningar i transfereringsverksamhet		-13 680 664	-12 151 525
Finansiering av transfereringsverksamhet			
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bistånd	13 304 357		11 868 293
Medel som erhållits från andra myndigheter för finansiering av bistånd	19 651		19 906
Övriga erhållna medel för finansiering av bistånd	47 445		41 036
Minskning av statskapital med medel som erh. från statsbudgeten	-25 842		166 927
Summa medel som tillförts för finansiering av transfereringsverksamhet		13 345 612	12 096 161
KASSAFLÖDE TILL TRANSFERERINGSVERKSAMHET		-335 052	-55 364
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		-73 515	33 318

	050101 -051231	040101 -041231
SPECIFIKATION AV FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL		
Likvida medel vid årets början	2 242 084	2 208 766
Minskning av kassa och postgiro	-45 963	51 315
Ökning av tillgodohavande hos Riksgäldskontoret	62 861	-10 070
Minskning av avräkning med Statsverket	-90 413	-7 927
Summa förändring av likvida medel	-73 515	33 318
Likvida medel vid årets slut	2 168 569	2 242 084

ALLMÄNT

Sida är bokföringsskyldigt enligt Förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Årsredovisningen är upprättad enligt Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Fordringar har värderats till högst det belopp varmed de beräknas inflyta.

Fordringar och skulder i utländsk valuta är värderade till balansdagens kurs. Fordringar värderas till balansdagens köpkurs, skulder till balansdagens säljkurs. Utlandsmyndigheternas behållning per den 31 december har för de icke konvertibla valutorna värderats till december månads valutakurs.

Anläggningstillgångar utgörs av tillgångar för stadigvarande bruk med ett anskaffningsvärde på minst tio tusen kronor och en ekonomisk livslängd på minst tre år. Anläggningstillgångarna tas upp till anskaffningsvärdet och skrivs av enligt linjär avskrivningsmetod. Avskrivningarna påbörjas från och med den månad då tillgången tas i bruk. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet är tio år, för datorer tre år och för övriga anläggningsskategorier fem år.

Sida tillämpar ett gränsvärde på 100 tusen kronor för periodiseringar.

Avsättning för framtida pensionsåtaganden beräknas till det samlade värdet av samtliga beslut enligt de försäkringstekniska grunder som SPV har fastställt. Värdet inkluderar särskild löneskatt.

Utgifter som klassificeras som transfereringar avräknas anslagen enligt kassamässig princip i de fall utbetalningarna grundar sig på beslut om bidrag eller erhållna rekvisitioner. Erhållna fakturor för levererade varor och tjänster som klassificeras som transfereringar avräknas anslagen enligt utgiftsmässig princip.

Säkerhetsreserven värderas av Exportkreditnämnden (EKN). Värdet är beräknat med hänsyn tagen till beräknat värde av utestående skadefordringar och beräknad risk för slutliga förluster

i utestående engagemang. Hänsyn är även tagen till koncentrationsrisken, eftersom engagemangen domineras av ett fåtal länder och resultatet därför är starkt beroende av bedömningen av dessa.

Undantag från EA-regler

Med undantag från Förordning (1994:14) om statliga myndigheters betalningar och medelsförvaltning medges Sida enligt regleringsbrevet att inneha konto i affärsbank för brådskande kontantutbetalningar, för betalningar av remburs och för överföringar av medel till ambassaderna.

RESULTATRÄKNING

Not 1. Samband mellan intäkter av anslag enligt anslagsredovisning och resultaträkning

	050101 -051231	040101 -041231
Anslagsutfall enligt anslagsredovisningen	14 472 818	12 938 576
Intäkter av anslag enligt resultaträkningen	-910 209	-852 707
Medel som erhållits från statsbudgeten för finansiering av bistånd	-13 304 357	-11 868 293
Redovisat mot Statskapital (utlåning)	-258 252	-217 577
	0	0

Not 2. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	050101 -051231	040101 -041231
Intäkter enligt 4 § Avgiftsförordningen	16 437	17 166
Intäkter avgiftsfinansierad verksamhet	89	107
Övriga intäkter i verksamheten	39 245	35 717
Summa intäkter	55 772	52 990

Not 3. Finansiella intäkter i verksamheten

	050101 -051231	040101 -041231
Ränteintäkter räntekonto Riksgäldskontoret	1 025	696
Övriga ränteintäkter	47	57
Valutakursvinster	2 262	1 986
Övriga finansiella intäkter	776	534
Summa finansiella intäkter verksamheten	4 110	3 273

Not 4. Lönekostnader

	050101 -051231	040101 -041231
Summa kostnader för personal	-569 235	-547 728
Varav lönekostnader	-323 579	-304 435

Ersättningar till styrelsens ledamöter samt uppgift om deras sidouppdrag

Skattepliktiga ersättningar (enligt Förordning (1192:1299) om ersättning för uppdrag i statliga styrelser, nämnder och råd m.m.) och andra förmåner till styrelseledamöter under 2005 samt redovisning av dessas uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter och uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag enligt 7 kap. 2 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Ledamot	Skattepliktig ersättning	Styrelseuppdrag
Norralk, Maria (Generaldirektör)	1 061	Folke Bernadotteakademin Sveaskog AB
Björling, Ewa	10	Försäkringskassan
Ekholm, Berndt	14	Naturvårdsverket
Gustafsson, Holger	14	—
Håkansson, Leif	12	Statens jordbruksverk Vinnova Energimyndigheten
Kokko, Ari	12	—
Lind, Hilda	10	—
Ohlsson, Birgitta	12	—
Palme, Joakim	12	Tamburkaptenen AB
Risinggård, Börje	14	Tullverket Handels utredningsinstitut Silf Competence AB Svensk-ryska handelskammaren AB Swedish-Polish Trade Services AB Nordiska Unipol AB
Ytterberg, Mariann	12	—
Summa ersättning	1 183	

Redovisningen av myndighetens sjukfrånvaro

I enlighet med 3 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag, ska uppgifter lämnas om myndighetens sjukfrånvaro. Sjukfrånvaron i tabellen nedan anges i procent av de anställdas sammanlagda ordinarie arbetstid för respektive grupp.

Sjukfrånvaro	050101 -051231	040101 -041231
Totalt	2,46 %	2,72 %
Varav långtidssjuka (>=60 dagar)*	58,44 %	57,25 %
Män	1,84 %	1,90 %
Kvinnor	2,86 %	3,26 %
Anställda -29 år	1,27 %	1,32 %
Anställda 30-49 år	1,93 %	2,16 %
Anställda över 50 år	3,12 %	3,31 %

* Jämförelsesiffran för 2004 har korrigerats då den var felaktig i årsredovisningen för 2004.

Not 5. Kostnader för lokaler

Ökningen av lokalkostnaderna beror framför allt på att huvudkontraktet för Sidas huvudkontor på Sveavägen gick ut den sista september. Det nya kontraktet innebär en höjning med 15 000 tusen kronor per år.

Not 6. Finansiella kostnader verksamheten

	050101 -051231	040101 -041231
Räntekostnader lån Riksgäldskontoret	-1 592	-1 401
Valutakursförluster	-837	-1 753
Övriga finansiella kostnader	-906	-768
Summa finansiella kostnader verksamheten	-3 334	-3 922

Not 7. Finansiella intäkter transfereringar

	050101 -051231	040101 -041231
Ränteintäkter U-krediter	43 419	44 830
Ränteintäkter Säkerhetsreserven	13 090	18 860
Valutakursvinster	50 199	16 564
Summa finansiella intäkter transfereringar	106 708	80 255

Not 8. Finansiella kostnader transfereringar

	050101 -051231	040101 -041231
Räntekostnader Säkerhetsreserven	128	-184
Valutakursförluster	-21 773	-63 478
Övriga finansiella kostnader	-105	-162
Summa finansiella kostnader transfereringar	-21 750	-63 824

Not 9. Årets kapitalförändring

	050101 -051231	040101 -041231
<i>Periodiseringsdifferenser i anslagsfinansierad verksamhet:</i>		
Amorteringar	35 744	23 525
Personalkostnader	1 762	-1 966
Avskrivningar	-35 836	-24 560
Uppbörd	3 146	-4 992
Övrigt	2 835	-1 097
<i>Över- eller underskott i bidragsfinansierad verksamhet:</i>		
Resultat villkorlån	-4 486	12 887
U-krediter – gåvoelement	-172 850	-274 692
Resultat biståndskrediter	-16 799	2 755
Resultat säkerhetsreserv	103 966	67 321
Övriga transfereringar	20 372	18 531
Årets kapitalförändring	-62 146	-182 289

BALANSRÄKNING

Not 10. Immateriella anläggningstillgångar

	051231	041231
Balanserade utgifter för utveckling		
Ingående balans anskaffningsvärde	12 776	10 903
Årets nyanskaffning	1 250	1 873
Utgående balans anskaffningsvärde	14 026	12 776
Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-624	0
Årets avskrivning*	-2 574	-624
Utgående balans ackumulerade avskrivningar	-3 198	-624
Bokfört värde	10 828	12 152
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående balans anskaffningsvärde	19 083	18 487
Årets nyanskaffning	2 111	597
Utgående balans anskaffningsvärde	21 195	19 083
Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-954	0
Årets avskrivning*	-4 010	-954
Utgående balans ackumulerade avskrivningar	-4 964	-954
Bokfört värde	16 230	18 129
Utgående balans immateriella anläggningstillgångar	27 058	30 281

* Avskrivningarna har ökat då det nya ärende- och dokumenthanteringssystemet Edoc togs i drift under hösten 2004.

Not 11. Materiella anläggningstillgångar

	051231	041231
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående balans anskaffningsvärde	54 241	53 094
Årets nyanskaffning	5 662	1 148
Utgående balans anskaffningsvärde	59 903	54 241
Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-33 248	-27 382
Årets avskrivning*	-9 772	-5 866
Utgående balans ackumulerade avskrivningar	-43 021	-33 248
Bokfört värde	16 882	20 993
Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
Ingående balans anskaffningsvärde	172 432	161 493
Årets nyanskaffning	17 827	22 265
Återfört anskaffningsvärde (försäljning eller utträngning)	-31 570	-11 327
Utgående balans anskaffningsvärde	158 689	172 432
Ingående balans ackumulerade avskrivningar	-128 019	-122 091
Årets avskrivning	-19 480	-17 116
Återförda avskrivningar (försäljning eller utträngning)	31 515	11 187
Utgående balans ackumulerade avskrivningar	-115 985	-128 019
Bokfört värde	42 705	44 413
Förskott avseende materiella anläggningstillgångar		
Bokfört värde**	1 286	8
Utgående balans materiella anläggningstillgångar	60 873	65 414

* Sida kommer att flytta sin verksamhet till nya lokaler hösten 2006. Den återstående avskrivningstiden för förbättringsutgifter som avser nuvarande lokaler har justerats med hänsyn till detta, därav de ökade avskrivningarna.

** Förskott avseende materiella anläggningstillgångar avser inköp av bilar, bl.a. en skottsäker bil till Afghanistan.

Not 12. Långfristiga fordringar

Posten långfristiga fordringar utgörs till största delen av säkerhetsreserven (694 305 tusen kronor) som förvaltas av Exportkreditnämnden (EKN), vilken är knuten till u-kreditsystemet. Säkerhetsreservens redovisade värde efter gjorda avsättningar bedöms täcka kostnader för eventuella framtida förluster. Resterande del av balans-posten är en fordran på Swedfund för ett villkorslån (17 147 tusen kronor). Fordran utgörs av inbetalda amorteringar och räntor som ännu ej redovisats till Sida från Swedfund.

Not 13. Utlåning

	051231	041231
Utlåning biståndskrediter		
Ingående balans	233 840	225 761
Omklassificering till villkorslån	0	-12 963
Årets nytulning	17 510	24 432
Årets amorteringar	-3 389	-3 389
Utgående balans	247 961	233 840
Utlåning villkorslån		
Ingående balans	177 327	180 461
Omklassificering från biståndskrediter	0	12 963
Årets nytulning	49 093	15 537
Årets amorteringar	-11 329	-1 994
Avskrivna lån	-4 844	0
Årets förändring kursdifferenser	-8 318	-15 384
Årets förändring befarade förluster	-17 103	-8 670
Förändring fonderade medel villkorslån*	-11 562	-5 585
Utgående balans	173 264	177 327
Total utgående balans	421 225	411 167

* Avser inbetalda amorteringar och räntor som ännu ej redovisats till Sida från Swedfund. Se även not 12.

Not 14. Förskott till leverantörer

Jämförelsetalet för 2004 har justerats med 2 947 tusen kronor då posten delvis har omklassificerats till Övriga fordringar och Fordringar hos andra myndigheter.

Posten bestod 2004 av ett förskott till Ramboll Natura AB för genomförande av ett projekt i Zambia.

Not 15. Fordringar

Fordringar hos andra myndigheter har under året ökat med 11 078 tusen kronor, vilket delvis beror på ökad momsfordran till följd av det ökade anslagsutfallet. Jämförelsetalet för 2004 har justerats med 1 432 tusen kronor på grund av en omklassificering från Förskott till leverantörer se not 14.

Övriga fordringar har under året ökat med 3 788 tusen kronor, vilket delvis beror på fordringar avseende samfinansierade insatser.

Jämförelsetalet för 2004 har justerats med 1 515 tusen kronor på grund av en omklassificering från Förskott till leverantörer se not 14.

Not 16. Periodavgränsningsposter

	051231	041231
Förutbetalad hyra	24 472	19 592
Övriga förutbetalda kostnader	2 710	0
Upplupna bidragsintäkter	33	79
Upplupna ränteintäkter	8 130	4 054
Övriga upplupna intäkter	761	490
Utgående balans	36 107	24 215

* Upplupna ränteintäkter består delvis av räntefordringar avseende UNDP 3 913 tusen kronor och FAO 2 382 tusen kronor

Not 17. Avräkning med Statsverket

	051231	041231
Ingående balans	173 224	181 151
<i>Avräknat mot statsbudgeten</i>		
– Anslag	14 472 818	12 938 576
– Inkomsttitlar	–39 587	–35 910
<i>Avräknat mot statsbudgeten totalt</i>	<i>14 433 232</i>	<i>12 902 666</i>
<i>Avräknat mot Statsverkets checkräkning</i>		
– Anslagsmedel som tillförts räntekonto	–588 940	–557 189
– Uppbördsmedel m.m.	1 157 342	1 092 348
– Transfereringar m.m.	–15 092 047	–13 445 752
<i>Avräknat mot Statsverkets checkräkning totalt</i>	<i>–14 523 645</i>	<i>–12 910 593</i>
Årets avräkning med Statsverket	–90 413	–7 926
Utgående balans	82 811	173 224

Not 18. Kassa och bank*Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret*

Sida har en räntekontokredit på 20 000 tusen kronor på räntekontot hos Riksgäldskontoret (RGK). Behållningen på räntekontot består i allt väsentligt av anslagsmedel. Saldot har ökat med cirka 11 miljoner kronor, främst på grund av ökat anslagssparande på förvaltningsanslaget.

	051231	041231
Räntekontot består av		
Anslagsmedel	61 233	50 612
Summa behållning	61 233	50 632
Varav kortsiktigt likviditetsbehov	29 673	23 249

Övriga tillgodoavanden i Riksgäldskontoret

Balansposten utgörs av avsättningar för att täcka eventuella förluster inom Sidas verksamhet med u-krediter och fristående garantier.

Kassa, postgiro och bank

Saldot har minskat med 45 963 tusen kronor, vilket huvudsakligen beror att en utlandsmyndighet beställde 50 000 tusen kronor i december 2004, men betalningen kunde inte verkställas förrän 2005.

Not 19. Statskapital

Sidas statskapital utgörs av medel hänförliga till biståndskrediter, villkorslån och u-krediter. Sida har inget avkastningskrav på statskapitalet.

Utbetalning av villkorslån avräknas mot anslag och redovisas mot statskapital. Amortering av villkorslån tillförs inkomsttitel på statsbudgeten och reducerar statskapital.

Biståndskrediter redovisas på samma sätt, men med den skillnaden att redovisningen av fordran och amorteringar mot statskapital och inkomsttitel sker efter justering med hänsyn till lånens avskrivningsgrad.

I samband med avsättning av framtida räntesubventioner för beviljade u-krediter avräknas anslaget och redovisas mot statskapital. Årets räntesubventioner redovisas som kostnader i resultaträkningen och medför en kapitalförändring som nästkommande år avslutas mot statskapital.

	051231	041231
Biståndskrediter		
Ingående balans	216 631	179 954
Omklassificering till villkorslån	0	-5 601
Årets avsättning	210 000	30 000
Årets amorteringar	-3 389	-3 389
Årets avslutade kapitalförändring	2 755	15 668
Utgående balans	425 996	216 631
Villkorslån		
Ingående balans	257 062	233 571
Omklassificering från biståndskrediter	0	5 601
Årets nyutlåning/avsättning	74 093	10 650
Årets amorteringar	-11 329	-1 994
Årets avslutade kapitalförändring	12 887	-766
Korrigerigering från statskapital u-krediter	0	10 000
Utgående balans	332 713	257 062
U-krediter		
Ingående balans	2 173 800	2 229 905
Årets avsättning	-25 842	176 927
Korrigerigering till statskapital villkorslån	0	-10 000
Årets avslutade kapitalförändring	-224 554	-223 031
Utgående balans	1 923 405	2 173 800
Total utgående balans	2 682 115	2 647 493

Not 20. Balanserad kapitalförändring

	051231	041231
Ingående balans	458 738	502 817
Avslutad kapitalförändring tidigare år	-182 289	-252 208
Tillkommer; avsatt mot statskapital för biståndskrediter	-2 755	-15 668
Tillkommer; avsatt mot statskapital för villkorslån	-12 887	766
Tillkommer; avsatt mot statskapital för u-krediter	224 554	223 031
Utgående balans	485 361	458 738

Not 21. Avsättningar

	051231	041231
Ingående avsättning	4 177	5 737
Årets pensionskostnad	2 865	815
Årets pensionsutbetalningar	-2 265	-2 376
Utgående avsättning	4 777	4 177

Not 22. Lån i Riksgäldskontoret

Sida har enligt regleringsbrevet en beviljad låneram på 104 000 tusen kronor.

Lånet i RGK avser anläggningstillgångar och bör stämma mot det bokförda värdet på immateriella och materiella anläggningstillgångar (se not 10 och 11). Differensen om 8 164 tusen kronor beror på att lån för inköp gjorda i december tas i juni 2006. Lån har ej heller tagits för pågående arbeten eller förskott.

	051231	041231
Ingående balans	94 178	63 355
Årets upptagna lån	21 333	54 348
Årets amorteringar	-35 744	-23 525
Utgående balans	79 767	94 178

Not 23. Periodavgränsningsposter

	051231	041231
Upplupen lön och semesterlön	36 522	34 099
Övriga upplupna kostnader, ej statliga	5 312	5 219
Övriga upplupna kostnader, inomstatliga	2 413	4 252
Oförbrukade bidrag inomstatliga	7 329	3 829
Förutbetalda intäkter	36	0
Utgående balans	51 611	47 399

ANSVARSFÖRBINDELSER**Not 24. Ansvarsförbindelser**

Garantierna avseende Svenska skolföreningen i Nairobi och Skolhus i Nicaragua är borttagna då garantierna aldrig har ställts ut.

ANSLAGSREDOVISNINGEN**Not 25. Ingående överföringsbelopp**

Regeringen har beslutat (UD 2005/15804/GU) att Sida får disponera allt anslags-sparande hänförligt till 7 8:1 och 7 9:1. Av dessa kan Sida endast utnyttja 225 000 tusen kronor eftersom Sida ålagts en utgiftsbegränsning på 13 911 500 tusen kronor (se UD 2006/454/GU)

Sida får sammantaget disponera 150 000 tusen kronor av anslagssparandet från 2004 gällande delpost 7 8:26.2 och anslaget 7 9:1.

Not 26. Avslutade anslag

Sida hade vid utgången av 2004 kvarvarande medel på anslagspost 7 8:1.33.1 U-krediter (607 568 tusen kronor) respektive 7 8:1.33.2 Ekonomiska reformer (205 000 tusen kronor). Då Sida ej disponerar dessa anslagsposter 2005 har kvarvarande medel enligt regleringsbrev (UD2005/10305/GU) tillförts anslagspost 7 8:1.33 U-krediter (607 568 tusen kronor), 7 8:1.6 Asien, Mellanöstern och Nordafrika (24 000 tusen kronor) och 7 8:1.9 Afrika (181 000 tusen kronor). Sida har valt att redovisa dessa i kolumnen Ingående överföringsbelopp medan de i statsredovisningssystemet Hermes redovisas som omdisponerat anslagsbelopp.

Not 27. Årets tilldelning enligt regleringsbrev

Skillnaden mellan tilldelningen i regleringsbrevet och tilldelningen i anslagsredovisningen beror på att Sida har följt rapporteringen i Hermes. Där har Regeringskansliet registrerat de omfördelningar mellan anslagsposter som gjorts under året som omdisponeringar.

Not 28. Omdisponerade anslagsbelopp

Regeringen har i regeringsbeslut UD2005/15804/GU beslutat om en omfördelning av det utgående anslagssparandet per den 31 december 2004, se tabell nedan.

Regeringen har 2005-10-27 i regeringsbeslut UD2005/58044/GU beslutat att överföra 28 000 tusen kronor från anslaget 7 8:1 anslagsposten 29.1 Organisations- och temastöd till anslagsposten 7 8:1.3 Globala utvecklingsprogram. Samtidigt beslutade regeringen att överföra 5 500 tusen kronor från anslaget 7 8:1 anslagsposten 26.2 Östeuropa och Centralasien, icke ODA-länder till anslaget 7 8:1 anslagsposten 31.2 för icke spridningsinsatser.

Regeringen har 2005-12-15 i regeringsbeslut UD2005/67737/GU beslutat att överföra 207 000 tusen kronor från anslagsposten 7 8:1.9 Afrika till anslagsposten 7 8:1.3 Globala utvecklingsprogram (+95 000 tusen kronor) och till anslagsposten 7 8:1.1 Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet (+112 000 tusen kronor).

Regeringen har i samma regeringsbeslut beslutat att överföra 380 000 tusen kronor från anslagsposten 7 8:1.9 Afrika till anslaget 7 8:1, anslagsposten 16.2 Övrigt stöd till FN-relaterad verksamhet.

Anslag	Benämning	Omfördelning oin-tecknat anslagssparande	Omfördelning mellan anslagsposter 051027	Omfördelning mellan anslagsposter 051215	Netto
7 8:1.1	Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	300 000		112 000	412 000
7 8:1.3	Globala utvecklingsprogram	–	28 000	95 000	123 000
7 8:1.9	Afrika	–		–587 000	–587 000
7 8:1.26.1	ODA-länder	70 000			70 000
7 8:1.26.2	Icke ODA-länder	–	–5 500		–5 500
7 8:1.33	U-krediter	–370 000			–370 000
7 8:1	Summa	0	22 500	–380 000	–357 500

Not 29. Återförda medel från anslagssparande på ramanslag

Sida hade vid utgången av 2004 ett anslagssparande på anslaget 5 5:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet anslagspost 3 Sida Verksamhet utomlands om 2 030 tusen kronor. Enligt regleringsbrev UD2004/64734/PLAN skall detta anslagssparande föras bort som en omdisponering till 5 5:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet anslagspost 7 Till regeringens disposition.

Not 30. Omdisponerade anslagsbelopp

Regeringen har i regeringsbeslut UD 2005/67737/GU beslutat att överföra 1 390 tusen kronor från anslag 5 5:11, anslagsposten 1 Samarbete inom Östersjöregionen till Regeringskansliets anslag 5:11, anslagsposten 3 Samarbete inom Östersjöregionen.

Not 31. Dispositions rätt till sparande ramanslagsmedel

Sida hade vid utgången av 2004 ett anslagssparande på anslaget 24 39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen, anslagspost 6 till Sidas disposition om 52 247 tusen kronor. Enligt regleringsbrev UD 2004/64572/EC har Sida givits fortsatt dispositions rätt till hela det sparade anslagsbeloppet.

Not 32. Anslagskredit

Sida får under budgetåret 2005 enligt regleringsbrevet inte disponera någon anslagskredit.

Not 33. Redovisning mot statsbudgetens inkomstittlar

Årets beräknade inkomster som Sida ej disponerar anges till 50 000 tusen kronor i enlighet med regleringsbrevet. Utfallet 39 587 tusen kronor motsvarar 79 procent av beräknat belopp.

Det låga utfallet beror på att de inbetalningar som avser räntemedel från svenska och utländska organisationer inte varit så höga som beräknat. Sida har vid beräkningstillfället svårt att bedöma storlek och tidpunkt för återredovisade medel. Andra faktorer som påverkar är bankernas räntesatser samt växlingskurser.

I uppbördsavsnittet i resultaträkningen redovisas endast 24 868 tusen kronor som medel som tillförts statsbudgeten. Beloppet överensstämmer ej med utfallet i inkomstitelredovisningen (39 587 tusen kronor). Detta förklaras av att återbetalning av villkorslån och biståndskrediter (14 719 tusen kronor) redovisas mot statskapital och därför i stället påverkar årets kapitalförändring.

Saldot i uppbördsavsnittet i resultaträkningen består av förändringen av periodiserade, dvs. ännu ej betalda, inkomster (3 146 tusen kronor).

BEMYNDIGANDEN**Not 34. Definition av bemyndiganden**

Begreppet bemyndiganden avser den rättighet som Sida tilldelas i regleringsbrevet att ikläda sig ekonomiska förpliktelser som medför framtida utgifter som ska täckas med anslag som myndigheten ännu inte tilldelats.

Not 35. Ingående åtaganden

Utestående åtaganden utgörs av bindande åtaganden, dvs. undertecknade och fortfarande giltiga avtal/kontrakt eller expedierade beslut om bidrag (när avtal saknas) minskat med ackumulerade bokförda utgifter per 31 december 2005. I summa utestående åtaganden ingår inte den del som redovisas som in-tecknat anslagssparande.

Skillnaden mellan utestående åtaganden i årsredovisningen 2004 och ingående åtagande i år beror på att Sida 2004 redovisade ett åtagande om 250 000 tusen kronor avseende delposten 7 8:1.33.2 Ekonomiska reformer. Sida disponerar inte denna anslagpost 2005.

Not 36. Summa utestående åtaganden

Åtaganden som täcks av redan tilldelade anslag redovisas i kolumn »Därav intecknat« i anslagsredovisningen. Dessa ingår inte i bemyndiganderedovisningen.

Utestående åtaganden per bokslutsdatum och totalsumman av per år fördelade belopp uppvisar en viss beloppsmässig skillnad. Skillnaden uppkommer då totalsumman för utestående åtaganden inkluderar skillnaden mellan avtalsbelopp som fördelats före år 2005 och utbetalningar som gjorts före år 2005. Dessa avtalsbelopp är formellt avtalade och är fortfarande giltiga varför de redovisas som utestående åtaganden. Sida gör emellertid bedömningen att denna mellanskillnad med stor sannolikhet inte kommer att utbetalas varför de inte ingår i framtida fördelade belopp. Dessa medel har därför inte heller redovisats som intecknat anslagssparande.

FINANSIERINGSANALYS**Not 37. Verksamhetens kostnader**

	050101 -051231	040101 -041231
Verksamhetens kostnader enligt resultaträkningen	-966 389	-913 356
Verksamhetens kostnader enligt finansieringsanalysen	-929 926	-890 356
Skillnad	-36 463	-23 000

Skillnaden består av följande poster i resultaträkningen som inte ska påverka finansieringsanalysen:

	050101 -051231	040101 -041231
Realisationsförlust vid försäljning av anläggningstillgångar	-27	0
Avsättningar för framtida pensionsåtaganden	-600	1 560
Avskrivningar av anläggningstillgångar	-35 836	-24 560
Summa	-36 463	-23 000

Not 38. Intäkter av avgifter och andra ersättningar

	050101 -051231	040101 -041231
Intäkter av avgifter m.m. enligt resultaträkningen	55 772	52 990
Intäkter av avgifter m.m. enligt finansieringsanalysen	54 907	51 995
Skillnad	865	995

Skillnaden består av följande post i resultaträkningen som inte ska påverka finansieringsanalysen:

	050101 -051231	040101 -041231
Realisationsvinst vid försäljning av anläggningstillgångar	865	995
Summa	865	995

TVISTER

Med tvist avses här antingen att Sida kräver pengar av annan part eller att part kräver pengar av Sida och att den som krävs på pengar inte är villig att betala. Nedan redovisas tvisterna under rubrikerna eventalförpliktelser och osäkra fordringar.

Eventalförpliktelser

Scandiaconsult AB: 4,2 miljoner kronor

Scandiaconsult har utfört uppdrag åt Sida på Västbanken och i Gaza i ett projekt avseende ombyggnad av dagvatten och avloppssystem. Scandiaconsult har i domstol yrkat ersättning, utöver vad Sida tidigare utgivit enligt kontrakt mellan parterna, för dels utebliven vinst, dels tillkommande kostnader om sammanlagt cirka 4,2 miljoner kronor jämte ränta. Sida har bestritt yrkandena (och framställt motfordran enligt nedan). Tvisten förbereds för huvudförhandling i tingsrätten januari 2006.

Business Navigator BV: 237,6 tusen kronor

Det holländska bolaget Business Navigator yrkar skadestånd för förkommen processor till programvara med 237 600 kronor jämte ränta. Kravet grundar sig på en schablonberäkning av inkomstbortfall samt risken för olovlig användning och kopiering. Sida har bestritt kravet, men erbjudit en ersättning om 10 000 kronor för processorns tekniska värde. Bolaget har ännu inte besvarat Sidas erbjudande.

Thomas Moberg: 60 tusen kronor

Thomas Moberg, som år 1996 erhöll bidrag för genomförande av två konstutställningar, har yrkat skadestånd med 60 000 kronor på upphovsrättslig grund avseende den utställningskatalog han författat till utställningarna. Sida har avböjt att utge ersättning till Moberg.

Osäkra fordringar

Scandiaconsult AB: 691 tusen kronor

I ovan angiven tvist inför domstol, yrkar Sida ersättning för ekonomisk förlust om sammanlagt drygt 691 tusen kronor på grund av motpartens kontraktsbrott.

Hifab AB m.fl. och NCC AB: 97 miljoner kronor

Hifab International AB och KM International AB (numera WSP) har genom konsortium utfört uppdrag som konsult vid en vägbyggnation utförd av NCC i Nicaragua. Sedan fel uppstått i vägbeläggningen, vilket beräknas medföra en extra kostnad om minst 97 miljoner kronor, har förhandlingar förts om ersättningsansvar för konsortiet och NCC. Bolagen har bestritt ansvar. Sida har genomfört flera utredningar i syfte att fastställa ansvarsfrågan. Myndigheten förbereder en utredning avseende möjligheterna att bevisa motparternas ersättningsansvar.

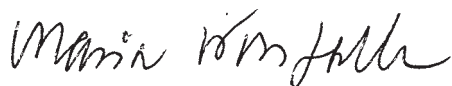
Styrelsens fastställande av årsredovisningen

2005

Styrelsens fastställande av årsredovisningen

Sidas styrelse har vid möte den 10 februari 2006 beslutat att fastställa Sidas årsredovisning för 2005.

Maria Norrfalk, Generaldirektör

Ewa Björling

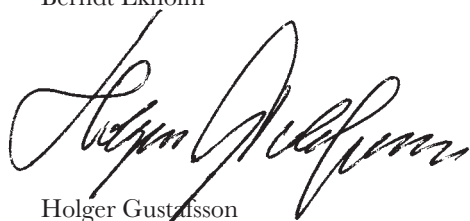
Hilda Lind

Berndt Ekholm

Birgitta Ohlsson

Holger Gustafsson

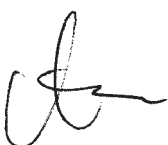
Joakim Palme

Leif Håkansson

Börje Risinggård

Ari Kokko

Mariann Ytterberg

Bilagor

2005

Bilaga 1. Kostnader summerade per verksamhetsgren, region, land och världsdel

Bilaga 1:1. Översikt över politikområden, kostnader i tkr

Politikområde	2003	2004	2005
Internationellt utvecklingssamarbete	10 228 184	12 364 355	13 829 917
Utrikes- och säkerhetspolitik	12 694	2 970	4 673
Övriga politikområden	556 140*	63 604	39 410
Summa	10 797 019	12 430 929	13 874 000
Förvaltningskostnad	497 113	545 562	578 335
Totalt	11 294 132	12 976 491	14 452 335

*Politikområde Samarbete med Central- och Östeuropa ingår från och med 2004 i politikområde Internationellt utvecklingssamarbete

Bilaga 1:2. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren och region, kostnader i tkr

Region	VERKSAMHETSGREN					
	Afrika	Asien, Mellanöstern och Nordafrika	Latinamerika	Östeuropa och Centralasien	Globala utvecklingsprogram	Forskning
Afrika söder om Sahara	3 824 306	0	0	0	6 759	288 132
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	0	1 840 098	0	0	18 996	80 167
Latinamerika	0	0	923 413	0	2 306	74 874
Europa	0	0	0	1 551 760	4 974	0
varav Europa ODA-länder	0	0	0	1 032 537	4 974	0
varav Europa icke ODA-länder	0	0	0	519 223	0	0
Globalt	0	0	0	5 333	1 430 408	403 608
Totalt	3 824 306	1 840 098	923 413	1 557 093	1 463 442	846 780

Bilaga 1:2. Forts.

Region	VERKSAMHETSGREN					Totalt
	Humanitära insatser och konflikthantering	varav konflikthantering	U-krediter	Enskilda organisationer	Information	
Afrika söder om Sahara	933 981	65 872	18 064	320 223	0	5 391 465
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	622 776	8 175	216 505	197 010	0	2 975 551
Latinamerika	84 576	23 500	0	180 954	0	1 266 123
Europa	40 327	0	0	42 512	0	1 639 572
varav Europa ODA-länder	16 377	0	0	42 512	0	1 096 399
varav Europa icke ODA-länder	23 950	0	0	0	0	543 173
Globalt	195 339	42 519	12 670	450 296	59 553	2 557 207
Totalt	1 876 997	140 066	247 239	1 190 995	59 553	13 829 917

Bilaga 1:3. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Afrika, kostnader i tkr

Land och region	Afrika	Globala utvecklingsprogram	Forskning	Humanitära insatser och konflikthanter.	varav konflikt-hantering	U-krediter	Enskilda organisationer	Totalt
AFRIKA SÖDER OM SAHARA								
Angola	42 277	0	0	33 477	0	0	7 576	83 330
Benin	0	0	0	8 025	0	0	2 462	10 487
Botswana	2 261	0	0	0	0	0	0	2 261
Burkina Faso	97 213	0	14 344	5	0	0	2 113	113 675
Burundi	4 315	0	0	32 708	0	0	2 392	39 415
Centralafrikanska republiken	0	0	0	10 018	0	0	0	10 018
Elfenbenskusten	10 000	0	0	16 692	2 000	0	0	26 692
Eritrea	0	0	621	20 682	4 060	0	2 179	23 481
Etiopien	301 360	0	34 772	34 287	0	0	9 660	380 078
Gambia	0	0	0	-3	0	0	4 972	4 969
Ghana	1 293	0	0	284	0	0	77	1 654
Guinea	0	0	0	9 267	0	0	154	9 421
Guinea-Bissau	-92	0	0	0	0	0	0	-92
Kamerun	0	0	0	0	0	0	295	295
Kap Verde	1 478	0	0	0	0	0	0	1 478
Kenya	274 858	0	0	17 187	0	0	22 656	314 701
Kongo Brazzaville	0	0	0	15 412	4 000	0	1 170	16 582
Kongo, demokratiska republiken	47 585	0	0	112 480	11 370	0	7 417	167 483
Lesotho	0	0	0	-90	0	0	368	278
Liberia	50 237	0	0	46 530	0	0	3 821	100 588
Madagaskar	0	0	0	0	0	0	64	64
Malawi	130 125	0	0	7 531	0	0	4 502	142 158
Mali	158 729	0	0	1 288	0	0	2 103	162 120
Mauretanien	0	0	0	1 002	0	0	3 396	4 398
Mauritius	0	0	0	0	0	0	179	179
Moçambique	552 054	0	6 592	153	0	-1 278	13 161	570 682
Namibia	32 143	0	0	1 338	0	112	6 265	39 858
Niger	0	0	0	10 559	0	0	1 206	11 765
Nigeria	2 375	0	0	995	0	0	889	4 259
Rwanda	141 063	0	22 089	3 920	0	0	7 059	174 131
Sao Tomé & Príncipe	0	0	0	0	0	0	163	163
Senegal	156	0	0	4 120	3 000	-842	758	4 192
Sierra Leone	10 000	0	0	3 073	0	0	88	13 162
Somalia	35 369	0	0	45 490	10 049	0	12 591	93 450
Sudan	100 202	0	0	205 362	13 215	0	11 804	317 368
Swaziland	0	0	0	-69	0	0	94	25
Sydafrika	133 393	0	7 336	1 120	0	0	29 084	170 933
Tanzania	610 494	0	49 795	785	0	0	19 425	680 499
Tchad	0	0	0	16 728	0	0	1 709	18 437
Togo	0	0	0	0	0	0	2 665	2 665
Uganda	183 234	0	39 444	115 252	0	0	20 357	358 287
Zambia	194 373	0	0	47 697	0	0	8 816	250 886
Zimbabwe	86 946	0	0	15 959	0	0	9 828	112 733
Regionalt Afrika	620 863	6 759	113 140	94 716	18 178	20 072	96 706	952 255
TOTALT AFRIKA SÖDER OM SAHARA	3 824 306	6 759	288 132	933 981	65 872	18 064	320 223	5 391 465

Bilaga 1:4. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Asien och MENA-regionen, kostnader i tkr

Land och region	Asien, Mellan- östern och Nordafrika	Globala utvecklings- program	Forskning	Humanitära insatser och konflikthant.	varav konflikt- hantering	U-krediter	Enskilda organisa- tioner	Totalt
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA								
Asien								
Afghanistan	262 669	775	0	47 828	3 175	0	17 710	328 981
Bangladesh	161 269	0	0	2 852	0	2 000	12 109	178 230
Bhutan	1 862	0	0	0	0	0	0	1 862
Filippinerna	4 198	0	0	1 647	0	0	12 213	18 057
Indien	84 051	0	0	10 054	0	1 319	27 103	122 527
Indonesien	120 512	0	0	31 891	0	0	3 312	155 715
Kambodja	99 975	0	0	248	0	0	7 235	107 458
Kina	66 117	382	0	2 210	0	0	4 749	73 457
Korea, nord	2 916	0	0	37 406	0	0	-20	40 301
Korea, syd	0	0	0	0	0	0	704	704
Laos	101 898	0	7 504	0	0	0	2 453	111 854
Malaysia	0	0	0	0	0	0	5 337	5 337
Mongoliet	17 254	0	0	0	0	252	722	18 229
Myanmar/Burma	27 180	0	0	5 473	0	0	863	33 516
Nepal	0	0	0	3 214	0	0	3 322	6 536
Pakistan	0	0	0	56 530	0	0	11 503	68 033
Papua Nya Guinea	0	0	0	0	0	0	1 039	1 039
Sri Lanka	138 534	0	13 827	17 587	5 000	211 389	5 126	386 463
Thailand	3 831	-170	0	34 680	0	1 532	8 312	48 184
Vietnam	270 469	0	28 052	0	0	13	13 679	312 212
Östtimor	17 961	0	0	-366	0	0	859	18 454
Summa Asien	1 380 694	986	49 382	251 252	8 175	216 505	138 329	2 037 148
Mellanöstern och Nordafrika								
Algeriet	0	0	0	16 745	0	0	0	16 745
Egypten	5 253	0	0	0	0	0	6 557	11 810
Irak	47 093	0	0	22 010	0	0	3 284	72 387
Iran	0	0	0	0	0	0	444	444
Jemen	0	0	0	1 200	0	0	2 890	4 090
Jordanien	4 232	0	0	0	0	0	470	4 703
Libanon	287	0	0	1 299	0	0	1 550	3 137
Marocko	2 801	0	0	126	0	0	1 042	3 969
Syrien	602	0	0	0	0	0	462	1 064
Tunisien	2 176	115	0	1 120	0	0	163	3 574
Västbanken och Gaza	145 868	0	0	92 690	0	0	22 060	260 619
Summa Mellanöstern och Nordafrika	208 313	115	0	135 190	0	0	38 922	382 541
Regionalt Asien, Mellanöstern och Nordafrika	251 091	17 894	30 785	236 333	0	0	19 759	555 862
TOTALT ASIEN, MELLAN- ÖSTERN OCH NORDAFRIKA	1 840 098	18 996	80 167	622 776	8 175	216 505	197 010	2 975 551

Bilaga 1:5. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Latinamerika, kostnader i tkr

Land och region	Latin-amerika	Globala utvecklings-program	Forskning	Humanitära insatser och konflikthant.	varav konflikt-hantering	Enskilda organisa-tioner	Totalt
LATINAMERIKA							
Argentina	0	0	0	0	0	2 708	2 708
Bolivia	126 075	0	15 965	145	0	10 602	152 787
Brasilien	55	0	0	-1	0	17 113	17 168
Chile	15 565	0	0	0	0	2 474	18 040
Colombia	66 593	0	0	37 500	18 000	4 784	108 876
Costa Rica	2 036	0	0	0	0	5 369	7 406
Dominikanska republiken	0	0	0	0	0	1 323	1 323
Ecuador	5 721	0	0	0	0	2 190	7 911
El Salvador	17 716	0	0	15 803	0	11 166	44 686
Guatemala	94 973	0	0	9 404	0	9 247	113 623
Guyana	0	0	0	0	0	-4	-4
Haiti	4 307	0	0	7 040	0	806	12 153
Honduras	140 053	0	1 581	438	0	9 790	151 863
Jamaica	2 140	0	0	0	0	0	2 140
Kuba	6 426	0	0	-4	0	383	6 805
Mexiko	0	0	0	0	0	1 941	1 941
Nicaragua	261 877	0	27 127	380	0	16 116	305 499
Paraguay	2 162	0	0	0	0	11 687	13 849
Peru	13 755	0	0	2 107	0	10 768	26 630
Uruguay	0	0	0	0	0	2 850	2 850
Venezuela	126	0	0	399	0	0	525
Regionalt Latinamerika	163 834	2 306	30 200	11 364	5 500	59 641	267 344
TOTALT LATINAMERIKA	923 413	2 306	74 874	84 576	23 500	180 954	1 266 123

Bilaga 1:6. Internationellt utvecklingssamarbete per verksamhetsgren för länder och regioner i Östeuropa och Centralasien, kostnader i tkr

Land och region	Östeuropa och Centralasien	Globala utvecklingsprogram	Humanitära insatser och konflikthanter.	varav konflikt-hantering	Enskilda organisationer	Totalt
EUROPA OCH CENTRALASIEN						
ODA-länder						
Albanien	63 589	0	0	0	576	64 165
Armenien	6 996	0	0	0	4 524	11 520
Azerbajdzjan	8 130	0	0	0	448	8 578
Bosnien-Hercegovina	317 632	1 079	2 959	0	7 825	329 494
Georgien	29 858	0	0	0	981	30 838
Kazakstan	5 542	0	-64	0	535	6 013
Kirgizistan	17 154	0	0	0	775	17 930
Kroatien	40 114	0	0	0	217	40 331
Makedonien	61 517	0	0	0	745	62 261
Moldavien	58 763	12	0	0	4 223	62 998
Serbien och Montenegro	219 092	0	2 732	0	4 517	226 341
Kosovo	80 971	0	-24	0	665	81 613
Montenegro	6 139	0	0	0	163	6 303
Serbien	90 641	0	815	0	3 692	95 149
landet i övrigt	41 341	0	1 940	0	-5	43 277
Tadzjikistan	31 745	0	2 320	0	0	34 066
Turkiet	16 405	0	0	0	2 245	18 650
Uzbekistan	6 723	0	0	0	475	7 198
Regionalt Europa	149 276	3 883	8 430	0	14 427	176 016
Summa ODA-länder	1 032 537	4 974	16 377	0	42 512	1 096 399
Ikke ODA-länder						
Bulgarien	3 064	0	0	0	0	3 064
Estland	19 974	0	0	0	0	19 974
Lettland	20 065	0	0	0	0	20 065
Litauen	20 281	0	0	0	0	20 281
Polen	-82	0	0	0	0	-82
Rumänien	9 375	0	0	0	0	9 375
Ryssland	316 902	0	23 950*	0	0	340 851
Barents	29 997	0	0	0	0	29 997
Övriga Ryssland	286 905	0	23 950*	0	0	310 854
Slovakien	517	0	0	0	0	517
Slovenien	731	0	0	0	0	731
Tjeckien	152	0	0	0	0	152
Ukraina	66 264	0	0	0	0	66 264
Ungern	-16	0	0	0	0	-16
Vitryssland	28 834	0	0	0	0	28 834
Regionalt Central- och Östeuropa	33 161	0	0	0	0	33 161
Summa ikke ODA-länder	519 223	0	23 950	0	0	543 173
TOTALT ÖSTEUROPA OCH CENTRALASIEN	1 551 760	4 974	40 327	0	42 512	1 639 572

* Till Tjetjenien.

Bilaga 1:7. De 20 största samarbetsländerna, kostnader i tkr

Land	Kostnad		
	2003	2004	2005
Tanzania	535 305	613 744	680 499
Moçambique	457 204	486 468	570 682
Sri Lanka	108 826	168 519	386 463
Etiopien	231 044	372 710	380 078
Uganda	266 200	313 810	358 287
Ryssland*	197 577	345 859	340 851
Bosnien och Hercegovina	264 556	227 122	329 494
Afghanistan	337 292	406 696	328 981
Sudan	97 455	188 760	317 368
Kenya	206 018	219 469	314 701
Vietnam	169 971	197 295	312 212
Nicaragua	290 110	301 870	305 499
Västbanken och Gaza	284 028	273 444	260 619
Zambia	161 763	192 621	250 886
Serbien och Montenegro	229 817	212 076	226 341
Bangladesh	282 983	195 394	178 230
Rwanda	106 131	61 613	174 131
Sydafrika	191 881	187 748	170 933
Kongo, demokratiska republiken	89 221	119 528	167 483
Mali	92 576	109 365	162 120
Totalt	4 599 958	5 194 111	6 215 860

*Icke ODA-land

Bilaga 2. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor

Bilaga 2. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor, kostnader i tkr						
Land och region	Hälsa	Utbildning	Forskning	Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning	Konflikt, fred och säkerhet	Humanitärt bistånd
AFRIKA SÖDER OM SAHARA						
Angola	27 868	1 291	0	9 012	8 005	33 477
Benin	310	930	0	559	0	8 025
Botswana	1 936	0	0	174	0	0
Burkina Faso	23 962	24 693	0	8 564	0	5
Burundi	312	877	0	4 631	9	32 708
Centralafrikanska republiken	0	0	0	0	0	10 018
Elfenbenskusten	0	0	0	0	12 000	14 692
Eritrea	160	488	621	843	4 075	16 622
Etiopien	38 209	58 040	1 478	52 782	4 189	34 478
Gambia	533	992	0	1 737	12	-3
Ghana	0	0	0	73	0	284
Guinea	5	12	0	107	1	9 267
Guinea-Bissau	0	0	0	-92	0	0
Kamerun	26	17	0	210	9	0
Kap Verde	0	0	0	854	0	0
Kenya	51 188	2 642	0	101 883	422	17 187
Kongo Brazzaville	153	99	0	526	4 055	11 412
Kongo, demokratiska republiken	801	1 794	0	50 486	11 463	101 110
Lesotho	0	1	0	352	0	-90
Liberia	240	877	0	3 748	25 034	46 530
Madagaskar	5	12	0	21	1	0
Malawi	55 801	54	0	36 040	11	7 531
Mali	35 177	40 227	0	9 884	46	1 288
Mauretanien	309	1 056	0	1 051	18	1 002
Mauritius	0	0	0	172	0	0
Moçambique	25 024	8 068	3 699	120 298	141	153
Namibia	5 662	4 117	0	13 185	0	1 338
Niger	120	360	0	461	0	10 559
Nigeria	102	66	0	2 934	37	995
Rwanda	683	1 869	22 089	17 964	92	4 545
Sao Tomé & Príncipe	20	36	0	48	0	0
Senegal	26	17	0	436	3 009	1 120
Sierra Leone	0	-1	0	86	0	13 073
Somalia	1 462	2 635	0	25 901	10 580	47 941
Sudan	2 197	2 190	0	13 615	13 704	201 594
Swaziland	0	0	0	90	0	-69
Sydafrika	27 747	15 774	6 243	71 357	259	1 120
Tanzania	67 332	165 456	8 268	72 461	39	785
Tchad	729	198	0	397	92	16 728
Togo	1 427	351	0	415	41	0
Uganda	90 074	41 507	0	51 786	2 364	60 252
Zambia	69 657	629	0	37 921	736	2 697
Zimbabwe	38 084	1 657	0	49 207	76	16 793
Regionalt Afrika	194 945	24 502	89 883	186 058	40 030	76 538
TOTALT AFRIKA SÖDER OM SAHARA	762 284	403 532	132 280	948 233	140 553	801 705

Bilaga 2 forts. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor, kostnader i tkr

Land och region	Infrastruktur	Handel, näringsliv och finansiella system	Naturresurser och miljö	Budgetstöd för fattigdoms- bekämpning	Övrigt	Totalt
AFRIKA SÖDER OM SAHARA						
Angola	3 277	58	1 922	0	-1 581	83 330
Benin	2	49	232	0	379	10 487
Botswana	151	0	0	0	0	2 261
Burkina Faso	1	9	2 376	50 000	4 066	113 675
Burundi	4	52	232	0	591	39 415
Centralafrikanska republiken	0	0	0	0	0	10 018
Elfenbenskusten	0	0	0	0	0	26 692
Eritrea	4	140	190	0	337	23 481
Etiopien	3 334	8 944	118 702	50 000	9 923	380 078
Gambia	9	192	667	0	832	4 969
Ghana	-157	0	1 450	0	4	1 654
Guinea	0	15	1	0	14	9 421
Guinea-Bissau	0	0	0	0	0	-92
Kamerun	2	6	17	0	9	295
Kap Verde	624	0	0	0	0	1 478
Kenya	38 554	1 492	93 092	0	8 241	314 701
Kongo Brazzaville	10	38	103	0	186	16 582
Kongo, demokratiska republiken	22	151	583	0	1 074	167 483
Lesotho	0	0	0	0	14	278
Liberia	23 001	296	288	0	574	100 588
Madagaskar	0	15	1	0	10	64
Malawi	423	385	1 052	40 000	862	142 158
Mali	9	39	903	70 000	4 547	162 120
Mauretanien	2	186	263	0	511	4 398
Mauritius	0	0	0	0	7	179
Moçambique	238 150	10 799	19 059	135 000	10 293	570 682
Namibia	5 809	-119	5 355	0	4 511	39 858
Niger	1	19	89	0	157	11 765
Nigeria	7	25	69	0	24	4 259
Rwanda	3 599	179	708	120 000	2 403	174 131
Sao Tomé & Príncipe	0	2	27	0	30	163
Senegal	-840	6	236	0	182	4 192
Sierra Leone	0	0	0	0	3	13 162
Somalia	11	179	1 999	0	2 741	93 450
Sudan	66	372	1 006	0	82 625	317 368
Swaziland	0	0	0	0	4	25
Sydafrika	26 192	6 829	8 242	0	7 170	170 933
Tanzania	95 266	26 857	32 183	200 000	11 852	680 499
Tchad	17	65	181	0	29	18 437
Togo	8	84	171	0	168	2 665
Uganda	4 673	23 103	18 568	0	65 960	358 287
Zambia	9 822	7 521	70 096	0	51 808	250 886
Zimbabwe	279	752	4 788	0	1 098	112 733
Regionalt Afrika	53 548	53 807	194 177	0	38 767	952 255
TOTALT AFRIKA SÖDER OM SAHARA	505 880	142 548	579 028	665 000	310 423	5 391 465

Bilaga 2 forts. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor, kostnader i tkr

Land och region	Hälsa	Utbildning	Forskning	Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning	Konflikt, fred och säkerhet	Humanitärt bistånd
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA						
Asien						
Afghanistan	2 019	103 389	90	133 056	4 950	44 653
Bangladesh	22 527	59 580	0	15 706	154	2 852
Bhutan	0	0	0	0	0	0
Filippinerna	737	1 775	0	5 067	183	1 647
Indien	19 810	3 664	0	29 875	1 187	10 054
Indonesien	2	3	0	12 434	25 000	31 891
Kambodja	574	30 368	1 020	69 402	3 900	248
Kina	14 600	1 098	0	20 167	187	2 210
Korea, nord	-4	-5	0	168	0	37 406
Korea, syd	50	129	0	228	15	0
Laos	603	23 361	7 504	32 323	148	0
Malaysia	0	0	0	48	0	0
Mongoliet	77	429	0	8 270	28	0
Myanmar/Burma	15 072	129	0	7 518	17	5 473
Nepal	269	401	0	1 959	48	3 214
Pakistan	1 088	2 105	0	4 449	221	56 530
Papua Nya Guinea	230	146	0	339	83	0
Sri Lanka	263	2 993	13 547	53 000	19 512	25 287
Thailand	622	1 274	0	3 042	246	34 680
Vietnam	39 564	29 541	99	81 686	282	0
Östtimor	128	15 082	0	1 220	46	-366
Summa Asien	118 230	275 462	22 259	479 958	56 206	255 778
Mellanöstern och Nordafrika						
Algeriet	0	0	0	0	0	16 745
Egypten	725	1 159	0	5 812	189	0
Irak	231	255	0	37 584	81	22 010
Iran	32	82	0	141	9	0
Jordanien	200	141	0	480	0	0
Libanon	28	73	0	1 173	2	1 299
Marocko	96	288	0	880	0	126
Syrien	102	65	0	710	37	0
Tunisien	20	36	0	1 778	0	1 120
Västbanken och Gaza	23 583	3 526	0	57 173	14 327	92 690
Yemen	134	430	0	1 469	114	1 200
Summa Mellanöstern och Nordafrika	25 150	6 056	0	107 199	14 759	135 190
Regionalt Asien	62 565	2 746	22 085	81 067	767	256 027
TOTALT ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA	205 945	284 265	44 344	668 224	71 732	646 995
LATINAMERIKA						
Argentina	275	822	0	1 005	0	0
Bolivia	2 124	48 616	16 044	53 700	2 005	145
Brasilien	1 488	3 998	0	7 307	11	-1
Chile	9	16	0	1 922	0	0
Colombia	2 246	807	0	48 705	30 425	19 500
Costa Rica	311	911	0	1 739	82	0
Dominikanska republiken	140	253	0	506	0	0
Ecuador	80	216	0	2 058	0	0
El Salvador	274	247	0	23 181	64	15 803
Guatemala	4 378	545	0	65 660	729	12 721
Guyana	0	0	0	-4	0	0

Bilaga 2 forts. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor, kostnader i tkr

Land och region	Infrastruktur	Handel, näringsliv och finansiella system	Naturresurser och miljö	Budgetstöd för fattigdoms- bekämpning	Övrigt	Totalt
ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA						
Asien						
Afghanistan	16 835	15 154	2 450	0	6 386	328 981
Bangladesh	60 022	8 067	3 796	0	5 526	178 230
Bhutan	0	0	1 862	0	0	1 862
Filippinerna	8	1 634	4 985	0	2 022	18 057
Indien	30 657	3 294	15 802	0	8 183	122 527
Indonesien	83 112	0	1 698	0	1 575	155 715
Kambodja	19	166	-109	0	1 869	107 458
Kina	2 328	5 256	24 108	0	3 504	73 457
Korea, nord	0	2 736	0	0	0	40 301
Korea, syd	0	161	11	0	111	704
Laos	18 130	106	28 193	0	1 486	111 854
Malaysia	0	0	4 480	0	809	5 337
Mongoliet	5 760	747	2 899	0	19	18 229
Myanmar/Burma	2	89	54	0	5 163	33 516
Nepal	51	158	113	0	323	6 536
Pakistan	17	477	1 138	0	2 009	68 033
Papua Nya Guinea	16	57	155	0	14	1 039
Sri Lanka	23 415	25 630	217 266	0	5 549	386 463
Thailand	43	612	6 671	0	994	48 184
Vietnam	7 251	12 067	61 533	0	80 190	312 212
Östtimor	9	1 932	86	0	318	18 454
Summa Asien	247 675	78 343	377 190	0	126 048	2 037 148
Mellanöstern och Nordafrika						
Algeriet	0	0	0	0	0	16 745
Egypten	2 016	352	536	0	1 023	11 810
Irak	209	10 220	133	0	1 665	72 387
Iran	0	102	7	0	70	444
Jordanien	3 746	8	36	0	93	4 703
Libanon	0	16	36	0	510	3 137
Marocko	1	179	2 271	0	128	3 969
Syrien	50	25	69	0	6	1 064
Tunisien	446	117	27	0	30	3 574
Västbanken och Gaza	32 436	5 631	19 049	0	12 203	260 619
Yemen	1	17	80	0	645	4 090
Summa Mellanöstern och Nordafrika	38 903	16 667	22 244	0	16 373	382 541
Regionalt Asien	14 877	23 326	82 573	0	9 829	555 862
TOTALT ASIEN, MELLANÖSTERN OCH NORDAFRIKA	301 454	118 336	482 007	0	152 249	2 975 551
LATINAMERIKA						
Argentina	2	44	205	0	356	2 708
Bolivia	145	17 125	5 480	0	7 403	152 787
Brasilien	28	334	1 842	0	2 161	17 168
Chile	4	15 566	401	0	122	18 040
Colombia	8	70	2 209	0	4 906	108 876
Costa Rica	208	590	3 112	0	453	7 406
Dominikanska republiken	1	17	192	0	214	1 323
Ecuador	99	52	5 293	0	113	7 911
El Salvador	1 126	821	1 946	0	1 224	44 686
Guatemala	20 356	1 871	1 999	0	5 366	113 623
Guyana	0	0	0	0	0	-4

Bilaga 2 forts. Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor, kostnader i tkr

Land och region	Hälsa	Utbildning	Forskning	Mänskliga rättigheter och demokratisk samhällsstyrning	Konflikt, fred och säkerhet	Humanitärt bistånd
Haiti	42	192	0	4 630	9	7 040
Honduras	10 642	42 025	0	56 180	9	438
Jamaica	0	0	0	379	0	0
Kuba	14	36	525	5 568	4	-4
Mexiko	357	228	0	530	129	0
Nicaragua	58 783	28 206	0	75 051	3 360	380
Paraguay	201	188	0	7 192	0	0
Peru	1 135	1 504	0	16 161	639	2 107
Uruguay	29	0	0	514	0	0
Venezuela	0	0	0	126	0	399
Regionalt Latinamerika	35 104	5 185	32 300	103 069	7 939	5 864
TOTALT LATINAMERIKA	117 631	133 993	48 869	475 180	45 405	64 392
EUROPA						
ODA-länder						
Albanien	8 413	105	0	34 354	1 522	0
Armenien	1 548	1 400	0	1 624	212	180
Azerbajdzjan	32	82	0	6 476	9	1 800
Bosnien och Hercegovina	2 282	1 757	124	68 657	8 466	2 959
Georgien	1 757	742	0	20 606	1 355	0
Kazakstan	67	701	0	4 491	658	-64
Kirgizistan	2 712	741	0	6 018	0	0
Kroatien	0	600	0	24 719	0	0
Makedonien	1 888	765	0	35 023	12	0
Moldavien	33 602	1 401	0	17 019	92	0
Serbien & Montenegro	3 377	4 575	0	105 921	5 332	2 732
Serbien	483	966	0	43 909	73	815
Montenegro	20	36	0	3 363	0	0
Kosovo	1 015	127	0	35 633	5 259	-24
Landet i övrigt	1 859	3 445	0	23 016	0	1 940
Tadzjikistan	987	1 705	0	3 483	754	2 320
Turkiet	59	154	0	17 910	17	0
Uzbekistan	6 060	530	0	123	358	0
Regionalt Europa	19 538	7 752	0	91 537	40	8 430
Summa ODA-länder	82 322	23 009	124	437 959	18 829	18 357
icke ODA-länder						
Bulgarien	41	218	0	1 608	0	0
Estland	114	-6	0	795	0	0
Lettland	76	-4	0	4 569	0	0
Litauen	476	0	0	5 239	0	0
Polen	-7	-13	0	-62	0	0
Rumänien	408	258	0	7 516	108	0
Ryssland	57 001	10 165	0	88 014	3 649	23 950
Ryssland	49 274	5 665	0	79 079	3 565	23 950
Barents	7 727	4 500	0	8 935	83	0
Slovakien	0	0	0	517	0	0
Slovenien	0	0	0	731	0	0
Tjeckien	0	0	0	152	0	0
Ukraina	4 154	1 225	0	23 045	313	0
Ungern	-1	-1	0	-15	0	0
Vitryssland	8 245	4 734	0	11 108	0	0
Regionalt Central- och Östeuropa	449	766	0	18 887	365	900
Summa icke ODA-länder	70 957	17 342	0	162 104	4 435	24 850
TOTALT EUROPA	153 280	40 351	124	600 063	23 264	43 207
Globalt	435 498	142 135	295 651	382 372	51 562	152 756
TOTALT	1 674 637	1 004 274	521 269	3 074 073	332 516	1 709 055

Bilaga 2 forts. **Internationellt utvecklingssamarbete per land, region och huvudsektor, kostnader i tkr**

Land och region	Infrastruktur	Handel, näringsliv och finansiella system	Naturresurser och miljö	Budgetstöd för fattigdoms- bekämpning	Övrigt	Totalt
Haiti	0	75	47	0	118	12 153
Honduras	17 248	1 158	15 177	0	8 985	151 863
Jamaica	0	1 761	0	0	0	2 140
Kuba	0	-146	3	0	805	6 805
Mexiko	24	89	514	0	70	1 941
Nicaragua	27 287	676	48 296	60 000	3 461	305 499
Paraguay	570	1 163	2 591	0	1 944	13 849
Peru	15	344	2 302	0	2 423	26 630
Uruguay	119	241	1 661	0	285	2 850
Venezuela	0	0	0	0	0	525
Regionalt Latinamerika	14 531	-1 161	38 674	0	25 840	267 344
TOTALT LATINAMERIKA	81 770	40 691	131 945	60 000	66 248	1 266 123
EUROPA						
ODA-länder						
Albanien	93	496	15 919	0	3 263	64 165
Armenien	42	177	5 980	0	357	11 520
Azerbajdzjan	0	102	7	0	70	8 578
Bosnien och Hercegovina	130 255	67 616	39 395	0	7 983	329 494
Georgien	1	15	6 185	0	177	30 838
Kazakstan	1	10	63	0	87	6 013
Kirgizistan	1	13	8 311	0	134	17 930
Kroatien	6 639	0	5 606	0	2 767	40 331
Makedonien	0	-2 860	25 088	0	2 345	62 261
Moldavien	2 470	953	3 676	0	3 786	62 998
Serbien & Montenegro	57 312	3 783	29 059	0	14 249	226 341
Serbien	25 951	3 691	15 660	0	3 599	95 149
Montenegro	2 824	2	27	0	30	6 303
Kosovo	28 153	76	8 215	0	3 158	81 613
Landet i övrigt	383	13	5 156	0	7 463	43 277
Tadzjikistan	0	7 174	15 228	0	2 415	34 066
Turkiet	0	190	13	0	306	18 650
Uzbekistan	0	10	45	0	73	7 198
Regionalt Europa	3 748	6 750	29 928	0	8 294	176 016
Summa ODA-länder	200 561	84 427	184 504	0	46 307	1 096 399
Icke ODA-länder						
Bulgarien	0	1 103	50	0	44	3 064
Estland	7 563	118	11 390	0	0	19 974
Lettland	140	-210	15 494	0	0	20 065
Litauen	0	706	13 861	0	0	20 281
Polen	0	0	0	0	0	-82
Rumänien	170	551	306	0	58	9 375
Ryssland	9 485	22 087	123 978	0	2 523	340 851
Ryssland	4 227	19 783	122 789	0	2 523	310 854
Barents	5 258	2 304	1 189	0	0	29 997
Slovakien	0	0	0	0	0	517
Slovenien	0	0	0	0	0	731
Tjeckien	0	0	0	0	0	152
Ukraina	54	10 903	26 311	0	258	66 264
Ungern	0	0	0	0	0	-16
Vitryssland	872	2 888	948	0	38	28 834
Regionalt Central- och Östeuropa	0	127	3 101	0	8 567	33 161
Summa icke ODA-länder	18 284	38 273	195 440	0	11 488	543 173
TOTALT EUROPA	218 845	122 700	379 944	0	57 795	1 639 572
Globalt	97 358	159 054	382 659	0	458 161	2 557 207
TOTALT	1 205 307	583 328	1 955 582	725 000	1 044 877	13 829 917

Bilaga 3. Internationella organisationer

Bilaga 3:1. FN-organisationer, Världsbanksgruppen, IMF, WTO. Projektsamarbete, mnkr

	2003	2004	2005
Unicef	403,5	696,4	623,8
varav GAVI	0	54,5	104,3
UNDP	377,8	534,2	480,1
Världsbanksgruppen	442,5	625,8	459,5
WHO	109,7	132,8	246,4
WFP	35,2	99,0	160,8
UN-DHA/UNOCHA	93,4	100,1	147,5
FAO	90,1	95,3	119,4
UNFPA	15,3	12,1	81,4
ILO	28,3	36,8	69,2
UNESCO/IIEP	40,1	42,4	46,3
UNHCR	72,0	13,4	41,7
UNEP	7,6	18,8	37,6
UNIFEM	0	15,5	37,4
PAHO	25,8	21,4	33,8
UNHCHR	10,5	25,5	32,2
Habitat/UNCHS	10,3	14,8	23,2
WMU	22,8	25,0	22,6
ESCAP	0	0,0	19,7
WTO	10,0	10,0	14
ITC	1,1	0,8	13,8
UNRISD	13,0	12,0	13
IMF	0	10,0	11,1
UNOPS	0	23,8	9
University for Peace	3,5	5,5	9
UNAIDS	4,9	9,8	7,1
ICTP	7,0	7,0	7
UNMAS	10,0	0,0	5
UNCTAD	4,0	3,7	4,8
IFAD	4,0	5,3	3,7
ECLAC	3,3	3,2	2,9
IMO	0	0	2,5
UNIDO	2,0	0,0	1,9
UN/FN	26,8	4,8	1,3
UNTCA	0,8	5,7	0,7
UNV	-3,5	0,3	0,2
UNECA	10,9	10,0	0
United Nations Foundation	0	8,0	0
UNISDR	4,5	6,5	0
UN/WIDER	1,8	4,3	0
UN-LIREC	0	4,0	0
UNMIK	7,2	0,0	0
IAPSO	1,4	0,0	0
WIPO	0,2	0,0	0
Övrigt	0	-0,4	0,7
Totalt FN-organisationer m.fl.*	1 897,8	2 643,6	2 790,3

Sida skall redovisa totalt bistånd genom myndigheten till internationella organisationer som FN-organ, internationella finansieringsinstitutioner, OSSE, Europarådet m.fl.

Bilaga 3:2. Regionala utvecklingsbanker. Projektsamarbete, mnkr

	2003	2004	2005
Asian Development Bank	13,2	64,3	202,1
IADB/IDB	10,7	37,3	29,4
Totalt regionala utvecklingsbanker*	23,9	101,6	231,5

Bilaga 3:3. Övriga internationella organisationer. Projektsamarbete, mnkr

	2003	2004	2005
ICRC	215,0	235,0	265,0
IOM	48,9	52,0	92,3
Lutheran World Federation	112,9	124,6	88,7
IPPF	70,0	100,0	85,3
IUCN	36,1	37,6	42,1
Nordic Investment Bank	0	0	41,0
OAS	30,4	29,4	33,4
Save the Children	37,9	38,2	27,9
ICRAF	32,8	28,4	25,6
Mines Advisory Group	13,0	15,9	24,4
Asian Institute of Technology	14,7	23,0	15,9
Mekong Committee	10,2	9,5	13,9
OSCE	0	4,1	12,5
OECD	0	25,8	11,8
GWP	11,0	11,0	11,0
AWEPA European Parliament	0	0	9,7
EBRD	6,0	6,0	6,0
Council of Europe	0	0	4,7
EU	0	24,1	4,0
Övriga	646,9	542,5	580,2
Totalt övriga internationella organisationer*	1 285,8	1 307,1	1 395,4
TOTALT FN, REGIONALA UTVECKLINGSBANKER OCH ÖVRIGA INTERNATIONELLA ORG.	3 207,50	4 052,30	4 417,2

* Förkortningar förklaras på sidorna 168–174.

Bilaga 4. Intern effektivitet

Sida skall redovisa mått för myndighetens interna effektivitet i de olika delarna av biståndsproduktionen.

De mått som används är huvudsakligen mått på produktivitetsutvecklingen i den resursomvandling som sker inom Sida – det vill säga resursåtgången för de prestationer som Sida »levererar« i utvecklingssamarbetet. Denna typ av mått måste användas med stor försiktighet, eftersom en värdering av nyttan av de prestationer som levereras saknas. För att mäta effektivitet och resultat av Sidas arbete måste produktivitetsmått kompletteras med en värdering av myndighetens prestationer och en värdering av de totala resurser som används.

De mått som Sida har valt visar hur Sidas verksamhet utvecklas i förhållande till mål för förändringsarbete. Dessa syftar till att höja värdet på Sidas prestationer i utvecklingssamarbetet.

Syftet är att ge information om hur myndigheten Sida utvecklas över tiden. Två olika typer av mått presenteras: insatsportföljens utveckling samt fördelning av personalens tid på verksamhetsgrenar och regioner. Måtten för regioner mäts i årliga tidsserier.

Strukturen på och definitionen av Sidas verksamhetsgrenar förändrades från och med 2004. Därför görs enbart jämförelser med 2004. Den enda verksamhetsgrenen där några större förändringar skett är u-krediter som föregående år hette ekonomiskt stöd och då också inkluderade ekonomiska reformer. Ekonomiska reformer inkluderas i år i regionverksamhetsgrenarna.

För att följa insatsportföljens storlek har Sida valt följande mått; genomsnittligt utfall per insats, genomsnittligt avtalat belopp per insats och genomsnittlig avtalslängd per insats. För nya insatser används ovanstående mått med undantag från genomsnittligt utfall per ny insats, eftersom det sistnämnda inte ger någon korrekt bild. Tanken är att större utfall per insats och längre avtalsperiod kräver mindre resurser.

Denna typ av mått påverkas av respektive års anslag, eventuella utgiftsbegränsningar och så vidare.

I bilaga 4:1 går det att se att Sidas prioriteringar under året har slagit väl ut. Totala antalet insatser har minskat med sex procent i förhållande till förra årets siffra. Det genomsnittliga utfallet, det genomsnittliga avtalade beloppet samt den genomsnittliga avtalstiden per insats har ökat. Antalet nya insatser har blivit färre. Det genomsnittliga avtalade beloppet för nya insatser har kontinuerligt ökat. Den genomsnittliga avtalslängden för nya insatser har blivit längre i jämförelse med 2004.

Sidas förvaltningskostnader består till stor del av personalkostnader. I syfte att mäta hur personalresurserna fördelats, har Sida de senaste fem åren genomfört en undersökning där biståndsrelaterad arbetstid har fördelas på verksamhetsgren och land. Siffrorna påverkas av att mätmetoden har utvecklats över åren.

Det är inte relevant att jämföra utfall eller trender mellan olika verksamhetsgrenar eftersom de omfattar olika typer av verksamheter. De är mycket olika vad gäller styrning, innehåll, biståndsform med mera. De mått som är framtagna ska i stället användas för att se trender över åren.

Under 2005 har Sida arbetat med att identifiera de behov som finns inom verket och hur tidredovisning skulle kunna integreras med befintliga system. Först planerades för en öppen upphandling men under hösten och med den annalkande flytten till nya lokaler ändrades villkoren och till slut bestämdes att göra ett avrop från Ekonomistyrningsverkets ramavtal om det personaladministrativa systemet PALASSO. Införandet på huvudkontoret, på Sida-Härnösand och på Sida-Gotland kommer att ske under första halvåret av 2006.

Bilaga 4:1. Intern effektivitet, total översikt

Sidas samtliga insatser	2003	2004	2005
Antal insatser	5 986	5 740	5 421
Genomsnittligt utfall per insats, tkr	1 804	2 166	2 559
Genomsnittligt avtalat belopp per insats, tkr	7 474	8 746	10 515
Genomsnittlig avtalslängd per insats, mån	34	37	40
Sidas nya insatser			
Antal nya insatser	1 902	1 585	1 492
Genomsnittligt avtalat belopp per ny insats, tkr	6 658	7 878	10 293
Genomsnittlig avtalslängd per ny insats, mån	19	21	22

Bilaga 4:2. Intern effektivitet, nya insatser per verksamhetsgren

Verksamhetsgren	Genomsnittligt avtalat belopp per ny insats, tkr		Genomsnittlig avtalslängd per ny insats, månader	
	2004	2005	2004	2005
Afrika	8 206	13 560	24	25
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	11 456	13 470	25	26
Latinamerika	7 394	9 690	24	24
Östeuropa och Centralasien	4 464	5 337	20	21
Globala utvecklingsprogram	3 114	5 554	16	20
Forskning	28 789	13 053	37	24
Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	7 893	13 928	20	20
U-krediter*	13 686	44 106	14	18
Enskilda organisationer	21 914	22 286	19	19
Information	2 411	2 747	10	10
Genomsnittlig total**	7 878	10 293	21	22

*2004 hette verksamhetsgrenen Ekonomiskt stöd och inkluderade då också Ekonomiska reformer. Siffrorna 2004 för Ekonomiskt stöd var 40 211 och 14.

**Sidas samtliga nya insatser inkluderas i totalen.

Bilaga 4:3. Intern effektivitet, alla insatser per verksamhetsgren

Verksamhetsgren	Genomsnittligt utfall per insats, tkr	
	2004	2005
Afrika	1 953	2 714
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	2 275	2 356
Latinamerika	1 697	2 061
Östeuropa och Centralasien	1 234	1 482
Globala utvecklingsprogram	1 462	1 791
Forskning	3 452	3 994
Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	3 677	4 512
U-krediter*	5 149	5 375
Enskilda organisationer	6 062	7 734
Information	1 730	2 707
Genomsnittlig total**	2 166	2 559

*2004 hette verksamhetsgrenen Ekonomiskt stöd och inkluderade då också Ekonomiska reformer. Siffran 2004 för Ekonomiskt stöd var 15 604.

**Sidas samtliga insatser inkluderas i totalen.

Bilaga 4:4. Uppskattad årsarbetskraft per verksamhetsgren, kostnader i tkr

Verksamhetsgren	Utfall		Årsarbetskraft (ÅAK)		Utfall/ÅAK	
	2004	2005	2004**	2005	2004**	2005
Afrika	2 765 640	3 824 306	141,6	147,2	19 531	25 980
Asien, Mellanöstern och Nordafrika	1 749 420	1 840 098	91,3	94,3	19 161	19 513
Latinamerika	843 203	923 413	43,4	47,0	19 429	19 647
Östeuropa och Centralasien	1 442 313	1 557 093	58,7	67,3	24 571	23 137
Globala utvecklingsprogram	1 323 347	1 463 442	28,7	38,8	46 070	37 718
Forskning	773 216	846 780	35,0	33,7	22 092	25 127
Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet	1 610 570	1 876 997	21,3	22,2	75 614	84 549
U-krediter*	200 803*	247 239	1,0*	3,7	200 803*	66 821
Enskilda organisationer	1 000 288	1 190 995	9,9	9,1	101 039	130 879
Information	60 554	59 553	19,0	15,7	3 187	3 793
Ej fördelat per verksamhetsgren	-	-	60,5	52,6	-	-
Summa	12 364 355	13 829 917	519,6	531,6	23 796	26 016

*2004 hette verksamhetsgrenen Ekonomiskt stöd och inkluderade då också Ekonomiska reformer. Siffrorna 2004 för Ekonomiskt stöd var 795 803 tkr och 9,2 ÅAK vilket gav ett snitt på 86 500.

**Siffrorna för 2004 har korrigerats jämfört med årsredovisningen 2004.

Bilaga 4:5. Intern effektivitet, nya insatser per region

Regioner	Genomsnittligt avtalat belopp per ny insats, tkr			Genomsnittlig avtalslängd per ny insats, månader		
	2003	2004	2005	2003	2004	2005
Afrika söder om Sahara	9 391	10 328	14 335	19	23	24
Asien inkl. Nordafrika	9 766	12 203	14 742	23	29	40
Latinamerika	8 253	9 857	9 916	21	24	25
Europa ODA-länder	4 492	5 183	6 762	20	19	20
Europa icke-ODA-länder	2 203	3 451	3 040	18	22	22
Globalt	3 529	4 289	6 155	18	17	19
Genomsnittlig total*	7 296	7 878	10 293	20	21	22

*Sidas samtliga nya insatser inkluderas. En insats kan räknas under en eller flera regioner men i totalen är inga insatser dubbelräknade.

Bilaga 4:6. Intern effektivitet, alla insatser per region

Regioner	Genomsnittligt utfall per insats, tkr		
	2003	2004	2005
Afrika söder om Sahara	2 068	2 585	3 053
Asien inkl. Nordafrika	2 497	2 631	3 021
Latinamerika	1 969	2 328	2 332
Europa ODA-länder	1 482	1 513	1 811
Europa icke-ODA-länder	715	961	1 005
Globalt	1 446	1 834	2 364
Genomsnittlig total*	1 972	2 166	2 559

*Sidas samtliga insatser inkluderas. En insats kan räknas under en eller flera regioner men i totalen är inga insatser dubbelräknade.

Bilaga 4:7. Uppskattad årsarbetskraft per region, kostnader i tkr

Region	Utfall			Årsarbetskraft (ÅAK)		Utfall/ÅAK			Utfall/ÅAK	
	2003	2004	2005	2004*	2005	2003	2004*	2005	2003/05	2004/05
Afrika söder om Sahara	4 019 673	4 727 263	5 391 465	180,0	167,8	23 397	26 263	32 130	27,2	18,3
Asien inkl. Nordafrika	2 401 674	2 598 611	2 975 551	106,2	110,6	21 348	24 469	26 904	20,6	9,0
Latinamerika	1 131 932	1 385 015	1 266 123	53,2	54,9	21 277	26 034	23 062	7,7	-12,9
Europa ODA-länder	933 838	934 770	1 096 399	47,5	52,7	23 945	19 679	20 805	-15,1	5,4
Europa icke-ODA-länder	556 140	600 698	543 173	17,4	19,7	29 271	34 523	27 572	-6,2	-25,2
Globalt	1 741 068	2 117 997	2 557 207	22,6	42,1	32 302	93 717	60 741	46,8	-54,3
Ej fördelat per region	–	–	–	92,8	83,8	–	–	–	–	–
Summa	10 784 325	12 364 355	13 829 917	519,6	531,6	20 660	23 796	26 016	20,6	8,5

*Siffrorna för 2004 har korrigerats jämfört med årsredovisningen 2004.

Bilaga 5. Jämställdhet och det statliga personalpolitiska arbetet

ÅTERRAPPORTERING

I enlighet med skrivelsen Regeringens jämställdhetspolitik med handlingsplan för mandatperioden (skr. 2002/03:140), skall Sida redovisa sitt arbete med att främja jämställdheten på Sida genom lika möjligheter till befordran och utveckling för kvinnor och män samt att identifiera och avskaffa eventuella osakliga löneskillnader.

2005 års mål är att

- vid 2005 års löneförhandling kunna konstatera att Sida inte har några osakliga löneskillnader
- följa upp 2005 års mångfaldsplan och ta fram en ny plan för 2006.

Inför 2005 års löneförhandling var målet att färdigställa det verktyg Sida arbetat med under en längre tid. Sida hann inte ända fram utan använde delar av verktyget i denna förhandling. Sida kommer under 2006 års förhandling att testa hela verktyget som då ska kunna påvisa skillnader mellan kön och ansvarsnivåer för respektive tjänst.

Mot bakgrund av de fyra lagar om diskriminering (jämställdhetslagen, lagen om åtgärder mot diskriminering i arbetslivet på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av sexuell läggning samt lagen om förbud mot diskriminering i arbetslivet på grund av funktionshinder) har Sida valt att under 2005 utarbeta en mångfaldsplan som täcker samtliga lagar. Detta var ett stort arbete som tog det mesta av året i anspråk men ansågs viktigt då Sida ser mångfald som både ett mål och ett medel för att skapa en kreativ arbetsplats liksom för att skapa en bättre värld. Denna plan ska vara ett levande instrument och revideras varje år. I samband med årliga revideringar kommer också mål för kommande års arbete att tas fram. För att kunna nå dessa mål kommer Sida företrädesvis fokusera på ett eller två områden för att fördjupa arbetet.

På Sida finns ett råd med representanter från olika delar av verket. Rådet ska arbeta fram konkreta åtgärder för att öka kunskapen och förståelsen för mångfald och förebyggande av diskriminering.

2006 års mål är att

- genomföra en mångfaldskartläggning
- med utgångspunkt från Sidas mångfaldsplan fokusera på etnisk diskriminering

- följa upp 2005 års mångfaldsplan
- fastställa 2006 års plan.

Målen för 2007–2008 är att

- följa upp 2005 års kartläggning över mångfalden
- utifrån Sidas mångfaldsplan fokusera arbetet på en av diskrimineringslagarna.

Lönefrågor

Sida påbörjade 2001 tillsammans med de fackliga organisationerna ett arbete med att ta fram ett arbetsvärderingsinstrument som stöd för att analysera och kartlägga löneskillnader. Sida har valt att vidareutveckla JämO:s arbetsvärderingsinstrument och anpassa det till Sidas verksamhet. Samtliga befattningar har under året arbetsvärderats och klassats enligt instrumentet och denna klassning kommer att ligga till grund för nästa förhandling.

Personalsammansättning

Som framgår av tabellen Personalstatistik i bilaga 6 så har vissa förändringar skett i personalsammansättningen.

Antalet kvinnor har under 2005 ökat mer än antalet män. I personalen är nu 62 procent kvinnor och 38 procent män och fördelningen går därmed utanför det vedertagna måttet för en jämställd fördelningen som är 60–40.

Antalet kvinnliga handläggare har ökat med 17 personer sedan 2004 samtidigt som antalet manliga handläggare har minskat med 6 personer under samma tid. Fördelningen är därmed 58 procent kvinnliga och 42 procent manliga handläggare.

Sida har satsat på att rekrytera kvinnliga chefer de senaste åren och kan i år konstatera att detta arbete har burit frukt. Inom chefsgruppen har antalet kvinnliga chefer ökat med nio vilket motsvarar två procent. Därmed har en mycket jämn fördelning uppnåtts, 48 procent kvinnliga och 52 procent manliga chefer vilket Sida ser som mycket positivt.

Det är framför allt nyrekrytering av kvinnliga handläggare som påverkat fördelningen mellan kvinnor och män totalt. Det finns en stor medvetenhet vid rekryteringsarbetet om jämställdhet och i synnerhet att Sida ur ett jämställdhetsperspektiv har ett överskott av kvinnor. Hitills har det vid nyrekryteringar visat sig att kvinnorna överlag har bättre meriter än manliga sökanden.

2006 års mål är att

- arbeta för att öka medvetenheten och kunskapen om könsfördelningen på Sida och på så sätt påverka könsrollstänkandet särskilt vid rekrytering
- verka för att Sida uppnår könsfördelningen 60–40 mellan män och kvinnor vilket Sida ser som en godtagbar könsfördelning
- arbeta för att bibehålla en jämn könsfördelning på ledarbefattningarna.

Målen för 2007–2008 är att

- arbeta för bibehållen könsfördelning när ny personal rekryteras med anledning av pensionsavgångar
- fokusera på könsfördelningen inom verket vid rekrytering.

Bilaga 6. Kompetensförsörjning

MÅL

Sida ska verka för en långsiktig och god personalförsörjning med för verksamheten ändamålsenlig kompetens.

ÅTERRAPPORTERING

Sida skall redovisa mål och måloppfyllelse för kompetensförsörjningen i förhållande till verksamhetens mål och resultat.

Av redovisningen skall framgå

- i vilken omfattning myndighetens mål för kompetensförsörjningen under 2005 har uppnåtts,
- vilka åtgärder som har vidtagits, och
- vilka mål som gäller för myndighetens kompetensförsörjning 2006 och 2007–2008.

Inom ramen för detta skall myndighetens insatser för att främja etnisk och kulturell mångfald, god hälsa samt för att åstadkomma en ändamålsenlig åldersstruktur, könsfördelning och rörlighet bland personalen framgå. Redovisningen skall göras för grupper av anställda inom de tre kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, om så är lämpligt.

1. OMSTÄLLNING

2005 års mål är att

- påbörja arbetet med att analysera verksamheten och kompetensen för att ta fram en plan för hur Sida ska fylla vakanser vid kommande pensionsavgångar
- använda omställningsmedlen från Trygghetsstiftelsen och Kammarkollegiet strategiskt
- fortsätta ha en generös inställning till delpensioner
- utnyttja de personer som vill arbeta till 67 års ålder strategiskt och kompetensöverförande.

Med utgångspunkt i framtida personalförändringar har ett projekt arbetat fram vad som är Sidas kärnkompetens. Denna kärnkompetens ska ligga till grund för kommande utbildningar och kompetensutvecklande insatser med anledning av kommande pensionsavgångar.

Enligt ramavtalet om löner för arbetstagare hos staten (RALS) 2001 ska varje myndighet avsätta medel att använda för kompetensutveckling och kompetensväxling (omställningsmedel). För dessa medel har fyra personer erhållit kompetensutveckling genom att

prova annat arbete inom verket och fem personer har fått möjlighet att delta i Utrikesdepartementets kurs Påbyggnad, Administrativ utveckling. Kammarkollegiets omställningsmedel har ännu inte utnyttjats.

Under perioden 2005–2010 går cirka 150 av Sidas medarbetare i pension. Denna grupp har djupa kunskaper om och en omfattande erfarenhet av Sidas verksamhet. Sida har under 2005 analyserat generationsskiftet och dess konsekvenser för Sidas kompetensförsörjning. Inom personalavdelningen har ett arbete påbörjats med att ta fram ett åtgärdsprogram för att hantera dessa konsekvenser. I detta arbete ingår även att se över hur man bäst kan ta tillvara den kompetens som finns bland personer som vill stanna längre än till 65 års ålder.

Pensioner och avgångar

Under 2005 har 21 medarbetare haft delpension, en minskning med en person jämfört med 2004. Sida har och kommer att ha en välvillig inställning för att stödja dem som vill ha delpension.

13 personer, knappt en procent, har avgått med ålderspension och lika många personer, 13, har övergått till annan verksamhet, företrädesvis annan statlig verksamhet, vilket får anses som en mycket låg avgångssiffra.

2006 års mål är att

- fortsätta arbetet med Sidas verksövergripande kompetensförsörjning
- lägga fram en bemannings- och kompetensförsörjningsplan mot bakgrund av kommande generationsskifte
- ta fram kompetensprofiler med anledning av kommande pensionsavgångar
- använda omställningsmedlen strategiskt.

Målet för 2007–2008 är att

- ta fram en modell för kompetens- och erfarenhetsöverföring från 40-talisterna till yngre generationer vid Sida.
- fortsätta arbeta med omställningen till följd av pensionavgångarna.

2. REKRYTERING OCH PERSONALSAMMANSÄTTNING

2005 års mål är att

- ytterligare förbättra rekryteringsrutinerna och

- instrumenten för att ha en väl fungerande rekryteringsorganisation på plats till de stora pensionsavgångarna som börjar 2006
- ta fram kompetensprofiler för de vanligaste befattningarna vid Sida med beaktande av politiken för global utveckling
- öka antalet interna sökanden med 20 procent till tjänster vid utlandsmyndigheterna
- minska andelen visstidsanställda vid utlandsmyndigheterna från 22 procent till 15 procent
- fortsätta ha en generös inställning till delpensioner för att skapa en bra övergång mellan arbete och pensionering för medarbetaren
- utnyttja de personer som vill arbeta till 67 års ålder strategiskt och kompetensöverförande (Se avnitt 1 i bilaga 6).

Under 2005 genomförde Sida en granskning av den interna rekryteringsprocessen. En ny rekryteringsrutin har därefter tagits fram för att organisera rekryteringsförfarandet och göra det mer enhetligt.

Som angetts tidigare har Sida definierat vad som är verkets kärnkompetens. Arbete med att ta fram kompetensprofiler för olika befattningar kommer att påbörjas med utgångspunkt från kärnkompetensen.

Under huvudomgången av utlysningar av befattningar till Sidas utlandsmyndigheter annonserades i stort sett samma antal tjänster under 2005, 48 befattningar, som 2004, 49 befattningar, men antalet sökanden minskade med 19 personer jämfört med 2004. Det kan bland annat bero på att det är svårt för medföljande att finna relevanta arbetsuppgifter och att Sidas posteringar ofta är placerade i oroliga områden.

År 2004 infördes ett sparbeting med två procent och under 2005 med fyra procent. Som en åtgärd för att klara besparingarna införde Sida anställningsstopp. Antalet tillsvidareanställda har under 2005 ökat med 18 personer vilket dels kan förklaras med att sparbetet uppnåddes före årets slut och viss nyrekrytering kunde genomföras, dels utökningen i samband med inrättandet av Östersjöenheten.

Vad gäller personalsammansättningen kan konstateras att antalet kvinnliga handläggare har ökat med 17 personer och antalet manliga har minskat med 6 personer under samma tid. Fördelningen är därmed 58 procent kvinnliga och 42 procent manliga handläggare.

Antalet anställda med visstidsanställning vid utlandsmyndigheterna är detsamma som föregående år. Orsaken är dels det anställningsstopp som gällde under 2005 och påverkade möjligheten att tillsvidareanställa personal, dels svårigheter att hitta rätt kompetens inom verket.

2006 års mål är att

- successivt införa den nya rekryteringspolicyn
- fortsätta arbetet med att stimulera Sida-personal att söka verkets fälttjänster
- genomföra ett större rekryteringsbeting i enlighet med generaldirektörens beslut
- verka för att Sida uppnår den vedertagna fördelningen 60–40 mellan män och kvinnor inom verket
- utveckla ett värderingscentrum för att få fram ett urval av lämpliga kandidater till kommande chefsuppdrag och anordna ett förberedande chefsutvecklingsprogram
- tillsammans med Utrikesdepartementet bevaka och följa upp resultatet av utredningen om utlandstjämsgöringens villkor och göra de förändringar som behövs
- ta fram förslag till tidsbegränsade chefsförordnanden.

Målen för 2007–2008 är att

- fortsätta arbeta med Sidas framtida kompetensförsörjning utifrån resultatet av 2005 års kompetens- och bemanningsprofiler.

3. LÖNEPOLITIK OCH ANSTÄLLNINGSVILLKOR

2005 års mål är att

- genomföra förhandlingar under första kvartalet helt enligt lönesamtalsmodellen
- under årets lönerörelse se till att Sidas löner ligger i nivå med den jämförbara omvärldens löner
- fortsätta utbildningen av Sidas chefer i lönepolitik och lönesamtal
- använda den etiska policyn för arbete i fält vid Sidas föreberedelsutbildning inför arbete i fält och göra den till ett levande dokument vid utlandsmyndigheterna som stöd för såväl chefer som medarbetare.

Före 2005 års löneförhandling för Sidas personal hölls löneseminarier för samtliga lönesättande chefer. För personalen vid huvudkontoret sattes lönerna vid samtal mellan medarbetare och lönesättande chef och för fältet hölls traditionella löneförhandlingar. Under löneförhandlingen användes ett nytt verktyg för att bedöma medarbetarnas prestation och meriter.

Arbetet med att analysera 2005 års förhandlingsutfall pågår för att klarlägga om Sidas löner ligger i nivå med omvärldens.

Ett arbete med att ta fram ett instrument för att kartlägga lönerna har under 2005 slutförts. Instrumentet har tagits fram i samarbete med arbetstagarorgani-

sationerna och ska användas för att kartlägga löneskillnader både mellan befattningar och mellan kön. Verktøget ska också vara till hjälp vid lönesättningen för nyanställd personal.

Utrikesdepartement och Sida har tillsammans tagit fram dokumentet Etiska riktlinjer vid utlandstjänstgöring. Samtliga utlandsmyndigheter har delgivits riktlinjerna och fått uppdrag att tillämpa dem i verksamheten.

2006 års mål är att

- utvärdera de lönesättande samtalen, vidareutveckla lönesamtalstekniken och utbilda medarbetarna i den.
- använda det nya instrumentet för lönekartläggning

Målet för 2007–2008 är att

- att utvärdera och analysera det nya instrumentet för lönekartläggning och införliva det i Sidas lönearbete.

4. LÄRANDE OCH KOMPETENSUTVECKLING

2005 års mål är att

- genomföra rekommendationerna i lärarstrategiprojektet
- vidareutveckla Sidas användning av e-learning som ett verktyg för kompetensutveckling i Stockholm och vid utlandsmyndigheterna.
- ge ökat stöd till utlandsmyndigheterna i frågor som berör organisations- och kompetensutveckling
- påbörja ett arbete för att utreda hur Sida bör arbeta med karriärplanering i förhållande till medarbetarna.

Policyutveckling

Sida har gjort en grundligare analys av rekommendationerna i slutrapporten för lärarstrategiprojektet och diskuterat hur myndigheten ska införa dem. Ett resultat av detta arbete är definitionen av Sidas kärnkompetens som kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet inför kommande pensioneringar samt karriärplanering.

Arbetet med att utveckla stöd och synliggöra lärandet i Sidas huvudprocesser och strategiskt prioriterade områden har initierats. I skriften Sida at work framgår att lärande av egna och andras erfarenheter ska genomsyra all verksamhet vid Sida.

Vidare har skriften »Sida lär« givits ut, där Sidas syn på såväl formellt som informellt lärande beskrivs. Sida lär innehåller också konkreta tips, både till med-

arbetare och till chefer, om hur Sida kan arbeta effektivt med att utveckla kompetens. Skriften har använts i olika sammanhang och tillsammans med Sida at work medverkar den till att öka medvetandet om Sidas syn på lärande.

Dessutom har arbetsgruppen för Sidas kärnkompetens presenterat sin slutrapport med ett antal rekommendationer och slutsatser.

Konkreta läraaktiviteter

En ökad satsning på nätbaserat lärande har resulterat i flera insatser: en nätbaserad kurs om hiv/aids i utvecklingssamarbetet riktad till medarbetare i fält har genomförts tillsammans med övriga nordiska biståndsmyndigheter; en nätbaserad kurs om hållbar utveckling i utvecklingssamarbetet riktad framför allt till nationella programhandläggare i fält har genomförts och utvärderas i december 2005; en introduktionsmodul för nyanställd personal vid Sida Stockholm har utvecklats.

Vidare har ett arbete påbörjats för att det ska gå att använda Sidas lärplattform Ping Pong som verktyg för kommunikation inom nätverk om dialogfrågor och offentlig finansiell styrning.

Under året har utresekurser genomförts för Sida-personal (cirka 35 personer) som har påbörjat tjänstgöring vid utlandsmyndigheter. Kursinnehållet har under 2005 förändrats med utgångspunkt från Sveriges nya politik för global utveckling och överenskommelser i Parisdeklarationen om ett effektivare bistånd.

Ett antal utlandsmyndigheter har under året fått särskilt stöd genom internkonsulter från Personal- och organisationsutveckling inom ramen för temat organisationsutveckling, till exempel arbetssätt, samverkansfrågor och teamutveckling.

2006 års mål är att

- operationalisera kärnkompetensbegreppet
- påbörja utvecklingen av en lär-portal på intranätet och Sidas webbplats
- samarbeta internationellt: lead donor i undergrupp knowledge management inom Train4Dev
- genomföra minst en nätbaserad utbildning i integrated environment
- lansera en nätbaserad introduktionskurs för nyanställda.

Målen för 2007–2008 är att

- utarbeta en modell för att hantera strategiskt lärande och kompetensutvecklingsinsatser
- kvalitetssäkra rutinerna för lärande och kompetensutvecklingsinsatser vid utlandsmyndigheterna.

5. ARBETSMILJÖ OCH HÄLSA

2005 års mål är att

- minska sjukfrånvaron, särskilt bland de kvinnliga medarbetarna
- ytterligare öka medvetenheten kring stress och vidta erforderliga åtgärder för att förebygga stress, bland annat genom riktad chefsutbildning, där chefsens ansvar tydliggörs
- förbättra den fysiska arbetsmiljön: dataskärmar, ljus, luft, klimat och buller
- ytterligare förbättra verktygen för systematiskt arbetsmiljöarbete.

Sjukfrånvaron har minskat från 2,72 procent under 2004 till 2,46 under 2005. Minskningen av sjukfrånvaron gäller de flesta åldersgrupperna. Det är gruppen kvinnor mellan 30–49 år som står för den största minskningen, 0,75 procent. När det gäller personer över 50 så har sjukfrånvaron minskat för män och för kvinnor är den densamma som 2004.

Sida är mycket medveten om stress och vilka effekter stress ger. I olika sammanhang, till exempel organisationsmätningen, har framkommit att stress är ett viktigt miljöproblem för Sida. Frågan har under året diskuterats inom organisationen och den finns

även med i planeringen av arbetsmiljön i de nya lokalerna som Sida ska flytta till om något år.

Under 2005 beslutade Sida att verket ska byta lokaler vilket fick till följd att det fysiska och systematiska arbetsmiljöarbetet huvudsakligen koncentrerats på utformningen av de nya lokalerna.

Sidas verksamhetsledning har påbörjat ett eget utvecklingsprogram för att informera personalen om styrningen och ledningen av verksamheten.

Två projekt har startats som ska förenkla hanteringen och arbetsfördelningen av administrativa arbetsuppgifter inom Sida.

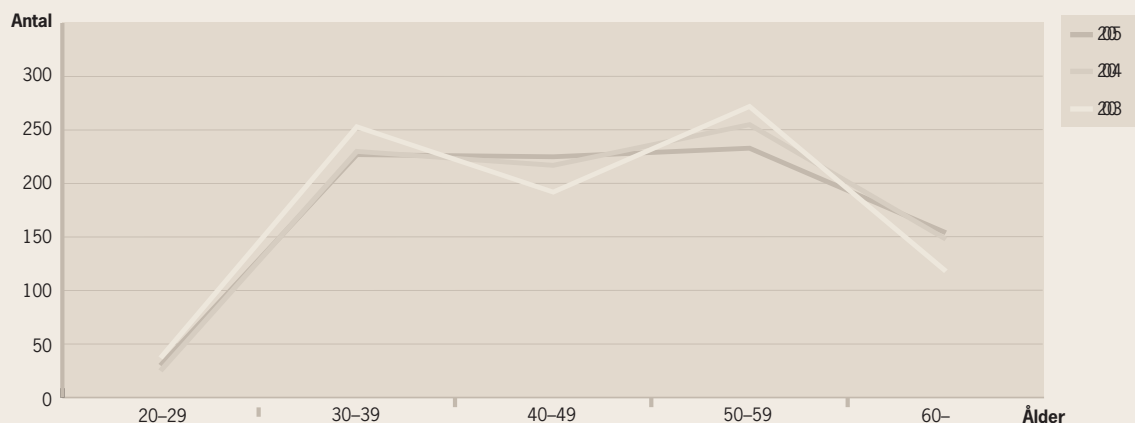
2006 års mål är att

- aktivt arbeta med den fysiska och psykiska arbetsmiljön inför flytten till nya lokaler
- fortsätta arbetet med att ytterligare minska sjukfrånvaron.
- ta fram en plan för ytterligare åtgärder för att förebygga stress.

2007–2008 års mål är att

- fortsätta arbetet med den fysiska och psykiska arbetsmiljön i Sidas nya lokaler
- fortsätta arbetet med att förebygga stress.

Bilaga 6:1 Åldersstruktur 2003, 2004 och 2005, inklusive tjänstlediga

Bilaga 6:2. **Personalstatistik**, antal den 31 december 2005

	2003			2004			2005		
	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt	Kvinnor	Män	Totalt
Anställningsform									
Tillsvidareanställda	373	273	646	370	260	630	389	259	648
stationerade i Stockholm	299	205	504	287	192	479	298	186	484
stationerade i Härnösand	6	6	12	6	6	12	6	6	12
stationerade vid utlandsmyndigheter	65	60	125	72	62	134	78	65	143
övriga (EU, Gotland)	3	2	5	5	0	5	7	2	9
Tidsbegränsad anställning	78	45	123	83	46	129	86	42	128
stationerade i Stockholm	61	24	85	55	31	86	56	30	86
stationerade i Härnösand	0	0	0	0	1	1	2	0	2
stationerade vid utlandsmyndigheter	15	19	34	26	12	38	27	11	38
övriga (EU)	2	2	4	2	2	4	1	1	2
Tjänstlediga	77	27	104	76	28	104	70	28	98
annan bistandsverksamhet	14	12	26	11	8	19	7	13	20
studier	11	1	12	8	3	11	5	1	6
övriga	52	14	66	57	17	74	58	14	72
Totalt antal anställda	528	345	873	529	334	863	545	329	874
Befattningar (exkl. tjänstlediga)									
Chefer	33	54	87	43	49	92	52	56	108
Handläggare	309	238	547	305	235	540	322	229	551
Assistenter	108	27	135	105	22	127	99	18	117
Totalt	450	319	769	453	306	759	473	303	776
Utbildningsnivåer									
Forskarutbildning	26	41	67	27	38	65	26	38	64
Akademisk, eftergymnasial utbildning >2år	341	251	592	354	243	597	372	238	610
Eftergymnasial utbildning < 2år	30	12	42	28	13	41	30	13	43
Gymnasieskola	117	33	150	108	32	140	106	29	135
Grundskola	13	9	22	12	8	20	9	8	17
Extern rekrytering									
Chefer	0	0	0	0	0	0	2	1	3
Handläggare	25	15	40	20	22	42	21	11	32
Assistenter	8	0	8	2	0	2	3	1	4
Rekrytering till utlandsmyndigheterna									
Chef	8	4	12	4	6	10	0	0	0
Handläggare	18	15	33	31	19	50	32	24	56
Assistenter	1	0	1	0	0	0	0	0	0
Genomsnittlig ålder									
Anställda	45	49	47	46	49	48	47	49	48
Externrekryterade	35	38	36	37	38	38	36	38	37

Bilaga 7. Översikt över återrapportering och uppdrag

1.1 Verksamhetsstyrning

POLITIKOMRÅDE UTRIKES- OCH SÄKERHETSPOLITIK

Verksamhetsgren Samarbete inom Östersjöregionen

Sida skall rapportera hur verksamheten bidragit till ett utvecklat samarbete med det svenska samhället, särskilt statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda organisationer.

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidan 101.

POLITIKOMRÅDE INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

Verksamhetsgren Afrika

Sida skall rapportera om återuppbyggnadsinsatser som planeras, som är under genomförande samt som redan är genomförda. Detta inkluderar insatser för avväpning, demobilisering och återanpassning, s.k. DDR-insatser, och annan konfliktrelaterad verksamhet i postkonfliktländer och regionalt.

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidorna 30–31.

Verksamhetsgren Östeuropa och Centralasien

- 1. Sida skall redovisa hur verksamheten bidragit till att bevara, skydda och förbättra miljön i och omkring Östersjön och nordvästra Ryssland.*
- 2. Sida skall vad avser de svenska enskilda organisationerna redovisa fördelningen av bidrag på ramorganisationer, sektorer, samt antal utländska samarbetspartner per ramorganisation. Antalet svenska organisationer som ingår i ramorganisationernas verksamhet skall redovisas.*
- 3. Sida skall avseende stöd till enskilda organisationers informationsverksamhet i Sverige redovisa utbetalat informationsbidrag per organisation.*

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidan 51.

Verksamhetsgren Globala utvecklingsprogram

- 1. Sida skall rapportera om fördelningen på ämnesområden och exempel på dessas samspel med andra verksamhetsgrenar; synergieffekter mellan den nationella, regionala och internationella nivån; samt slutsatser och lärdomar av utvärderingar som slutförts under året.*
- 2. Sida skall rapportera vidtagna åtgärder för att stärka insatserna mot narkotika som utvecklingshinder. Länkarna mellan narkotika och hiv / aids, sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), och brottsrelaterade frågor som människohandel för sexuella ändamål och andra former av utnyttjande, skall särskilt belysas.*

Redovisas under verksamhetsgrenen.

Verksamhetsgren Forskning

- 1. Sida skall ange fördelningen mellan stöd till stärkande av forskningskapacitet respektive stöd till utvecklingsrelevant forskning. Rapporteringen skall även ange på vilka grunder avvägningar mellan dessa områden görs mot bakgrund av målet för internationellt utvecklingssamarbete, samt beskriva på vilket sätt verksamheten inom respektive område är relevant för målet. Sida skall ange hur urval av samarbetspartners skett i de kapacitetsstärkande insatserna. När det gäller stödet till utvecklingsrelevant forskning skall prioriteringar och fördelning i den ämnesmässiga inriktningen anges.*
- 2. Sida skall ange vilka metoder som använts för att uppnå målet att stärka utvecklingsrelevant forskning i Sverige, samt vilka indikatorer som lämpar sig för att bedöma måluppfyllelse i detta avseende. Sida skall ange vilka ämnesområden som prioriterats samt erhållit stöd i Sverige.*
- 3. Sida skall rapportera om myndighetens stöd till forskning om såväl vacciner som antimikrobiella läkemedel i kampen mot hiv / aids, tuberkulos och malaria.*

Redovisas under verksamhetsgrenen.

Verksamhetsgren Humanitära insatser och konfliktrelaterad verksamhet

Humanitära insatser

- 1. Sida skall redovisa medelsutnyttjande fördelat på insatser för katastrofförebyggande och -beredskap, för nödhjälp, för tidig återuppbyggnad, samt för metodutveckling och utvärdering.*

Konfliktrelaterad verksamhet

- 2. Sida skall redovisa medelsutnyttjande fördelat på konfliktrelaterad verksamhet och metodutveckling. Redovisningen skall inkludera ändamål, huvudinnehåll, utförande organisation och land / region.*
- 3. Sida skall rapportera om omfattning av och inriktning på Sidas bistånd till minhantering.*

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidorna 66–68.

Verksamhetsgren U-krediter

Sida skall redovisa medelsutnyttjandet fördelat på sektorer och länder.

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidorna 73–74.

Verksamhetsgren Enskilda organisationer

- 1. Sida skall vad avser de svenska enskilda organisationerna redovisa fördelningen av bidrag på ramorganisationer, sektorer, samt antal utländska samarbetspartner per ramorganisation. Antalet svenska organisationer som ingår i ramorganisationernas verksamhet skall redovisas.*

2. Sida skall avseende stöd till enskilda organisationers informationsverksamhet i Sverige redovisa utbetalat informationsbidrag per organisation. Sida skall övergripande rapportera hur de enskilda organisationerna arbetar för att främja samhällsdialogen och öka kunskapen om globala utvecklingsfrågor, internationellt utvecklingssamarbete och regeringens politik för global utveckling.

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidorna 76 och 78.

Verksamhetsgren Information

Sida skall redovisa resultatet av de opinionsundersökningar / mätningar som gjorts om intresset för och kunskapen om och inställningen till det internationella utvecklingssamarbetet och millennieutvecklingsmålen.

Redovisas under verksamhetsgrenen på sidorna 80–81.

1.2 Övriga mål och återsrapportering

Övergripande rapportering

1. Sida skall lämna en redogörelse om hur utvecklingssamarbetet har främjat och präglats av målet för det internationella utvecklingssamarbetet, de två perspektiven och de åtta huvuddragen.

Redovisas på sidorna 16–19.

2. Sida skall sammanfattande redovisa myndighetens arbete med genomförande av land-, region- och samarbetsstrategier utifrån de mål som formulerats i dessa. I de fall mål saknas skall Sida redovisa motsvarande mot de prioriteringar och den inriktning som angivits. Ekonomiskt utfall och Sidas bedömning av resultat skall redovisas. Utveckling mot programstöd (dvs. sektorprogramstöd och budgetstöd) skall redovisas.

Redovisas under respektive geografisk verksamhetsgren.

3. Sida skall lämna sin bedömning av resultaten av verksamheten omfattande analys, problematisering och slutsatser per verksamhetsgren och totalt.

Rapporteras under respektive verksamhetsgren samt i Samarbetets omfattning.

4. Slutsatser och lärdomar från de resultatanalyser eller motsvarande som tagits fram under året skall redovisas liksom utvärderingar och i förekommande fall Sidas ställningstagande och eventuell åtgärdsplan till dessa. Samtlig redovisning skall innehålla analys och problematisering.

Redovisas under respektive verksamhetsgren.

Resultatanalyser redovisas enbart under regionala verksamhetsgrenar.

5. Sida skall mäta all verksamhet mot målet för internationellt utvecklingssamarbete.

Redovisas under respektive verksamhetsgren samt i Mål, perspektiv och huvuddrag i utvecklingssamarbetet.

6. För varje verksamhetsgren och totalt skall redovisas:

- ekonomiskt utfall per biståndsförhållande (generellt budgetstöd, sektorprogramstöd, projektstöd mm) och kanal,
- ekonomiskt utfall för de fem utgiftsmässigt största länderna, och
- antal insatser, varav antal insatser större än 15 000 000 kronor respektive antal nya insatser.

Redovisas i huvudtabell under respektive verksamhetsgren.

7. Utfallet skall analyseras och förklaras.

Redovisas under respektive verksamhetsgren under Analys av utfall.

Fattigdomsstrategier

Sida skall för respektive region rapportera hur Sida stödjer, följer och deltar i dialogen om samarbetsländernas nationellt ägda processer för att bekämpa fattigdom, inklusive hur Sida främjar fattiga människors och deras företrädares deltagande i prioriteringar, beslut, genomförande och uppföljning av fattigdomsminskande åtgärder.

Rapporteras under respektive regional verksamhetsgren.

Harmonisering

Sida skall rapportera vidtagna åtgärder för att stärka samordning och harmonisering med samarbetsländer och andra biståndsgivare. Rapporteras under avsnittet Samordning och harmonisering på sidorna 20–21.

Utvärderingsverksamhet

Sida skall senast den 3 april 2006 lämna en redogörelse för Sidas utvärderingsverksamhet och internrevision 2005. Redogörelsen skall sammanfattande beskriva väsentliga slutsatser och rekommendationer från genomförda granskningar samt översiktligt redogöra för återföring av granskningsresultat, beslutade åtgärder, och uppföljning av beslutade åtgärder.

Särskilda satsningar

– Hiv/aids

Sida skall redovisa hur hiv / aids-relaterade åtgärder stärkts respektive integrerats i Sidas övriga verksamhet. Sida skall rapportera insatser som bidragit till att köns- och jämställdhetsaspekter beaktats i arbetet med hiv / aids. Sida skall rapportera om hur man agerat aktivt i relevanta fora. Sida skall vidare informera om hur man medverkat i samordningen av internationella resurser mot hiv / aids.

Redovisas på sidan 84.

– Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter

Sida skall rapportera om stödet för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Fokus skall läggas på genomförandet av handlingsprogrammet från Kairokonferensen med särskild tonvikt på målet om universell tillgång till reproduktiv hälsa; hur stödet bidrar till uppfyllandet av millennieutvecklingsmålen; genomslag

för SRHR i det multilaterala samarbetet; och stöd till länder, multilaterala organisationer, samt svenska och internationella enskilda organisationer.

Återrapporteringen skall särskilt behandla hur Sida har arbetat för att dels förbättra kvinnors och flickors möjlighet till fri, säker och tillgänglig abort, dels stärka HBT-perspektivet (homo-sexuella, bisexuella och transpersoner), bl.a. genom kapacitets-höjande stöd för att stärka kvinnors, ungdomars och HBT-personers rättigheter i samarbetsländerna.

Redovisas på sidan 85.

– Konfliktantering, konfliktförebyggande, gemensam säkerhet och fredsbyggande

Som följd av sitt arbete för konfliktförebyggande inom regeringens särskilda satsning skall Sida rapportera om de insatser i vilka svensk personal ställts till förfogande för internationell freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Redovisningen av kostnadsutvecklingen för denna verksamhet samt eventuella förändringar av verksamheten skall göras per insats kvartalsvis.

Redovisningar har gjorts.

– Sysselsättning och arbetsmarknad

Sida skall senast den 15 maj 2005 till Utrikesdepartementet redovisa planerade insatser på området sysselsättning och arbetsmarknad. Skrivelse till Utrikesdepartementet 2005-05-13.

Katastrofförebyggande och -beredskap, återuppbyggnad och utdragna flyktingsituationer

Sida skall rapportera om medverkan till katastrofberedskap och andra insatser för förebyggande av naturkatastrofer och andra katastrofliknande förhållandens skadeverkan.

Sida skall redovisa för stödet till återuppbyggnads- och återhämtningsinsatser i anslutning till humanitära insatser för att underlätta övergången från katastrof- och krisförhållanden till varaktig utveckling.

Sida skall rapportera om medverkan till insatser som syftar till att finna hållbara lösningar på utdragna flyktingsituationer, under ledningen av FN:s flyktingkommissarie och andra organisationer.

Rapporteras på sidorna 86–87.

Generellt budgetstöd

Sida skall rapportera om Sidas metodarbete relaterat till budgetstöd samt erfarenheter och resultat av stödformen.

Rapporteras på sidorna 87–89.

Programstöd och offentlig finansiell styrning

Sida skall återrapportera vidtagna åtgärder inom offentlig finansiell styrning med inriktning på de länder som mottar budgetstöd och / eller där sektorprogramstöd pågår eller planeras. Sida skall återrapportera hur myndigheten har arbetat för att stärka samarbetet med andra givare, organisationer och Bretton-Woods-institutionerna inom området offentlig finansiell styrning.

Rapporteras på sidan 89.

Partianknutna organisationer

Sida skall avseende stödet genom de svenska partianknutna organisationerna till demokratiuppbyggnad i utvecklingsländer och länder i Östeuropa redovisa stödets fördelning på organisation, regioner, inklusive gemensamma projekt och huruvida stödet är bistånd enligt OECD/DAC:s definition.

Rapporteras på sidan 90.

Barnrättsperspektiv

Sida skall redovisa vilka effekter anläggandet av ett barnrättsperspektiv har fått i verksamheten utifrån regeringens skrivelse (skr. 2001/2002:186) Ett barnrättsperspektiv i internationellt utvecklingssamarbete, samt rapportera om de åtgärder myndigheten har vidtagit med anledning av FN:s säkerhetsrådsresolution 1460 (år 2003) om barn i väpnade konflikter.

Rapporteras på sidorna 90–91.

Funktionshinderades rättigheter

Sida skall redovisa hur arbetet med att integrera funktionshinderades rättigheter har fortskridit och utvecklats. Redovisningen skall innefatta eventuella särskilda insatser.

Rapporteras på sidorna 91–92.

Migration och utvecklingssamarbete

Sida skall redovisa vidtagna åtgärder avseende migration och utvecklingssamarbete.

Rapporteras på sidorna 92–93.

Främjande av jämställdhet och förbättring av kvinnors situation

Sida skall rapportera om sina insatser för att stödja samarbetsländernas samt enskilda och frivilliga organisationernas deltagande i FN:s kvinnokommissions tioårs-uppföljning av kvinno-konferensen i Peking; i Sidas 'Jämställdhetsår' för 2005; samt i arrangemang kopplade till femårs-jubileet av FN:s säkerhetsråds resolution 1325.

Rapporteras på sidan 93.

Klimat

Sida skall, i linje med EU:s handlingsplan för klimatarbete med utvecklingsländerna rapportera om sitt stöd inom prioriterade områden till klimatarbete, inklusive forskningssamarbetet, särskilt sådant som rör anpassning till effekter av klimatförändringar.

Rapporteras på sidan 94.

Handelsrelaterat bistånd

Sida skall rapportera om sitt stöd i enlighet med regeringens riktlinjer för svenskt handelsrelaterat bistånd (UD2004/66115/GU) för kapacitetsuppbyggnad på det handelsrelaterade biståndsområdet, särskilt vad gäller fattiga länders deltagande i internationella förhandlingar.

Rapporteras på sidorna 94–95.

Samarbete med svenska aktörer

Sida skall rapportera om åtgärder för att utveckla och uppmuntra samarbete med det svenska näringslivet, myndigheter, kommuner och andra relevanta aktörer.

Rapporteras på sidan 96.

Företags sociala och miljömässiga ansvar

Sida skall redovisa vidtagna åtgärder för att stimulera företags sociala och miljömässiga ansvar samt hur riktlinjerna för detta arbete reflekteras i myndighetens upphandlingsregelverk.

Redovisas på sidan 97.

Garantier

Sida skall för respektive garantityp samlat redovisa garanterad kapitalskuld, eventuell garantireserv, utgifter och inkomster avseende garantier samt det ackumulerade riskvärderade resultatet. Uppgifter – förutom riskvärderat resultat – skall redovisas även i delårsrapporten.

Redovisas på sidorna 97–98. Begärda uppgifter har redovisats i delårsrapporten.

Anslagssparande

Sida skall senast den 1 mars 2005 till Utrikesdepartementet redovisa omfattningen av det utgående anslagssparandet per den 31 december 2004, in-tecknade och oin-tecknade på anslagspostnivå, samt lämna eventuella förslag om ny disposition av det oin-tecknade anslagssparandet.

Skrivelse till Utrikesdepartementet 2005-03-01.

Prognoser

Sida skall till Utrikesdepartementet lämna utgiftsprognoser på anslags- och delpostnivå för år 2005–2008 i Hermes för samtliga anslag myndigheten disponerar. För år 2005 skall Sida redovisa utgiftsprognoser för 2005–2008 vid följande tidpunkter: 20 januari, 8 mars, 3 maj, 2 augusti och 1 november. Prognoserna skall kommenteras både i förhållande till föregående prognos-tillfälle och i förhållande till budgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna skall redovisas. Prognoserna för icke ODA-länder skall särredovisas.

Har redovisats enligt kraven ovan.

Internationella organisationer

Sida skall redovisa totalt bistånd genom myndigheten till inter-nationella organisationer som FN-organ, internationella finansieringsinstitutioner, OSSE, Europarådet m.fl.

Redovisas i bilaga 3.

1.3 Organisationsstyrning

Intern effektivitet

Sida skall redovisa mått för myndighetens interna effektivitet i de olika delarna av biståndsproduktionen.

Redovisas i bilaga 4.

Jämställdhet och det statliga personalpolitiska arbetet

I enlighet med skrivelsen Regeringens jämställdhetspolitik med handlingsplan för mandatperioden (skr. 2002/03:140), skall Sida redovisa sitt arbete med att främja jämställdheten på Sida genom lika möjligheter till befordran och utveckling för kvinnor och män samt att identifiera och avskaffa eventuella osakliga löne-skillnader.

Redovisas i bilaga 5.

Kompetensförsörjning

Sida skall redovisa mål och måluppfyllelse för kompetens-försörjningen i förhållande till verksamhetens mål och resultat.

Av redovisningen skall framgå

- i vilken omfattning myndighetens mål för kompetens-försörjningen under 2005 har uppnåtts,
- vilka åtgärder som har vidtagits, och
- vilka mål som gäller för myndighetens kompetensförsörjning 2006 och 2007–2008.

Inom ramen för detta skall myndighetens insatser för att främja etnisk och kulturell mångfald, god hälsa samt för att åstadkomma en ändamålsenlig åldersstruktur, könsfördelning och rörlighet bland personalen framgå. Redovisningen skall göras för grupper av anställda inom de tre kompetenskategorierna lednings-, kärn- och stödkompetens, om så är lämpligt.

Redovisas i bilaga 6.

1.4 Uppdrag

Resultatskrivelse

Inför regeringens resultatskrivelse till riksdagen 2005 skall Sida senast den 1 mars 2005 rapportera hur myndigheten inom sin verksamhet har arbetat samt avser arbeta för att politiken för global utveckling skall få genomslag i utvecklingssamarbetet. Skrivelse till regeringen 2005-02-24.

Millennieutvecklingsmålen

Sida skall senast den 30 april 2005 övergripande redovisa exempel på insatser som görs inom utvecklingssamarbetet som bidrar till uppfyllandet av millennieutvecklingsmål 1–7. Indikatorer som gäller utvecklingssamarbetet under mål 8 skall redovisas.

Skrivelse till regeringen 2005-04-28

Rapporterings-/statistiksystem

Sida skall senast den 1 november 2005 rapportera om möjligheter inom nuvarande rapporterings-/statistiksystem att rapportera insats per tema/ämne, land/region och organisation.

Skrivelse till regeringen 2005-10-27.

Afrika

Sida skall senast den 31 december 2005 lämna förslag till strategi för samarbetet med Somalia.

Uppdraget uppskjutet och ändrat.

Sida skall senast den 30 december 2005 lämna förslag till strategi för samarbetet med Tanzania.

Skrivelse till regeringen 2005-12-21.

Sida skall senast den 1 september 2005 redovisa det stöd som lämnats för postkonfliktländer och för återuppbyggnad i Afrika och erfarenheterna av detta stöd.

Skrivelse till regeringen 2005-06-15.

Sida skall senast den 1 september 2005 rapportera om stöd till ECOWAS inom ramen för strategin för Västafrika.

Skrivelse till regeringen 2005-09-02.

Sida skall senast den 15 juni 2005 inkomma till regeringen med en skrivelse med förslag till inriktning och medelsutnyttjande om lägst 400 000 000 kronor avseende anslaget 8:1 ap. 9 Afrika.

Skrivelsen skall särskilt innehålla förslag till inriktning och medelsutnyttjande för återuppbyggnadsinsatser inklusive DDR-insatser och annan konfliktrelaterad verksamhet i postkonfliktländer under anslaget 8:1 ap. 9 Afrika.

Skrivelse till regeringen 2005-06-15.

Asien, Mellanöstern och Nordafrika

Sida skall senast den 31 december 2005 lämna förslag till strategi för samarbetet med Kina respektive Afghanistan. Sida skall senast den 1 februari 2006 inkomma med förslag till regional samarbetsstrategi för Mellanöstern och Nordafrika.

Kina: Skrivelse till regeringen 2005-11-03.

Afghanistan: Skrivelse till regeringen 2005-11-03.

Mellanöstern och Nordafrika: Skrivelse 2006-02-01.

Latinamerika

Sida skall inleda ett begränsat samarbete med Brasilien syftande till att främja demokratins kultur och millennieutvecklingsmålen.

Sida har inlett beredning av ett begränsat samarbete syftande till att främja demokratins kultur och millennieutvecklingsmålen i Brasilien, med fokus på de omfattande fattigdomsfickorna i nordöstra Brasilien. Det har resulterat i att en svensk enskild organisation aktivt engagerat sig och att en insats med kontraktsfinansierat tekniskt samarbete identifierats. Båda insatserna har koppling till landsbygdsutvecklingsproblematiken i nordöstra Brasilien.

Östeuropa och Centralasien

Sida skall senast den 1 oktober 2005 inkomma med förslag till strategier för samarbetet med Bosnien och Hercegovina respektive Makedonien, samt regionstrategi för Södra Kaukasien. Sida skall senast den 1 december 2005 inkomma med förslag till regionstrategi för Centralasien.

Bosnien och Hercegovina: Skrivelse till regeringen 2005-09-26.

Makedonien: Skrivelse till regeringen 2005-09-28.

Södra Kaukasien: Skrivelse till regeringen 2005-09-29.

Centralasien: Skrivelse till regeringen 2005-11-28.

Regeringen kommer att i särskild ordning ge Sida i uppdrag att lämna förslag till strategi för samarbete med Turkiet.

Skrivelse till regeringen 2005-05-23.

Sida skall avseende samarbetet med Västra Balkan senast den 1 oktober 2005 redovisa hur stödet bidragit till att öka förutsättningarna för återvändande av flyktingar, asylsökande och internflyktingar till och inom regionen.

Skrivelse till regeringen 2005-09-19.

Regeringen kommer att i särskild ordning ge Sida i uppdrag att lämna förslag till riktlinjer beträffande insatser för den romska befolkningen på Västra Balkan.

Skrivelse till regeringen 2005-05-23.

Sida skall en gång i halvåret till Regeringskansliets arbetsgrupp för det säkerhetsfrämjande stödet redovisa de projekt för vilka slutrapportering har inkommit till Sida.

Redovisning har gjorts.

Samarbete inom Östersjöregionen

Sida skall bygga upp och senast den 1 juli 2005 inleda en verksamhet med uppgift att utveckla Sveriges relationer med Östersjöregionen och att stärka regionens utveckling inom de aktuella verksamhetsområdena. Verksamheten skall bedrivas vid en särskild ny organisatorisk enhet förlagd till Visby, Gotlands län. Enheten i Visby skall när den är i full verksamhet omfatta 20 årsarbetskrafter.

Se rapportering under verksamhetsgrenen.

Sida skall senast den 1 mars 2005 till Utrikesdepartementet inkomma med förslag gällande den närmare inriktningen av enhetens verksamhet.

Skrivelse till Utrikesdepartementet 2005-02-24.

Sida skall i årsredovisningen för 2005 rapportera hur uppdraget att bygga upp och etablera verksamheten i Visby framskridit. Sida skall också rapportera i vilka former den nya enheten samarbetar med Östersjöcentrum.

Rapporteras under verksamhetsgrenen.

Trepartssamarbete

Sida skall ha det huvudsakliga ansvaret för det samarbete som innebär att Sverige tillsammans med EU:s nya medlemsländer eller utvecklingsländer genomför biståndsinsatser i tredje land, s.k. trepartssamarbete. Sida skall senast den 1 april 2005 till Utrikesdepartementet inlämna förslag om hur sådant trepartssamarbete kan understödjas och främjas.

Skrivelse till Utrikesdepartementet 2005-03-29.

Konfliktrelaterad verksamhet

Sida skall senast den 15 september 2005 inkomma med en översikt av stödet till konfliktrelaterad verksamhet nedbrutet på organisationer/institutioner och regioner/länder samt insatskategorier (syfte).

Skrivelse till regeringen 2005-09-12.

Sida skall senast den 31 mars 2005 inkomma med förslag till strategi för konfliktrelaterad verksamhet i det internationella utvecklingssamarbetet.

Skrivelse till regeringen 2005-03-30.

Små och lätta vapen

Sida skall, som ett bidrag till utformandet av en övergripande strategi, senast den 15 september 2005 föreslå riktlinjer för inriktning och prioriteringar för Sidas arbete mot spridning av små och lätta vapen. De åtaganden som Sverige tillsammans med andra medlemsländer gjort i EU:s gemensamma åtgärd avseende unionens bidrag till att bekämpa den destabiliserande ansamlingen och spridningen av små och lätta vapen, att minska existerande ansamlingar och att lösa problem som uppstått till följd av sådana ansamlingar, skall särskilt beaktas. Sida skall även beakta de svenska åtagandena inom ramen för OSSE:s lätta vapen-dokument.

Skrivelse till regeringen 2005-09-14.

Information

Sida skall lämna förslag avseende Sidas informationsuppdrag mot bakgrund av riksdagens beslut om Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122, bet. 2003/04:UU3, rskr. 2004/05:4). Förslaget skall lämnas senast den 15 april 2005.

Skrivelse till regeringen 2005-04-14.

Hälsa

Sida skall aktivt bidra till regeringens arbete med en svensk strategisk handlingsplan 2006–2008 i syfte att förebygga och minska konsekvenserna av smittsamma sjukdomar. I anslutning till detta får Sida i uppdrag att, i nära samarbete med andra berörda myndigheter (t.ex. Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen och Statens folkhälsoinstitut), ta fram underlag för en sådan handlingsplan avseende bilateralt och multilateralt bistånd, inklusive genom EU. I enlighet med den satsning på kampen mot smittsamma

sjukdomar som aviserades i regeringsförklaringen 2004 skall Sida särskilt beakta behov och möjligheter av ökade biståndsinsatser vad gäller forskning, förebyggande insatser samt behandling avseende hiv/aids, malaria, mässling och tuberkulos. Underlaget skall vidare särskilt beakta vikten av robusta hälsosystem, relevant forskning och utnyttjande av forskningsresultat avseende nya och förbättrade vacciner samt antibiotika och andra antimikrobiella läkemedel mot vilka resistens utvecklas. Sida skall till Utrikesdepartementet senast den 31 maj 2005 överlämna sitt underlag inklusive preliminär kostnadsberäkning av för genomförandet av strategin relevanta biståndsinsatser 2006.

Skrivelse till regeringen 2005-05-31.

Sida skall senast den 31 mars 2005 inkomma med förslag för formerna för långsiktig finansiering av Apoteksbolagets verksamhet som WHO-samarbetscentrum med uppdrag att tillhandahålla referensmaterial för fattiga länders egen läkemedelskontroll och -försörjning efter innevarande avtals-period.

Skrivelse till regeringen 2005-03-15.

Miljö

Sida skall i dialog med Regeringskansliet (Utrikesdepartementet) och i samråd med andra berörda myndigheter utarbeta förslag inför den särskilda miljöinsats som aviserades i regeringsförklaringen 2004. Bland annat områdena miljöteknik, förnybar energi, vatten och sanitet, kemikalier samt uppbyggnad av miljöinstitutioner i samarbetsländerna, skall belysas. En preliminär rapport skall inkomma till Utrikesdepartementet senast den 1 juni 2005. Slutgiltig rapport skall lämnas den 1 september 2005.

Skrivelse till Utrikesdepartementet 2005-06-01.

Skrivelse till regeringen 2005-08-24.

Sida skall senast den 1 oktober 2005 inkomma med rapport om hur stödet för insatser inom det multilaterala miljöområdet, framför allt för uppföljning av världstoppmötet i Johannesburg, använts.

Skrivelse till regeringen 2005-09-27.

FN:s kommission för hållbar utveckling

Som ett bidrag till de svenska förberedelserna av uppföljningen av de mål som överenskoms vid världstoppmötet om hållbar utveckling i Johannesburg skall Sida, i dialog med Utrikesdepartementet, lämna analytiska redovisningar av de aktiviteter som gjorts i relation till de teman som behandlas under kommande två-årscykel (CSD 14 och 15). Rapporteringen skall också relatera till de tvärssektoriella teman som anges i Kommissionens för hållbar utveckling (CSD) handlingsplan (t.ex. fattigdomsfrågor, bevarande av naturresursbasen, hållbara konsumtions- och produktionsmönster samt jämställdhet och utbildning). Rapporten skall redovisa även på vilket sätt myndigheten kommer att arbeta med de policyrekommendationer som blir resultat av högnivåmötet under CSD 13. Uppdraget skall redovisas senast den 1 september 2005.

Skrivelse till regeringen 2005-09-22.

Adoption- och biståndsverksamhet

Med anledning av beslut om Internationella adoptionsfrågor (prop. 2003/04:131, bet. 2004/05:SoU3, rskr. 2004/05:10) skall Sida senast den 31 december 2005 inkomma med förslag till riktlinjer för stöd till sammanslutningar som bedriver både internationell adoptionsverksamhet och biståndsverksamhet. Skrivelse till regeringen 2005-12-08.

FAO-strategi

Sida skall utarbeta förslag till strategi för svenskt samarbete med FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO), avseende finansiellt stöd till verksamhet utöver det som finansieras av medlemsavgiften till FAO. Förslaget skall beakta existerande svensk policy rörande FAO och dess verksamhet, Sidas erfarenheter från och kunskap om tidigare extrabudgetärt stöd inklusive andra länders samarbetsformer med FAO, FAO:s komparativa för- och nackdelar samt svensk policy inom andra för strategin relevanta områden. Uppdraget skall genomföras i samråd med andra berörda myndigheter och redovisas senast den 15 september 2005. Skrivelse till regeringen 2005-09-13.

Korruption

Sida skall senast den 30 september 2005 lämna en översiktlig redovisning av vidtagna åtgärder i syfte att stödja samarbetsländernas strävan att bekämpa korruption. I redovisningen bör försök göras att identifiera effektiviteten i de olika insatser som görs på området. Sida skall också redovisa vidtagna åtgärder i syfte att förhindra att korruption förekommer i insatser finansierade med svenskt bistånd.

Skrivelse till regeringen 2005-09-28.

Konsultfonder

En intern genomlysning kommer att göras inom Regeringskansliet av utvecklingseffekter, samt bidraget till handelsfrämjandet av de bundna konsultfonderna i vilka Sverige alltjämt medverkar. När resultat av denna genomlysning föreligger kommer medelsbehov och former för en eventuell fortsatt verksamhet att prövas. Tills vidare skall Sida avsätta erforderliga medel till dessa fonder.

Riksrevisionens rapport

Sida skall senast den 15 april 2005 till regeringen redovisa åtgärder med anledning av Riksrevisionens iakttagelser och rekommendationer i rapporten Bistånd via ambassader – en granskning av Utrikesdepartementet och Sida i utvecklingssamarbetet (RiR 2004:10).

Skrivelse till regeringen 2005-04-18.

Förkortningar och fotografier

2005

Förkortningar

AAN	Nätverk för afrikanska arkeologer
ADB	Asian Development Bank (Asiatiska utvecklingsbanken)
AFCs	American Friends Service
AFORNET	African Forest Research Network
AFRA	Avdelning för Afrika (Sida)
AHRI	Armauer Hansen Research Institute (forskningsinstitut med fokus på tuberkulos)
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
AIG	African Infrastructure Fund
AMANITARE	African Partnership for Sexual and Reproductive Health and Right of Women
AMM	Aceh Monitoring Mission (Europeiska unionens övervakningsuppdrag i Aceh)
ARSO	African Regional Organization for Standardization (en regional organisation för standardisering i Afrika)
ARTF	Afghanistan Reconstruction Trust Fund
ASEAN	Association of Southeast Asian Nations
AWEPa	Association of Western European Parliamentarians for Africa
ASP	Agricultural Support Programme
BBE	Bilaterala biträdande experter
BEST	Business Environment Strengthening for Tanzania (BEST Programme)
BIO-EARN	Bioteknik, biosäkerhet och biopolicy i Östafrika
BNI	Bruttonationalinkomst
BRAC	Bangladesh Rural Advancement Committee
CAC	Codex Alimentarius Commission
CAINCO	Cámara de Industria, Comercio, Servicios y Turismo de Santa Cruz (en handelskammare i Bolivia)
CARITAS	Katolska kyrkans biståndsorganisation
CDA	Collaboration Development Action
CG	Consultative Group (samordningmöten med biståndsgivare)
CGIAR	Consultative Group on International Agricultural Research (globalt nätverk för forskningsinstitut)
CICP	Brottsförebyggande avdelning till FN:s kontor för narkotikakontroll och brottsbekämpning
CIS	Centerns internationella stiftelse
CLACSO	Consejo Latinoamericano de Ciencias Sociales
COHCHR	UN's Cambodia Office of the High Commissioner for Human Rights (FN:s kontor för mänskliga rättigheter i Kambodja)
COHRE	Centre on Housing Rights and Evictions (en organisation som arbetar med rätten till bostad)
CPRGS	Comprehensive Poverty Reduction and Growth Strategy (Vietnams andra strategi för fattigdomsbekämpning)
DAC	Development Assistance Committee (OECD:s biståndskommitté)

DDG	Danish Demining Group
DESO	Avdelning för demokrati och social utveckling (Sida)
DFID	Department for International Development (Storbritanniens biståndsmyndighet)
DRK	Demokratiska republiken Kongo
EBRD	Europeiska utvecklingsbanken
ECPAT	End Child Prostitution, Pornography and Trafficking in Children
EESK	EU:s ekonomiska och sociala kommitté
ECHO	Humanitarian Aid Department of the European Commission (Kontoret för humanitärt bistånd)
ECLAC	Economic Commission for Latin America and the Caribbean
ECOWAS	Economic Community of West African States
EFA	Education for All
EFA-FTI	Education for All-Fast Track Initiative
EKN	Exportkreditnämnen
EME	Enheten för miljöekonomi vid Göteborgs universitet
EO	Enskild organisation
ESCAP	Economic and Social Commission for Asia and the Pacific
ESSP	Emergency Services Support Programme (en av Världsbankens fonder)
EU	Europeiska unionen (EU:s fältkontor)
EUROPA	Avdelning för Europa (Sida)
EUSR	European Union Special Representative
EVU	Avdelningen för ekonomi- och verksamhetsutveckling (Sida)
FAO	FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation
FCA	Framework Convention Alliance
FCTA	WHO Framework Convention on Tobacco Control
FIAN	Food First Information and Action Network (organisation som arbetar med rätten till mat)
FIAS	Foreign Investment Advisory Service
FN	Förenta nationerna
FORMAS	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande
FORUM SYD	Enskilda organisationers biståndssamverkan, över 100 medlemsorganisationer
FONDEAGRO	Fondo de Desarrollo Agropecuario (en fond för att utveckla jordbrukssektorn, med fokus på små och medelstora producenter i norra Nicaragua)
FTI	Fast-Track Initiative
GAM	Gerakan Aceh Merdeka (motståndsrörelsen i Indonesien)
GAVI	Global Alliance for Vaccines and Immunization
G18	En grupp av biståndsgivare i Moçambique
GD	Generaldirektör
GICHD	Geneva International Center for Humanitarian Demining
GOVNET	Network on Governance (ett internationellt forum för biståndsfrågor)
GRSP	Global Road Safety Partnership (ett globalt samarbete för ökad trafiksäkerhet)

GWP	Global Water Partnership
HABITAT/UNCHS	United Nations Human Settlements Programme
HAC	Humanitarian Aid Committee
HBT	Homosexuella, bisexuella och transpersoner
HELCOM	Åtgärdsprogrammet för Östersjön
HERMES	Statens informationssystem för budgetering och uppföljning
HIPC	Heavily Indebted Poor Countries (Skuldtyngha fattiga länder)
HIV	Human Immunodeficiency Virus
IAC	Inter African Committee
IADB/IDB	Inter American Development Bank (Interamerikanska utvecklingsbanken)
IAPSO	Inter-Agency Procurement Services Office
IBFAN	International Baby Food Action Network
ICMA	International Consortium for Medical Abortions
ICRAF	International Centre for Research in Agroforestry (ett forskningsinstitut)
ICRC	International Commission of the Red Cross (Internationella röda korskommittén)
ICT	Informations- och kommunikationsteknik
ICTP	International Centre for Theoretical Physics
ICTSD	International Center for Trade and Sustainable Development
IDA	International Disability Alliance
IFAD	International Fund for Agricultural Development
IF	The Integrated Framework for Trade-Related Capacity Buildings in LDC:s (En process för att stödja de minst utvecklade ländernas arbete med att integrera handel i sina utvecklingsstrategier.)
IFEX	International Freedom of Expression Exchange
IIEP	International Institute for Educational Planning
IFJ/INSI	International Federation of Journalists
IFRC	Internationella röda kors- och röda halvmånefederationen
IISD	International Institute for Sustainable Development
ILEAP	International Lawyers and Economist Against Poverty
ILO	International Labour Office (Internationella arbetsorganisationen)
IMF	Internationella valutafonden
IMO	International Maritime Organization (Kommittén för marin säkerhet)
INAM	El Instituto Nacional de la mujer (ett kvinnoinstitut i Honduras)
INEC	Avdelning för infrastruktur och ekonomiskt samarbete (Sida)
IOGT/NTO	Sveriges största nykterhetsorganisation
IOP	Program för integrerade områden i Bosnien och Hercegovina
IOM	International Organization for Migration
IPA	Instrument Of Pre-Accession Assistance (EU:s framtida finansieringsinstrument)
IPPF	International Planned Parenthood Federation
IT	Information Technology (informationsteknik)
ITC	International Trade Centre

IUCN	The World Conservation Union
IVI	International Vaccine Institute
IWHC	International Women's Health Coalition
KEMI	Ett samarbetsprogram mellan Sida och Kemikalieinspektionen
JAS	Joint Assistance Strategy (Ett initiativ för givarsamordning i Tanzania)
JITAP	Joint Integrated Technical Assistance Programme
JPO	Junior Professional Officer
KIC	Kristdemokratiskt internationellt center
KTS	Kontraktsfinansierat tekniskt samarbete
KTK	Kvinna till kvinna
LDC	Least Developed Countries
LFA	Logical Framework Approach (ett verktyg för att planera och administrera projekt)
LIDER	Loan Initiative for the Development of Economic Regions (en mikrofinansorganisation som etablerats i Bosnien och Hercegovina)
LPI	International Alert och Life and Peace Institute
LRF	Lantbrukarnas riksförbund
LTTE	Liberation Tigers of Tamil Eelam (motståndsrörelsen i Sri Lanka)
LO	Landsorganisationen i Sverige
LWF	Lutheran World Federation (Lutherska världsförbundet)
MANIAC	Mainstreaming in action
MENA	Middle East and North Africa
MNKR	Miljoner kronor
MISFA	Microfinance Investment & Support Facility Afghanistan
MISTRA	Stiftelsen för miljöstrategisk forskning
MOU	Memorandum of Understanding (en gemensam avsiktsförklaring som undertecknats av de största biståndsgivarna och regeringen i Moçambique om förutsättningarna och procedurerna för budgetstöd)
MR	Mänskliga rättigheter
MRC	Mekong River Commission (Mekongkommissionen)
MTN	Mobile Telephone Networks
MTV	Music Television
MUL	Minst utvecklade länder
NATUR	Avdelning för naturresurser och miljö (Sida)
NDEP	Nordic Dimension Environmental Partnership (EU:s miljöprogram i Ryssland)
NORAD	Norwegian Agency for Development Cooperation (den norska biståndsmyndigheten)
NORDIC+	En grupp med de nordiska länderna plus Irland, Nederländerna och Storbritannien
OAS	Organization of American States
ODA	Official Development Assistance (utvecklingsländer enligt OECD klassificering)
OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
OHR	Office of the High Representative (en internationell myndighet som leder fredsprocessen i Bosnien och Hercegovina)

OFS	Offentlig finansiell styrning
OPC	Olof Palmes internationella centrum
OSSE	Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSCE på engelska)
PAO	Partianknutna organisationer
PA	Personaladministration
PAHO	Pan American Health Organization
PALASSO	Personal- och löneadministrationssystem
PCS	Project Counselling Service (ska stärka fredsinitiativ inom det civila samhället i Colombia)
PEFA	Public expenditure and financial accountability
PEO	Avdelningen för personal- och organisationsutveckling (Sida)
PEP	Poverty and Environment Partnership
PEP	INTERNATIONAL People's Empowerment Programme
PGU	Politik för global utveckling
PLANE	Ett program för att skapa arbetstillfällen i Bolivia
PLUS	Sidas ekonomi- och planeringssystem
PMU Interlife	Pingstmissionens utvecklingssamarbete
POM	Policy- och metodavdelningen (Sida)
POVNET	Network on Poverty Reduction (DAC:s nätverk för fattigdomsfrågor)
PPIAF	Public Private Advisory Facility (en organisation som arbetar med metodstöd till regeringar för att attrahera privata investeringar i infrastruktur)
PROANI	Pragrama Avante Niassa (Sidas program för att utveckla Niassaprovinzen i Moçambique)
PRS	Strategi för fattigdomsbekämpning (Poverty Reduction Strategy)
PRSC	Poverty Reduction Support Credit (Kredit som kopplas till strategin för fattigdomsbekämpning i Vietnam)
PRSP	Poverty Reduction Strategy Papers (Nationell utvecklingsstrategi)
QUEST	Qualified Expatriate Somali Technical Support
RAINBO	Research, Action and Information Network for the Bodily integrity of women
RALS	Ramavtal om löner för arbetstagare hos staten
RBS-WC	Koleravaccin
RELA	Avdelning för Latinamerika (Sida)
RFSU	Riksförbundet för sexuell upplysning
RGK	Riksgäldskontoret
SADC	Southern Africa Development Community (en organisation för 14 afrikanska länder)
SAK	Svenska Afghanistankommittén
SAMOUZA	Towards safer motherhood in southern Africa in the era of aids (ett projekt för att minska mödradödligheten med hänsyn till hiv/aidsepidemin i Sydafrika (SA), Moçambique (MO), Uganda (U), Zambia (Z) och Angola (A), vars initialbokstäver bildar projektnamnet.
SAREC	Sidas avdelning för forskningssamarbete
SASNET	Swedish South Asian Studies Network (nätverk för Sydasiastudier)
SCB	Statistiska centralbyrån
SEI	Stockholm Environment Institute

SEKA	Avdelning för samverkan med enskilda organisationer och humanitärt bistånd (Sida)
SENSA	Swedish Environment Secretariat in Asia
SEPREM	Secretaría Presidencial de la Mujer (Presidentämbetets kvinnosekretariat i Guatemala)
SHIA	Svenska handikapporganisationers internationella biståndsförening
Sida	Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete
SILC	Swedish International Liberal Centre
SIPRI	Stockholm International Peace Research Institute
SIWI	Stockholm International Water Institute
SLU	Sveriges lantbruksuniversitet
SLMM	Sri Lanka Monitoring Mission (den fredsbevarande styrkan i Sri Lanka)
SNF	Svenska naturskyddsföreningen
SPA	Strategic Partnership with Africa
SPE	Svensk projektexport
SPV	Statens pensionsverk
SPIDER	Swedish Program for ICT in Developing Regions (sammanhållande länk till de svenska högskolor och universitet som är inriktade på ICT och utvecklingsfrågor)
SRHR	Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter
SRV	Statens räddningsverk
STEA	Science, Technology and Environment Agency (en myndighet i Laos)
TCO	Tjänstemännens centralorganisation
TDR	Tropical Disease Programme (WHO:s program för nya vacciner och läkemedel inom både malaria och tuberkulos.)
TIPH	Temporary international presence in the City of Hebron
TRAIN4DEV	The Joint Donors Competence Development Network
TRALAC	Trade Law Centre for Southern Africa
UD	Utrikesdepartementet
U-KREDITER	En typ av lån med mycket fördelaktiga villkor som kan lämnas till fattiga länder för angelägna investeringar. OECD avgör vilka länder som kan få u-krediter.
UN	United Nations
UNAIDS	The joint United Nations Programme on HIV/AIDS (FN:s samlade program för hiv/aids-insatser)
UNCHR	United Nations Commission on Human Rights
UNCTA	United Nations Country Team Appeal
UNCTAD	United Nations Conference on Trade and Development
UNDCP	United Nations Drug Control Programme (FN:s narkotikakontrollprogram)
UN-DHA	United Nations Department of Humanitarian Affairs
UNDP	United Nations Development Programme (FN:s utvecklingsprogram)
UNECA	United Nations Economic Commission for Africa
UNEP	United Nations Environment Programme (FN:s miljöprogram)
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNFPA	United Nations Population Fund (FN:s befolkningsfond)

UNGEI	United Nations Girls' Education Initiative
UNHCHR	United Nations High Commissioner for Human Rights
UNHCR	United Nations High Commissioner for Refugees (FN:s flyktingkommissariat)
UNICEF	United Nations Children's Emergency Fund (FN:s barnfond)
UNIDO	United Nations Industrial Development Organization
UNIFEM	United Nations Development Fund for Women (FN:s utvecklingsfond för kvinnor)
UNIR	Givarsamordnat program för konflikthantering och prevention i Bolivia
UNISDR	United Nations International Strategy for Disaster Reduction
UN-LIREC	United Nations centre for Peace, Disarmament and Development in Latinamerica and the Caribbean)
UNMAS	United Nations Mina Action Service
UNMIK	United Nations Interim Administration Mission in Kosovo
UNOC	United Nations Office for Drugs and Crime (FN:s kontor för narkotikakontroll och brottsbekämpning)
UNOCHA	United Nations Office for the Coordination of Human Affairs
UNOPS	United Nations Office for Project Services
UNRISD	United Nations Research Institute for Social Development
UNRWA	United Nations Relief and Work Agency for Palestine Refugees in the Near East
UNTCA	United Nations Technical Cooperation Activities
UNV	United Nations Volunteers
UN/WIDER	World Institute for Development Economics Research (FN:s univeristet)
UPEACE	University for Peace
USAID	U.S. Agency for International Development (den amerikanska biståndsmyndigheten)
UTV	Sekretariatet för utvärdering och intern revision (Sida)
VIC RES	Lake Victoria Research (initiativ för regional och multidisciplinär forskning i området kring Victoriasjön)
VIF	Vänsterpartiets internationella forum
VL	Verksledningen
WABA	World Alliance for Breastfeeding Action
WFP	World Food Programme
WHO	World Health Organisation (Världshälsoorganisationen)
WHO/TDR	Världshälsoorganisationens program för forskning om tropiska sjukdomar
WIEGO	Women in Informal Employment: Globalizing and Organizing
WILPF	Women International League for Peace and Freedom
WIPO	World Intellectual Property Organization
WMU	World Maritime University
WRI	World Resources Institute
WP-EFF	Working Party on Aid Effectiveness and Donor Practices
WSIS	World Summit on Information Society
WTO	World Trade Organization (Världshandelsorganisationen)

Förteckning över fotografer

s 12: Ulrica Zwenger (*förutom Ewa Björling och Börje Risinggård*)

Följande bilder i årsredovisningen illustrerar texterna,
men är inte direkt hämtade från projekt som beskrivs i texterna.

s 27: Victor Brott

s 35: Tomas Munita/Pressens Bild

s 43: Kina Robberts

s 49: Mats Sundgren

s 56–57: Nikki Parrot

s 62: Alexander Joe/Pressens Bild

s 67: Prakash Singh/Pressens Bild

s 73: Ng Han Guang/Pressens Bild

s 77: Barnteckningar från Grevhagsskolan och Norrtullskolan i Eksjö

s 81: Louise Gubb

ISBN: 91-586-2149-0

PRODUKTION: ATELJÉ IDÉ

GRAFISK FORM: KOMBINERA

ORIGINAL: EVA KARLSSON/ATELJÉ IDÉ

BILDREDAKTÖR: MARIANNE ENGBLOM/ATELJÉ IDÉ

SPRÅKGRANSKNING: TEXTFIXARNA

OMSLAGSIDÉ: CHRISTINE CLIFSTOCK

INLAGAN ÄR TRYCKT PÅ PAPPER MED MILJÖMÄRKNING TCF (TOTALLY CHLORINE-FREE)

OMSLAGET ÄR TRYCKT PÅ PAPPER MED MILJÖMÄRKNING ISO 14001

TRYCK: EDITA [®]COMMUNICATION, MARS 2006

ARTIKELNUMMER: SIDA26077

Det övergripande målet för politiken för global utveckling är att bidra till en rättvis och hållbar global utveckling. Målet för Sveriges utvecklingssamarbete är att bidra till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. Målet ligger i linje med det internationella åtagandet att halvera andelen extremt fattiga i världen till 2015. Det understryker att fattiga människor själva har kraft att förändra och utveckla sina samhällen om de ges möjligheter.

Utvecklingssamarbetet ska främja och präglas av följande huvuddrag:

Grundläggande värden:

- respekt för de mänskliga rättigheterna
- demokrati och god samhällsstyrning
- jämställdhet mellan kvinnor och män

Hållbar utveckling:

- hållbart nyttjande av naturresurser och omsorg om miljön
- ekonomisk tillväxt
- social utveckling och trygghet

Övriga huvuddrag:

- konflikthantering och säkerhet
- globala gemensamma nyttigheter

Sidas insatser bygger på de förändringar som samarbetsländerna själva genomför och avsätter egna resurser för. Utveckling kan aldrig skapas utifrån. Sidas uppgift är att noga analysera vilka insatser som kan ge resultat och stärka fattiga människors möjligheter att förbättra sina levnadsvillkor. Sida för dialog med samarbetsländerna, bidrar till kapacitetsutveckling och förmedlar kapital.

Världens ledare enades om ett antal konkreta mål för att bekämpa fattigdom på FN:s toppmöte vid millennieskiftet. Det övergripande millenniemålet är att halvera andelen fattiga i världen till år 2015. Det finns goda förutsättningar att nå målet om världens ledare kraftsamlar och avsätter resurser.

Vill du veta mer?

Besök Sidas webbplats www.sida.se
eller kontakta Sidas infocenter sida@sida.se

Besöksadress Sveavägen 20, Stockholm

Telefon 08-698 55 80

STYRELSEN FÖR INTERNATIONELLT UTVECKLINGSSAMARBETE

105 25 STOCKHOLM